Η ΚΑΙΝΗ
ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM
TESTAMENTUM.

Huic Editioni omnia difficiliorum Vocabulorum Themata, quæ in *Georgii Pasoris* Lexico Grammaticè resolvuntur, in margine apposuit

CAROLUS HOOLE.

In eorum scilicet gratiam, qui prima Græcæ Linguæ tyrocinia faciunt.

Ματθ. κδ'. ιε.

Ὁ ἀναγινώσκων νοείτω.

LONDINI,

Excudebat *R. Nortonus* pro *Josh. Kyrton*, ad cujus Officinam prostant sub Insignibus Regalibus in Cœmiterio Paulino.

1653.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Κεφάλαιον α΄. Caput 1.

ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰσα- [a] Γεννάω.
άκ. Ἰσαὰκ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.
Ἰακὼβ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
3 Ἰούδας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ
τῆς Θάμαρ. Φαρὲς δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ.
σρὼμ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.
4 Ἀρὰμ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ. Ἀμι-
αδὰβ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ναασσών. Ναασσὼν δὲ [a] ἐ-
ννησε τὸν Σαλμών.
5 Σαλμὼν δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ.
οὸζ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ. Ὠβὴδ
[a] ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί.
6 Ἰεσσαὶ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασι-
α. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς [a] ἐγέννησε τὸν Σο-
ομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου.
7 Σολομὼν δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ. Ῥοβο-
μ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀβιά. Ἀβιὰ δὲ [a] ἐγέννησε
Ἀσά.
8 Ἀσὰ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσα-
ὰτ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ. Ἰωρὰμ δὲ [a] ἐγέν-
σε τὸν Ὀζίαν.
9 Ὀζίας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωά-
μ δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ. Ἄχαζ δὲ [a] ἐγέν-
σε τὸν Ἐζεκίαν.
10 Ἐζεκίας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μα-
ασσῆς δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἀμών. Ἀμὼν δὲ [a] ἐγέν-
σε τὸν Ἰωσίαν.

 11 Ἰωσίας

11 Ἰωσίας δὲ [a] ἐγέννησε τὸν Ἰακείμ. Ἰακεὶμ δὲ
[a] ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ
τῆς [b] μετοικεσίας Βαβυλῶνος.
12 Μετὰ δὲ τὴν [b] μετοικεσίαν Βαβυλῶνος,
Ἰεχονίας [c] ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ. Σαλαθιὴλ δὲ
[c] ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.
13 Ζοροβάβελ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ. Ἀ-
βιοὺδ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ. Ἐλιακεὶμ δ
[c] ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ.
14 Ἀζὼρ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Σαδώκ. Σαδώ
δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ. Ἀχεὶμ δὲ [c] ἐγέννησ
τὸν Ἐλιούδ.
15 Ἐλιοὺδ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐ-
λεάζαρ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ματθάν. Ματθὰ
δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.
16 Ἰακὼβ δὲ [c] ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ, τὸν ἄν-
δρα Μαρίας, ἐξ ἧς [c] ἐγεννήθη ΙΗΣΟΥΣ
ὁ λεγόμενος Χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕω
Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕω
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, ἕως τ
Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 ¶ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτω
[d] ἦν. [e] μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρία
τῷ Ἰωσὴφ, πρὶν ἢ [f] συνελθεῖν αὐτοὺς, [g] εὑρέ-
θη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.
19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος [h] ὢ
καὶ μὴ θέλων αὐτὴν [i] παραδειγματίσαι, [k] ἐβου-
λήθη λάθρα [l] ἀπολῦσαι αὐτήν.
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ [m] ἐνθυμηθέντος, ἰδ
ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ [n] ἐφάνη αὐτῷ, λέ-
γων, Ἰωσὴφ, υἱὸς Δαβὶδ, μὴ [o] φοβηθῇς [p] παρα-
λαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ ἐν αὐ
[q] γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.
21 [r] Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομ
αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ. αὐτὸς γὰρ [s] σώσει τὸν λα
ὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 (Τοῦ

[b] οἶκος.
[c] γεννάω.
[d] εἰμί.
[e] μιμνήσκομαι.
[f] ἔρχομαι.
[g] εὑρίσκω.
[h] εἰμί.
[i] δεικνύω.
[k] βούλομαι.
[l] λύω.
[m] θυμός.
[n] φαίνω.
[o] φοβέομαι.
[p] λαμβάνω.
[q] γεννάω.
[r] τίκτω.
[s] σώζω.

22 (Τοῦτο δὲ ὅλον [t] γέγονεν ἵνα [u] πληρωθῇ [t] γίνομαι.
τὸ [x] ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέ- [u] πλήθω.
γοντος, [x] ἔω.
23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ [y] ἕξει, καὶ [y] ἔχω.
[z] τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμ-
μανουήλ· ὅ ἐστι, [*] μεθερμηνευόμενον, Μεθ᾽ ἡ- [z] τίκτω.
μῶν ὁ Θεός.) [*] ἑρμηνεύς.
24 [a] Διεγερθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐ- [a] ἐγείρω.
ποίησεν ὡς [b] προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυ- [b] τάττω.
ρίου, καὶ [c] παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. [c] λαμβάνω.
25 Καὶ οὐκ [d] ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ [e] ἔτεκε [d] γινώσκω.
τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν [e] πρωτότοκον· καὶ [f] ἐκάλεσε [e] τίκτω.
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ. [f] καλέω.

Κεφ. β. Cap. 2.

ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ [a] γεννηθέντος ἐν Βηθλε- [a] Γεννάω.
ὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ
βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν [b] παρε- [b] γίνομαι.
γένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα,
2 Λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ὁ [c] τεχθεὶς βασιλεὺς [c] τίκτω.
τῶν Ἰουδαίων; [d] εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν [d] εἴδω.
τῇ [e] ἀνατολῇ, καὶ [f] ἤλθομεν [g] προσκυνῆσαι [e] τέλλω.
αὐτῷ. [f] ἔρχομαι.
3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς [h] ἐ- [g] κυνέω.
ταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ. [h] ταράσσω.
4 Καὶ [x] συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς [x] ἄγω.
καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, [i] ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐ-
τῶν ποῦ ὁ Χριστὸς [k] γεννᾶται. [i] πυνθάνομαι.
[k] γεννάω.
5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰου-
δαίας· οὕτω γὰρ [l] γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, [l] γράφω.
6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς
[m] ἐλαχίστη [†] εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ [m] ἐλαχύς.
γὰρ [n] ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποιμανεῖ τὸν [†] εἰμί.
λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ.
7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μά- [n] ἔρχομαι.
γους [o] ἠκρίβωσε παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαι- [o] ἀκριβόω.
νομένου ἀστέρος.
8 Καὶ [p] πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε, [p] πέμπω.
Πορευθέντες, ἀκριβῶς [q] ἐξετάσατε περὶ τοῦ [q] ἐτάζω.

r εὑρίσκω. s καὶ ἐγώ. t ἔρχομαι. u πορεύομαι. * κύω. z ἄγω. y ἔρχομαι. z ἵστημι. a εἰμί. b εἴδω. c χαίρω. d ἔρχομαι. e εὑρίσκω. f πίπτω. * κύω. g οἴγω. h φέρω. i χρῆμα. k κάμπτω. l χῶρος. m ἐγείρω. n λαμβάνω. o εἰμί. p ὀλλύω. q λαμβάνω. r χῶρος. s εἰμί. t πλήθω. * καλέω. u παῖς. x θυμός. y στέλλω. z αἱρέω. a κάτω. b ἀκριβής. c πλήθω. d ῥέω. e ἀκούω.

παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι
ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.
9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπο-
ρεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνα-
τολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐ-
πάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.
10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησα
χαρὰν μεγάλην σφόδρα.
11 Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρ
τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ π
σόντες προσεκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες τ
θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρ
χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.
12 Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μ
ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδ
ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγ-
γελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσ
λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἴ
ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί. μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζη-
τεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.
14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδ
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησ
εἰς Αἴγυπτον.
15 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδ
ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ
προφήτου λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τ
υἱόν μου.
16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑ
τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλ
ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλ
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κα-
τωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν
μάγων.
17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερε
τοῦ προφήτου, λέγοντος,
18 Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος
κλαυθ

κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίου-
σα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ † ἤθελε || παρακλη- † θέλω.
θῆναι, ὅτι οὐκ [f] εἰσί. || καλέω.
19 [g] Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγ- f εἰμί.
γελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν g τέλος.
Αἰγύπτῳ, h ἐγείρω.
20 Λέγων, [h] Ἐγερθεὶς [i] παράλαβε τὸ παι- i λαμβάνω.
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ [k] πορεύου εἰς γῆν k πορεύω.
Ἰσραήλ. [l] τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυ- l θνήσκω.
χὴν τοῦ παιδίου.
21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς [m] παρέλαβε τὸ παιδίον m λαμβάνω.
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ [n] ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσ- n ἔρχομαι.
ραήλ.
22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει
ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, o φοβέομαι.
[o] ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. [p] χρηματισθεὶς δὲ p χρῆμα.
κατ' ὄναρ, [q] ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γα- q χῶρος.
λιλαίας. r ἔρχομαι.
23 Καὶ [r] ἐλθὼν [s] κατῴκησεν εἰς πόλιν λε- s οἶκος.
γομένην Ναζαρέθ. ὅπως [t] πληρωθῇ τὸ [u] ῥη- t πλέος.
θὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζαραῖος [x] κλη- u ῥέω.
θήσεται. x καλέω.

Κεφ. γ. Cap. III.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰω-
άννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ
τῆς Ἰουδαίας.
2 Καὶ λέγων, Μετανοεῖτε, [a] ἤγγικε γὰρ ἡ a ἐγγύς.
βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ [b] ῥηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ b ῥέω.
προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, [c] Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας c ἕτοιμος.
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης [d] εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐ- d ἔχω.
τοῦ ἀπὸ * τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην * θρίξ.
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ † ἦν ἀκρί- † εἰμί.
δες καὶ μέλι ἄγριον.
5 Τότε [e] ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσό- e πορεύω.
λυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος
τοῦ Ἰορδάνου.

[f] λέγω. 6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐ-
τοῦ, [f]ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
[g] ἰδῶ. 7 [g]Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ,
[h] δεικνύω. εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς [h]ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετα-
νοίας,
[i] δοκέω. 9 Καὶ μὴ [i]δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πα-
τέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
[k] ἐγείρω. δύναται ὁ Θεὸς καὶ ἐκ τῶν λίθων τούτων [k]ἐγεῖ-
ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
[l] κεῖμαι. 10 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
[d] κόπτω. δένδρων [l]κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦ[n]
καρπὸν καλὸν, [d]ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότε-
ρός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι
ἁγίῳ καὶ πυρί.
[z] καθαίρω. 12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ [z]δια-
[m] ἄγω. καθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ [m]συνάξει τὸν
σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον
[y] καίω. [y]κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.
[z] κωλύω. 10 Ὁ δὲ Ἰωάννης [z]διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων,
Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ
ἔρχῃ πρός με;
[n] κρίνω. 15 [n]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐ-
[o] ἐάω. τόν, [o]Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν [x]πλη-
[x] πλήθω. ρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε [o]ἀφίησιν αὐτόν.
16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς [p]ἀνέβη εὐθὺς
[p] βαίνω. ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ [q]ἀνεῴχθησαν αὐτῷ
[q] οἴγω. οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖ-
νον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.
17 Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα,

[r]Οὗτ

Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ [z] εὐδό- z δοκέω.
κησα.

Κεφ. δ. Cap. IV.

Τότε ὁ Ἰησοῦς [a] ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον a ἄγω.
ὑπὸ τοῦ πνεύματος, [b] πειρασθῆναι ὑπὸ b πειράζω.
τοῦ διαβόλου.
2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ
νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον [c] ἐπείνασε. c πεινάω.
3 Καὶ [d] προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν, d ἔρχομαι.
Εἰ υἱὸς [x] εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι x εἰμί.
[e] γένωνται. e γίνομαι.
4 Ὁ δὲ [f] ἀποκριθεὶς εἶπε, [g] Γέγραπται, Οὐκ f κρίνω.
ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ [h] ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ g γράφω.
παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. h ζάω.
5 Τότε [i] παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος i λαμβάνω.
εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ [k] ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ k ἵστημι.
πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.
6 Καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω. [g] γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέ-
λοις αὐτοῦ [l] ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν l τέλλω.
† ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν † αἴρω.
πόδα σου.
7 [m] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, m φημί.
Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος
εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν. n δίδωμι.
9 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ταῦτα πάντα σοι [n] δώ- o πίπτω.
σω, ἐὰν [o] πεσὼν [z] προσκυνήσῃς μοι. z κυνέω.
10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [x] Ὕπαγε σατα- x ἄγω.
νᾶ. γέγραπται γὰρ, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυ- p ἄω.
νήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. q ἔρχομαι.
11 Τότε [p] ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰ- r κονέω.
δοὺ ἄγγελοι [q] προσῆλθον καὶ [r] διηκόνουν αὐτῷ. ſ δίδωμι.
12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης [ſ] παρε- t χωρέω.
δόθη, [t] ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. u λείπω.
13 Καὶ [u] καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲθ, [x] ἐλθὼν x ἔρχομαι.
[y] κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλα- y οἰκέω.

σίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ.

a πλήθω. 14 Ἵνα [a] πληρωθῇ τὸ [b] ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ
b ῥέω. προφήτου, λέγοντος,
15 Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν
θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν
c ἧμαι. ἐθνῶν.
16 Ὁ λαὸς ὁ [c] καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε
e πέλλω. φῶς μέγα. καὶ τοῖς [c] καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
f ἄρχω. θανάτου, φῶς [e] ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
g ἐγγίζω. 17 Ἀπὸ τότε [f] ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν,
καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε. [g] ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.
18 ¶ Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θά-
λασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφούς, Σί-
μωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν
h εἰμί. ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν
θάλασσαν (ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς)
19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ
i ἵω. ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
* ἀκόλουθος. 20 Οἱ δὲ εὐθέως [i] ἀφέντες τὰ δίκτυα, [*] ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.
k βαίνω. 21 Καὶ [k] προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο
ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβε-
δαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δί-
κτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
l ἵω. 22 Οἱ δὲ εὐθέως [l] ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν
πατέρα αὐτῶν, [m] ἠκολούθησαν αὐτῷ.
m ἀκόλουθος. 23 Καὶ [n] περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ
n ἄγω. Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ
o ἔρχομαι. κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θερα-
p φέρω. πεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ
q ἔχω. λαῷ.
r δαίμων. 24 Καὶ [o] ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν
s σέλας. Συρίαν· καὶ [p] προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κα-
t λύω. κῶς [q] ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
u θεράπων. συνεχομένους, καὶ [r] δαιμονιζομένους, καὶ [s] σεληνια-
ζομένους, καὶ [t] παραλυτικούς· καὶ [u] ἐθεράπευσεν
αὐτούς.

25 Καὶ

UMI

25 Καὶ [q] ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ [q] ἀκολουθέω.
τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων
καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Κεφ. ε. Cap. V.

Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, [b] ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος. καὶ [a] εἴδω.
[*] καθίσαντος αὐτοῦ, [c] προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα- [b] βαίνω.
θηταὶ αὐτοῦ. [*] ἕζω.
2 Καὶ [d] ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, † ἐδίδασκεν [c] ἔρχομαι.
αὐτοὺς, λέγων, [d] οἴγω.
3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐ- † διδάσκω.
τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ [e] παρα- [e] καλέω.
κληθήσονται.
5 Μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ [f] κληρονο- [f] νέμω.
μήσουσι τὴν γῆν.
6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν
δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ [g] χορτασθήσονται.
7 Μακάριοι οἱ † ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ † ἐλεη- [g] χόρτος.
θήσονται. † ἔλεος.
8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐ-
τοὶ τὸν Θεὸν [*] ὄψονται. [*] ὄπτομαι.
9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ
Θεοῦ [h] κληθήσονται. [h] καλέω.
10 Μακάριοι οἱ [i] δεδιωγμένοι ἕνεκεν δι- [i] διώκω.
καιοσύνης· ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν.
11 Μακάριοί [*] ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς [*] εἰμί.
καὶ [k] διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ'
ὑμῶν, ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑ-
μῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὕτω γὰρ [k] ἐδίωξαν [k] διώκω.
τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. [*] εἰμί.
13 Ὑμεῖς [*] ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅ- [l] μωραίνω.
λας [l] μωρανθῇ, ἐν τίνι [m] ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν [m] ἅλς.
ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ [n] βληθῆναι ἔξω, καὶ [o] καταπα- [n] βάλλω.
τεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [o] πατέω.
14 Ὑμεῖς [*] ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύνα-
ται

κρύπτω. ται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη.
τίθημι. 15 Οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐ-
τὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν· καὶ
λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπρο-
εἴδω. σθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ κα-
δοξάω. λὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.
ἔρχομαι. 17 ¶ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι
τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας. οὐκ ἦλθον καταλῦ-
λύω. σαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.
πλήθω. 18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἕως ἂν παρέλθῃ
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ
γίνομαι. παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.
19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν
τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀν-
διδάσκω. θρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασι-
καλέω. λείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν.
ἀεί. 20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ
δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
ἔρχομαι. φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλεί-
ἀκούω. αν τῶν οὐρανῶν.
ῥέω. 21 ¶ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις,
εἰμί. Οὐ φονεύσεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται
τῇ κρίσει.
22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·
ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ῥακά, ἔνοχο
ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ, μωρέ, ἔνο-
χος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
ἐκεῖ. 23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τ
μιμνήσκομαι. θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφὸ
σου ἔχει τι κατὰ σοῦ.
ἐάω. 24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τ
ἀλλάσσω. θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τ
ἔρχομαι. ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρ
σου. 25 Ἰσ

UM

UMI

UMI

25 [h] Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως [h] εἰμί.
ὅτου [h] εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε παρα-
δῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε [i] παρα-
δῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν [m] βληθήσῃ. [i] δίδωμι.
26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ [n] ἐξέλθῃς ἐκεῖ- [m] βάλλω.
θεν ἕως ἂν [i] ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. [n] ἔρχομαι.
27 ¶ [x] Ἠκούσατε ὅτι [o] ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, [x] ἀκούω.
Οὐ μοιχεύσεις.
28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων [o] ῥέω.
γυναῖκα πρὸς τὸ [z] ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐ-
μοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. [z] θυμέω.
29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδα-
λίζει σε, [q] ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. [p] αἱρέω.
συμφέρει γάρ σοι ἵνα [q] ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν [q] ὀλλύω.
σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου [r] βληθῇ εἰς γέενναν. [r] βάλλω.
30 Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε,
[s] ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. συμφέρει γὰρ [s] κόπτω.
σοι ἵνα [t] ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον [t] ὀλλύω.
τὸ σῶμά σου [v] βληθῇ εἰς γέενναν. [u] βάλλω.
31 ¶ [a] Ἐῤῥέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ- [a] ῥέω.
ναῖκα αὐτοῦ, [b] δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. [b] δίδωμι.
32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, [d] λύω.
ποιεῖ αὐτὴν [e] μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν [d] ἀπολελυ- [c] ἀκύω.
μένην γαμήσῃ [e] μοιχᾶται. [e] μοιχός.
33 Πάλιν [c] ἠκούσατε ὅτι [f] ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, [f] ῥέω.
Οὐκ [g] ἐπιορκήσεις· [h] ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς [g] ὅρκ-.
ὅρκους σου. [h] δίδωμι.
34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ [i] ὀμόσαι ὅλως. [i] ὀμνύω.
μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ. εἰμί.
35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν [k] πούς.
[k] ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις
ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως.
36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου [l] ὀμόσῃς, ὅτι οὐ [l] ὀμνύω.
[m] δύνασαι μίαν [n] τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν [m] δύναμαι.
ποιῆσαι. [n] θρίξ.
37 [o] Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ· [o] εἰμί.
τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

38 ¶ Ἠκούσατε

** ἀκούω.* 38 * ¶ Ἠκούσατε ὅτι * ἐῤῥέθη, Ὀφθαλμὸν
** ῥέω.* ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ a ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
a ὀδούς. 39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ b ἀντιστῆναι τῷ
b ἵστημι. πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξι-
άν σου σιαγόνα, c στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.
c στρέφω. 40 Καὶ τῷ θέλοντί σοι d κριθῆναι, καὶ τὸν
d κρίνω. χιτῶνά σου e λαβεῖν, f ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμά-
e λαμβάνω. τιον.
f ἐάω. 41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕ-
παγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο.
g δίδωμι. 42 Τῷ αἰτοῦντί σε g δίδου, καὶ τὸν θέλοντα
h δανείζω. ἀπὸ σοῦ h δανείσασθαι, μὴ i ἀποστραφῇς.
i στρέφω. 43 ¶ Ἠκούσατε ὅτι k ἐῤῥέθη, Ἀγαπήσεις τὸν
k ῥέω. πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.
l ἀρά. 44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
m ἐπηρεάζω. ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς l καταρωμένους ὑμᾶς· κα-
λῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύ-
χεσθε ὑπὲρ τῶν m ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διω-
κόντων ὑμᾶς.
n γίνομαι. 45 Ὅπως n γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν
οὐρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πο-
νηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδί-
κους.
o ἀγαπάω. 46 Ἐὰν γὰρ o ἀγαπήσητε τοὺς o ἀγαπῶντας
ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσι;
47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν
μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι
οὕτω ποιοῦσιν;
48 p Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πα-
p εἰμί. τὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τέλειός p ἐστι.

Κεφ. ς. Cap. VI.

a ἔχω. a Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ
ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ
b θεάομαι. b θεαθῆναι αὐτοῖς, εἰ δὲ μή γε, μισθὸν οὐκ
ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλ-
πίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποι-
οῦσιν

ἔσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως
[c] δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. [c] δοκέω.
3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ [d] γνώ-
τω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου. [d] γινώσκω.
4 Ὅπως [e] ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ,
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς [e] εἰμί.
[f] ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. [f] δίδωμι.
5 Καὶ ὅταν * προσεύχῃ, οὐκ [g] ἔσῃ ὥσπερ οἱ * εὔχω.
ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ [g] εἰμί.
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν [h] ἑστῶτες [l] προ- [h] ἵστημι.
σεύχεσθαι, ὅπως ἂν [i] φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀ- [i] φαίνω.
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
6 Σὺ δὲ ὅταν [l] προσεύχῃ, [k] εἴσελθε εἰς τὸ [k] ἔρχομαι.
ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, [l] προ- [l] εὔχω.
σευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πα-
τήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, [m] ἀποδώσει [m] δίδωμι.
σοι ἐν τῷ φανερῷ.
7 [l] Προσευχόμενοι δὲ μὴ * βαττολογήσητε, * λέγω.
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυ-
λογίᾳ αὐτῶν [n] εἰσακουσθήσονται. [n] ἀκούω.
8 Μὴ οὖν [o] ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· † οἶδε γὰρ ὁ πα- [o] ὁμοιόω.
τὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς || αἰτῆ- † εἴδω.
σαι αὐτόν. || αἰτέω.
9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς, ΠΑΤΕΡ
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
10 [p] Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· [q] γενηθήτω τὸ [p] ἔρχομαι.
θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. [q] γίνομαι.
11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον [r] δὸς ἡμῖν [r] δίδωμι.
σήμερον.
12 Καὶ [s] ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς [s] ἵω.
καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
13 Καὶ μὴ [t] εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, [t] φέρω.
ἀλλὰ * ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ * ῥύω.
βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας. ἀμήν.
14 Ἐὰν γὰρ [u] ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ πα- [u] ἵω.
ραπτώματα αὐτῶν, [u] ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν ὁ οὐράνιος.

15 Ἐὰν

x ἵω. 15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν [x] ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

y φαίνω. 16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί. [y] ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

z ἀλείφω. a νίπτω. 17 Σὺ δὲ νηστεύων [z] ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου [a] νίψαι,

b φαίνω. c δίδωμι. 18 Ὅπως μὴ [b] φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, [c] ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι.

20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν.

d εἰμί. 21 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ [d] ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς [d] ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν [d] ἔσται.

23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς [d] ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν [d] ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;

e ἔχω. 24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει. ἢ ἑνὸς [e] ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ.

f μέριμνα. g φάγω. h πίνω. i δύω. k εἰμί. 25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ [f] μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί [g] φάγητε καὶ τί [h] πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί [i] ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν [k] ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

l βλέπω. 26 [l] Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγου-

σιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
τρέφει αὐτά. οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε
αὐτῶν;
27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται * προσ- * τίθημι.
θεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; m κα- m μανθάνω.
ταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ
κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει.
29 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ
τῇ δόξῃ αὐτοῦ n περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. n βάλλω.
30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον x ὄντα, x εἰμί.
καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
οὕτως o ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, o ἕω.
ὀλιγόπιστοι.
31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγω- p πίνω.
μεν, ἢ τί p πίωμεν, ἢ τί q περιβαλώμεθα; q βάλλω.
32 (Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ) οἶ-
δε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι r χρῄζετε τού- r χρῄω.
των ἁπάντων.
33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα
s προστεθήσεται ὑμῖν. s τίθημι.
34 Μὴ οὖν t μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον. ἡ γὰρ t μεριμνάω.
αὔριον t μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Κεφ. ζ. Cap. 7.

ΜΗ † κρίνετε, ἵνα μὴ † κριθῆτε. † κρίνω.
2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθή-
σεσθε· καὶ ἐν ᾧ * μέτρῳ μετρεῖτε, * ἀντιμετρηθήσεται * μέτρον.
ὑμῖν.
3 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δο-
κὸν οὐ κατανοεῖς;
4 Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, a Ἄφες b ἐκ- a ἕω.
βάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ
δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; b βάλλω.
5 Ὑποκριτά, b ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ c βλέπω.
τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε c διαβλέψεις b ἐκβαλεῖν
τὸ

τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
b δίδωμι. 6 Μὴ b δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλη-
c στρέφω. τε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων·
d ῥήσσω. μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν
e δίδωμι. αὐτῶν, καὶ c στραφέντες d ῥήξωσιν ὑμᾶς.
f εὑρίσκω. 7 Αἰτεῖτε, καὶ e δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ
g οἴγω. f εὑρήσετε· κρούετε, καὶ g ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑ-
ρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι g ἀνοιγήσεται.
9 Ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν
h δίδωμι. αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον h ἐπιδώσει
αὐτῷ;
10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν h ἐπιδώσει
αὐτῷ.
* εἰμί. 11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ * ὄντες, † οἴδατε δό-
† οἶδα. ματα ἀγαθὰ || διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ
|| δίδωμι. μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς || δώσει
ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς.
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
* ἔρχομαι. 13 ¶ Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι
i m ἄγω. πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ i ἀ-
k εἰμί. πάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί k εἰσιν οἱ
εἰσερχόμενοι δι᾽ αὐτῆς.
l θλίβω. 14 Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ l τεθλιμμένη ἡ ὁ-
δὸς ἡ m ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.
n ἔχω. 15 n Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν,
οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προ-
o εἰμί. βάτων, ἔσωθεν δέ o εἰσι λύκοι p ἅρπαγες.
p ἁρπάζω. 16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν q ἐπιγνώσεσθε
q γινώσκω. αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυ-
λὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς κα-
λοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πο-
νηροὺς ποιεῖ.
18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς
πονη-

UM

πονηρὺς ποιεῖν, ὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρπὺς
καλὺς ποιεῖν.

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιῦν καρπὸν καλὸν,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 [r] Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν * ἐπιγνώ- [r] ἄρα.
σεσθε αὐτύς. * γινώσκω.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε, [s] εἰσ- [s] ἔρχομαι.
ελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὐρανῶν, ἀλλ' ὁ
ποιῶν τὸ θέλημα τῦ πατρός μυ τῦ ἐν ὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ [t] ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ- [t] εἴρω.
ρᾳ, Κύριε Κύριε, ὐ τῷ σῷ ὀνόματι * προεφητεύ- * φημί.
σαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλο-
μεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς * ἐποι- * ποιέω.
ήσαμεν;

23 Καὶ τότε [u] ὁμολογήσω αὐτοῖς, Ὅτι ὐδέ- [u] λέγω.
ποτε [x] ἔγνων ὑμᾶς· * ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμῦ οἱ [x] γινώσκω.
ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. * χῶρος.

24 Πᾶς ὖν ὅστις ἀκύει μυ τὺς λόγυς τύ-
τυς καὶ ποιεῖ αὐτὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρο-
νίμῳ, ὅστις [y] ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτῦ ἐπὶ [y] δέμω.
τὴν πέτραν. [z] βαίνω.

25 Καὶ [z] κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ * ἦλθον οἱ πο- * ἔρχομαι.
ταμοὶ καὶ [a] ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ [b] προσέπεσον [a] πνέω.
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὐκ [c] ἔπεσε. [d] τεθεμελίωτο γὰρ [b] πίπτω.
ἐπὶ τὴν πέτραν. [c] πίπτω.

26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκύων μυ τὺς λόγυς τύτυς, [d] θεμέλιον.
καὶ μὴ ποιῶν αὐτὺς, [e] ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μω- [e] ὅμοιος.
ρῷ, ὅστις [f] ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτῦ ἐπὶ τὴν [f] δέμω.
ἄμμον.

27 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ [g] ἦλθον οἱ ποτα- [g] ἔρχομαι.
μοὶ, καὶ [h] ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι. καὶ * προσέκοψαν [h] πνέω.
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ [i] ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐ- * κόπτω.
τῆς [k] μεγάλη. [i] πίπτω.

28 Καὶ [l] ἐγένετο ὅτε [m] συνετέλεσεν ὁ Ἰησῦς [k] μέγας.
τὺς λόγυς τύτυς, [n] ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι [l] γίνομαι.
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτῦ. [m] τέλος.

29 [o] Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτὺς ὡς ἐξουσίαν [n] πλήσσω.
ἔχων, καὶ ὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. [o] εἰμί.

Κεφ.

Κεφ. η. CAP. VIII.

a βαίνω. — a ΚΑταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, b ἠκολού-
b ἀκόλουθος. — θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.
c ἔρχομαι. — 2 Καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς c ἐλθὼν προσεκύνει
αὐτῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
d καθαίρω. — d καθαρίσαι.
e ἅπτω. — 2 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα e ἥψατο αὐτοῦ ὁ
Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω, x καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως
x καθαίρω. — x ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
f ὁράω. — 3 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, f Ὅρα μηδενὶ
g δείκνυμι. — εἴπῃς, ἀλλ᾽ ὕπαγε, σεαυτὸν g δεῖξον τῷ ἱερεῖ,
h φέρω. — καὶ h προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ i προσέταξε Μω-
i τάττω. — σῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
k ἔρχομαι. — 5 ¶ k Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ,
k προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν
m βάλλω. — αὐτὸν,
n ἔρχομαι. — 6 Καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου m βέβληται
ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζό-
μενος.
o κρίνω. — 7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ n ἐλθὼν
θεραπεύσω αὐτόν.
p φάω. — 8 Καὶ o ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος p ἔφη,
Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην q εἰ-
q ἔρχομαι. — σέλθῃς. ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ r ἰαθήσεται
r ἰάομαι. — ὁ παῖς μου.
9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν,
ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ,
x πορεύομαι. — x Πορεύθητι, καὶ x πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, l Ἔρχου, καὶ
l ἔρχομαι. — l ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ z ποιεῖ.
z ποιέω. — 10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς x ἐθαύμασε, καὶ εἶπε
x θαυμάζω. — τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν f εὗρον.
f εὑρίσκω. — 11 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ δυσμῶν t ἥξουσι, καὶ u ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀ-
t ἥκω. — βραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ
u κλίνω. — τῶν οὐρανῶν.
x βάλλω. — 12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας x ἐκβληθήσονται
y εἰμί. — εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ y ἔσται ὁ κλαυ-
θμὸς

θμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ, Ὕπα- [z] πιστεύω.
γε, καὶ ὡς [z] ἐπίστευσας [*] γενηθήτω σοι. Καὶ [*] γίνομαι.
[a] ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. [a] ἰάομαι.
14 ¶ Καὶ [b] ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέ- [b] ἔρχομαι.
τρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ [c] βεβλημένην καὶ [c] βάλλω.
[d] πυρέσσουσαν. [d] πῦρ.
15 Καὶ [e] ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ [f] ἀφῆ- [e] ἅπτω.
κεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ [g] ἠγέρθη, καὶ διηκόνει [f] ἵημι.
αὐτοῖς. [g] ἐγείρω.
16 Ὀψίας δὲ γενομένης [h] προσήνεγκαν αὐτῷ [h] φέρω.
δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ [i] ἐξέβαλε τὰ πνεύ- [i] βάλλω.
ματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας [o] θεραπεύω.
[o] ἐθεράπευσεν. [k] πλήθω.
17 Ὅπως [k] πληρωθῇ τὸ [l] ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου [l] ῥέω.
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας [m] λαμβάνω.
ἡμῶν [m] ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους [n] ἐβάστασεν. [n] βαστάζω.
18 [o] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ [o] εἴδω.
αὐτὸν, [p] ἐκέλευσεν [q] ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. [p] κελεύω.
19 Καὶ [q] προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶ- [q] ἔρχομαι.
πεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν
[q] ἀπέρχῃ.
20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
νώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κε-
φαλὴν κλίνῃ.
21 Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, [r] τρέπω.
Κύριε, [r] ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον [x] ἀπελθεῖν, καὶ [x] ἔρχομαι.
[s] θάψαι τὸν πατέρα μου. [s] θάπτω.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι,
καὶ [t] ἄφες τοὺς νεκροὺς [s] θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. [t] ἵημι.
23 ¶ Καὶ [u] ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, [u] βαίνω.
[b] ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [b] ἀκόλουθος.
24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας [x] ἐγένετο ἐν τῇ [x] γίνομαι.
θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν [d] ἔρχομαι.
κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. [y] γείρω.
25 Καὶ [d] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [y] ἤ- [z] σῶς.
γειραν αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε [z] σῶσον ἡμᾶς, [*] ὄλλυμι.
[*] ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί [a] ἐστε ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς [b] ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ· καὶ [c] ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι [x] ἐθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπός [z] ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.

28 Καὶ [d] ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, [e] ὑπήντησαν αὐτῷ δύο [f] δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων [g] ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ [g] παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 Καὶ ἰδοὺ [h] ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; [i] ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30 [k] Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ᾽ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

21 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, [l] ἐπίτρεψον ἡμῖν [m] ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

22 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, [n] Ὑπάγετε. Οἱ δὲ [o] ἐξελθόντες [o] ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ ἰδοὺ, [p] ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ [q] ἀπέθανον ἐν τοῖς [r] ὕδασιν.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες [s] ἔφυγον. καὶ [t] ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, [u] ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν [x] δαιμονιζομένων.

34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις [y] ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ [z] ἰδόντες αὐτὸν, [a] παρεκάλεσαν ὅπως [b] μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

a εἰμί. b τίω. c γίνομαι. x θαῦμα. z εἰμί. d ἔρχομαι. e ἄντα. f δαίμων. g ἔρχομαι. h κράζω. i ἔρχομαι. k εἰμί. l τρέπω. m ἔρχομαι. n ἄγω. o ἔρχομαι. p ὁρμάω. q θνήσκω. r ὕδωρ. s φεύγω. t ἔρχομαι. u ἀγγέλλω. x δαίμων. y ἔρχομαι. z εἴδω. a καλέω. b βαίνω.

Κεφ. θ. Cap. IX.

Καὶ [a] ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, [b] διεπέρασε, καὶ [c] ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης [d] βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ, [e] Θάρσει τέκνον, [f] ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

3 Καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ.

a βαίνω. b περάω. c ἔρχομαι. d βάλλω. e θάρσος. f ἵω.

4 Καὶ [f] ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, [f] εἴδω.
πεν, Ἵνα τί ὑμεῖς [g] ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς [g] θυμός.
αρδίαις ὑμῶν;
5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν, [h] Ἀφέ- [h] ἔω.
νταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, [i] Ἔγειραι καὶ [i] ἐγείρω.
ιπάτει.
6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
θρώπου ἐπὶ τῆς γῆς [k] ἀφιέναι ἁμαρτίας (τότε [k] ἔω.
γει τῷ παραλυτικῷ) [l] Ἐγερθεὶς [m] ἆρόν σου [l] ἐγείρω.
κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. [m] αἴρω.
7 Καὶ ἐγερθεὶς [n] ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. [n] ἐγείρω.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ [o] ἐ- [o] ἔρχομαι.
όξασαν τὸν Θεόν, τὸν † δόντα ἐξουσίαν τοιαύ- [p] δοκέω.
ην τοῖς ἀνθρώποις. † δίδωμι.
9 ¶ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν [q] ἧμαι.
θρωπον [q] καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματ- [r] ἀκόλουθος.
θαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, [r] Ἀκολούθει μοι. [s] ἵστημι.
αὶ [s] ἀναστὰς [r] ἠκολούθησεν αὐτῷ. [t] γίνομαι.
10 Καὶ [t] ἐγένετο αὐτοῦ [u] ἀνακειμένου ἐν τῇ [u] κεῖμαι.
ίᾳ, καὶ ἰδού, πολλοὶ Τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ [x] ἔρχομαι.
λθόντες [y] συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μα- [y] κεῖμαι.
ταῖς αὐτοῦ.
11 Καὶ [z] ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς [z] εἴδω.
αθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁ-
αρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;
12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ
είαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κα-
ῶς ἔχοντες.
13 [a] Πορευθέντες δὲ [b] μάθετε τί ἐστιν, Ἔλε- [a] πείρω.
θέλω, καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ [c] ἦλθον καλέσαι δι- [b] μανθάνω.
ίους ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. [c] ἔρχομαι.
14 Τότε [c] προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
ωάννου, λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
στεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται
υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐ-
ἐστὶν ὁ νυμφίος; [d] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν [d] ἔρχομαι.
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύ- [e] αἴρω.
σιν. 16 Οὐδεὶς

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥά
ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ. αἴρει γὰρ τὸ πλή
ρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμ
γίνεται.
17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα
λαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ
[f] χέω. ὁ οἶνος [f] ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ [g] ἀπολοῦνται· ἀλλ
[g] ὄλλυμι. βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφό
τερα συντηροῦνται.
[h] λαλέω. 18 ¶ Ταῦτα αὐτοῦ [h] λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδ
[i] ἔρχομαι. ἄρχων τις [i] ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Ὅ
[k] τίθημι. τι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ [k] ἐλ
[l] ζάω. θὼν [k] ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ [l] ζήσ
[m] ἐγείρω. 19 Καὶ [m] ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς [n] ἠκολούθησ
[n] ἀκόλουθος. αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
[o] ῥέω. 20 (Καὶ ἰδοὺ γυνὴ [o] αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔ
[p] ἔρχομαι. [p] προσελθοῦσα ὄπισθεν, [q] ἥψατο τοῦ κρασπέδο
ἱματίου αὐτοῦ.
[q] ἅπτω. 21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον [q] ἅψ
[r] σόω. μαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, [r] σωθήσομαι.
[s] στρέφω. 22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [s] ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐ
[t] θάρσος. τήν, εἶπε, [t] Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου [u] σέσω
[u] σόω. σε (Καὶ [u] ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνη
[x] ἔρχομαι. 23 Καὶ [x] ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν
ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλ
[y] θόρυβος. [y] θορυβούμενον,
[z] χωρέω. 24 Λέγει αὐτοῖς, [z] Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ [a] ἀπ
[a] θνήσκω. θανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει· [b] Καὶ κατ
[b] γελάω. γέλων αὐτοῦ.
[c] βάλλω. 25 Ὅτε δὲ [c] ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, [f] εἰσ
[d] κράτος. θὼν [d] ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ [e] ἠγέρθη
[e] ἐγείρω. κοράσιον.
[f] ἔρχομαι. 26 Καὶ [f] ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην
γῆν ἐκείνην.
[g] ἄγω. 27 ¶ Καὶ [g] παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰη
[x] ἀκόλουθος. [x] ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοί, κράζοντες
[h] ἔλεος. λέγοντες, [h] Ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ Δαβίδ.
[i] ἔρχομαι. 28 [i] Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, [i] προσῆλθ
αὐ

αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πι-
στεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν
αὐτῷ, Ναὶ κύριε.
29 Τότε [k] ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, [k] ἅπτω.
λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν [l] γενηθήτω ὑ- [l] γίνομαι.
μῖν.
30 Καὶ [m] ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. [m] οἴγω.
καὶ [n] ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, [n] βριμάομαι
† Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. † ὁράω.
31 Οἱ δὲ [p] ἐξελθόντες * διεφήμισαν αὐτὸν ἐν [p] ἔρχομαι.
ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. * φάω.
32 ¶ Αὐτῶν δὲ [p] ἐξερχομένων, ἰδοὺ [q] προσ- [q] φέρω.
ήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν, δαιμονιζό-
μενον.
33 Καὶ [r] ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, * ἐλάλη- [r] βάλλω.
σεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, * λαλέω.
Οὐδέποτε [s] ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. [s] φαίνω.
34 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρ-
χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35 Καὶ [t] περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις [t] ἄγω.
πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς
βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.
36 ¶ † Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, [u] ἐσπλαγχνί- † εἴδω.
σθη περὶ αὐτῶν, ὅτι [x] ἦσαν [y] ἐκλελυμένοι καὶ [u] σπλαγχνίζω.
[z] ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποι- [x] εἰμί.
μένα. [y] λύω.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, * Ὁ [z] ῥίπτω.
μὲν θερισμὸς, πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται, ὀλίγοι.
38 [a] Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως [a] δέομαι.
[b] ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. [b] βάλλω.

Κεφ. ι. Cap. X.

ΚΑΙ [a] προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μα-
θητὰς αὐτοῦ, [b] ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν [a] καλέω.
πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν [b] δίδωμι.
αὐτὰ, καὶ [c] θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μα- [c] θεραπεύω.
λακίαν.
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά

a εἰμί. a ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος
Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ἰάκω-
βος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸ
αὐτοῦ.
3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς,
καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλ-
e καλέω. φαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ e ἐπικληθεὶς Θαδ-
δαῖος·
4 Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώ-
f δίδωμι. της, ὁ καὶ f παραδοὺς αὐτόν.
g στέλλω. 5 Τούτους τοὺς δώδεκα g ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦ
παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶ
h ἔρχομαι. μὴ h ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μ
h εἰσέλθητε.
6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατ
i ὄλλυω. τὰ i ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτ
k ἐγγύς. k ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθα
l λαμβάνω. ρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε
m δίδωμι. δωρεὰν l ἐλάβετε, δωρεὰν m δότε.
n κτάομαι. 9 Μὴ n κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρο
μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.
10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνα
μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος
o εἰμί. ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ o ἐστιν.
p ἔρχομαι. 11 ¶ Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην p εἰσ-
q ἐτάζω. έλθητε, q ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός r ἐσ
r εἰμί. ſ κἀκεῖ t μείνατε ἕως ἂν u ἐξέλθητε.
ſ καὶ ἐκεῖ. 12 u Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπ
t μένω. σασθε αὐτήν.
u ἔρχομαι. 13 Καὶ ἐὰν μὲν x ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, u ἐλθέ
x εἰμί. ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν. ἐὰν δὲ μὴ x ᾖ ἀξί
y στρέφω. ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς y ἐπιστραφήτω.
a δέχομαι. 14 Καὶ ὃς ἐὰν μὴ a δέξηται ὑμᾶς, μη
b ἔρχομαι. ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, b ἐξερχόμενοι τῆς οἰκί
c τείνω. ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, c ἐκτινάξατε τὸν κονιορ
d ἔχω. τῶν ποδῶν ὑμῶν.
e εἰμί. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, d ἀνεκτότερον e ἔσ

γ

γῇ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα
ἐν μέσῳ λύκων· [f] γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ [f] γίνομαι.
ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. [g] παρα- [g] δίδωμι.
δώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.
18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς [h] ἀχθή- [h] ἄγω.
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς
ἔθνεσιν.
19 ¶ Ὅταν δὲ [i] παραδιδῶσιν ὑμᾶς, [k] μὴ [i] δίδωμι.
μεριμνήσητε πῶς ἢ τί [l] λαλήσητε· [i] δοθήσεται [k] μέριμνα.
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί [l] λαλήσητε. [l] λαλέω.
20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς [m] ἐστε οἱ [l] λαλοῦντες, ἀλλὰ [m] εἰμί.
τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ [l] λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
21 [n] Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς [n] δίδωμι.
θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ [o] ἐπαναστήσονται [o] ἵστημι.
τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ [p] θανατώσουσιν αὐτούς. [p] θνήσκω.
22 Καὶ [q] ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ [q] εἰμί.
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
[r] σωθήσεται. [r] σώζω.
23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ
ἕως ἂν [s] ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. [s] ἔρχομαι.
24 ¶ Οὐκ [t] ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, [t] εἰμί.
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα [u] γένηται ὡς ὁ [u] γίνομαι.
διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ [x] ἐκάλεσ- [x] καλέω.
αν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;
26 Μὴ οὖν [y] φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι [y] φοβέομαι.
[z] κεκαλυμμένον ὃ οὐκ [z] ἀποκαλυφθήσεται, καὶ [z] καλύπτω.
κρυπτὸν, ὃ οὐ [a] γνωσθήσεται. [a] γινώσκω.
27 Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν
τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ
τῶν δωμάτων.
28 Καὶ μὴ [b] φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων [b] φοβέομαι.

τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων
* φοβέομαι. ἀποκτεῖναι. *φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον
ſ ὄλλυμι. καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ſ ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ
t πίπτω. ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ t πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν;

u θρίξ. 30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ u τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι
x ἀριθμός. x ἠριθμημέναι εἰσί.

31 Μὴ οὖν *φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων
διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμ-
y κἀγώ. προσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω y κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

z ἀρνέομαι. 33 Ὅστις δ' ἂν z ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, z ἀρνήσομαι αὐτὸν y κἀγὼ ἔμ-
προσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 ¶ Μὴ νομίσητε ὅτι e ἦλθον βαλεῖν εἰ-
ρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ e ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην,
ἀλλὰ μάχαιραν.

f δίς. 35 e Ἦλθον γὰρ f διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς,
καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ
αὐτοῦ.

37 ¶ Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ
g εἰμί. ἐμὲ, οὐκ g ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγα-
τέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ g ἔστι μου ἄξιος.

38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ g ἔστι μου ἄξιος.

h εὑρίσκω. 39 Ὁ h εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, k ἀπολέσει
k ὀλλύω. αὐτήν, καὶ ὁ k ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ, h εὑρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται. καὶ ὁ
n στέλλω. ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν n ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα
o λαμβάνω. προφήτου, μισθὸν προφήτου o λήψεται· καὶ ὁ δε-
χόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δι-
καίου o λήψεται.

p πίνω. 42 Καὶ ὃς ἐὰν p ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν

τούτων

τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μα-
θητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ [q] ἀπολέσῃ τὸν [q] ὀλλύω.
μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ιά. Cap. XI.

ΚΑι [a] ἐγένετο ὅτε [b] ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς δια- [a] γίνομαι.
τάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, [c] με- [b] τέλος.
τέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς [c] βαίνω.
πόλεσιν αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτη-
ρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ,
3 Εἶπεν αὐτῷ, Σὺ [f] εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον
προσδοκῶμεν;
4 Καὶ [d] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, [d] κρίνω.
[e] Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκού- [e] πείρω.
ετε καὶ βλέπετε.
5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπα-
τοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι,
νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. [f] εἰμί.
6 Καὶ μακάριός [f] ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ [g] σκανδα- [g] σκάζω.
λισθῇ ἐν ἐμοί.
7 Τούτων δὲ πορευομένων [h] ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς [h] ἄρχω.
λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί [i] ἐξήλ-
θετε εἰς τὴν ἔρημον || θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ || θεάομαι.
ἀνέμου σαλευόμενον;
8 Ἀλλὰ τί [i] ἐξήλθετε [*] ἰδεῖν; ἄνθρωπον [i] ἔρχομαι.
ἐν μαλακοῖς ἱματίοις [k] ἠμφιεσμένον; ἰδού, [*] εἴδω.
οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βα- [k] ἕω.
σιλέων [l] εἰσίν. [l] εἰμί.
9 Ἀλλὰ τί [i] ἐξήλθετε [*] ἰδεῖν; προφήτην;
ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ [m] περισσότερον προφήτου. [m] περί.
10 Οὗτος γάρ [n] ἐστι περὶ οὗ [o] γέγραπται, [n] εἰμί.
Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προ- [o] γράφω.
σώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμ-
προσθέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκ [p] ἐγήγερται ἐν [p] ἐγείρω.
γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτι-
στοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν, μείζων αὐτοῦ [n] ἐστιν.

 12 Ἀπὸ

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ Βαπτι-
q βία. στοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν [q] βιάζεται,
καὶ [r] βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως
s φάω. Ἰωάννου [s] προεφήτευσαν.
t δέχομαι. 14 Καὶ εἰ θέλετε [t] δέξασθαι, αὐτός [u] ἐστιν Ἠ-
u εἰμί. λίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.
x οὖς. 15 Ὁ ἔχων [x] ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁ-
μοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ
y φωνή. [y] προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν·
z αὐλός. 17 Καὶ λέγουσιν, [z] Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
a ὀρχέομαι. [a] ὠρχήσασθε· [b] ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ [c] ἐκό-
b θρῆνος. ψασθε.
c κόπτω. 18 [d] Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων, μή-
d ἔρχομαι. τε πίνων· καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει.
19 [d] Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ
πίνων· καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰ-
νοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ
e δίκη. [e] ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.
f ἄρχω. 20 Τότε [f] ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν
g γίνομαι. αἷς [g] ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι
h νόος. οὐ [h] μετενόησαν.
21 Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν·
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι [g] ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
αἱ [g] γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ [h] μετενόησαν.
i ἔχω. 22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι [i] ἀν-
k εἰμί. εκτότερον [k] ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.
l ὕψος. 23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ [l] ὑψω-
m βαίνω. θεῖσα, ἕως ᾅδου [m] καταβιβασθήσῃ. ὅτι εἰ ἐν Σο-
n γίνομαι. δόμοις [n] ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ [n] γενόμεναι
o μένω. ἐν σοί, [o] ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
p ἔχω. 24 Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων [p] ἀν-
q εἰμί. εκτότερον [q] ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.
r κρίνω. 25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ [r] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
s λέγω. σοῦς εἶπεν, [s] Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε
t κρύπτω. τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι [t] ἀπέκρυψας ταῦτα
u καλύπτω. ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ [u] ἀπεκάλυψας αὐτὰ
νηπίοις. 26 Ναὶ

26 Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως [x] ἐγένετο εὐδο- [x] γίνομαι.
κία ἔμπροσθέν σου.
27 Πάντα μοι [y] παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός [y] δίδωμι.
μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ·
οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ
ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
28 [z] Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ [z] δεῦρο.
[a] πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. [a] φέρω.
29 [b] Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ [c] μά- [b] αἴρω.
θετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ [c] μανθάνω.
καρδίᾳ· καὶ [d] εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς [d] εὑρίσκω.
ὑμῶν. [e] εἰμί.
30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου
ἐλαφρόν ἐστιν.

Κεφ. ιβ. Cap. XII.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ [a] ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς [a] πείρω.
τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ [b] ἤρξαντο τίλλειν στά- [b] ἄρχω.
χυας, καὶ ἐσθίειν.
2 Οἱ δὲ φαρισαῖοι [c] ἰδόντες εἶπον αὐτῷ, Ἰ- [c] εἴδω.
δού, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ [d] ἔξεστι ποιεῖν [d] εἰμί.
ἐν σαββάτῳ.
3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ [e] ἀνέγνωτε τί [e] γινώσκω.
[f] ἐποίησε Δαβίδ, ὅτι [g] ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ [f] ποιέω.
μετ' αὐτοῦ; [g] πεῖνα.
4 Πῶς [h] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ [h] ἔρχομαι.
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως [i] ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν [i] φάγω.
[k] ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς [k] εἰμί.
ἱερεῦσι μόνοις;
5 Ἢ οὐκ [l] ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς [l] γινώσκω.
σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον
[m] βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; [m] βέβηλος.
6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε.
7 Εἰ δὲ [n] ἐγνώκειτε τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, καὶ [n] γινώσκω.
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν [o] κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. [o] δίκη.
8 Κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου.
9 ¶ Καὶ [p] μεταβὰς ἐκεῖθεν, [q] ἦλθεν εἰς τὴν [p] βαίνω.
συναγωγὴν αὐτῶν. [q] ἔρχομαι.

[x] εἰμί. [s] ἐπερωτάω. [t] ἀγορεύω. [u] εἰμί. [*] ἔχω. [x] πίπτω.

10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος [x] ἦν τὴν χεῖρα ἔχων
ξηράν· καὶ [s] ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ
ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα [t] κατηγο-
ρήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς [u] ἔσται ἐξ ὑμῶν
ἄνθρωπος ὃς [*] ἕξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν [x] ἐμπέ-
σῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρα-
τήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου;
ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

[y] ἵστημι.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν
χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε· καὶ [y] ἀποκατεστάθη ὑ-
γιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

[z] λαμβάνω. [a] ἔρχομαι. [b] ὄλλυω. [c] γινώσκω. [d] ἀκολουθέω. [e] θεραπεύω. [f] τίω.

14 ¶ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον [z] ἔλα-
βον κατ' αὐτοῦ [a] ἐξελθόντες ὅπως αὐτὸν [b] ἀπο-
λέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [c] γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν·
καὶ [d] ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ [e] ἐθερά-
πευσεν αὐτοὺς πάντας.

16 Καὶ [f] ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν
αὐτὸν ποιήσωσιν.

[g] πλέος. [h] ῥέω. [i] αἱρέω. † δοκέω. [k] τίθημι.

17 Ὅπως [g] πληρωθῇ τὸ [h] ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν [i] ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός
μου, εἰς ὃν † εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· [k] θήσω τὸ
πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν
ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις
ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

[l] τρίβω. [m] ἄγω. [n] σβέννυμι. [o] βάλλω. [x] ἐλπίς. [p] φέρω. [q] θεραπεύω. [r] ἵστημι. [s] εἰμί.

20 Κάλαμον [l] συντετριμμένον οὐ [m] κατεάξει, καὶ
λίνον τυφόμενον οὐ [n] σβέσει ἕως ἂν [o] ἐκβάλῃ εἰς
νῖκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη [x] ἐλπιοῦσι.

22 Τότε [p] προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζό-
μενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ [q] ἐθεράπευσεν
αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ
βλέπειν.

23 Καὶ [r] ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλε-
γον, Μήτι οὗτός [s] ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ;

24 Οἱ

24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζε-
βοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.
25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία t μερισθεῖσα καθ' ἑ- t μερίζω.
αυτῆς, u ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία t με- u ἐρημόω.
ρισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ x σταθήσεται.
26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει,
ἐφ' ἑαυτὸν t ἐμερίσθη· πῶς οὖν x σταθήσεται ἡ x ἵστημι.
βασιλεία αὐτοῦ;
27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν a ἔσονται κριταί. a εἰμί.
28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, ἄρα b ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία b φθάνω.
τοῦ Θεοῦ.
29 Ἢ πῶς δύναταί τις c εἰσελθεῖν εἰς τὴν c ἔρχομαι.
οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ d διαρπάσαι, d ἁρπάζω.
ἐὰν μὴ πρῶτον e δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν e δέω.
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
30 Ὁ μὴ a ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ a ἐστι· καὶ
ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.
31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ
βλασφημία f ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ
τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ f ἀφεθήσεται f ἵω.
τοῖς ἀνθρώποις.
32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που, f ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ f ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε
ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.
33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σα-
πρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ
τὸ δένδρον γινώσκεται.
34 ¶ g Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε g γεννάω.
ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ h ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισ- h εἰμί.
σεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.
35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ
θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά·

καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
ἐκβάλλει πονηρά.
36 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν
[i] λαλέω. [i] λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, [k] ἀποδώσουσι περὶ
[k] δίδωμι. αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.
[l] δίκη. 37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου [l] δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ
τῶν λόγων σου [l] καταδικασθήσῃ.
[m] κρίνω. 38 Τότε [m] ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμμα-
τέων καὶ φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε,
[n] εἴδω. θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον [n] ἰδεῖν.
[o] κρίνω. 39 Ὁ δὲ [o] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ
πονηρὰ, καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ ση-
[p] δίδωμι. μεῖον οὐ [p] δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰω-
νᾶ τοῦ προφήτου.
40 Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ
[q] εἰμί. κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως [q] ἔσται
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
[r] ἵστημι. 41 Ἄνδρες Νινευῖται [r] ἀναστήσονται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν
[s] νόος. αὐτήν· ὅτι [s] μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ·
καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
[t] ἐγείρω. 42 Βασίλισσα νότου [t] ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρί-
σει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν·
[u] ἔρχομαι. ὅτι [u] ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν
σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶν-
τος ὧδε.
43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα [u] ἐξέλθῃ
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων,
ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ οὐχ εὑρίσκει.
[x] στρέφω. 44 Τότε λέγει, [x] Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν
μου, ὅθεν [u] ἐξῆλθον. Καὶ [u] ἐλθὸν, εὑρίσκει
[y] σαίρω. σχολάζοντα, [y] σεσαρωμένον, καὶ [z] κεκοσμημένον.
[z] κόσμος. 45 Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑ-
αυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυ-
[a] ἔρχομαι. τοῦ, καὶ [a] εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ
[b] εἰμί. ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώ-
των· οὕτως [b] ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πο-
νηρᾷ.

46 ¶ Ἔτι

46 ¶ Ἔτι δὲ αὐτοῦ [d] λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις,
ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ [c] εἱστήκεισαν [c] ἵστημι.
ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ [d] λαλῆσαι. [d] λαλέω.
47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ
ἀδελφοί σου ἔξω [c] ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆ-
σαι.
48 Ὁ δὲ [e] ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ, [e] κρίνω.
Τίς [f] ἐστιν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελ- [f] εἰμί.
φοί μου;
49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀ-
δελφοί μου.
50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός
μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελ-
φὴ, καὶ μήτηρ [g] ἐστί. [g] εἰμί.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

ἘΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ [a] ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς [a] ἔρχομαι.
ἀπὸ τῆς οἰκίας, [b] ἐκάθητο παρὰ τὴν θά- [b] ἧμαι.
λασσαν.
2 Καὶ [c] συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολ- [c] ἄγω.
λοὶ, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον [d] ἐμβάντα [b] καθῆ- [d] βαίνω.
σθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν [e] εἱστήκει. [e] ἵστημι.
3 Καὶ [f] ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβο- [f] λαλέω.
λαῖς, λέγων, Ἰδοὺ, [g] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ [g] ἔρχομαι.
σπείρειν.
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν [h] ἔπεσε [h] πίπτω.
παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ [g] ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφα-
γεν αὐτά.
5 Ἄλλα δὲ [h] ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ
[i] εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως [k] ἐξανέτειλε, [i] ἔχω.
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.
6 Ἡλίου δὲ [k] ἀνατείλαντος [l] ἐκαυματίσθη, [k] τέλλω.
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, [m] ἐξηράνθη. [l] καίω.
7 Ἄλλα δὲ [h] ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας· καὶ [m] ξηρός.
[n] ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ [o] ἀπέπνιξαν αὐτά. [n] βαίνω.
8 Ἄλλα δὲ [h] ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· [o] πνίγω.
καὶ [p] ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ [p] δίδωμι.
δὲ τριάκοντα.
9 Ὁ ἔχων [q] ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [q] οὖς.

10 Καὶ

[x] ἔρχομαι. 10 Καὶ [x] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον
αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
[s] κρίνω. 11 Ὁ δὲ [s] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι
[t] δίδωμι. ὑμῖν [t] δέδοται [u] γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βα-
[u] γινώσκω. σιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ [t] δέδοται.
[x] περί. 12 Ὅστις γὰρ ἔχει, [t] δοθήσεται αὐτῷ, καὶ [x] περισ-
[y] αἴρω. σευθήσεται. ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει [y] ἀρθήσε-
ται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ,
ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκού-
[z] ἵω. ουσιν, οὐδὲ [z] συνιοῦσι.
[*] πλῆθος. 14 Καὶ [*] ἀναπληροῦται ἐπ᾽ αὐτοῖς ἡ προ-
φητεία Ἠσαΐου, ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ
μὴ [z] συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ
[a] εἴδω. [a] ἴδητε.
[b] παχύς. 15 [b] Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
[c] οὖς. καὶ τοῖς [c] ὠσὶ βαρέως [h] ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
[d] μύω. αὐτῶν [d] ἐκάμμυσαν· μήποτε [e] ἴδωσι τοῖς ὀφ-
[e] εἴδω. θαλμοῖς, καὶ τοῖς [c] ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ
[f] στρέφω. [z] συνῶσι, καὶ [f] ἐπιστρέψωσι, καὶ [*] ἰάσωμαι αὐ-
[*] ἰάομαι. τούς.

16 ¶ Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι
βλέπουσι· καὶ τὰ [c] ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προ-
[g] θυμός. φῆται καὶ δίκαιοι [g] ἐπεθύμησαν [e] ἰδεῖν ἃ βλέ-
[h] ἀκούω. πετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ [h] ἀκοῦσαι ἃ [h] ἀκούετε, καὶ οὐκ
[h] ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν [h] ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ
σπείροντος.

19 Παντὸς [h] ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλεί-
ας, καὶ μὴ [z] συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρός, καὶ
[i] σπείρω. ἁρπάζει τὸ [i] ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
[k] εἰμί. οὗτός [k] ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν [i] σπαρείς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη [i] σπαρείς, οὗτός [k] ἐστιν
ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβά-
νων αὐτόν.

21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσ-
καιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ
διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας [i] σπαρεὶς, οὗτός [i] σπείρω.
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος [k] εἰμί.
τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λό-
γον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν [i] σπαρεὶς,
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ [l] συνιών· ὃς δὴ [l] ἵημι.
καρποφορεῖ· καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα,
ὁ δὲ τριάκοντα.
24 ¶ Ἄλλην παραβολὴν [m] παρέθηκεν αὐ- [m] τίθημι.
τοῖς, λέγων, [n] Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν [n] ὁμός.
ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ.
25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους,
[o] ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ [i] ἔσπειρε ζιζάνια
ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου· καὶ [o] ἀπῆλθεν. [o] ἔρχομαι.
26 Ὅτε δὲ [p] ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν [p] βλαστάνω.
ἐποίησε, τότε [q] ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. [q] φαίνω.
27 [o] Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδε-
σπότου, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα
ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ
ζιζάνια;
28 Ὁ δὲ [r] ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος [r] φημί.
τοῦτο [s] ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέ- [s] ποιέω.
λεις οὖν [o] ἀπελθόντες [t] συλλέξωμεν αὐτά; [t] λέγω.
29 Ὁ δὲ ἔφη, Οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ
ζιζάνια, [u] ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. [u] ῥίζα.
30 [x] Ἄφετε [†] συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέ- [x] ἰάω.
χρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ [y] ἐ- [†] αὐξάνω.
ρῶ τοῖς θερισταῖς, [z] Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζι- [y] εἴρω.
ζάνια, καὶ [a] δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς τὸ [z] λέγω.
[b] κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον [c] συναγάγετε [a] δέω.
εἰς τὴν ἀποθήκην μου.
31 ¶ Ἄλλην παραβολὴν [d] παρέθηκεν αὐ- [b] καίω.
τοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν [c] ἄγω.
κόκκῳ σινάπεως, ὃν [e] λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπει- [d] τίθημι.
ρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. [e] λαμβάνω.
32 Ὃ μικρότερον μέν [f] ἐστι πάντων τῶν
σπερμάτων· ὅταν δὲ [g] αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λα- [f] εἰμί.
χάνων [f] ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον· ὥστε [i] ἐλθεῖν τὰ [g] αὐξάνω.
πετεινὰ

k σκηνόω. πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ [k] κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλά-
δοις αὐτοῦ.
l λαλέω. 33 ¶ Ἄλλην παραβολὴν [l] ἐλάλησεν αὐ-
m εἰμί. τοῖς, Ὁμοία [m] ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύ-
n λαμβάνω. μῃ, [m] ἣν [n] λαβοῦσα γυνὴ [o] ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύ-
o κρύπτω. ρου σάτα τρία, ἕως οὗ [p] ἐζυμώθη ὅλον.
p ζυμόω. 34 Ταῦτα πάντα [l] ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις· καὶ χωρὶς παραβολῆς
οὐκ [l] ἐλάλει αὐτοῖς.
q πληρόω. 35 Ὅπως [q] πληρωθῇ τὸ [r] ῥηθὲν διὰ τοῦ προ-
r ῥέω. φήτου, λέγοντος, [s] Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ
s οἴγω. στόμα μου· [t] ἐρεύξομαι [o] κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
t ἐρεύγω. βολῆς κόσμου.
u ἵημι. 36 Τότε [u] ἀφεὶς τοὺς ὄχλους [x] ἦλθεν εἰς τὴν
x ἔρχομαι. οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθη-
y φράζω. ταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβο-
λὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
z κρίνω. 37 Ὁ δὲ [z] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁ σπεί-
ρων τὸ καλὸν σπέρμα, [a] ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
a εἰμί. 38 Ὁ δὲ ἀγρός, [a] ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν
σπέρμα, οὗτοί [a] εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ
ζιζάνια, [a] εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.
39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά, [a] ἐστιν ὁ
διάβολος· ὁ δὲ θερισμός, συντέλεια τοῦ αἰῶνός
[a] ἐστιν· οἱ δὲ θερισταί, ἄγγελοί [a] εἰσιν.
40 Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ
πυρὶ κατακαίεται· οὕτως [a] ἔσται ἐν τῇ συντε-
λείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου.
b στέλλω. 41 [b] Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ-
c λέγω. γέλους αὐτοῦ, καὶ [c] συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν
ἀνομίαν.
d βάλλω. 42 Καὶ [d] βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
e εἰμί. πυρός· ἐκεῖ [e] ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
f λάμπω. 43 Τότε οἱ δίκαιοι [f] ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλι-
ος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων
g οὖς. [g] ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
h εἰμί. 44 ¶ Πάλιν ὁμοία [h] ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.

οὐρανῶν θησαυρῷ [i] κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ· ὃν [i] κρύπτω.
[k] εὑρὼν ἄνθρωπος [i] ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ· καὶ
ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. [k] εὑρίσκω.
45 ¶ Πάλιν ὁμοία [h] ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν [l] ἔρχομαι.
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς [m] περάω.
μαργαρίτας· [n] ἀγοράζω.
46 Ὃς [k] εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, [o] εἰμί.
[l] ἀπελθὼν [m] πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, [n] καὶ ἠγό- [p] βάλλω.
ρασεν αὐτόν. [q] ἄγω.
47 ¶ Πάλιν ὁμοία [o] ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν [r] ὅς.
οὐρανῶν σαγήνῃ [p] βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ [s] πλέος.
ἐκ παντὸς γένους [q] συναγαγούσῃ. [t] βαίνω.
48 [r] Ἣν, ὅτε [s] ἐπληρώθη, [t] ἀναβιβάσαντες [u] ἵζω.
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ [u] καθίσαντες [x] συνέλεξαν τὰ [x] λέγω.
καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω [y] ἔβαλον. [y] βάλλω.
49 Οὕτως [a] ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ- [a] εἰμί.
νος· [b] ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ [c] ἀφοριοῦσι [b] ἔρχομαι.
τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων· [c] ὅρος.
50 Καὶ [d] βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον [d] βάλλω.
τοῦ πυρός· ἐκεῖ [e] ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ- [e] εἰμί.
γμὸς τῶν ὀδόντων.
51 ¶ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [f] Συνήκατε [f] ἵω.
ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ Κύριε.
52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμ- [g] μανθάνω.
ματεὺς [g] μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
παλαιά.
53 Καὶ [h] ἐγένετο ὅτε [i] ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς
τὰς παραβολὰς ταύτας [k] μετῆρεν ἐκεῖθεν. [h] γίνομαι.
54 Καὶ [l] ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδί- [i] τέλος.
δασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε [k] αἴρω.
[m] ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ [l] ἔρχομαι.
ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις; [m] πλήττω.
55 Οὐχ οὗτός [n] ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; [n] εἰμί.
οὐχὶ ἡ μήτηρ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ, Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡ-
μᾶς

[n] εἰμί. μᾶς [n] εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;
[o] σκάζω. 57 Καὶ [o] ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰ-
ησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ [n] ἔστι προφήτης ἄτιμος
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
[p] ποιέω. 58 Καὶ οὐκ [p] ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολ-
λὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. Cap. XIV.

[a] ἀκούω. ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ [a] ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ
[b] εἰμί. τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ.
2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός [b] ἐστιν
[c] ἐγείρω. Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς [c] ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
[d] ἔργον. νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις [d] ἐνεργοῦσιν
ἐν αὐτῷ.
[e] κράτος. 3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης [e] κρατήσας τὸν Ἰωάννην
[f] δέω. [f] ἔδησεν αὐτὸν, καὶ [g] ἔθετο ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρω-
[g] τίθημι. διάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
[h] εἰμί. 4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ [h] ἔξεστί σοι
ἔχειν αὐτήν.
[i] φοβέομαι. 5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, [i] ἐφοβήθη τὸν
ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
[k] ὀρχέομαι. 6 Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, [k] ὠρ-
χήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ
[l] ἀρέσκω. μέσῳ· καὶ [l] ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ.
[m] λέγω. 7 Ὅθεν μεθ' ὅρκου [m] ὡμολόγησεν αὐτῇ
[n] δίδωμι. [n] δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται.
[o] βαίνω. 8 Ἡ δὲ, [o] προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐ-
τῆς, [n] Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφα-
λὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
[p] λύπη. 9 Καὶ [p] ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρ-
[q] κεῖμαι. κους καὶ τοὺς [q] συνανακειμένους, ἐκέλευσε [n] δοθῆναι.
10 Καὶ πέμψας [r] ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάν-
[r] κεφαλή. νην ἐν τῇ φυλακῇ.
[s] ἄγω. 11 Καὶ [s] ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι,
[t] φέρω. καὶ [n] ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ [t] ἤνεγκε τῇ μητρὶ
[u] ἔρχομαι. αὐτῆς.
[x] αἴρω. 12 Καὶ [u] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
[y] θάπτω. [x] ἦραν τὸ σῶμα, [y] καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ [u] ἐλ-
[z] ἀγγέλλω. θόντες [z] ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.
[a] χῶρος. 13 ¶ Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς [a] ἀνεχώρησεν
ἐκεῖθεν

ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι [b] ἠκολούθησαν αὐτῷ [b] ἀκόλουθος.
[c] πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. [c] πεζός.
14 Καὶ [d] ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχ- [d] ἔρχομαι.
λον· καὶ [e] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ * ἐθερά- [e] σπλάγχνον.
πευσε τοὺς [f] ἀῤῥώστους αὐτῶν. * θεράπων.
15 Ὀψίας δὲ γενομένης, [d] προσῆλθον αὐτῷ [f] ῥωννύω.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ἔρημός [g] ἐστιν ὁ [g] εἰμί.
τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη [d] παρῆλθεν· [h] ἀπόλυσον [h] λύω.
τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας
[i] ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. [i] ἀγορά.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔ-
χουσιν [d] ἀπελθεῖν· [k] δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. [k] δίδωμι.
17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε
εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.
18 Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.
19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους [l] ἀνακλιθῆναι [l] κλίνω.
ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ [m] λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους [m] λαμβάνω.
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, [n] ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν [n] βλέπω.
[o] εὐλόγησε· καὶ [p] κλάσας [q] ἔδωκε τοῖς μαθη- [o] λέγω.
ταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. [p] κλάω.
20 Καὶ [r] ἔφαγον πάντες, καὶ [s] ἐχορτάσθησαν· [q] δίδωμι.
καὶ [t] ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδε- [r] φάγω.
κα κοφίνους πλήρεις. [s] χόρτος.
21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες, [u] ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεν- [t] αἴρω.
τακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. [u] εἰμί.
22 Καὶ εὐθέως [x] ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς [x] ἀνάγκη.
μαθητὰς αὐτοῦ [y] ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ [y] βαίνω.
προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ [z] ἀπολύσῃ
τοὺς ὄχλους.
23 ¶ Καὶ [z] ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, [y] ἀνέβη [z] λύω
εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν [a] προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ [a] εὐχή.
γενομένης, μόνος [b] ἦν ἐκεῖ. [b] εἰμί.
24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης
[b] ἦν, [c] βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· [b] ἦν
γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. [c] βάσανος.
25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς [d] ἀπῆλθε [d] ἔρχομαι.
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης.

26 Καὶ

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τῆς θα-
λάσσαν περιπατοῦντα, [e] ἐταράχθησαν, λέγοντες,
Ὅτι φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου [f] ἔκραξαν.
27 Εὐθέως δὲ [g] ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ [h] φοβεῖσθε.
28 [i] Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύ-
ριε, εἰ σὺ [k] εἶ, κέλευσόν με πρός σε [l] ἐλθεῖν ἐπὶ
τὰ ὕδατα.
29 Ὁ δὲ εἶπεν, [l] Ἐλθέ. Καὶ [m] καταβὰς ἀπὸ
τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος [n] περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ [o] ὕ-
δατα, [l] ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, [h] ἐφοβήθη,
καὶ [i] ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, [k] ἔκραξε,
λέγων, Κύριε [l] σῶσόν με.
31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
[m] ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε,
εἰς τί [n] ἐδίστασας;
32 Καὶ [o] ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον,
[p] ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.
33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, [q] ἐλθόντες [r] προσε-
κύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς
[s] εἶ.
34 ¶ Καὶ [t] διαπεράσαντες [u] ἦλθον εἰς τὴν
γῆν Γεννησαρέτ.
35 Καὶ [x] ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ
τόπου ἐκείνου [y] ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον
ἐκείνην, καὶ [z] προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας.
36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον [a] ἅψ-
ωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. καὶ ὅσοι
[a] ἥψαντο, [b] διεσώθησαν.

e ταράττω. f κράζω. g λαλέω. h φέβομαι. i κρίνω. k εἰμί. l ἔρχομαι. m βαίνω. n πατέω. o ὕδωρ. i ἄρχω. k κράζω. l σώζω. m λαμβάνω. n δίς. o βαίνω. p κόπτω. q ἔρχομαι. r κύω. s εἰμί. t περάω. u ἔρχομαι. x γινώσκω. y στέλλω. z φέρω. a ἅπτω. b σώζω.

Κεφ. ιέ. Cap. XV.

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱερου-
σολύμων γραμματεῖς, καὶ φαρισαῖοι, λέ-
γοντες,
2 Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.
3 Ὁ δὲ [a] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί

a κρίνω.

καὶ

καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ x
τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
4 Ὁ γὰρ Θεὸς [b] ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν [b] τέλλω.
πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ Ὁ κακολογῶν
πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ [c] τελευτάτω. [c] τέλος.
5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, [d] ὠφεληθῇς, [d] ὠφελέω.
καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ.
6 Καὶ [e] ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ [e] κύρος.
τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
7 ¶ Ὑποκριταὶ, καλῶς [f] προεφήτευσε περὶ [f] φάω.
ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων,
8 Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐ-
τῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
9 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες δι-
δασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.
10 Καὶ [g] προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν [g] καλέω.
αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ [h] συνίετε. [h] ἴω.
11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα, [i] κοινοῖ [i] κοινὸς.
τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ [k] ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ [k] πείρω.
στόματος, τοῦτο [i] κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
12 Τότε [l] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [l] ἔρχομαι.
εἶπον αὐτῷ, [m] Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαν- [m] εἴδω.
τες τὸν λόγον [n] ἐσκανδαλίσθησαν; [n] σκάζω.
13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Πᾶσα φυτεία ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος [o] ἐκρι- [o] ῥίζα.
ζωθήσεται.
14 [p] Ἄφετε αὐτούς· [r] ὁδηγοί [q] εἰσι τυφλοὶ [p] ἔω.
τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν [r] ὁδηγῇ, ἀμ- [q] εἰμί.
φότεροι εἰς βόθυνον [s] πεσοῦνται. [r] ἄγω.
15 [t] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, [u] Φρά- [s] πίπτω.
σον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. [t] κρίνω.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀ- [u] φράζω.
σύνετοί [q] ἐστε;
17 Οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ [x] εἰσπορευό- [x] πείρω.
μενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς
ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;

18 Τὰ

x πορεύω. 18 Τὰ δὲ [x] ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος,
y κἀκεῖνα. ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, [y] κἀκεῖνα κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον.
19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλο-
γισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,
κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
z εἰμί. 20 Ταῦτά [z] ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον·
a χείρ. τὸ δὲ ἀνίπτοις [a] χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.
b ἔρχομαι. 21 ¶ Καὶ [b] ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς [c] ἀνε-
c χωρέω. χώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.
22 Καὶ ἰδού, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
d κράζω. ἐκείνων [b] ἐξελθοῦσα, [d] ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγου-
e ἔλεος. σα, [e] Ἐλέησόν με Κύριε, υἱὲ Δαβίδ· ἡ θυγά-
τηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
f κρίνω. 23 Ὁ δὲ οὐκ [f] ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ
g ἔρχομαι. [g] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [h] ἠρώτων
h ἐρωτάω. αὐτόν, λέγοντες, [i] Ἀπόλυσον αὐτήν· ὅτι κρά-
i λύω. ζει ὄπισθεν ἡμῶν.
l κρίνω. 24 Ὁ δὲ [l] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ [m] ἀπεστά-
m στέλλω. λην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ [n] ἀπολωλότα
n ὄλλυμι. οἴκου Ἰσραήλ.
25 Ἡ δὲ [g] ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέ-
γουσα, Κύριε βοήθει μοι.
o κρίνω. 26 Ὁ δὲ [o] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ [p] ἔστι κα-
p εἰμί. λὸν [q] λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν
q λαμβάνω. τοῖς κυναρίοις.
27 Ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ Κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνά-
ρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ
τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
r κρίνω. 28 Τότε [r] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
s μέγας. τῇ, Ὦ γύναι, [s] μεγάλη σου ἡ πίστις· [t] γενη-
t γίνομαι. θήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ [u] ἰάθη ἡ θυγάτηρ
u ἰάομαι. αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
x βαίνω. 29 ¶ Καὶ [x] μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς,
y ἔρχομαι. [y] ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ [x] ἀ-
z ἧμαι. ναβὰς εἰς τὸ ὄρος, [z] ἐκάθητο ἐκεῖ.
30 Καὶ [y] προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,
ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωφούς,
κυλ-

κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ [a] ἔῤῥιψαν αὐ- [a] ῥίπτω.
τοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ [b] ἐθεράπευ- [b] θεραπεύω.
σεν αὐτούς.
31 Ὥστε τοὺς ὄχλους [c] θαυμάσαι, βλέπον- [c] θαυμάζω.
τας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς
περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ [d] ἐ- [d] δοξάζω.
δόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.
32 ¶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς [e] προσκαλεσάμενος [e] καλέω.
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε, [f] Σπλαγχνίζομαι [f] σπλάγχνον.
ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς [g] προσ- [g] μένω.
μένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ [h] ἀπο- [h] λύω.
λῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε [h] ἐκλυθῶ-
σιν ἐν τῇ ὁδῷ.
33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε
χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους
ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. [i] κελεύω.
35 Καὶ [i] ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις [k] ἀναπε- [k] πίπτω.
σεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. [l] λαμβάνω.
36 Καὶ [l] λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, καὶ τοὺς [m] χάρις.
ἰχθύας, [m] εὐχαριστήσας [n] ἔκλασε, καὶ [o] ἔδωκε [n] κλάω.
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. [o] δίδωμι.
37 Καὶ [p] ἔφαγον πάντες. καὶ [q] ἐχορτάσθη- [p] φάγω.
σαν· καὶ [r] ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων [q] χόρτος.
ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. [r] αἴρω.
38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες, [s] ἦσαν τετρακισχίλιοι [s] εἰμί.
ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. [t] λύω.
39 Καὶ [t] ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, [u] ἐνέβη εἰς [u] βαίνω.
τὸ πλοῖον· καὶ [x] ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

Κεφ. ιϛ'. Cap. XVI.

ΚΑΙ [a] προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδ- [x] ἔρχομαι.
δουκαῖοι, πειράζοντες [b] ἐπηρώτησαν αὐ- [a] ἔρχομαι.
τὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [d] ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. [b] ἐρωτάω.
2 Ὁ δὲ [e] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὀψίας [d] δεικνύω.
[f] γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός. [e] κρίνω.
3 Καὶ πρωΐ, Σήμερον χειμών· πυῤῥά- [f] γίνομαι.
ζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. Ὑποκριταὶ,
τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρί-
νειν,

g δύναμαι. νεῖν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε
4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
h δίδωμι. ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ h δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ
i λείπω. σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καὶ i καταλιπὼν
k ἔρχομαι. αὐτοὺς k ἀπῆλθε.
l λανθάνω. 5 ¶ Καὶ k ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ
m λαμβάνω. πέραν, l ἐπελάθοντο ἄρτους m λαβεῖν.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ
προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ
σαδδουκαίων.
7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες,
Ὅτι ἄρτους οὐκ m ἐλάβομεν.
8 n Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί διαλογί-
n γινώσκω. ζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ
o λαμβάνω. o ἐλάβετε;
9 Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους
o ἐλάβετε;
10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχι-
λίων, καὶ πόσας σπυρίδας o ἐλάβετε.
11 Πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑ-
μῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων;
p ἵε. 12 Τότε p συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν
ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν
φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων.
q ἔρχομαι. 13 q Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισα-
r ἐρωτάω. ρείας τῆς Φιλίππου, r ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
s εἰμί. λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι s εἶναι, τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
14 Οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπτι-
στήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν, ἢ
ἕνα τῶν προφητῶν.
15 Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
s εἶναι;
t κρίνω. 16 t Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ
εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17 Καὶ t ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
u εἰμί. Μακάριος u εἶ Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ

αἷμα

UM

αἷμα οὐκ [x] ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ [x] καλύπτω.
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
18 * Κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ † εἶ Πέτρος, καὶ * καὶ ἐγώ.
ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλη- † εἰμί.
σίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ [y] κατισχύσουσιν αὐτῆς. [y] ἰσχύς.
19 Καὶ [z] δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν [z] δίδωμι.
οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν [a] δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, [u] ἔσαι
[a] δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν [b] λύσῃς [a] δέω.
ἐπὶ τῆς γῆς, † ἔσαι [l] λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [b] λύω.
20 Τότε [c] διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, [c] στέλλω.
ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ
Χριστός.
21 Ἀπὸ τότε [d] ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν [d] ἄρχω.
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν [e] ἀπελθεῖν [e] ἔρχομαι.
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ [f] παθεῖν ἀπὸ τῶν [f] πάσχω.
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ
[g] ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [h] ἐγερ- [g] κτείνω.
θῆναι. [h] ἐγείρω.
22 Καὶ [i] προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος [i] λαμβάνω.
[d] ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, [k] λέγων, Ἵλεώς σοι [k] ἱλάω.
Κύριε, οὐ μὴ [u] ἔσαι σοι τοῦτο.
23 Ὁ δὲ * στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε * στρέφω.
ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου [u] εἶ· ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου [e] ἐλθεῖν, [l] ἀπαρνησάσθω [l] ἀρνέομαι.
ἑαυτὸν, καὶ [m] ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, [n] καὶ ἀκο- [m] αἴρω.
λουθείτω μοι. [n] ἀκόλουθος.
25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [o] σῶσαι, [o] σόω.
[p] ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν [p] ἀπολέσῃ τὴν [p] ὄλλω.
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, [q] εὑρήσει αὐτήν. [q] εὑρίσκω.
26 Τί γὰρ [r] ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν [r] ὠφελέω.
κόσμον ὅλον [s] κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ [s] κέρδος.
* ζημιωθῇ; ἢ τί [t] δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα * ζημία.
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; [t] δίδωμι.
27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν
τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐ-
τοῦ. καὶ τότε [t] ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν
αὐτοῦ.

28 Ἀμὴν

a εἰμί. 28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, a εἰσί τινες τῶν ὧδε
x ἵστημι. x ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανά-
y εἴδω. του ἕως ἂν y ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζʹ Cap. XVII.

ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰη-
σοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑ-
ψηλὸν κατ' ἰδίαν.

a μορφόω. 2 Καὶ a μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν
* λάμπω. καὶ * ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
b γίνομαι. τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ b ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ
φῶς.

c ὀπτομαι. 3 Καὶ ἰδοὺ, c ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡ-
d λαλέω. λίας, μετ' αὐτοῦ d συλλαλοῦντες.
e κρίνω. 4 e Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰη-
f εἰμί. σοῦ, Κύριε, καλόν f ἐστιν ἡμᾶς ὧδε f εἶναι. εἰ θέ-
λεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς. σοὶ μίαν,
καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ.

5 Ἔτι αὐτοῦ d λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φω-
g σκιάζω. τεινὴ g ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς
νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός f ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
h δοκέω. ἀγαπητὸς ἐν ᾧ h εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.
i πίπτω. 6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ i ἔπεσον
k φέβομαι. ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ k ἐφοβήθησαν σφό-
δρα.

l ἔρχομαι. 7 Καὶ l προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς m ἥψατο αὐ-
m ἅπτω. τῶν, καὶ εἶπεν, n Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.
n ἐγείρω. 8 o Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν,
o αἴρω. οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους,
p τέλλω. p ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδε-
νὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
q ἵστημι. που ἐκ νεκρῶν q ἀναστῇ.
r ἐρωτάω. 10 Καὶ r ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέ-
s ἔρχομαι. γουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ s ἐλθεῖν πρῶτον;
t κρίνω. 11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς t ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,
u ἵστημι. Ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ u ἀποκατα-
στήσει πάντα.

12 Λέγω

12 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη [x]ἦλθε· καὶ οὐκ [x] ἔρχομαι.
* ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα * γινώσκω.
ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πά-
σχειν ὑπ' αὐτῶν.
13 Τότε [y] συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ [y] ἵω.
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
14 Καὶ [x] ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον,
[a] προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, [z] γονυπετῶν αὐτῷ, [z] πίπτω.
15 Καὶ λέγων, Κύριε [a] ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι [a] ἔλεος.
[b] σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει. πολλάκις [b] σέλας.
γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕ-
δωρ.
16 Καὶ [c] προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, [c] φέρω.
καὶ οὐκ [d] ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. [d] δύναμαι.
17 [e] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ [e] κρίνω.
ἄπιστος καὶ [f] διεστραμμένη, ἕως πότε * ἔσομαι μεθ' [f] στρέφω.
ὑμῶν; ἕως πότε [g] ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι * εἰμί.
αὐτὸν ὧδε. [g] ἔχω.
18 Καὶ † ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ [h] ἐξῆλ- † τίω.
θεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ [i] ἐθεραπεύθη ὁ [h] ἔρχομαι.
παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. [i] θεραπεύω.
19 ¶ Τότε [h] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ
Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον, Διατί ἡμεῖς οὐκ [k] ἠδυ- [k] δύναμαι.
νήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;
20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν ἀπιστίαν
ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς
κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, [l] Μετά- [l] βαίνω.
βηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ [l] μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν
ἀδυνατήσει ὑμῖν.
21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ [m] ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν [m] πείρω.
προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
22 ¶ [n] Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γα- [n] στρέφω.
λιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [o] παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώ- [o] δίδωμι.
πων.
23 Καὶ [p] ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡ- [p] κτείνω.
μέρᾳ [q] ἐγερθήσεται. Καὶ [r] ἐλυπήθησαν σφόδρα. [q] ἐγείρω.
24 [s] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, [s] προσ- [r] λύπη.
ῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες, τῷ [s] ἔρχομαι.

Πέτρῳ, καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ
τὰ δίδραχμα.

25 Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε [t] εἰσῆλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν, προέφθασεν [t] αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί
[t φθάνω.] σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων
λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν
[u φάω.] ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
[x εἰμί.] 26 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρί-
[y πείθω.] ων. [u] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄραγε ἐλεύθεροι
[y βάλλω.] [x] εἰσὶν οἱ υἱοί.
[z βαίνω.] 27 [y] Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, [z] πο-
[a αἴρω.] ρευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, [y] βάλε ἄγκιστρον
[b οἴγω.] καὶ τὸν [z] ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν [a] ἆρον, καὶ
[c εὑρίσκω.] [b] ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, [c] εὑρήσεις στατῆρα·
[d λαμβάνω.] ἐκεῖνον [d] λαβὼν [e] δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ
[e δίδωμι.] σοῦ.

Κεφ. ιη'. Cap. XVIII.

[a ἔρχομαι.] ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ [a] προσῆλθον οἱ μαθη-
[b μέγας.] ταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα [b] μεί-
ζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
[c καλέω.] 2 Καὶ [c] προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παι-
[d ἵστημι.] δίον, [d] ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν.
3 Καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
[e στρέφω.] [e] στραφῆτε, καὶ [f] γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσ-
[f γίνομαι.] έλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
[g ἔρχομαι.] 4 Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παι-
[h μέγας.] δίον τοῦτο, οὗτός [h] ἐστιν ὁ [h] μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν.
[i δέχομαι.] 5 Καὶ ὃς ἐὰν [i] δέξηται παιδίον τοιοῦτον
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.
6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
[k κρεμάω.] αὐτῷ ἵνα [k] κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ
[l πόντος.] τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ [l] καταποντισθῇ ἐν τῷ πελά-
γει τῆς θαλάσσης.
7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀ-
[m εἰμί.] νάγκη γάρ [m] ἐστιν [n] ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν
[n ἔρχομαι.] οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον
ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει
σε, [o] ἔκκοψον αὐτὰ, καὶ [p] βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόν [o] κόπτω.
σοι [m] ἐστὶν [n] εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ [p] βάλλω.
κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, [q] αἱρέω.
[q] ἔξελε αὐτὸν, καὶ [p] βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόν σοι
ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν [n] εἰσελθεῖν, ἢ
δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα [p] βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός.
10 Ὁρᾶτε μὴ [r] καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν [r] φρονέω.
μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι
αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσ-
ωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
11 [s] Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [t] σῶσαι τὸ [s] ἔρχομαι.
[u] ἀπολωλός. [t] σόος.
12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν [x] γένηταί τινι ἀν- [u] ὀλλύω.
θρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ [y] πλανηθῇ ἓν ἐξ [x] γίνομαι.
αὐτῶν, οὐχὶ [z] ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ [y] πλάνη.
τὰ ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον; [z] ἕω.
13 Καὶ ἐὰν [a] γένηται [b] εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω [a] γίνομαι.
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς [b] εὑρίσκω.
ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ [c] πεπλανημένοις. [c] πλάνη.
14 Οὕτως οὐκ [d] ἐστὶ θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ [d] εἰμί.
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα [e] ἀπόληται εἷς τῶν [e] ὀλλύω.
μικρῶν τούτων.
15 ¶ Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός [f] ἄγω.
σου, [f] ὕπαγε καὶ [g] ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ [g] ἐλέγχω.
αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, [h] ἐκέρδησας τὸν ἀ- [h] κέρδος.
δελφόν σου.
16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, [i] παράλαβε μετὰ σοῦ [i] λαμβάνω.
ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
ἢ τριῶν [k] σταθῇ πᾶν ῥῆμα. [k] ἵστημι.
17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, [l] ἔστω σοι [l] εἰμί.
ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.
18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν [m] δήσητε ἐπὶ [m] δέω.
τῆς γῆς [l] ἔσται [m] δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
ἐὰν [n] λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται [m] λελυμένα ἐν [n] λύω.
τῷ οὐρανῷ.

° φωνέω. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν ° συμ
φωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματο
p γίνομαι. οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, p γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πα
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
x ἄγω. 20 q Οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς x συνηγμένοι ε
τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.
f ἔρχομαι. 21 ¶ Τότε f προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπ
Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφ
t ἵω. μου, καὶ t ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕω
ἑπτάκις, ἀλλ᾽ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.
u ὁμοιόω. 23 Διὰ τοῦτο u ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρ
x θέλω. νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς x ἠθέλησε y συνᾶρ
y αἴρω. λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
z ἄρχω. 24 z Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, a προση
a φέρω. νέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
b δίδωμι. 25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ b ἀποδοῦναι, c ἐκέλευ
c κελεύω. σεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ d πραθῆναι, καὶ τὴν γυ
d περάω. ναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα e εἶχε, κ
e ἔχω. b ἀποδοθῆναι.
f πίπτω. 26 f Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ
g θυμόω. λέγων, Κύριε, g μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, κ
h σπλάγχνον. πάντα σοι b ἀποδώσω.
i λύω. 27 h Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλ
k ἵω. ἐκείνου, i ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον k ἀφῆκ
αὐτῷ.
l ἔρχομαι. 28 l Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος m εὗρε
m εὑρίσκω. ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς o ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατ
o ὀφείλω. δηνάρια· καὶ p κρατήσας αὐτὸν q ἔπνιγε, λέγω
p κράτος. b Ἀπόδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις.
q πνίγω. 29 f Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πό
r θέλω. δας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτόν, λέγων, g Μακρ
f ἔρχομαι. θύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ πάντα b ἀποδώσω σοι.
t βάλλω. 30 Ὁ δὲ οὐκ r ἤθελεν· ἀλλ᾽ f ἀπελθὼν t ἔβα
u εἴδω. λεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως οὗ b ἀποδῷ τὸ ὀφει-
x γίνομαι. λόμενον.
y λύπη. 31 u Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ x γε-
z σαφής. μενα, y ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ f ἐλθόντες z δι-
a γίνομαι. σάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ a γενόμενα.
32 Τότ

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην [b] ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. — [b] ἀφίω.
33 Οὐκ ἔδει καὶ σὲ [c] ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν — [c] ἔλεος.
σου, ὡς καὶ ἐγώ σε [c] ἠλέησα;
34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ [d] παρέδωκεν — [d] δίδωμι.
αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ [b] ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ.
35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποι-
ήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ [e] ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ — [e] ἵω.
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ [f] παραπτώμα- — [f] πίπτω.
τα αὐτῶν.

Κεφ. ιθ'. Cap. XIX.

ΚΑΙ [a] ἐγένετο, ὅτε [b] ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς — [a] γίνομαι.
λόγους τούτους, [c] μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, — [b] τέλος.
καὶ [d] ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν — [c] αἴρω.
τοῦ Ἰορδάνου. — [d] ἔρχομαι.
2 Καὶ [e] ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ καὶ — [e] ἀκολουθέω.
[f] ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. — [f] θεράπων.
3 Καὶ [d] προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πει-
ράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν
ἀνθρώπῳ [g] ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶ- — [g] λύω.
σαν αἰτίαν;
4 Ὁ δὲ [h] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ [i] ἀ- — [h] κρίνω.
νέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, [k] ἄρσεν καὶ — [i] γινώσκω.
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; — [k] ἔῤῥην.
5 Καὶ εἶπεν, Ἕνεκεν τούτου [l] καταλείψει ἄν- — [l] λείπω.
θρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ [m] προσκολ- — [m] κόλλα.
ληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· καὶ [n] ἔσονται οἱ δύο — [n] εἰμί.
εἰς σάρκα μίαν.
6 Ὥστε οὐκέτι [n] εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ
οὖν ὁ Θεὸς [o] συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ [p] χω- — [o] ζευγνύω.
ριζέτω. — [p] χωρίς.
7 Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν Μωσῆς [q] ἐνετείλατο — [q] τέλλω.
[r] δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ [s] ἀπολῦσαι αὐ- — [r] δίδωμι.
τήν; — [s] λύω.
8 Λέγει αὐτοῖς, Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκλη- — [t] τρέπω.
ροκαρδίαν ὑμῶν [t] ἐπέτρεψεν ὑμῖν [u] ἀπολῦσαι — [u] λύω.
τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ [x] γέγονεν — [x] γίνομαι.
οὕτω.

u λύω. 9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν [u] ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ
ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ [u] ἀπολελυμένην γαμήσας
μοιχᾶται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Εἰ οὕτως
ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ
συμφέρει γαμῆσαι.

y χωρέω. 11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες [y] χωροῦσι
z δίδωμι. τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς [z] δέδοται.

a εἰμί. 12 [a] Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μη-
b γεννάω. τρὸς [b] ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ [a] εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτι-
νες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ [a] εἰσιν
c ἔχω. εὐνοῦχοι οἵτινες [c] εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βα-
σιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν,
χωρείτω.

d φέρω. 13 Τότε [d] προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς
e τίθημι. χεῖρας [e] ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ [f] προσεύξηται. οἱ δὲ
f εὔχομαι. μαθηταὶ [g] ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

g τιμάω. 14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, [h] Ἄφετε τὰ παιδία,
h ἐάω. καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ [i] ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ
i ἔρχομαι. τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

* πορεύομαι. 15 Καὶ [e] ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, [*] ἐπο-
ρεύθη ἐκεῖθεν.

16 ¶ Καὶ ἰδοὺ, εἷς [i] προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ,
Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα
ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν;
k τηρέω. οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις [i] εἰ-
σελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, [k] τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὸ,
Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ
ψευδομαρτυρήσεις.

19 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καὶ, Ἀ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

l φυλάττω. 20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα
m ὕστερος. [l] ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι [m] ὑστερῶ;

n φάω. 21 [n] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις
o δίδωμι. τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρ-
p ἔχω. χοντα, καὶ [o] δὸς πτωχοῖς· καὶ [p] ἕξεις θησαυρὸν

ἐν

ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, [q]ἀπῆλ- q ἔρχομαι.
θε λυπούμενος· [r]ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος [q]εἰσ-
ελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, Εὐκοπώτερόν [r]ἐστι r εἰμί.
κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος [q]διελθεῖν
ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ [q]εἰσελ-
θεῖν.
25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [s]ἐξε- s πλήσσω.
πλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, Τίς ἄρα δύνα-
ται [t]σωθῆναι. t σώζω.
26 [u]Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πα- u βλέπω.
ρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν [x]ἐστι, παρὰ δὲ τῷ
Θεῷ πάντα δυνατά [x]ἐστι.
27 Τότε [x]ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, x κρίνω.
ἡμεῖς [y]ἀφήκαμεν πάντα, καὶ [z]ἠκολουθήσαμέν σοι· y ἵω.
τί ἄρα [t]ἔσται ἡμῖν; z ἀκόλουθος.
28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ
παλιγγενεσίᾳ ὅταν [a]καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου a ἕζω.
ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, [a]καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ
δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς
τοῦ Ἰσραήλ.
29 Καὶ πᾶς ὃς [b]ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, b ἵω.
ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ
τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατον-
ταπλασίονα [c]λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρο- c λαμβάνω.
νομήσει.
30 Πολλοὶ δὲ [t]ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ
ἔσχατοι, πρῶτοι.

Κεφ. κ'. Cap. XX.

Ὅμοια γάρ [a]ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν a εἰμί.
ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις [b]ἐξῆλθεν b ἔρχομαι.
ἅμα πρωῒ [c]μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν c μισθόω.
ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
2 [d]Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου d φωνή.
τὴν ἡμέραν, [e]ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα e ἔρχομαι.
αὐτοῦ.

3 Καὶ [b] ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶ-
[f] ἵστημι. δεν ἄλλους [f] ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς.
[g] καὶ ἐκεῖνος. 4 [g] Κἀκείνοις εἶπεν, [h] Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
[h] εἶμι. τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν [a] ᾖ δίκαιον, [i] δώσω ὑμῖν.
[i] δίδωμι. 5 Οἱ δὲ [b] ἀπῆλθον. Πάλιν [b] ἐξελθὼν περὶ
[k] ποιέω. ἕκτην καὶ ἐννάτην ὥραν, [k] ἐποίησεν ὡσαύτως.
[l] εὑρίσκω. 6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν [b] ἐξελθὼν
[m] ἵστημι. [l] εὗρεν ἄλλους [m] ἑστῶτας ἀργοὺς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Τί ὧδε [m] ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
7 Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς [c] ἐμισθώ-
σατο. Λέγει αὐτοῖς, [h] Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
[n] λαμβάνω. ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν [a] ᾖ δίκαιον, [n] λήψεσθε.
[o] γίνομαι. 8 Ὀψίας δὲ [o] γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ
[p] καλέω. ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, [p] Κάλεσον τοὺς
[q] δίδωμι. ἐργάτας, καὶ [q] ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξ-
άμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.
9 Καὶ [b] ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν,
ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
[r] νέμω. 10 [b] Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, [r] ἐνόμισαν ὅτι
πλείονα [n] λήψονται· καὶ [n] ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ
δηνάριον.
[f] γογγύζω. 11 [n] Λαβόντες δὲ [f] ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδε-
σπότου,
[t] εἷς. 12 Λέγοντες, Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι [t] μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς
βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύ-
σωνα.
[u] κρίνω. 13 Ὁ δὲ [u] ἀποκριθεὶς εἶπεν [t] ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖ-
[x] φαίνω. ρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου [x] συνεφώνησάς
μοι;
[y] αἴρω. 14 [y] Ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ
[z] δίδωμι. τῷ ἐσχάτῳ [z] δοῦναι ὡς καὶ σοί.
15 Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς
ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός [a] ἐστιν ὅτι ἐγὼ
ἀγαθός εἰμι;
[a] εἰμί. 16 Οὕτως [a] ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ
οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ [a] εἰσι κλητοὶ, ὀλί-
γοι δὲ ἐκλεκτοί.
17 ¶ Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό-
λυμα,

λυμα [b] παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' [b] λαμβάνω.
ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [c] παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦ- [c] δίδωμι.
σι καὶ γραμματεῦσι, καὶ [d] κατακρινοῦσιν αὐτὸν θα- [d] κρίνω.
νάτῳ.
19 Καὶ [c] παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ [e] παῖς.
[e] ἐμπαῖξαι, καὶ [f] μαστιγῶσαι καὶ [g] σταυρῶσαι· καὶ τῇ [f] μάστιξ.
τρίτῃ ἡμέρᾳ [h] ἀναστήσεται. [g] σταυρός.
20 Τότε [i] προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν [h] ἵστημι.
Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα, καὶ [i] ἔρχομαι.
[k] αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. [k] αἰτέω.
21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ,
Εἰπὲ ἵνα [l] καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ [l] ἵζω.
δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου.
22 [m] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ [*] οἴ- [m] κρίνω.
δατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ [*] εἴδω.
ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ τὸ [n] βάπτισμα ὃ ἐγὼ [n] βα- [n] βαπτίζω.
πτίζομαι, [n] βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, [*] Δυνά-
μεθα. [*] δύναμαι.
23 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου
πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, [n] βα-
πτισθήσεσθε· τὸ δὲ [l] καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ
εὐωνύμων μου, οὐκ [o] ἔστιν ἐμὸν [p] δοῦναι, ἀλλ' οἷς [o] εἰμὶ.
[q] ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. [p] δίδωμι.
24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα [†] ἠγανάκτησαν [q] ἑτοιμάζω.
περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. [†] ἀγανακτέω.
25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [||] προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶ- [||] καλέω.
πεν, [r] Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν [s] κατα- [r] εἴδω.
κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι [u] κατεξουσιά- [s] κύριος.
ζουσιν αὐτῶν.
26 Οὐχ οὕτως δὲ [u] ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν [u] εἰμὶ.
θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας [x] γενέσθαι, [u] ἔστω ὑμῶν διάκονος. [x] γίνομαι.
27 Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν [u] εἶναι πρῶτος,
[u] ἔστω ὑμῶν δοῦλος.
28 Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ [y] ἦλθε [z] δι- [y] ἔρχομαι.
ακονηθῆναι, ἀλλὰ [z] διακονῆσαι, καὶ [a] δοῦναι τὴν [z] κονέω.
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. [a] δίδωμι.

[b] πορεύω. [c] ἀκολουθέω. [d] ἧμαι. [e] κράζω. [f] ἔλεος. [g] τίω. [h] σιώπη. [i] κράζω. [k] ἵστημι. [l] φωνῶ. [m] οἴγω. [n] σπλάγχνον. [o] ἅπτω. [p] βλέπω. [q] ἀκόλουθος.

29 Καὶ [b] ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ,
[c] ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
30 ¶ Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ [d] καθήμενοι παρὰ
τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, [e] ἔκραξαν
λέγοντες, [f] Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ.
31 Ὁ δὲ ὄχλος [g] ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα
[h] σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον [i] ἔκραζον, λέγοντες,
[f] Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ.
32 Καὶ [k] στὰς ὁ Ἰησοῦς [l] ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ
εἶπε, τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;
33 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα [m] ἀνοιχθῶσιν
ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
34 [n] Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς [o] ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέως [p] ἀνέβλεψαν αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ [q] ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. κα'. Cap. XXI.

[a] ἐγγύς. [b] ἔρχομαι. [c] στέλλω. [d] πορεύω. [e] εὑρίσκω. [f] δέω. [g] λύω. [h] ἄγω.

ΚΑΙ ὅτε [a] ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ [b] ἦλ-
θον εἰς Βηθφαγὴ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν,
τότε ὁ Ἰησοῦς [c] ἀπέστειλε δύο μαθητὰς,
2 Λέγων αὐτοῖς, [d] Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην
τὴν ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως [e] εὑρήσετε ὄνον
[f] δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· [g] λύσαντες
[h] ἀγάγετέ μοι.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύ-
ριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ [c] ἀποστελεῖ αὐ-
τούς.

[h] γίνομαι. [i] πλέω. [k] ῥέω. [l] βαίνω.

4 Τοῦτο δὲ ὅλον [h] γέγονεν ἵνα [i] πληρωθῇ τὸ
[k] ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιὼν, Ἰδοὺ, ὁ βασι-
λεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς, καὶ [l] ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ
ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

[m] τάττω. [n] ἄγω. [o] τίθημι. [p] ἵζω. [q] στορέω.

6 [d] Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, καὶ ποιήσαν-
τες καθὼς [m] προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
7 [n] Ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ [o] ἐπέθη-
καν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ [p] ἐπεκά-
θισαν ἐπάνω αὐτῶν.
8 Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος [q] ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ [q] ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου-
θοῦντες, r ἔκραζον, λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ r κράζω.
Δαβίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
10 Καὶ s εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, s ἔρχομαι.
* ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, Τίς t ἐστιν οὗτος; * σείω.
11 t Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς t εἰμί.
ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.
12 ¶ Καὶ u εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ u ἔρχομαι.
Θεοῦ, καὶ x ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀ- x βάλλω.
γοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν
κολλυβιστῶν y κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν y στρέφω.
πωλούντων τὰς περιστεράς.
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, z Γέγραπται, Ὁ οἶκός z γράφω.
μου, οἶκος προσευχῆς a κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ a καλέω.
αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
14 Καὶ b προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ b ἔρχομαι.
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ c ἐθεράπευσεν αὐτούς. c θεραπεύω.
15 ¶ d Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- d εἴδω.
ματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας
κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαβίδ, e ἠγανάκτησαν. e ἀγανακτέω.
16 Καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί. Οὐδέποτε
f ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλα- f γινώσκω.
ζόντων g κατηρτίσω αἶνον; g ἄρτιος.
17 Καὶ h καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλθεν ἔξω h λείπω.
τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ i ηὐλίσθη ἐκεῖ. i αὐλή.
18 ¶ Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν
k ἐπείνασε· k πεινάω.
19 Καὶ l ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, m ἦλ- l εἴδω.
θεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν n εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ n εὑρίσκω.
φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρ-
πὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ o ἐξηράνθη παρα- o ξηραίνω.
χρῆμα ἡ συκῆ.
20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέ-
γοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
21 p Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, p κρίνω.
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ
διακριθῆτε,

[p] διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλ-
[q] αἴρω. λὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, [q] Ἄρθητι καὶ
[r] βάλλω. [r] βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, [s] γενήσεται.
[s] γίνομαι. 22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προ-
[t] λαμβάνω. σευχῇ, πιστεύοντες, [t] λήψεσθε.
23 ¶ Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, [b] προσ-
ῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
[u] δίδωμι. ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι [u] ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν
ταύτην;
[x] κρίνω. 24 [x] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
[y] ἐρωτάω. [y] Ἐρωτήσω ὑμᾶς [z] κἀγὼ λόγον ἕνα ὃν ἐὰν εἴπητε
[z] καὶ ἐγώ. μοι, [z] κἀγὼ ὑμῖν [a] ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
[a] εἴρω. ποιῶ.
[b] εἰμί. 25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν [b] ἦν; ἐξ οὐ-
[c] λέγω. ρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ [c] διελογίζοντο παρ'
ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρα-
[b] πιστεύω. νοῦ· [a] ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ [b] ἐπιστεύσατε
αὐτῷ;
[c] φοβέομαι. 26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· [c] φοβού-
μεθα τὸν ὄχλον. πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς
προφήτην.
[d] κρίνω. 27 Καὶ [d] ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, Οὐκ
[e] εἴδω. [e] οἴδαμεν. [f] Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ
[f] φάω. λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
[g] ἔχω. 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος [g] εἶχε τέκ-
[h] ἔρχομαι. να δύο· καὶ [h] προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε, Τέκ-
[i] ἄγω. νον [i] ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου.
29 Ὁ δὲ [m] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω. ὕστε-
[k] μέλει. ρον δὲ [k] μεταμεληθεὶς ἀπῆλθε.
[m] κρίνω. 30 Καὶ [b] προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡ-
σαύτως. Ὁ δὲ [d] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγὼ κύριε·
καὶ οὐκ [b] ἀπῆλθε.
[n] ποιέω. 31 Τίς ἐκ τῶν δύο [n] ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ
πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ
αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.
32 [h] Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ

δικαιο-

δικαιοσύνης, καὶ οὐκ [o] ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ [o] πίστις.
τελῶναι καὶ αἱ πόρναι [o] ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς [p] εἴδω.
δὲ [p] ἰδόντες οὐ [q] μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πι- [q] μέλει.
στεῦσαι αὐτῷ. [r] εἰμί.
33 ¶ Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρω- [s] φυτεύω.
πός τις [r] ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις [s] ἐφύτευσεν ἀμ- [t] τίθημι.
πελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ [t] περιέθηκε, καὶ [u] ὤ- [u] ὀρύττω.
ρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ [y] ᾠκοδόμησε πύργον, [x] δίδωμι.
καὶ [x] ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ [y] ἀπεδήμησεν. [y] δῆμος.
34 Ὅτε δὲ [z] ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, [z] ἐγγύς.
[a] ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, [a] στέλλω.
[b] λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. [b] λαμβάνω.
35 Καὶ [b] λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους [c] δέρω.
αὐτοῦ, ὃν μὲν [c] ἔδειραν, ὃν δὲ [d] ἀπέκτειναν, ὃν δὲ [d] κτείνω.
[e] ἐλιθοβόλησαν. [e] βάλλω.
36 Πάλιν [f] ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλεί- [f] στέλλω.
ονας τῶν πρώτων, καὶ [g] ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. [g] ποιέω.
37 Ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν
αὐτοῦ, λέγων, [h] Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
38 Οἱ δὲ γεωργοὶ [i] ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν [h] τρέπω.
ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, [i] εἴδω.
[k] ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ [l] κατάσχωμεν τὴν κλη- [k] κτείνω.
ρονομίαν αὐτοῦ. [l] ἔχω.
39 Καὶ [m] λαβόντες αὐτὸν [n] ἐξέβαλον ἔξω τοῦ [m] λαμβάνω.
ἀμπελῶνος, καὶ [k] ἀπέκτειναν. [n] βάλλω.
40 Ὅταν οὖν [o] ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ- [o] ἔρχομαι.
νος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;
41 Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς [p] ἀπολέσει [p] ὄλλυμι.
αὐτοὺς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα [q] ἐκδόσεται ἄλλοις [q] δίδωμι.
γεωργοῖς, οἵτινες [q] ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρ-
ποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε [r] ἀν- [r] γινώσκω.
έγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς; Λίθον ὃν [s] ἀπεδοκί- [s] δοκιμάζω.
μασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος [t] ἐγενήθη εἰς κε- [t] γίνομαι.
φαλὴν γωνίας; παρὰ Κυρίου [t] ἐγένετο αὕτη, καὶ
[u] ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. [u] εἰμί.
43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι [x] ἀρθήσεται ἀφ' [x] αἴρω.
ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ [y] δοθήσεται ἔθνει [y] δίδωμι.
ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 Καὶ ὁ [z] πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, [a] συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν [z] πέσῃ, [b] λικμήσει αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, [c] ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν [d] κρατῆσαι, [e] ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν [f] εἶχον.

Κεφ. κβ. Cap. XXII.

Καὶ [a] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων,

2 ¶ [b] Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις [c] ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

3 Καὶ [d] ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ [e] καλέσαι τοὺς [e] κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον [f] ἐλθεῖν.

4 Πάλιν [d] ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴπατε τοῖς [e] κεκλημένοις, Ἰδού, τὸ ἄριστόν μου [g] ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ [h] σιτιστὰ [i] τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ [k] ἀμελήσαντες [f] ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορείαν αὐτοῦ.

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, [g] κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ [h] ἀπέκτειναν.

7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς [i] ὠργίσθη, καὶ [k] πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, [l] ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν [m] ἐνέπρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ [n] κεκλημένοι οὐκ [o] ἦσαν ἄξιοι.

9 [p] Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν [q] εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ [r] ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, [s] συνήγαγον πάντας ὅσους [q] εὗρον, πονηρούς

z πίπτω. a θλάω. b λικμός. c γινώσκω. d κράτος. e φέβομαι. f ἔχω.

a κρίνω. b ὁμός. c ποιέω. d στέλλω. e καλέω. f ἔρχομαι. g ἕτοιμος. h σῖτος. i θύω. k μέλει. g κράτος. h κτείνω. i ὀργή. k πέμπω. l ὀλλύω. m πρήθω. n καλέω. o εἰμί. p πείρω. q εὑρίσκω. r ἔρχομαι. s ἄγω.

πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ [t] ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνα- [t] πλήθω.
κειμένων.
11 [r] Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς
ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ [u] ἐν- [u] δύω.
δεδυμένον ἔνδυμα γάμου.
12 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑταῖρε, πῶς [r] εἰσῆλ-
θες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ [x] ἐφι- [x] φιμὸς.
μώθη.
13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις,
[y] Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, [z] ἄρατε αὐ- [y] δέω.
τὸν, καὶ [a] ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· [z] αἴρω.
ἐκεῖ [b] ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀ- [a] βάλλω.
δόντων. [b] εἰμὶ.
14 Πολλοὶ γάρ [b] εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκ-
λεκτοί.
15 ¶ Τότε [c] πορευθέντες οἱ φαρισαῖοι συμ- [c] πείρω.
βούλιον [d] ἔλαβον ὅπως αὐτὸν [e] παγιδεύσωσιν [d] λαμβάνω.
ἐν λόγῳ. [e] πηγνύω.
16 Καὶ [f] ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς [f] στέλλω.
αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες, Διδάσκα-
λε, [g] οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς [h] εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ [g] εἴδω.
Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων·
17 Εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· [h] ἔξεστι [i] δοῦναι [h] εἰμὶ.
κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; [i] δίδωμι.
18 [k] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, [k] γινώσκω.
εἶπε, Τί με πειράζετε ὑποκριταί;
19 [l] Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου· [l] δεικνύω.
Οἱ δὲ [m] προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. [m] φέρω.
20 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη
καὶ ἡ ἐπιγραφή;
22 Λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος· Τότε λέγει
αὐτοῖς, [n] Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, [n] δίδωμι.
καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.
23 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ [o] ἀφέντες [o] ἴω.
αὐτὸν [p] ἀπῆλθον. [p] ἔρχομαι.
23 ¶ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [p] προσῆλθον αὐτῷ
σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ [q] εἶναι ἀνάστασιν· [q] εἰμὶ.
καὶ [r] ἐπηρώτησαν αὐτὸν, [r] ἐρωτάω.

[s] θνήσκω. 24 Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν,
[t] γαμβρεύω. Ἐάν τις [s] ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, [t] ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
[u] ἵστημι. [u] ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
[x] εἰμί. 25 [x] Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ
[y] τέλος. πρῶτος γαμήσας [y] ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων
[z] ἵω. σπέρμα, [z] ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ.
26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως
τῶν ἑπτά.
[p] θνήσκω. 27 Ὕστερον δὲ πάντων [p] ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
[q] εἰμί. 28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ [q] ἔσται
[r] ἔχω. γυνή; πάντες γὰρ [r] ἔσχον αὐτήν.
[s] κρίνω. 29 [s] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
[t] πλανάω. [t] Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν
δύναμιν τοῦ Θεοῦ.
30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε
ἐκγαμίζονται· ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρα-
νῷ [q] εἰσι.
31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ
[u] γινώσκω. [u] ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέ-
γοντος;
32 Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς
Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ· οὐκ [q] ἔστιν ὁ Θεὸς,
Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.
[t] πλήσσω. 33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι [t] ἐξεπλήσσον-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
[u] φιμός. 34 ¶ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι [u] ἐφί-
[x] ἄγω. μωσε τοὺς Σαδδουκαίους, [x] συνήχθησαν ἐπὶ τὸ
αὐτό.
[y] ἐρωτάω. 35 Καὶ [y] ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς,
πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων,
36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ
νόμῳ.
37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.
[z] εἰμί. 38 Αὕτη [z] ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.
39 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 Ἐν

40 Ἐν ταύταις ταῖς [a] δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ [a] δύο.
νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.
41 ¶ [b] Συνηγμένων δὲ τῶν φαρισαίων, [c] ἐπη- [b] ἄγω.
ρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, [c] ἐρωτάω.
42 Λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ;
τίνος υἱός [z] ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβίδ.
43 Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύ-
ματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων,
44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, [d] Κάθου [d] ἧμαι.
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν [e] θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑπο- [e] τίθημι.
πόδιον τῶν ποδῶν σου.
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς
υἱὸς αὐτοῦ [z] ἐστι; [x] δύναμαι.
46 Καὶ οὐδεὶς [x] ἐδύνατο αὐτῷ [f] ἀποκριθῆναι [f] κρίνω.
λόγον· οὐδὲ [g] ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέ- [g] τόλμα.
ρας [h] ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. [h] ἐρωτάω.

Κεφ. κγʹ. Cap. XXIII.

Τότε ὁ Ἰησοῦς [a] ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ [a] λαλέω.
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
2 Λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας [b] ἐκά- [b] ἵζω.
θισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι.
3 Πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν,
τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ
ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.
4 [c] Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα, καὶ [d] δυσ- [c] δέω.
βάστακτα, καὶ [e] ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν [d] βαστάζω.
ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι [e] τίθημι.
[f] κινῆσαι αὐτά. [f] κινέω.
5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ [g] θεάομαι.
[g] θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· [h] πλατύνουσι δὲ τὰ [h] πλατύς.
φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ [i] μεγαλύνουσι τὰ [k] κρά- [i] μέγας.
σπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν. [k] πέδον.
6 Φιλοῦσί τε τὴν [l] πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δεί- [l] κλίνω.
πνοις, καὶ τὰς [m] πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα- [m] ἕζω.
γωγαῖς,
7 Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββὶ, ῥαβ-
βί.

8 Ὑμεῖς

[n] καλέω. 8 Ὑμεῖς δὲ μὴ [n] κληθῆτε ῥαββί. εἷς γάρ
[o] εἰμί. [o] ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός· πάντες δὲ
ὑμεῖς, ἀδελφοί [o] ἐστε.
9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς
γῆς· εἷς γάρ [o] ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
10 Μηδὲ [n] κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑ-
μῶν [o] ἐστιν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.
[p] μέγας. 11 Ὁ δὲ [p] μείζων ὑμῶν, [o] ἔσται ὑμῶν ὁ διά-
κονος.
12 Ὅστις δὲ [q] ὑψώσει ἑαυτόν, [r] ταπεινωθή-
[q] ὕψος. σεται· καὶ ὅστις [r] ταπεινώσει ἑαυτόν, [q] ὑψωθή-
[r] ταπεινός. σεται.
13 ¶ Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
[s] ἔρχομαι. νῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσ-
[t] ἐάω. έρχεσθε, οὐδὲ τοὺς [s] εἰσερχομένους [t] ἀφίετε εἰσελθεῖν.
14 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑ-
[u] ἐσθίω. ποκριταί, ὅτι [u] κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,
[x] λαμβάνω. καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο
[x] λήψεσθε περισσότερον κρίμα.
15 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
[y] ἄγω. ὑποκριταί, ὅτι [y] περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
[z] γίνομαι. ξηράν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ ὅταν [z] γέ-
νηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον
ὑμῶν.
16 Οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες,
[a] ὀμνύω. Ὃς ἂν [a] ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν [b] ἐστιν· ὃς δ'
ἂν [a] ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ [c] μείζων [b] ἐστίν;
ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;
[b] εἰμί. 18 Καί, Ὃς ἐὰν [a] ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
οὐδέν [b] ἐστιν· ὃς δ' ἂν [a] ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐ-
[c] μέγας. πάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ [c] μείζων; τὸ
δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
21 Καὶ ὁ [a] ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν
αὐτῷ

αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν·

22 Καὶ ὁ [a] ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ [d] καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. — d ἧμαι.

23 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι [e] ἀποδεκατοῦτε τὸ [f] ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ [g] ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ [g] ἀφιέναι. — e δέκα. f ὄζω. g ἕω.

24 Ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ [h] διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. — h ὕλη.

25 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.

26 Φαρισαῖε τυφλέ, [i] καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα [k] γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. — i καθαίρω. k γίνομαι.

27 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι [l] παρομοιάζετε τάφοις [m] κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. — l ὁμός. m κόνις.

28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί [n] ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. — n εἰμί.

29 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων·

30 Καὶ λέγετε, Εἰ [n] ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν [n] ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί [n] ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 Καὶ ὑμεῖς [o] πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. — o πλέος.

33 Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34 Διὰ

34 Διὰ τοῦτο ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς
προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐ-
[p] κτείνω. τῶν [p] ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε· καὶ ἐξ αὐτῶν
[q] διώκω. μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ [q] δι-
ώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.
[r] ἔρχομαι. 35 Ὅπως [r] ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δί-
[s] χύνω. καιον, [s] ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵμα-
τος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
[t] φονεύω. υἱοῦ Βαραχίου, ὃν [t] ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ
καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
[u] ἥκω. 36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· [u] ἥξει ταῦτα πάντα
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
37 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνου-
[x] βάλλω. σα τοὺς προφήτας, καὶ [x] λιθοβολοῦσα τοὺς [y] ἀπε-
[y] στέλλω. σταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις [z] ἠθέλησα
[z] θέλω. [a] ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον [a] ἐπι-
[a] ἄγω. συνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυ-
[b] θέλω. γας, καὶ οὐκ [b] ἠθελήσατε.
[c] ἵω. 38 Ἰδοὺ, [c] ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη-
μος.
39 Λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μή με ἴδητε ἀπ᾽ ἄρτι
[d] λέγω. ἕως ἂν εἴπητε, [d] Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. κδʹ. Cap. XXIV.

[a] ἔρχομαι. Καὶ [a] ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς [b] ἐπορεύετο ἀπὸ
[b] πορεύομαι. τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
[c] δεικνύω. [c] ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.
2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε
[d] ἵω. πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ [d] ἀφε-
[e] λύω. θῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ [e] καταλυθή-
σεται.
[f] ἧμαι. 3 [f] Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαι-
[g] ἔρχομαι. ῶν, [g] προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν,
[h] εἰμί. λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα [h] ἔσται, καὶ τί
τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος.
[i] κρίνω. 4 Καὶ [i] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
5 Πολλοὶ γὰρ [k] ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες,

λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλα-
νήσουσι.
6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς
πολέμων· [x] ὁρᾶτε μὴ [k] θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα [x] ὁράω.
[l] γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος. [k] θρέω.
7 [m] Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ [l] γίνομαι.
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ [x] ἔσονται λιμοὶ [m] ἐγείρω.
καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. [x] εἰμί.
8 Πάντα δὲ ταῦτα, ἀρχὴ ὠδίνων.
9 Τότε [n] παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, [n] δίδωμι.
καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι [o] κτείνω.
ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
10 Καὶ τότε [x] σκανδαλισθήσονται πολλοί· καὶ [x] σκάζω.
ἀλλήλους [n] παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.
11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται [p] ἐγερθή- [p] ἐγείρω.
σονται καὶ πλανήσουσι πολλούς.
12 Καὶ διὰ τὸ [q] πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, [q] πλέος.
[r] ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. [r] ψύχω.
13 Ὁ δὲ [s] ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος [t] σωθή- [s] μένω.
σεται. [t] σόος.
14 Καὶ [u] κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον [u] κήρυξ.
τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον
πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε [x] ἥξει τὸ τέλος. [x] ἥκω.
15 Ὅταν οὖν [y] ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- [y] εἴδω.
μώσεως τὸ [z] ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ προφήτου, [z] ῥέω.
[a] ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω) [a] ἵστημι.
16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [b] φευγέτωσαν ἐπὶ [b] φεύγω.
τὰ ὄρη.
17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω [c] αἴρω.
[c] ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ [d] ἐπιστρεψάτω [d] στρέφω.
ὀπίσω [c] ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.
19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα-
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ [e] γένηται ἡ φυγὴ [e] γίνομαι.
ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ.
21 [f] Ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ [f] εἰμί.
[g] γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ [g] γίνομαι.
μὴ [g] γένηται.

22 Καὶ

[h] κολοβόω. 22 Καὶ εἰ μὴ [h] ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι
[i] σόος. ἐκεῖναι, οὐκ ἂν [i] ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς
ἐκλεκτοὺς [h] κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
23 ¶ Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ, ὧδε ὁ
Χριστὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.
[k] ἐγείρω. 24 [k] Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ-
[l] δίδωμι. δοπροφῆται, καὶ [l] δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέ-
[m] πλανάω. ρατα· ὥστε [m] πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκ-
λεκτούς.
[n] εἴρω. 25 Ἰδοὺ [n] προείρηκα ὑμῖν.
[o] εἰμί. 26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρή-
[p] ἔρχομαι. μῳ [o] ἐστί· μὴ [p] ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις·
μὴ πιστεύσητε.
27 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνα-
τολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως [o] ἔσται καὶ
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
[q] ἄγω. 28 Ὅπου γὰρ ἐὰν [o] ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ [q] συν-
αχθήσονται οἱ ἀετοί.
29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν
[r] σκότος. ἐκείνων ὁ ἥλιος [r] σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ
[s] δίδωμι. [s] δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς· καὶ οἱ ἀστέρες [t] πεσοῦν-
[t] πίπτω. ται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
[u] σάλος. [u] σαλευθήσονται.
30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ
[x] κόπτω. τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε [x] κόψον-
[y] ὄπτομαι. ται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ [y] ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολ-
λῆς.
[z] στέλλω. 31 Καὶ [z] ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλ-
[a] ἄγω. πιγγος φωνῆς μεγάλης· καὶ [a] ἐπισυνάξουσι τοὺς
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ᾽
ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.
[b] μανθάνω. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς [b] μάθετε τὴν παραβο-
[c] γίνομαι. λήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς [c] γένηται ἁπα-
[d] φύω. λὸς, καὶ τὰ φύλλα [d] ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
τὸ θέρος·
33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦ-
[e] εἰμί. τα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς [e] ἐστιν ἐπὶ θύραις.

34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ [g] παρέλθῃ ἡ [f] ἔρχομαι.
γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα [c] γένηται.
35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [f] παρελεύσονται, οἱ δὲ
λόγοι μου οὐ μὴ [f] παρέλθωσι.
36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐ-
δεὶς [g] οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ [g] εἴδω.
ὁ πατήρ μου μόνος.
37 Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως [h] ἔσται [h] εἰμί.
καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38 Ὥσπερ γὰρ [h] ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς
πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα-
μοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας [f] εἰσ-
ῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·
39 Καὶ [g] οὐκ ἔγνωσαν ἕως [f] ἦλθεν ὁ κατακ- [g] γινώσκω.
λυσμὸς, καὶ [h] ἦρεν ἅπαντας· οὕτως [i] ἔσται καὶ ἡ πα- [h] αἴρω.
ρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
40 Τότε δύο [i] ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς [i] εἰμί.
παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς [k] ἀφίεται. [k] ἵω.
41 Δύο [l] ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία πα- [l] ἀλέω.
ραλαμβάνεται, καὶ μία [k] ἀφίεται.
42 ¶ Γρηγορεῖτε οὖν· ὅτι οὐκ [n] οἴδατε ποίᾳ [m] ἐγρήγορος.
ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. [n] εἴδω.
43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ [n] ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, [m] ἐ-
γρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν [o] εἴασε [p] διορυγῆναι [o] ἐάω.
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. [p] ὀρύττω.
44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς [q] γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι [q] γίνομαι.
[r] ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. [r] ὅς.
45 Τίς ἄρα [f] ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνι- [f] εἰμί.
μος, ὃν [t] κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θε- [t] ἵστημι.
ραπείας αὐτοῦ, τοῦ [u] διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν [u] δίδωμι.
καιρῷ.
46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν [f] ἐλ-
θὼν ὁ κύριος αὐτοῦ [x] εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. [x] εὑρίσκω.
47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑ-
πάρχουσιν αὐτοῦ [y] καταστήσει αὐτόν. [y] ἵστημι.
48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου [f] ἐλ-
θεῖν.

49 Καὶ

[a] ἄρχω. 49 Καὶ [a] ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλ
[a] ἥκω. ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων·
[b] δοκέω. 50 [a] Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέ
[c] τέμνω. ᾗ [b] οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,
[d] τίθημι. 51 Καὶ [c] διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος α
[e] εἰμί. τοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν [d] θήσει· ἐκεῖ [e] ἔσται
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κε. Cap. XXV.

[a] ὁμοιόω. ΤΟτε [a] ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρ
[b] ὅστις. νῶν δέκα παρθένοις, [b] αἵτινες [c] λαβοῦ
[c] λαμβάνω. τὰς λαμπάδας αὐτῶν, [d] ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησ
[d] ἔρχομαι. τοῦ νυμφίου.
[e] εἰμί. 2 Πέντε δὲ [e] ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, κ
αἱ πέντε, μωραί.
3 Αἵτινες μωραὶ [c] λαβοῦσαι τὰς λαμπάδ
ἑαυτῶν, οὐκ [c] ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον·
4 Αἱ δὲ φρόνιμοι [c] ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖ
ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
[f] νυστάζω. 5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, [f] ἐνύσταξ
πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
[g] γίνομαι. 6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ [g] γέγονεν, Ἰδ
ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησ
αὐτοῦ.
[h] ἐγείρω. 7 Τότε [h] ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθέν
[x] κόσμος. ἐκεῖναι, καὶ [x] ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐ
τῶν.
[i] δίδωμι. 8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, [i] Δότε ἡ
μῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶ
[x] σβέννυμι. [x] σβέννυνται.
[l] κρίνω. 9 [l] Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι,
[m] πορεύω. Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· [m] πορεύεσθ
δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατ
ἑαυταῖς.
[n] ἔρχομαι. 10 [n] Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, [n] ἦλ-
[o] κλείω. θεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι [n] εἰσῆλθον μετ᾽
αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ [o] ἐκλείσθη ἡ θύρα.
[p] οἴγω. 11 Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθέ-
[q] κρίνω. νοι, λέγουσαι, Κύριε κύριε, [p] ἄνοιξον ἡμῖν.
[r] εἴδω. 12 Ὁ δὲ [q] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ [r] οἶδα ὑμᾶς. 13 Γρη-

13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ [x] οἴδατε τὴν ἡμέ-
ραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται.
14 ¶ Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν [s] ἐκά-
λεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ [t] παρέδωκεν αὐτοῖς
τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
15 Καὶ ᾧ μὲν [t] ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ
δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ
[u] ἀπεδήμησεν εὐθέως.
16 [x] Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα [c] λα-
βὼν, [y] εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα
πέντε τάλαντα.
17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, [z] ἐκέρδησε καὶ
αὐτὸς ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν [a] λαβὼν, [b] ἀπελθὼν [c] ὤρυ-
ξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυ-
ρίου αὐτοῦ.
19 Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος
τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν
λόγον.
20 Καὶ [b] προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα
[a] λαβὼν, [d] προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα·
λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι [e] παρέδωκας·
[f] ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα [g] ἐκέρδησα ἐπ' αὐ-
τοῖς.
21 [h] Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀ-
γαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα [i] ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν
σε καταστήσω· [b] εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
22 [b] Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα
[a] λαβὼν, εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι [e] παρ-
έδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα [l] ἐκέρδησα
ἐπ' αὐτοῖς.
23 [m] Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγα-
θὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα [n] ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
[o] καταστήσω· [p] εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
24 [p] Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον [q] εἰ-
ληφὼς, εἶπε, Κύριε, [r] ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς [s] εἶ
ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ [t] ἔσπειρας, καὶ
συνάγων ὅθεν οὐ [u] διεσκόρπισας·

[x] εἴδω.
[s] καλέω.
[t] δίδωμι.
[u] δῆμος.
[x] πείρω.
[y] ἔργον.
[z] κέρδος.
[a] λαμβάνω.
[b] ἔρχομαι.
[c] ὀρύττω.
[d] φέρω.
[e] δίδωμι.
[f] εἴδω.
[g] κέρδος.
[h] φάω.
[i] εἰμί.
[k] ἵστημι.
[l] κέρδος.
[m] φάω.
[n] εἰμί.
[o] ἵστημι.
[p] ἔρχομαι.
[q] λαμβάνω.
[r] γινώσκω.
[s] εἰμί.
[t] σπείρω.
[u] σκορπίζω.

x φοβέομαι.	25 Καὶ [x] φοβηθεὶς, [p] ἀπελθὼν [y] ἔκρυψα τὸ
y κρύπτω.	τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.
z κρίνω.	26 [z] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν
a εἴδω.	αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, [a] ᾔδεις ὅτι θε-
b σπείρω.	ρίζω ὅπου οὐκ [b] ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
c σκορπίζω.	[c] διεσκόρπισα.
x δεῖ.	27 [x] Ἔδει οὖν σε [d] βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου
d βάλλω.	τοῖς τραπεζίταις· καὶ [p] ἐλθὼν ἐγὼ [e] ἐκομισάμην
e κομίζω.	ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
f αἴρω.	28 [f] Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ
g δίδωμι.	[g] δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
	29 (Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ [g] δοθήσεται, καὶ
h περι.	[h] περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ
i αἴρω.	ἔχει [i] ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ)
	30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ
k εἰμί.	σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ [k] ἔσται ὁ κλαυθμὸς
	καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
l ἔρχομαι.	31 ¶ Ὅταν δὲ [l] ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
	τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ'
o ἵζω.	αὐτοῦ, τότε [o] καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.
m ἄγω.	32 Καὶ [m] συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ
l ὅρος.	πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
n ἵστημι.	ὥσπερ ὁ ποιμὴν [l] ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν
o νέμω.	ἐρίφων·
p ἕτοιμος.	33 Καὶ [n] στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν
q πεινα.	αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια, ἐξ εὐωνύμων.
r δίδωμι.	34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν
s δίψα.	αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου,
t πίνω.	[o] κληρονομήσατε τὴν [p] ἡτοιμασμένην ὑμῖν
u εἰμί.	βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
x ἄγω.	35 [q] Ἐπείνασα γὰρ, καὶ [r] ἐδώκατέ μοι φαγεῖν·
y βάλλω.	[s] ἐδίψησα, καὶ [t] ἐποτίσατέ με· ξένος [u] ἤμην,
z ἀσθενής.	καὶ [x] συνηγάγετέ με·
a σκέπτομαι.	36 Γυμνὸς, καὶ [y] περιεβάλετέ με· [z] ἠσθένη-
b εἰμί.	σα, καὶ [a] ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ [b] ἤμην,
c ἔρχομαι.	καὶ [c] ἤλθετε πρός με.
d κρίνω.	37 Τότε [d] ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι,
e τρέφω.	λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ
f πίνω.	[e] ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ [f] ἐποτίσαμεν;

38 Πότε

38 Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ [g] συνηγά-
γομεν; ἢ γυμνόν, καὶ [h] περιεβάλομεν;
39 Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλα-
κῇ, καὶ [i] ἤλθομεν πρός σε;
40 Καὶ [k] ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐ-
τοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον [l] ἐποιήσατε
[m] ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν [n] ἐλαχίστων,
ἐμοὶ [l] ἐποιήσατε.
41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, [o] Πο-
ρεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ [p] κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ
αἰώνιον, τὸ [q] ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 [r] Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ [f] ἐδώκατέ μοι
φαγεῖν· [t] ἐδίψησα, καὶ οὐκ [u] ἐποτίσατέ με.
43 Ξένος [x] ἤμην, καὶ οὐ [y] συνηγάγετέ με·
γυμνός, καὶ οὐ [z] περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν
φυλακῇ, καὶ οὐκ [a] ἐπεσκέψασθέ με.
44 Τότε [b] ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοί,
λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ
διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυ-
λακῇ καὶ οὐ [c] διηκονήσαμέν σοι;
45 Τότε [d] ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων,
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ [e] ἐποιήσατε [f] ἑ-
νὶ τούτων τῶν [g] ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ [f] ἐποι-
ήσατε.
46 Καὶ [h] ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν
αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κϛ'. Cap. XXVI.

ΚΑὶ [a] ἐγένετο ὅτε [b] ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάν-
τας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ,
2 [c] Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γί-
νεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [d] παραδίδοται εἰς
τὸ [e] σταυρωθῆναι.
3 ¶ Τότε [f] συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα·
4 Καὶ [g] συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν
[h] κρατήσωσι δόλῳ, καὶ [i] ἀποκτείνωσιν.

g ἄγω.
h βάλλω.
i ἔρχομαι.
k κρίνω.
l ποιέω.
m εἷς.
n ἐλαχύς.
o πεῖρον.
p ἀρά.
q ἕτοιμος.
r πεῖνα.
f δίδωμι.
t δίψα.
u πίνω.
x εἰμί.
y ἄγω.
z βάλλω.
a σκέπτομαι.
b κρίνω.
c κονέω.
d κρίνω.
e ποιέω.
f εἷς.
g ἐλαχύς.
h ἔρχομαι.
a γίνομαι.
b τέλος.
c εἴδω.
d δίδωμι.
e σταυρός.
f ἄγω.
g βουλή.
h κράτος.
i κτείνω.

5 Ἔλεγον δέ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θό-
l γίνομαι. ρυβος l γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ l γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰ-
κίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
m ἔρχομαι. 7 m Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύ-
n χέω. ρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ n κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφα-
x κεῖμαι. λὴν αὐτοῦ x ἀνακειμένου.
o ἀγανακτέω. 8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ o ἠγανάκτη-
σαν, λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
p δύναμαι. 9 p Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον q πραθῆναι
q περάω. πολλοῦ, καὶ r δοθῆναι πτωχοῖς.
r δίδωμι. 10 s Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κό-
s γινώσκω. πους παρέχετε τῇ t γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
t γυνή. u εἰργάσατο εἰς ἐμέ.
u ἔργον. 11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
x βάλλω. 12 x Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ
y θάπτω. τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ y ἐνταφιάσαι με ἐ-
ποίησεν.
z κήρυξ. 13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν z κηρυχθῇ
a λαλέω. τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, a λαλη-
θήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.
b πείρω. 14 ¶ Τότε b πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ
λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρ-
χιερεῖς,
15 Εἶπε, Τί θέλετέ μοι c δοῦναι, d κἀγὼ
c δίδωμι. ὑμῖν c παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ e ἔστησαν αὐτῷ
d καὶ ἐγώ. τριάκοντα ἀργύρια.
e ἵστημι. 16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐ-
τὸν c παραδῷ.
f ἔρχομαι. 17 ¶ Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων f προσῆλ-
θον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, Ποῦ
g ἕτοιμος. θέλεις g ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;
h ἄγω. 18 Ὁ δὲ εἶπεν, h Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς
τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέ-
i εἰμί. γει, Ὁ καιρός μου ἐγγύς i ἐστι· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ
k τελέω. πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
l τάττω. 19 Καὶ k ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς l συνέ-

ταξεν

ταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ [g] ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20 Ὀψίας δὲ γενομένης [m] ἀνέκειτο μετὰ τῶν [m] κεῖμαι.
δώδεκα.
21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν [c] παραδώσει με.
22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, [n] ἤρξαντο λέγειν [n] ἄρχω.
αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε;
23 Ὁ δὲ [o] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ [p] ἐμβάψας [o] κρίνω.
μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με [p] βάπτω.
[c] παραδώσει. [c] δίδωμι.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς
[q] γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεί- [q] γράφω.
νῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [c] παραδίδοται. καλὸν
ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ [r] ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. [r] γεννάω.
25 [s] Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ [c] παραδιδοὺς [s] κρίνω.
αὐτὸν, εἶπε, Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐ-
τῷ, Σὺ εἶπας.
26 [t] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, [u] λαβὼν ὁ Ἰησοῦς [t] ἐσθίω.
τὸν ἄρτον, καὶ [x] εὐλογήσας, [y] ἔκλασε, καὶ [c] ἐδίδου [u] λαμβάνω.
τοῖς μαθηταῖς· καὶ εἶπε, [u] Λάβετε, φάγετε· [x] λέγω.
τοῦτο [*] ἐστι τὸ σῶμά μου. [y] κλάω.
27 Καὶ [u] λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ [z] εὐχαριστή- [*] εἰμί.
σας, [a] ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, [b] Πίετε ἐξ αὐτοῦ [z] χάρις.
πάντες. [a] δίδωμι.
28 Τοῦτο γάρ [c] ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς [b] πίνω.
διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν [d] ἐκχυνόμενον εἰς ἄφε- [c] εἰμί.
σιν ἁμαρτιῶν. [d] χέω.
29 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ [e] πίω ἀπ᾽ ἄρτι ἐκ [e] πίνω.
τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 ¶ Καὶ [f] ὑμνήσαντες [g] ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος [f] ὕδω.
τῶν ἐλαιῶν. [g] ἔρχομαι.
31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑ- [h] σκάζω.
μεῖς [h] σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ [i] γράφω.
ταύτῃ. [i] γέγραπται γάρ, [k] Πατάξω τὸν ποιμένα, [k] πατάσσω.
καὶ [l] διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. [l] σκορπίζω.
32 Μετὰ δὲ τὸ [m] ἐγερθῆναί με [n] προάξω [m] ἐγείρω.
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [n] ἄγω.

o κρίνω. — 33 [o] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ
p σκάζω. — καὶ πάντες [p] σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐ-
δέποτε [p] σκανδαλισθήσομαι.
q φάω. — 34 [q] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι,
ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
r ἀρνέομαι. — σαι, τρὶς [r] ἀπαρνήσῃ με.
s δεῖ. — 35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν [s] δέῃ με σὺν
t θνήσκω. — σοὶ [t] ἀποθανεῖν, οὐ μή σε [r] ἀπαρνήσομαι. Ὁ-
μοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 ¶ Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς
χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς
r ἵζω. — μαθηταῖς, [r] Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ [u] ἀπελθὼν
u ἔρχομαι. — [x] προσεύξωμαι ἐκεῖ.
x εὐχή. — 37 Καὶ [y] παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο
y λαμβάνω. — υἱοὺς Ζεβεδαίου, [z] ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημο-
νεῖν.
z ἄρχω. — 38 Τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός [a] ἐστιν
a εἰμί. — ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· [b] μείνατε ὧδε, καὶ
b μένω. — γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
c ἔρχομαι. — 39 Καὶ [c] προελθὼν μικρὸν, [d] ἔπεσεν ἐπὶ
d πίπτω. — πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων, Πά-
τερ μου, εἰ δυνατόν [a] ἐστι, [c] παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ
τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
ὡς σύ.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑρίσκει
αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως
οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;
41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ [c] εἰσ-
έλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα, πρόθυ-
μον. ἡ δὲ σάρξ, ἀσθενής.
f εὐχή. — 42 Πάλιν ἐκ δευτέρου [c] ἀπελθὼν [f] προσηύ-
ξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ
ποτήριον [c] παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ ἐὰν μὴ αὐτὸ
g πίνω. — [g] πίω, [h] γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
h γίνομαι. — 43 Καὶ [c] ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν κα-
i εἰμί. — θεύδοντας. [i] ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ [k] βε-
k βαρύς. — βαρημένοι.
l ἐάω. — 44 Καὶ [l] ἀφεὶς αὐτοὺς, [c] ἀπελθὼν πάλιν
m εὐχή. — [m] προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀνα-
παύεσθε· ἰδοὺ [n] ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- [n] ἐγγύς.
θρώπου [o] παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. [o] δίδωμι.
46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, [y] ἤγγικεν ὁ
[o] παραδιδούς με.
47 ¶ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας,
εἷς τῶν δώδεκα, [q] ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πο- [q] ἔρχομαι.
λὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
ρέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.
48 Ὁ δὲ [r] παραδιδοὺς αὐτὸν, [r] ἔδωκεν αὐτοῖς [r] δίδωμι.
σημεῖον, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός [s] ἐστι· [s] εἰμί.
[t] κρατήσατε αὐτόν. [t] κρατ(έω).
49 Καὶ εὐθέως [u] προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶ- [u] ἔρχομαι.
πε, Χαῖρε ῥαββί. Καὶ [x] κατεφίλησεν αὐτόν. [x] φίλος.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε ἐφ' ᾧ
[s] πάρει; Τότε [u] προσελθόντες [y] ἐπέβαλον τὰς [y] βάλλω.
χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ [z] ἐκράτησαν αὐτόν. [z] κράτος.
51 ¶ Καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας
τὴν χεῖρα, [a] ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ [a] σπάω.
[b] πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, [c] ἀφεῖλεν [b] πατάσσω.
αὐτοῦ τὸ ὠτίον. [c] αἱρέω.
52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [d] Ἀπόστρε- [d] στρέφω.
ψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες [e] λαμβάνω.
γὰρ οἱ [e] λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ [f] ἀπο- [f] ὄλλυμι.
λοῦνται.
53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακα-
λέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ [g] παραστήσει μοι πλείους [g] ἵστημι.
ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; [h] πλέος.
54 Πῶς οὖν [h] πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι [i] γίνομαι.
οὕτω δεῖ [i] γενέσθαι; [k] ἔρχομαι.
55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς [l] λαμβάνω.
ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν [k] ἐξήλθετε μετὰ μα- [m] ἕζω.
χαιρῶν καὶ ξύλων [l] συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέ- [n] κράτος.
ραν πρὸς ὑμᾶς [m] ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν [o] γίνομαι.
τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ [n] ἐκρατήσατέ με. [p] πλέος.
56 Τοῦτο δὲ ὅλον [o] γέγονεν ἵνα [p] πληρωθῶσιν [q] ἵω.
αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ [r] φεύγω.
πάντες [q] ἀφέντες αὐτὸν [r] ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ [f] κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν [t] ἀπήγαγον
πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι [t] συνήχθησαν.
58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν
ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ [u] εἰσελθὼν ἔ-
σω, [x] ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν [y] ἰδεῖν τὸ τέ-
λος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ
συνέδριον ὅλον [z] ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ
τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι.
60 Καὶ οὐχ [a] εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύ-
ρων [b] προσελθόντων, οὐχ [a] εὗρον. ὕστερον δὲ
[b] προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,
61 Εἶπον, Οὗτος [c] ἔφη, Δύναμαι [d] κατα-
λῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
[c] οἰκοδομῆσαι αὐτόν.
62 Καὶ [d] ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ,
Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
σιν.
63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [e] ἐσιώπα. Καὶ [f] ἀποκριθεὶς
ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ
Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ [g] εἶ ὁ Χρι-
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. πλὴν
λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι [h] ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που [i] καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς [k] διέρρηξε τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, λέγων ὅτι, [l] Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφη-
μίαν αὐτοῦ.
66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶ-
πον, Ἔνοχος θανάτου [m] ἐστί.
67 Τότε [n] ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ,
καὶ [o] ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ [p] ἐρράπισαν·
68 Λέγοντες, [l] Προφήτευσον ἡμῖν Χριστέ,
τίς [m] ἐστιν ὁ παίσας σε.
69 ¶ Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω [q] ἐκάθητο ἐν τῇ αὐ-
λῇ· καὶ [r] προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγου-
σα

f κράτος. t ἄγω. u ἔρχομαι. x ἧμαι. y εἴδω. z ζητέω. a εὑρίσκω. b ἔρχομαι. c φημί. d λύω. c δέμω. d ἵστημι. e σιωπάω. f κρίνω. g εἰμί. h ὄπτομαι. i ἧμαι. k ῥήσσω. l φάω. m εἰμί. n πτύω. o κολάπτω. p ῥαπίς. q ἧμαι. r ἔρχομαι.

σα, Καὶ σὺ ^m ἦσθα μετ' Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
70 Ὁ δὲ ^s ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέ-
γων, Οὐκ ^t οἶδα τί λέγεις.
71 ^r Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶ-
δεν αὐτὸν ἄλλη. καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὗτος
^u ἦν μετ' Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
72 Καὶ πάλιν ^s ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου, Ὅτι οὐκ
^t οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 Μετὰ μικρὸν δὲ ^r προσελθόντες οἱ ^x ἑστῶ-
τες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
^u εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74 Τότε ^y ἤρξατο ^z καταναθεματίζειν, καὶ
ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ ^t οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐθέ-
ως ἀλέκτωρ ^* ἐφώνησε.
75 Καὶ ^a ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ
Ἰησοῦ, ^b εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι, τρὶς ^s ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ^r ἐξελθὼν
ἔξω, ^c ἔκλαυσε πικρῶς.

^s ἀρνέομαι. ^t εἴδω. ^u εἰμί. ^x ἵστημι. ^y ἄρχω. ^z τίθημι. ^* φωνή. ^a μιμνήσκομαι. ^b εἴδω. ^c κλαίω.

Κεφ. κζ. Cap. XXVII.

Πρωΐας δὲ ^a γενομένης, συμβούλιον ^b ἔλαβον
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε ^c θανατῶσαι αὐτόν.
2 Καὶ ^d δήσαντες αὐτὸν ^e ἀπήγαγον, καὶ ^f παρ-
έδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ ^f παραδιδοὺς αὐτὸν,
ὅτι ^g κατεκρίθη, ^h μεταμεληθεὶς ^i ἀπέστρεψε
τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς
πρεσβυτέροις,
4 Λέγων, ^k Ἥμαρτον, ^l παραδοὺς αἷμα ἀθῷ-
ον. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ^m ὄψει.
5 Καὶ ^n ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ^o ἀν-
εχώρησε· καὶ ^p ἀπελθὼν ^q ἀπήγξατο.
6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, ^r λαβόντες τὰ ἀργύρια,
εἶπον, Οὐκ ^s ἔξεστι ^t βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβα-
νᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.
7 Συμβούλιον δὲ ^r λαβόντες, ^u ἠγόρασαν ἐξ
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς
ξένοις.

^a γίνομαι. ^b λαμβάνω. ^c θνήσκω. ^d θνήσκω. ^d δέω. ^e ἄγω. ^f δίδωμι. ^g κρίνω. ^h μέλει. ^i στρέφω. ^k ἁμαρτάνω. ^l δίδωμι. ^m ὄπτομαι. ^n ῥίπτω. ^o χῶρος. ^p ἔρχομαι. ^q ἄγχω. ^r λαμβάνω. ^s εἰμί. ^t βάλλω. ^u ἀγοράζω.

8 Διὸ [x] ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵ-
ματος, ἕως τῆς σήμερον.
9 (Τότε [y] ἐπληρώθη τὸ [z] ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ [a] ἔλαβον τὰ τριά-
κοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ [b] τετιμημένου, ὃν
[b] ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ.
10 Καὶ [c] ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κε-
ραμέως, καθὰ [d] συνέταξέ μοι Κύριος.)
11 ¶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς [e] ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμό-
νος· καὶ [f] ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων,
Σὺ [e] εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς
[g] ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις.
12 Καὶ ἐν τῷ [h] κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀ-
κούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;
14 Καὶ οὐκ [i] ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆ-
μα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 ¶ Κατὰ δὲ ἑορτὴν * εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπο-
λύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν [l] ἤθελον.
16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγό-
μενον Βαραββᾶν.
17 [m] Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βα-
ραββᾶν; ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
18 [n] Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον [o] παρέδωκαν
αὐτόν.
19 [p] Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος,
[q] ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα,
Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ [r] ἔ-
παθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.
20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι [s] ἔπει-
σαν τοὺς ὄχλους ἵνα [t] αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν,
τὸν δὲ Ἰησοῦν [u] ἀπολέσωσιν.
21 [x] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς,
Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ
εἶπον, Βαραββᾶν.
22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω
Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάν-
τες, [y] Σταυρωθήτω.

23 Ὁ

[x] καλέω. [y] πληρόω. [z] ῥέω. [a] λαμβάνω. [b] τίω. [c] δίδωμι. [d] τάσσω. [e] εἰμί. [f] ἐρωτάω. [g] φημί. [h] ἀγορεύω. [i] κρίνω. * ἔθω. [l] θέλω. [m] ἄγω. [n] εἴδω. [o] δίδωμι. [p] ἧμαι. [q] στέλλω. [r] πάσχω. [s] πείθω. [t] αἰτέω. [u] ὄλλυμι. [x] κρίνω. [y] σταυρός.

23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν [a] ἐποίη- [a] ποιέω.
σεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, Σταυ-
ρωθήτω.
24 [b] Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ [b] εἴδω.
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, [c] λαβὼν ὕδωρ [d] ἀπε- [c] λαμβάνω.
νίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, [d] νίπτω.
Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου·
ὑμεῖς [e] ὄψεσθε. [e] ὄπτομαι.
25 Καὶ [f] ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ [f] κρίνω.
αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 Τότε [g] ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· [g] λύω.
τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας [h] παρέδωκεν ἵνα [h] δίδωμι.
[i] σταυρωθῇ. [i] σταυρός.
27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος [k] παρα- [k] λαμβάνω.
λαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, [l] συνή- [l] ἄγω.
γαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 Καὶ [m] ἐκδύσαντες αὐτὸν, [n] περιέθηκαν [m] δύω.
αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.
29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, [n] τίθημι.
[n] ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον [o] πίπτω.
ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ [o] γονυπετήσαντες ἔμπρο- [p] παῖς.
σθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε [q] πτύω.
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. [r] λαμβάνω.
30 Καὶ [q] ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, [r] ἔλαβον [s] δύω.
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [t] ἄγω.
31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, [s] ἐξέδυσαν αὐ- [u] σταυρός.
τὸν χλαμύδα, καὶ [t] ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια [x] εὑρίσκω.
αὐτοῦ, καὶ [t] ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ [u] σταυρῶσαι. [y] ἀγγαρεύω.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ [x] εὗρον ἄνθρωπον Κυ- [z] αἴρω.
ρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον [y] ἠγγάρευσαν [a] ἔρχομαι.
ἵνα [z] ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. [b] εἰμί.
33 Καὶ [a] ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολ- [c] δίδωμι.
γοθᾶ, ὅς [b] ἐστι λεγόμενος Κρανίου τόπος, [d] μίγνυμι.
34 [c] Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς [d] με- [e] θέλω.
μιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ [e] ἤθελε [f] πιεῖν. [f] πίνω.
35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, [g] διεμερίσαντο τὰ [g] μείρω.
ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον· ἵνα [h] πληρωθῇ [h] πλέος.
τὸ [i] ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, [k] Διεμερίσαντο τὰ [i] ῥέω.
ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου [k] ἔ- [k] βάλλω.
βαλον κλῆρον.

36 Καὶ

36 Καὶ [l] καθήμενοι [m] ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 Καὶ [n] ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
τὴν αἰτίαν αὐτοῦ [o] γεγραμμένην, ΟΥΤΟΣ
[p] ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ Ο ΒΑΣΙ-
ΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί,
εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
39 ¶ Οἱ δὲ [q] παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν
αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
40 Καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ
ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, [r] σῶσον σεαυτόν.
εἰ υἱὸς [s] εἶ τοῦ Θεοῦ, [t] κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, [u] ἐμπαίζον-
τες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, ἔλεγον,
42 Ἄλλους [x] ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται [x] σῶ-
σαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, [y] καταβάτω νῦν
ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ.
43 [z] Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· [a] ῥυσάσθω νῦν
αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ, Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.
44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ [b] συσταυρωθέν-
τες αὐτῷ, [c] ὠνείδιζον αὐτῷ.
45 ¶ Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος [d] ἐγένετο ἐπὶ
πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.
46 Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν [e] ἀνεβόησεν ὁ
Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἠλὶ, Ἠλὶ, λαμὰ
σαβαχθανί; τοῦτ' [f] ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί
με [g] ἐγκατέλιπες;
47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ [h] ἑστώτων ἀκούσαντες
ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
48 Καὶ εὐθέως [x] δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ
[i] λαβὼν σπόγγον, [k] πλήσας τε ὄξους, καὶ [l] περι-
θεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.
49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, [m] Ἄφες, [n] ἴδωμεν εἰ
ἔρχεται Ἠλίας [o] σώσων αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν [p] κράξας φωνῇ μεγά-
λῃ, [q] ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ [r] ἐσχί-
σθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ [s] ἐ-
σείσθη, καὶ αἱ πέτραι [r] ἐσχίσθησαν·

[l] ἧμαι. [m] τηρέω. [n] τίθημι. [o] γράφω. [p] εἰμί. [q] πείρω. [r] σώζω. [s] εἰμί. [t] βαίνω. [u] παίζω. [x] σόος. [y] βαίνω. [z] πείθω. [a] ῥύω. [b] σταυρός. [c] ὄνειδος. [d] γίνομαι. [e] βοή. [f] εἰμί. [g] λείπω. [h] ἵστημι. [x] τρέχω. [i] λαμβάνω. [k] πλεῖος. [l] τίθημι. [m] ἐάω. [n] εἴδω. [o] σόος. [p] κράζω. [q] ἵημι. [r] σχίζω. [s] σείω.

52 Καὶ

52 Καὶ τὰ μνημεῖα [t] ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ   [t] οἴγω.
σώματα τῶν [u] κεκοιμημένων ἁγίων [x] ἠγέρθη·   [u] κοιμάω.
53 Καὶ [y] ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν   [x] ἐγείρω.
ἔγερσιν αὐτοῦ [y] εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ   [y] ἔρχομαι.
[z] ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.   [z] φαίνω.
54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦν-   [a] εἴδω.
τες τὸν Ἰησοῦν, [a] ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ [b] γενό-   [b] γίνομαι.
μενα, [c] ἐφοβήθησαν σφόδρα· λέγοντες, Ἀληθῶς   [c] φοβέομαι.
Θεοῦ υἱὸς [d] ἦν οὗτος.   [d] εἰμί.
55 [d] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μα-   [e] θεωρέω.
κρόθεν [e] θεωροῦσαι, [f] αἵτινες [g] ἠκολούθησαν τῷ   [f] ὅστις.
Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας [h] διακονοῦσαι αὐτῷ·   [g] ἀκόλουθος.
56 Ἐν αἷς [d] ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ   [h] κονέω.
Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ μήτηρ τῶν
υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου.
57 ¶ Ὀψίας δὲ [e] γενομένης [f] ἦλθεν ἄνθρωπος   [e] γίνομαι.
πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ   [f] ἔρχομαι.
αὐτὸς [g] ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ·   [g] μαθητεύω.
58 Οὗτος [f] προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ [g] ᾐτήσα-
το τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευ-
σεν [h] ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.   [h] δίδωμι.
59 Καὶ [i] λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, [k] ἐνετύ-   [i] λαμβάνω.
λιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ.   [k] τύλος.
60 Καὶ [l] ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνη-   [l] τίθημι.
μείῳ, ὃ [m] ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ [n] προσκυλί-   [m] τέμνω.
σας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου [o] ἀπῆλ-   [n] κυλίω.
θεν.   [o] ἔρχομαι.
61 [p] Ἦν δὲ ἐκεῖ ἡ Μαρία Μαγδαληνή, καὶ ἡ   [p] εἰμί.
ἄλλη Μαρία [q] καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.   [q] ἧμαι.
62 ¶ Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις [p] ἐστὶ μετὰ τὴν παρα-
σκευήν, [s] συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-   [s] ἄγω.
σαῖοι πρὸς Πιλάτον,
63 Λέγοντες, Κύριε, [t] ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος   [t] μιμνήσκο-
ὁ πλάνος εἶπεν, ἔτι [u] ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας   μαι.
ἐγείρομαι.   [u] ζάω.
64 Κέλευσον οὖν [x] ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον   [x] σφάλλω.
ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε [o] ἐλθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς [y] κλέψωσιν αὐτόν, καὶ   [y] κλέπτω.
εἴπωσι τῷ λαῷ, [z] Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ   [z] ἐγείρω.

ἔσται

ᵖ ἔσαι ἡ ἐσχάτη πλάνη *χείρων τ̃ πρώτης.
65 ᵃ Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Ἔχετε κυ-
στωδίαν· ὑπάγετε ᵇ ἀσφαλίσασθε ὡς ᶜ οἴδατε.
66 Οἱ δὲ ᵈ πορευθέντες ᵇ ἠσφαλίσαντο τ̃ τά-
φον, σφραγίσαντες τ̃ λίθον, μετὰ τ̃ κυστωδίας.

Κεφ. κή. Cap XXVIII.

ὈΨΕ δὲ σαββάτων τῇ ᵃ ἐπιφωσκύσῃ εἰς μί-
αν σαββάτων, ᵇ ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδα-
λωνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, ᶜ θεωρῆσαι τ̃
τάφον.
2 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ᵈ ἐγένετο μέγας· ἄγγελος
γὰρ Κυρίου ᵉ καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, ᶠ προσελθὼν
ᵍ ἀπεκύλισε τ̃ λίθον ἀπὸ τ̃ θύρας, καὶ ʰ ἐκάθητο
ἐπάνω αὐτοῦ.
3 ⁱ Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυ-
μα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών.
4 Ἀπὸ δὲ τ̃ φόβου αὐτοῦ ᵏ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦν-
τες, καὶ ˡ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.
5 ᵐ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξὶ,
Μὴ ⁿ φοβεῖσθε ὑμεῖς. ᵒ οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τ̃ ᵖ ἐ-
σαυρωμένον ζητεῖτε.
6 Οὐκ ⁱ ἔστιν ὧδε. ᵍ ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε·
δεῦτε, ʳ ἴδετε τ̃ τόπον ὅπου ˢ ἔκειτο ὁ Κύριος.
7 Καὶ ταχὺ ᵗ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ὅτι ᵘ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. καὶ ἰδοὺ,
προάγει ὑμᾶς εἰς τ̃ Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
ˣ ὄψεσθε. ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.
8 Καὶ ʸ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τ̃ μνημείου μετὰ
φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ᶻ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
9 Ὡς δὲ ᵃ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς ᵇ ἀπήντησεν αὐταῖς,
λέγων, Χαίρετε. Αἱ δὲ ᶜ προσελθοῦσαι ᵈ ἐκράτη-
σαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ ᵉ προσεκύνησαν αὐτῷ.
10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ ᶠ φοβεῖ-
σθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου
ἵνα ᵍ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· κἀκεῖ με
ʰ ὄψονται.
11 ¶ ⁱ Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ, τινὲς τ̃
κυστωδίας

* κακός. a φαίνω. b σφάλλω. c εἴδω. d πείρω.
a φαίνω. b ἔρχομαι. c θεωρέω. d γίνομαι. e βαίνω. f ἔρχομαι. g κυλίω. h ἧμαι. i εἰμί. k σείω. l γίνομαι. m κρίνω. n φέβομαι. o εἴδω. p σαυρόω. q ἐγείρω. r εἴδω. s κεῖμαι. t πείρω. u ἐγείρω. x ὄπτομαι. y ἔρχομαι. z τρέχω. a πείρω. b ἀντάω. c ἔρχομαι. d κράτος. e κύω. f φέβομαι. g ἔρχομαι. h ὄπτομαι. i πείρω.

κουστωδίας [g] ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν [k] ἀπήγγειλαν — k ἀγγέλλω.
τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. — l ἄγω.
12 Καὶ [l] συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, — m λαμβάνω.
συμβούλιόν τε [m] λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ [n] ἔ- — n δίδωμι.
δωκαν τοῖς στρατιώταις,
13 Λέγοντες, Εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
νυκτὸς † ἐλθόντες [o] ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν [p] κοι- — † ἔρχομαι.
μωμένων. — o κλέπτω.
14 Καὶ ἐὰν [q] ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, — p κοιμάω.
ἡμεῖς [r] πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποι- — q ἀκούω.
ήσομεν. — r πείθω.
15 Οἱ δὲ [s] λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν — s λαμβάνω.
ὡς [t] ἐδιδάχθησαν· καὶ [u] διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος — t διδάσκω.
παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον. — u φάω.
16 ¶ Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ [x] ἐπορεύθησαν — x πειρῶ.
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ [y] ἐτάξατο αὐτοῖς — y τάττω.
ὁ Ἰησοῦς.
17 Καὶ [z] ἰδόντες αὐτὸν, [a] προσεκύνησαν αὐτῷ· — z εἴδω.
οἱ δὲ [b] ἐδίστασαν. — a κύω.
18 Καὶ [c] προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐ- — b δὶς.
τοῖς, λέγων, [d] Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρα- — c ἔρχομαι.
νῷ καὶ ἐπὶ γῆς. — d δίδωμι.
19 [e] Πορευθέντες οὖν [f] μαθητεύσατε πάντα — e πειρῶ.
τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πα- — f μανθάνω.
τρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος·
20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα [g] ἐνε- — g τέλλω.
τειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πά-
σας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.
Ἀμήν.

TO

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφάλαιον α΄. Cap. I.

Ἀ'ΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ·
[a] γράφω. 2 Ὡς [a] γέγραπται ἐν τοῖς προφή-
ταις, Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγε-
λόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
[b] ἕτοιμος. 3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, [b] Ἑτοιμάσα-
τε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους
αὐτοῦ.
[c] γίνομαι. 4 [c] Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν·
[d] πορεύω. 5 Καὶ [d] ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰου-
δαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται· καὶ ἐβαπτίζοντο
[e] λέγω. πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ, [e] ἐξο-
μολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
[f] εἰμί. 6 [f] Ἦν δὲ Ἰωάννης [g] ἐνδεδυμένος [h] τρίχας κα-
[g] δύω. μήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
[h] θρίξ. καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
[i] κήρυξ. 7 Καὶ [i] ἐκήρυσσε, λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότε-
[k] κύπτω. ρός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς [k] κύψας [l] λῦ-
[l] λύω. σαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.
8 Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς
δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.
[m] γίνομαι. 9 ¶ Καὶ [m] ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, [n] ἦλ-
[n] ἔρχομαι. θεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβα-
πτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.
10 Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος,
εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ
περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτόν.
11 Καὶ φωνὴ [m] ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ
[f] εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 Καὶ

12 Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς
τὴν ἔρημον·
13 Καὶ [f] ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσα-
ράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ. καὶ [f] ἦν
μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι [g] διηκόνουν αὐτῷ. [g] κονέω.
14 ¶ Μετὰ δὲ τὸ [h] παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, [h] δίδωμι.
[i] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
15 Καὶ λέγων, Ὅτι [k] πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ [k] πλέος.
[l] ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· [x] μετανοεῖτε, καὶ πι- [l] ἐγγύς.
στεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. [x] νόος.
16 ¶ Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
λαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ,
([f] ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς)
17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς [m] γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. [m] γίνομαι.
18 Καὶ εὐθέως [o] ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, [o] ἵω.
[*] ἠκολούθησαν αὐτῷ. [*] ἀκόλουθος.
19 Καὶ [p] προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰά- [p] βαίνω.
κωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ [q] καταρτίζοντας [q] ἄρτιος.
τὰ δίκτυα. [r] καλέω.
20 Καὶ εὐθέως [r] ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ [f] ἀφέν- [f] ἵω.
τες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ [t] ἔρχομαι.
μετὰ τῶν μισθωτῶν, [t] ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. [u] πείρω.
21 ¶ Καὶ [u] εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ [*] διδάσκω.
εὐθέως τοῖς σάββασιν [t] εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγω- [x] πλήσσω.
γὴν [*] ἐδίδασκε. [y] εἰμί.
22 Καὶ [x] ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ· [y] ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ [a] κράζω.
οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. [b] ἐάω.
23 Καὶ [y] ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρω- [c] ἔρχομαι.
πος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ· καὶ [a] ἀνέκραξε, [d] ὀλλύω.
24 Λέγων, [b] Ἔα· τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Να- [e] εἴδω.
ζαρηνέ; [c] ἦλθες [d] ἀπολέσαι ἡμᾶς; [e] οἶδά σε τίς [f] εἰμί.
[f] εἶ· ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. [g] τίω.
25 Καὶ [g] ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, [h] φιμός.
[h] Φιμώθητι καὶ [i] ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. [i] ἔρχομαι.

26 Καὶ

k σπαράσσω. l κράζω. m ἔρχομαι. n θάμβος. o εἰμί.

26 Καὶ [k] σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον, καὶ [l] κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, [m] ἐξῆλθεν
ἐξ αὐτοῦ.
27 Καὶ [n] ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν
πρὸς αὐτοὺς, λέγοντας· Τί [o] ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδα-
χὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύ-
μασι τοῖς ἀκαθάρτοις, ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;
28 [m] Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν
περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 ¶ Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς [m] ἐξελθόν-
τες, [m] ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου,
μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

p κεῖμαι. q πῦρ. r ἔρχομαι. s ἐγείρω. t κράτος. u ἐάω. x κονέω. y γίνομαι. z δύω. * φέρω. a ἄγω. b εἰμί. c θεραπεύω. d βάλλω. e ἐάω. f εἴδω. g νύξ. h ἵστημι. i ἔρχομαι. k καὶ ἐκεῖ. l εὐχή. m διώκω. n εὑρίσκω. x εἰμί.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος [p] κατέκειτο
[q] πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐ-
τῆς.
31 Καὶ [r] προσελθὼν [s] ἤγειρεν αὐτὴν, [t] κρα-
τήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ [u] ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυ-
ρετὸς εὐθέως, καὶ [x] διηκόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας δὲ [y] γενομένης, ὅτε [z] ἔδυ ὁ ἥλιος,
[*] ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·
33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη [a] ἐπισυνηγμένη [b] ἦν
πρὸς τὴν θύραν.
34 Καὶ [c] ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας
ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ [d] ἐξέβα-
λε, καὶ οὐκ [e] ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια ὅτι [f] ᾔδεισαν
αὐτόν.
35 ¶ Καὶ πρωῒ, [g] ἔννυχον λίαν, [h] ἀναστὰς
[i] ἐξῆλθε, καὶ [i] ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, [k] κἀκεῖ
[l] προσηύχετο.
36 Καὶ [m] κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ.
37 Καὶ [n] εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι
πάντες ζητοῦσί σε.
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχο-
μένας κωμοπόλεις, ἵνα [k] κἀκεῖ κηρύξω. εἰς τοῦτο
γὰρ [i] ἐξελήλυθα.
39 Καὶ [x] ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς

αὐτῶν

αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια
ἐκβάλλων.

40 ¶ Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακα-
λῶν αὐτὸν καὶ [n] γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐτῷ, — [n] πίπτω.
Ὅτι, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με [o] καθαρίσαι. — [o] καθαίρω.

41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, [p] ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, [p] κα- — [p] ἅπτω.
θαρίσθητι.

42 Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ [p] ἐκαθαρίσθη.

43 Καὶ [q] ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως — [q] βριμόομαι
[r] ἐξέβαλεν αὐτόν· — [r] βάλλω.

44 Καὶ λέγει αὐτῷ, * Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴ- — * ὁράω.
πῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν [s] δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ — [s] δεικνύω.
[t] προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ [u] προσέ- — [t] φέρω.
ταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. — [u] τάττω.

45 Ὁ δὲ [x] ἐξελθὼν [y] ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, — [x] ἔρχομαι.
καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον· ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύ- — [y] ἄρχω.
νασθαι φανερῶς εἰς πόλιν [x] εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν
ἐρήμοις τόποις [z] ἦν, καὶ [x] ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν — [z] εἰμί.
πανταχόθεν.

Κεφ. β. Cap. II.

ΚΑΙ πάλιν [a] εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡ- — [a] ἔρχομαι.
μερῶν, καὶ [b] ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν [c] ἐστι. — [b] ἀκούω.

2 Καὶ εὐθέως [d] συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μη- — [c] εἰμί.
κέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει — [d] ἄγω.
αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέ-
ροντες αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι [e] προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ — [e] ἐγγύς.
τὸν ὄχλον, [f] ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου [g] ἦν· καὶ — [f] στέγω.
[h] ἐξορύξαντες [i] χαλῶσι τὸν κράββατον ἐφ' ᾧ ὁ — [g] εἰμί.
παραλυτικὸς [k] κατέκειτο. — [h] ὀρύττω.

5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ — [i] χαλάω.
παραλυτικῷ, Τέκνον, [l] ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτί- — [k] κεῖμαι.
αι σου. — [l] ἕω.

6 [m] Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ — [m] εἰμί.
[n] καθήμενοι, καὶ [o] διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις — [n] ἧμαι.
αὐτῶν. — [o] λέγω.

7 Τί

7 Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται
[l] ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;
[o] γινώσκω.
8 Καὶ εὐθέως [o] ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύμα-
τι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶ-
πεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδί-
αις ὑμῶν;
9 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν τῷ παραλυ-
τικῷ, [l] Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν
[p] ἐγείρω.
[p] Ἔγειραι, καὶ [q] ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περι-
[q] αἴρω.
πάτει;
10 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [l] ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει
τῷ παραλυτικῷ)
11 Σοὶ λέγω, [p] ἔγειραι, καὶ [q] ἆρον τὸν κράββα-
[*] ἄγω.
τόν σου, καὶ [*] ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
12 Καὶ [p] ἠγέρθη εὐθέως, καὶ [q] ἄρας τὸν κράββα-
[r] ἔρχομαι.
τον, [r] ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε [s] ἐξίστασθαι
[s] ἵστημι.
πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας, Ὅτι οὐδέ-
ποτε οὕτως εἴδομεν.
13 ¶ Καὶ [r] ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν·
καὶ πᾶς ὁ ὄχλος [r] ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασ-
κεν αὐτούς.
14 Καὶ παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου κα-
θήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολού-
[t] ἀκόλουθος.
θει μοι· Καὶ [s] ἀναστὰς [t] ἠκολούθησεν αὐτῷ.
[u] γίνομαι.
15 Καὶ [u] ἐγένετο ἐν τῷ [x] κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν
[x] κεῖμαι.
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
[y] εἰμί.
[x] συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
[z] ἀκόλουθος.
[y] ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ [z] ἠκολούθησαν αὐτῷ.
16 Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόν-
τες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτω-
λῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;
17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες. οὐκ [a] ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁ-
[a] ἔρχομαι.
μαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
18 ¶ Καὶ [b] ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ
[b] εἰμί.
τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ
λέγουσιν

λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ
τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νη-
στεύουσι;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν
[b] ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν
νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν·
20 [c] Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν [d] ἀπαρθῇ — [c] ἔρχομαι.
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκ- — [d] αἴρω.
είναις ταῖς ἡμέραις.
21 Καὶ οὐδεὶς [e] ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου — [e] βάλλω.
ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ [f] χεῖ- — [f] κακός.
ρον σχίσμα γίνεται.
22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
λαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς,
καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ [g] ἀπολοῦνται· ἀλλὰ — [g] ὄλλυμι.
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς [h] βλητέον. — [h] βάλλω.
23 ¶ Καὶ [i] ἐγένετο [k] παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν — [i] γίνομαι.
τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· καὶ [l] ἤρξαντο οἱ — [k] πείρω.
μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στά- — [l] ἄρχω.
χυας.
24 Καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε, τί ποι-
οῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ [m] ἔξεστι. — [m] εἰμί.
25 Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε [n] ἀν- — [n] γινώσκω.
έγνωτε τί ἐποίησε Δαβίδ, ὅτε χρείαν [o] ἔσχε, — [o] ἔχω.
καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
26 Πῶς [p] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ — [p] ἔρχομαι.
Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προ-
θέσεως [q] ἔφαγεν, οὓς οὐκ [m] ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς — [q] φάγω.
ἱερεῦσι, καὶ [r] ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ [m] οὖσι. — [r] δίδωμι.
27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄν-
θρωπον [s] ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάβ- — [s] γίνομαι.
βατον.
28 Ὥστε κύριός [m] ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ
σαββάτου.

Κεφ. γ.

Κεφ. γ. Cap. III.

a ἔρχομαι. ΚΑΙ [a] εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ
b εἰμί. [b] ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος [c] ἐξηραμμένην ἔχων
c ξηρός. τὴν χεῖρα.
d τηρέω. 2 Καὶ [d] παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θε-
e ἀγορεύω. ραπεύσει αὐτόν· ἵνα [e] κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
f ξηρός. 3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ [f] ἐξηραμμένην
g ἐγείρω. ἔχοντι τὴν χεῖρα, [g] Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.
h εἰμί. 4 Καὶ λέγει αὐτοῖς, [h] Ἔξεστι τοῖς σάββασιν
i σόος. ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν [i] σῶσαι,
k σιωπή. ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ [k] ἐσιώπων.
l βλέπω. 5 Καὶ [l] περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽ ὀργῆς,
m λύπη. [m] συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐ-
n τείνω. τῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, [n] Ἔκτεινον τὴν χεῖρα
o ἵστημι. σου. Καὶ [n] ἐξέτεινε· καὶ [o] ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐ-
τοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
p ἔρχομαι. 6 Καὶ [p] ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως μετὰ
τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ᾽ αὐτοῦ,
q ὄλλυμι. ὅπως αὐτὸν [q] ἀπολέσωσι.
r χωρέω. 7 ¶ Καὶ ὁ Ἰησοῦς [r] ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος
s ἀκόλουθος. ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας [s] ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας.
8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαί-
ας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σι-
δῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει
t ἔρχομαι. [t] ἦλθον πρὸς αὐτόν.
9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιά-
u κράτος. ριον [u] προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ
θλίβωσιν αὐτόν.
x πίπτω. 10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε [x] ἐπιπί-
y ἅπτω. πτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ [y] ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστι-
γας.
11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐ-
z θεωρέω. τὸν [z] ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ [a] ἔκραζε,
a κράζω. λέγοντα, Ὅτι σὺ [b] εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
b εἰμί. 12 Καὶ πολλὰ [c] ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐ-
c τίω. τὸν φανερὸν ποιήσωσι.
13 ¶ Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκα-
λεῖται

λεῖ) οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ [d] ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. [d] ἔρχομαι.
14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα [e] ὦσι μετ' αὐτοῦ, [e] εἰμί.
καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν·
15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους,
καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
16 Καὶ [f] ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον. [f] τίθημι.
17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· (καὶ [f] ἐπέθηκεν αὐτοῖς
ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ [g] ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς.)
18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολο- [g] εἰμί.
μαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανα-
νίτην,
19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ [h] παρέδω-
κεν αὐτόν· καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.
20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύ- [h] δίδωμι.
νασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.
21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, [i] ἐξῆλθον [i] ἔρχομαι.
[k] κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ, Ὅτι [l] ἐξέστη. [k] κράτος.
22 ¶ Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ Ἱεροσολύμων [l] ἵστημι.
[m] καταβάντες ἔλεγον, Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ [m] βαίνω.
ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
δαιμόνια.
23 Καὶ [n] προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παρα- [n] καλέω.
βολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται σατανᾶς
σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν [o] μερισθῇ, οὐ
δύναται [p] σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη.
25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν [o] μερισθῇ, οὐ δύ- [o] μερίζω.
ναται [p] σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη· [p] ἵστημι.
26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς [p] ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ
[o] μεμέρισται, οὐ δύναται [p] σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος
ἔχει.
27 Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ,
[q] εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, [r] διαρπάσαι, [q] ἔρχομαι.
ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν [s] δήσῃ· καὶ τότε τὴν [r] ἁρπάζω.
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. [s] δέω.
28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα [t] ἀφεθή- [t] ἕω.
σεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
πων,

πων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν [u] βλασφημήσωσιν·
u φημί. 29 Ὃς δ' ἂν [u] βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνο-
x εἰμί. χός [x] ἐστιν αἰωνίου κρίσεως.
30 Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
31 Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ·
y ἵστημι. καὶ ἔξω [y] ἑστῶτες [z] ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, φω-
z στέλλω. νοῦντες αὐτόν.
a ἧμαι. 32 Καὶ [a] ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ
αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω
ζητοῦσί σε.
b κρίνω. 33 Καὶ [b] ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Τίς ἐστιν ἡ
μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;
c βλέπω. 34 Καὶ [c] περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ
d ἧμαι. αὐτὸν [d] καθημένους, λέγει, Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ
οἱ ἀδελφοί μου.
35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος
e εἰμί. ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ [e] ἐστί.

Κεφ. δ'. Cap. IV

a ἄρχω. ΚΑὶ πάλιν [a] ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θά-
b ἄγω. λασσαν· καὶ [b] συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος
c βαίνω. πολὺς, ὥστε αὐτὸν [c] ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, [d] κα-
d ἧμαι. θῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν
e εἰμί. θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς [e] ἦν.
f διδάσκω. 2 Καὶ [f] ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
g ἔρχομαι. 3 Ἀκούετε, Ἰδοὺ, [g] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖ-
ραι.
h γίνομαι. 4 Καὶ [h] ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν [i] ἔπεσε
i πίπτω. παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ [g] ἦλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
* φάγω. καὶ * κατέφαγεν αὐτό.
5 Ἄλλο δὲ [i] ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ
k ἔχω. [k] εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως [l] ἐξανέτειλε,
l τέλλω. διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·
m καίω. 6 Ἡλίου δὲ [l] ἀνατείλαντος [m] ἐκαυματίσθη, καὶ
n ξηρός. διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν [n] ἐξηράνθη.
o βαίνω. 7 Καὶ ἄλλο [i] ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ
p πνίγω. [o] ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ [p] συνέπνιξαν αὐτὸ,
q δίδωμι. καὶ καρπὸν οὐκ [q] ἔδωκε.

8 Καὶ

8 Καὶ ἄλλο [i] ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν.
καὶ [q] ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα·
καὶ [x] ἔφερεν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν [x] φέρω.
ἑκατόν.
9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὁ ἔχων [s] ὦτα ἀκούειν, [s] οὖς.
ἀκουέτω.
10 Ὅτε δὲ [h] ἐγένετο [t] καταμόνας, [u] ἠρώτησαν [t] μόνος.
αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβο- [u] ἐρωτάω.
λήν.
11 Καὶ [x] ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν [q] δέδοται [x] λέγω.
[y] γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· [y] γινώσκω.
ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα
γίνεται·
12 Ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ [z] ἴδωσι [z] εἴδω.
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ [a] συνιῶσι, μήπο- [a] ἴω.
τε [b] ἐπιστρέψωσι, καὶ [a] ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρ- [b] στρέφω.
τήματα.
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ [c] οἴδατε τὴν παρα- [c] εἴδω.
βολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς
[d] γνώσεσθε; [d] γινώσκω.
14 Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει.
15 Οὗτοι δέ [e] εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπεί- [e] εἰμί.
ρεται ὁ λόγος· καὶ ὅταν ἀκούσωσιν εὐθέως ἔρχε-
ται ὁ σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν [f] ἐσπαρμένον [f] σπείρω.
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
16 Καὶ οὗτοί [e] εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώ-
δη σπειρόμενοι. οἳ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέ-
ως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·
17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρό-
σκαιροί [e] εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ
διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.
18 Καὶ οὗτοί [e] εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπει-
ρόμενοι, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες·
19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ
ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμί-
αι [g] εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄ- [g] πείρω.
καρπος γίνεται.
20 Καὶ οὗτοί [e] εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
[f] σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ

[h] φέρω. — παραδέχονται, καὶ [h] καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα
καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν.
21 ¶ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος
[i] τίθημι. — ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον [i] τεθῇ; ἢ ὑπὸ τὴν
κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν [i] ἐπιτεθῇ;
22 Οὐ γάρ [e] ἐστί τι κρυπτὸν ὃ ἐὰν μὴ φανε-
[k] γίνομαι. — ρωθῇ, οὐδὲ [k] ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φα-
[l] ἔρχομαι. — νερὸν [l] ἔλθῃ.
23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
24 ¶ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούε-
[m] μέτρεω. — τε. ἐν ᾧ [m] μέτρῳ [m] μετρεῖτε, [m] μετρηθήσεται ὑμῖν,
[n] τίθημι. — καὶ [n] προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.
[o] δίδωμι. — 25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, [o] δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς
[p] αἴρω. — οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, [p] ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
26 ¶ Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως [e] ἐστὶν ἡ βασιλεία
[q] βάλλω. — τοῦ Θεοῦ ὡς ἐὰν ἄνθρωπος [q] βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ
τῆς γῆς·
27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡ-
[r] σπείρω. — μέραν· καὶ ὁ [r] σπόρος βλαστάνῃ, καὶ [s] μηκύνηται
[s] μῆκος. — ὡς οὐκ [t] οἶδεν αὐτός.
[t] εἴδω. — 28 Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ [u] καρποφορεῖ· πρῶ-
[u] φέρω. — τον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν
τῷ στάχυϊ.
29 Ὅταν δὲ [o] παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀπο-
[x] ἵστημι. — στέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι [x] παρέστηκεν ὁ θερι-
σμός.
[y] ὅμοιος. — 30 ¶ Καὶ ἔλεγε, Τίνι [y] ὁμοιώσωμεν τὴν βα-
[z] βάλλω. — σιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ [z] παραβά-
λωμεν αὐτήν;
[a] σπείρω. — 31 Ὡς κόκκῳ σινάπεως· ὃς ὅταν [a] σπαρῇ ἐπὶ
τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων
[b] εἰμί. — [b] ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·
32 Καὶ ὅταν [a] σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται
πάντων τῶν λαχάνων μείζων· καὶ ποιεῖ κλάδους
μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ
[c] σκηνόω. — πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ [c] κατασκηνοῦν.
33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλά-
[d] δύναμαι. — λει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς [d] ἠδύναντο ἀκούειν.
34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

κατ'

κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ [e] ἐπέλυε [e] λύω.
πάντα.
35 ¶ Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,
ὀψίας γενομένης, [f] Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. [f] ἔρχομαι.
36 Καὶ [g] ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνου- [g] ἵω.
σιν αὐτὸν ὡς [b] ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοι-
άρια [b] ἦν μετ' αὐτοῦ.
37 Καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ
δὲ κύματα [h] ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ [h] βάλλω.
ἤδη γεμίζεσθαι.
38 Καὶ [b] ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ
προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν
καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι
[i] ἀπολλύμεθα; [i] ὀλλύω.
39 Καὶ [k] διεγερθεὶς [l] ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ [k] ἐγείρω.
εἶπε τῇ θαλάσσῃ, Σιώπα, [m] πεφίμωσο. Καὶ [n] ἐκό- [l] τίω.
πασεν ὁ ἄνεμος, καὶ [o] ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. [m] φιμόω.
40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί [b] ἐστε οὕτω; [n] κόπτω.
πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; [o] γίνομαι.
41 Καὶ [p] ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον [p] φοβέομαι.
πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός [b] ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ
ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. ε. Cap.V.

ΚΑΙ [a] ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν [a] ἔρχομαι.
χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.
2 Καὶ [a] ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου,
εὐθέως [b] ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄν- [b] ἀντάω.
θρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ·
3 Ὃς τὴν κατοίκησιν [c] εἶχεν ἐν τοῖς μνη- [c] ἔχω.
μείοις, καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς [d] ἠδύνατο αὐτὸν [d] δύναμαι.
[e] δῆσαι· [e] δέω.
4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσε-
σι [e] δεδέσθαι, καὶ [f] διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁ- [f] σπάω.
λύσεις, καὶ τὰς πέδας [g] συντετρῖφθαι· καὶ [g] τρίβω.
οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι·
5 Καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς [h] εἰμί.
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν [h] ἦν κράζων, καὶ [i] εἴδω.
κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. [k] τρέχω.
6 [i] Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, [k] ἔδραμε, [l] κύω.
καὶ [l] προσεκύνησεν αὐτῷ·

[m] κράζω. 7 Καὶ [m] κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε, Τί ἐ-
μοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε
τὸν Θεὸν μή με βασανίσῃς.
8 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, [a] Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ
ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
[n] ἐρωτάω. 9 Καὶ [n] ἐπηρώτα αὐτὸν, Τί σοι ὄνομα; καὶ
[o] κρίνω. [o] ἀπεκρίθη λέγων, Λεγεὼν ὄνομά μοι ὅτι πολ-
[p] εἰμί. λοί [p] ἐσμεν.
10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ
[q] στέλλω. αὐτοὺς [q] ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
11 [p] Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων
μεγάλη βοσκομένη.
[r] καλέω. 12 Καὶ [r] παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαί-
[s] πέμπω. μονες, λέγοντες [s] Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοί-
ρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς [a] εἰσέλθωμεν.
[t] τρέπω. 13 Καὶ [t] ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς.
Καὶ [a] ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
[u] ὁρμάω. [a] εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ [u] ὥρμησεν ἡ ἀγέλη
κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ([p] ἦσαν δὲ ὡς δι-
[x] πνίγω. σχίλιοι) καὶ [x] ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ
[y] ἀγγέλλω. [y] ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ
[z] εἴδω. [a] ἐξῆλθον [z] ἰδεῖν τί [p] ἐστι τὸ [a] γεγονός·
[a] γίνομαι. 15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι
[b] ἧμαι. τὸν δαιμονιζόμενον [b] καθήμενον καὶ ἱματισμένον,
[c] ἔχω. καὶ σωφρονοῦντα, τὸν [c] ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ
[d] φοβέομαι. [d] ἐφοβήθησαν.
[e] ἡγέομαι. 16 Καὶ [e] διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς
[f] γίνομαι. [f] ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων·
[g] ἄρχω. 17 Καὶ [g] ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν [h] ἀπελ-
[h] ἔρχομαι. θεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
[i] βαίνω. 18 Καὶ [i] ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρε-
[k] εἰμί. κάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα [k] ᾖ μετ' αὐτοῦ.
[l] ἔω. 19 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ [l] ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ
λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς
σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος
[m] ἔλεος. ἐποίησε, καὶ ὅτι [m] ἠλέησέ σε.
[n] ποιέω. 20 Καὶ [h] ἀπῆλθε, καὶ [g] ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ
[o] θαῦμα. Δεκαπόλει ὅσα [n] ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ
πάντες [o] ἐθαύμαζον. 21 ¶ Καὶ

21 ¶ Καὶ [p] διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ [p] περάω.
πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, [q] συνήχθη ὄχλος [q] ἄγω.
πολὺς ἐπ' αὐτόν. καὶ [k] ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.
22 Καὶ ἰδοὺ, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων,
ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ [r] ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς [r] εἴδω.
τοὺς πόδας αὐτοῦ.
23 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ λέγων, Ὅτι
τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα [s] ἐλθὼν [t] ἐπι- [s] ἔρχομαι.
θῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως [u] σωθῇ· καὶ [x] ζήσεται. [t] τίθημι.
24 Καὶ [s] ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ [y] ἠκολούθει [u] σώζω.
αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ [z] συνέθλιβον αὐτόν. [x] ζάω.
25 Καὶ γυνή τις [a] οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος [y] ἀκολουθέω.
ἔτη δώδεκα, [z] θλίβω.
26 Καὶ πολλὰ [b] παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰα- [a] εἰμί.
τρῶν, καὶ [c] δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, [b] πάσχω.
καὶ μηδὲν [d] ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ [c] δαπανάω.
χεῖρον [e] ἐλθοῦσα· [d] ὠφελέω.
27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, [e] ἐλθοῦσα ἐν τῷ [e] ἔρχομαι.
ὄχλῳ ὄπισθεν, [f] ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. [f] ἅπτω.
28 Ἔλεγε γὰρ, Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ [f] ἅ-
ψωμαι, [g] σωθήσομαι. [g] σώζω.
29 Καὶ εὐθέως [h] ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵμα- [h] ξηραίνω.
τος αὐτῆς· καὶ [i] ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται [i] γινώσκω.
ἀπὸ τῆς μάστιγος.
30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς [i] ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυ-
τῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν [e] ἐξελθοῦσαν, [k] ἐπι- [k] στρέφω.
στραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου [f] ἥψατο τῶν
ἱματίων;
31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέ-
πεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς
μου [f] ἥψατο.
32 Καὶ [l] περιεβλέπετο [m] ἰδεῖν τὴν τοῦτο [n] ποι- [l] βλέπω.
ήσασαν. [m] εἴδω.
33 Ἡ δὲ γυνὴ, [o] φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, [n] ποιέω.
εἰδυῖα ὃ [i] γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, [e] ἦλθε καὶ [q] προσέ- [o] φοβέομαι.
πεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. [p] εἴδω.
34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ, ἡ πίστις σου [q] πίπτω.
[g] σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ [a] ἴσθι ὑγιὴς
ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ
ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου
[b] θνήσκω. [b] ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;
36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον
[c] λαλέω. [c] λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ
[d] φοβέομαι. [d] φοβοῦ, μόνον πίστευε.
[e] ἐάω. 37 Καὶ οὐκ [e] ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ [f] συνακο-
[f] ἀκόλουθος. λουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰω-
άννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.
38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλά-
ζοντας πολλά.
[g] ἔρχομαι. 39 Καὶ [g] εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυ-
βεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ [b] ἀπέθα-
νεν, ἀλλὰ καθεύδει.
40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐκβαλὼν ἅ-
παντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ
[h] εἰμί. τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύε-
[i] κεῖμαι. ται ὅπου [h] ἦν τὸ παιδίον [i] ἀνακείμενον·
[k] κράτος. 41 Καὶ [k] κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέ-
[l] ἑρμηνεύω. γει αὐτῇ, Ταλιθὰ κοῦμι· ὅ ἐστι [l] μεθερμηνευό-
[m] ἐγείρω. μενον, Τὸ κοράσιον (σοὶ λέγω) [m] ἔγειραι.
[n] εἰμί. 42 Καὶ εὐθέως [n] ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ
[o] ἵστημι. περιεπάτει· [n] ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ [o] ἐξέστη-
[p] στέλλω. σαν ἐκστάσει μεγάλῃ.
[q] γινώσκω. 43 Καὶ [p] διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μη-
[r] δίδωμι. δεὶς [q] γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε [r] δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Κεφ. ϛ'. Cap VI.

[a] ἔρχομαι. ΚΑὶ [a] ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ [a] ἦλθεν εἰς τὴν
πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.
[b] ἄρχω. 2 Καὶ γενομένου σαββάτου [b] ἤρξατο ἐν τῇ
συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες
[c] πλήσσω. [c] ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα;
[d] δίδωμι. καὶ τίς ἡ σοφία ἡ [d] δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυ-
νάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνον-
ται;
[e] εἰμί. 3 Οὐχ οὗτός [e] ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας,
ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ
Σίμωνος;

Σίμωνος; καὶ οὐκ [e] εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε
πρὸς ἡμᾶς; Καὶ [f] ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. [f] σκάζω.
4 Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ [e] ἔστι προ-
φήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν
τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
5 Καὶ οὐκ [g] ἐδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν [g] δύναμαι.
ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις [h] ἐπιθεὶς τὰς [h] τίθημι.
χεῖρας [*] ἐθεράπευσε. [*] θεράπευω.
6 Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ
[i] περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων. [i] ἄγω.
7 ¶ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ [k] ἤρ- [k] ἄρχω.
ξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο· καὶ [l] ἐδίδου αὐτοῖς [l] δίδωμι.
ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.
8 Καὶ [m] παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρω- [m] ἀγγέλλω.
σιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ πήραν, μὴ
ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·
9 Ἀλλ᾽ [n] ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ [n] δέω.
[o] ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας. [o] δύω.
10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἐὰν [a] εἰσέλθη-
τε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν [a] ἐξέλθητε
ἐκεῖθεν.
11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ [p] δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀ- [p] δέχομαι.
κούσωσιν ὑμῶν, [q] ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν [x] ἐκτι- [q] πείρω.
νάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς [x] τινάω.
μαρτύριον αὐτοῖς. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [r] ἀνεκ- [r] ἔχω.
τότερον [e] ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέ-
ρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
12 Καὶ [a] ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα [t] με- [t] νόος.
τανοήσωσι·
13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ [u] ἤλει- [u] ἀλείφω.
φον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον.
14 ¶ Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, (φα-
νερὸν γὰρ [x] ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἔλεγεν, [x] γίνομαι.
Ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν [y] ἠγέρθη, [y] ἐγείρω.
καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.
15 Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίας [e] ἐστίν· ἄλ-
λοι δὲ ἔλεγον, Ὅτι προφήτης [e] ἐστὶν, ἢ ὡς εἷς τῶν
προφητῶν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης εἶπεν, Ὅτι ὃν

z κεφαλή. — ἐγὼ [z] ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός [a] ἐστιν, αὐτὸς
a εἰμί. — [b] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.
b ἐγείρω. — 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, [c] ἀποστείλας [d] ἐκρά-
c στέλλω. — τησε τὸν Ἰωάννην, καὶ [e] ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυ-
d κράτος. — λακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ
e δέω. — ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, Ὅτι
οὐκ [a] ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ
σου.

f ἔχω. — 19 Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς [f] ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν
g δύναμαι. — αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ [g] ἠδύνατο.
h φέβομαι. — 20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης [h] ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον, καὶ ἅγιον, καὶ συνε-
i ἀκούω. — τήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ
ἡδέως αὐτοῦ [i] ἤκουε.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡ-
ρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς
μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς
πρώτοις τῆς Γαλιλαίας·

k ἔρχομαι. — 22 Καὶ [k] εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς
l ὀρχέομαι. — Ἡρωδιάδος, καὶ [l] ὀρχησαμένης, καὶ [m] ἀρεσάσης
m ἀρέσκω. — τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς [n] συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ
n κεῖμαι. — βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, [o] Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέ-
o αἰτέω. — λῃς, καὶ [p] δώσω σοι.
p δίδωμι. — 23 Καὶ [q] ὤμοσεν αὐτῇ, Ὅτι ὃ ἐάν με αἰτή-
q ὀμνύω. — σῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

24 Ἡ δὲ [k] ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς,
r αἰτέω. — Τί [r] αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25 Καὶ [k] εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς
τὸν βασιλέα, [r] ἠτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα μοι
[p] δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
νου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς,
s κεῖμαι. — διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς [s] συνανακειμένους οὐκ ἐ-
t τίθημι. — θέλησεν αὐτὴν [t] ἀθετῆσαι.
u στέλλω. — 27 Καὶ εὐθέως [u] ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπε-
x τάττω. — κουλάτωρα, [x] ἐπέταξεν [y] ἐνεχθῆναι τὴν κεφα-
y ἔχω. — λὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ

28 Ὁ δὲ [z] ἀπελθὼν [a] ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν z ἔρχομαι.
τῇ φυλακῇ· καὶ [b] ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πί- a κεφαλή.
νακι, καὶ [c] ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κο- b φέρω.
ράσιον [c] ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. c δίδωμι.
29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [d] ἦλθον d ἔρχομαι.
καὶ [e] ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ [f] ἔθηκαν αὐτὸ ἐν e αἴρω.
μνημείῳ. f τίθημι.
30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ [g] ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποί- g ἀγγέλλω.
ησαν καὶ ὅσα [h] ἐδίδαξαν. h διδάσκω.
31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ'
ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον.
[i] Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολ- i εἰμί.
λοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν [k] ηὐκαίρουν. k καιρέω.
32 Καὶ [l] ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ l ἔρχομαι.
πλοίῳ κατ' ἰδίαν.
33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ
[m] ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοὶ· καὶ [n] πεζῇ ἀπὸ πα- m γινώσκω.
σῶν τῶν πόλεων [o] συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ [l] προῆλ- n πέζα.
θον αὐτοὺς, καὶ [d] συνῆλθον πρὸς αὐτόν. o τρέχω.
34 Καὶ [d] ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄ-
χλον· καὶ [p] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι [i] ἦσαν p σπλάγχνον.
ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ [q] ἤρξα- q ἄρχω.
το διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.
35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, [d] προσ-
ελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν, Ὅτι
ἔρημός [i] ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή.
36 [x] Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα [d] ἀπελθόντες x λύω.
εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν
ἑαυτοῖς ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.
37 Ὁ δὲ [f] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, [c] Δότε αὐ- f κρίνω.
τοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, [d] Ἀπελ-
θόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρ-
τους, καὶ [c] δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;
38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε;
ὑπάγετε καὶ [t] ἴδετε. Καὶ [u] γνόντες, λέγουσι, t εἴδω.
Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. u γινώσκω.
39 Καὶ [z] ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάν- z τάττω.
τας [y] συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρ- y πίνω.
τῳ·

[z] πίπτω. 40 Καὶ [z] ἀνέπεσον [a] πρασιαὶ [a] πρασιαὶ,
[a] πρασιά. ἀνὰ ἑκατὸν, καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.
[b] λαμβάνω. 41 Καὶ [b] λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
[c] βλέπω. δύο ἰχθύας, [c] ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, * εὐλό-
* λέγω. γησε, καὶ [d] κατέκλασε τοὺς ἄρτους· καὶ [e] ἐδίδου
[d] κλάω. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα [f] παραθῶσιν αὐτοῖς·
[e] δίδωμι. καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.
[f] τίθημι. 42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν.
[g] αἴρω. 43 Καὶ [g] ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφί-
νους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
[h] εἰμί. 44 Καὶ [h] ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, ὡσεὶ
πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
[i] ἀναγκάζω. 45 ¶ Καὶ εὐθέως [i] ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς
[k] βαίνω. αὐτοῦ [k] ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς
[l] λύω. τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς [l] ἀπο-
λύσῃ τὸν ὄχλον.
[m] τάσσω. 46 Καὶ [m] ἀποταξάμενος αὐτοῖς, [n] ἀπῆλ-
[n] ἔρχομαι. θεν εἰς τὸ ὄρος, [o] προσεύξασθαι.
[o] εὔχομαι. 47 Καὶ ὀψίας γενομένης [h] ἦν τὸ πλοῖον ἐν
μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ
ἐλαύνειν· ([h] ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς)
καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται
πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ
ἤθελε [n] παρελθεῖν αὐτούς.
[o] εἴδω. 49 Οἱ δὲ [o] ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θα-
[p] κράζω. λάσσης, ἔδοξαν φάντασμα [h] εἶναι· καὶ [p] ἀνέκραξαν.
[q] ταράττω. 50 (Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ [q] ἐταράχθη-
σαν) καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέ-
[x] φοβέομαι. γει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ [x] φοβεῖσθε.
[r] βαίνω. 51 Καὶ [r] ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον·
[t] κοπάζω. καὶ [t] ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ
[u] ἵστημι. ἐν ἑαυτοῖς [u] ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.
[x] ἵημι. 52 Οὐ γὰρ [x] συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· [h] ἦν
[y] πωρόω. γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν [y] πεπωρωμένη.
[z] περάω. 53 ¶ Καὶ [z] διαπεράσαντες [a] ἦλθον ἐπὶ τὴν
[a] ἔρχομαι. γῆν Γεννησαρέτ· καὶ [b] προσωρμίσθησαν.
[b] ὁρμίζω. 54 Καὶ [a] ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου,
[c] γινώσκω. εὐθέως [c] ἐπιγνόντες αὐτὸν,

55 ᵈΠεριδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκεί- d τρέχω.
νην ᵉἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς e ἄρχω.
ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ᶠἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. f ἀκούω.
56 Καὶ ὅπου ἂν ᵍεἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ g πείρω.
πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ʰἐτίθουν τοὺς ἀ- h τίθημι.
σθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ⁱκἂν τοῦ i καὶ ἄν.
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ᵏἅψωνται· καὶ ὅσοι k ἅπτω.
ἂν ᵏἥπτοντο αὐτοῦ, ˡἐσώζοντο. l σόος.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

ΚΑὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι·
καί τινες τῶν γραμματέων, ᵃἐλθόντες a ἔρχομαι.
ἀπὸ Ἱεροσολύμων,
2 Καὶ ᵇἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοι- b εἴδω.
ναῖς χερσὶ (τοῦτ' ᶜἔστιν ἀνίπτοις) ἐσθίοντας ἄρτους, c εἰμί.
ᵈἐμέμψαντο. d μέμφομαι.
3 (Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι,
ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίου-
σι, ᵉκρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέ- e κράτος.
ρων·
4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται,
οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ᶜἐστιν ἃ ᶠπαρέλαβον f λαμβάνω.
κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ
χαλκίων, καὶ κλινῶν)
5 Ἔπειτα ᵍἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι g ἐρωτάω.
καὶ οἱ γραμματεῖς, Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περι-
πατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλ-
λὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;
6 Ὁ δὲ ʰἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι κα- h κρίνω.
λῶς ⁱπροεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν i φάω.
ὑποκριτῶν, ὡς ᵏγέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς k γράφω.
τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω
ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
7 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες δι-
δασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.
8 ˡἈφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖ- l ἵω.
τε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς
ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦ-
τα πολλὰ ποιεῖτε. m λέγω.
9 Καὶ ᵐἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ⁿἀθετεῖτε τὴν n τίθημι.

ἐντολὴν

ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρή-
σητε.
10 Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου· καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ
[o] τέλος. μητέρα, θανάτῳ [o] τελευτάτω.
11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ
πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβᾶν (ὅ [e] ἐστι, δῶρον) ὃ
[p] ὠφελέω. ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, [p] ὠφεληθῇς·
12 Καὶ οὐκέτι [l] ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ
πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ·
[q] κῦρος. 13 [q] Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παρα-
[r] δίδωμι. δόσει ὑμῶν ᾗ [r] παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοι-
αῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
[f] καλέω. 14 ¶ Καὶ [f] προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄ-
χλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ
συνίετε.
[t] πορεύω. 15 Οὐδέν [e] ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπο-
ρευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι·
ἀλλὰ τὰ [t] ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά [e] ἐστι
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.
[u] οὖς. 16 Εἴ τις ἔχει [u] ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
17 Καὶ ὅτε [a] εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄ-
[x] ἐρωτάω. χλου, [x] ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς
παραβολῆς.
18 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀ-
σύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν [t] εἰσπο-
ρευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοι-
νῶσαι;
19 Ὅτι οὐκ [t] εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδί-
αν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα [t] ἐκ-
πορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.
20 Ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου [t] ἐκπορευ-
όμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων
οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ [t] ἐκπορεύονται, μοι-
χεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,
22 Κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος,
ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία,
ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·

23 Πάντα

23 Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν [x] ἐκ-
πορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. — [y] ἵστημι.
24 ¶ Καὶ ἐκεῖθεν [y] ἀναστὰς [a] ἀπῆλθεν εἰς — [z] θέλω.
τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ [a] εἰσελθὼν — [a] γινώσκω.
εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα [z] ἤθελε [a] γνῶναι· καὶ οὐκ — [b] δύναμαι.
[b] ἠδυνήθη [c] λαθεῖν. — [c] λανθάνω.
25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς [d] εἶχε — [d] ἔχω.
τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, [e] ἐλ- — [e] ἔρχομαι.
θοῦσα [f] προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, — [f] πίπτω.
26 ([g] Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Συροφοί- — [g] εἰμί.
νισσα τῷ γένει) καὶ [h] ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμό- — [h] ἐρωτάω.
νιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, [i] Ἄφες πρῶτον — [i] ἐάω.
χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστι [k] λα- — [k] λαμβάνω.
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυνα-
ρίοις.
28 Ἡ δὲ [l] ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ, Ναὶ — [l] κρίνω.
Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης
ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.
29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕ-
παγε· [e] ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγα-
τρός σου.
30 Καὶ [e] ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς,
[m] εὗρε τὸ δαιμόνιον [e] ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυ- — [m] εὑρίσκω.
γατέρα [n] βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης. — [n] βάλλω.
31 ¶ Καὶ πάλιν [e] ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων
Τύρου καὶ Σιδῶνος, [e] ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.
32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν [o] μογιλάλον, — [o] λαλέω.
καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα [p] ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν — [p] τίθημι.
χεῖρα.
33 Καὶ [k] ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου
κατ' ἰδίαν, [n] ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ
ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας [q] ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ. — [q] ἅπτω.
34 Καὶ [r] ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε — [r] βλέπω.
καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ὅ ἐστι, [s] Διανοίχθητι. — [s] οἴγω.
35 Καὶ εὐθέως [s] διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀ-
κοαί καὶ [t] ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ — [t] λύω.
ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ

[n] στέλλω. 36 Καὶ [n] διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴ-
πωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς [n] διεστέλλετο, μᾶλ-
[x] κήρυξ. λον περισσότερον [x] ἐκήρυσσον.
[y] πλήσσω. 37 Καὶ ὑπὲρ περισσῶς [y] ἐξεπλήσσοντο, λέ-
[z] ποιέω. γοντες, Καλῶς πάντα [z] πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς
ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η΄. Cap. VIII.

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου
[a] εἰμί. [a] ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, [b] προσ-
[b] καλέω. καλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέ-
γει αὐτοῖς,
[c] σπλάγχνον. 2 [c] Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη
[d] μένω. ἡμέρας τρεῖς [d] προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι
τί φάγωσι·
[e] λύω. 3 Καὶ ἐὰν [e] ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον
αὐτῶν, [e] ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐ-
[f] ἥκω. τῶν μακρόθεν [f] ἥκουσι.
[g] κρίνω. 4 Καὶ [g] ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρ-
των ἐπ᾽ ἐρημίας;
[h] ἐρωτάω. 5 Καὶ [h] ἐπηρώτα αὐτούς, Πόσους ἔχετε ἄρ-
τους; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά.
6 Καὶ [i] παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ [k] ἀναπεσεῖν
[i] ἀγγέλλω. ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ [l] λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχα-
[k] πίπτω. ριστήσας [m] ἔκλασε, καὶ [n] ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
[l] λαμβάνω. αὐτοῦ ἵνα [o] παραθῶσι· καὶ [o] παρέθηκαν τῷ ὄ-
[m] κλάω. χλῳ.
[n] δίδωμι. 7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ [p] εὐλογήσας
[o] τίθημι. εἶπε [o] παραθεῖναι καὶ αὐτά.
[p] λέγω. 8 [a] Ἔφαγον δὲ, καὶ [q] ἐχορτάσθησαν· καὶ [r] ἦραν
[q] χόρτος. περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.
[r] αἴρω. 9 [a] Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς τετρακισχίλιοι·
καὶ [e] ἀπέλυσεν αὐτούς.
[s] βαίνω. 10 ¶ Καὶ εὐθέως [s] ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ
[t] ἔρχομαι. τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, [t] ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλ-
μανουθά.
11 Καὶ [t] ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ [u] ἤρξαν-
[u] ἄρχω. το συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ᾽ αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 Καὶ [x] ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, [x] στενός.
λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν εἰ [y] δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ [y] δίδωμι.
σημεῖον.
13 ¶ Καὶ [z] ἀφεὶς αὐτοὺς, [a] ἐμβὰς πάλιν εἰς [z] ἵω.
τὸ πλοῖον, [b] ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. [a] βαίνω.
14 Καὶ [c] ἐπελάθοντο [d] λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ [b] ἔρχομαι.
μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ [e] εἶχον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἐν τῷ [c] λανθάνω.
πλοίῳ. [d] λαμβάνω.
15 Καὶ [f] διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, [g] Ὁ- [e] ἔχω.
ρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ [f] στέλλω.
τῆς ζύμης Ἡρώδου. [g] ὁράω.
16 Καὶ [h] διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέ- [h] λέγω.
γοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.
17 Καὶ [i] γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί [i] γινώσκω.
διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε,
οὐδὲ [k] συνίετε; ἔτι [l] πεπωρωμένην ἔχετε τὴν [k] ἵω.
καρδίαν ὑμῶν; [l] πωρόω.
18 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ [m] ὦτα [m] οὖς.
ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ [n] μνημονεύετε; [n] μιμνήσκο-
19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους [o] ἔκλασα εἰς τοὺς μαι.
πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλα- [o] κλάω.
σμάτων [p] ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. [p] αἴρω.
20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλί-
ους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
[p] ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς οὐ [k] συνίετε;
22 ¶ Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρου-
σιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα
αὐτοῦ [q] ἅψηται. [q] ἅπτω.
23 Καὶ [r] ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, [r] λαμβάνω.
[s] ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς [s] ἄγω.
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, [t] ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, [t] τίθημι.
[u] ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι [x] βλέπει. [u] ἐρωτάω.
24 Καὶ [x] ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀν- [x] βλέπω.
θρώπους ὅτι ὡς δένδρα περιπατοῦντας.
25 Εἶτα πάλιν [y] ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ [y] τίθημι.
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέ- [z] ἵστημι.
ψαι καὶ [z] ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε [a] τηλαυγῶς [a] αὐγή.
ἅπαντας.

[b] στέλλω. 26 Καὶ [b] ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
[c] ἔρχομαι. λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην [c] εἰσέλθῃς, μηδὲ
εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
27 ¶ Καὶ [c] ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ
[d] ἐρωτάω. ἐν τῇ ὁδῷ [d] ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέ-
[e] εἰμί. γων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι [e] εἶναι;
[f] κρίνω. 28 Οἱ δὲ [f] ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτι-
στήν· καὶ ἄλλοι, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν προ-
φητῶν.
29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε [e] εἶναι; [f] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέ-
γει αὐτῷ, Σὺ [e] εἶ ὁ Χριστός.
[g] τίω. 30 Καὶ [g] ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ
λέγωσι περὶ αὐτοῦ.
[h] ἄρχω. 31 ¶ Καὶ [h] ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι
[i] πάσχω. δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ [i] παθεῖν, καὶ
[k] δοκιμάζω. [k] ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρ-
[l] κτείνω. χιερέων καὶ γραμματέων, καὶ [l] ἀποκτανθῆναι καὶ
[m] ἵστημι. μετὰ τρεῖς ἡμέρας [m] ἀναστῆναι.
32 Καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ
[n] λαμβάνω. [n] προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος [o] ἤρξατο ἐπι-
[o] ἄρχω. τιμᾷν αὐτῷ.
[p] στρέφω. 33 Ὁ δὲ [p] ἐπιστραφεὶς, καὶ [q] ἰδὼν τοὺς μαθη-
[q] εἴδω. τὰς αὐτοῦ, [g] ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων, Ὕπ-
αγε ὀπίσω μου σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ,
ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
[r] καλέω. 34 Καὶ [r] προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν
[s] ἀρνέομαι. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Ὅστις θέλει
[t] αἴρω. ὀπίσω μου [c] ἐλθεῖν, [s] ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ
[t] ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
[u] σώζω. 35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [u] σῶσαι,
[x] ὀλλύω. [x] ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν [x] ἀπολέσῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος
[u] σώσει αὐτήν.
[y] ὠφελέω. 36 Τί γὰρ [y] ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδήσῃ
[z] ζημία. τὸν κόσμον ὅλον, καὶ [z] ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
[a] δίδωμι. 37 Ἢ τί [a] δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ;

38 [a] Ὃς

38 Ὃς γὰρ ἂν [b] ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς [b] αἰσχύν.
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ
ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [b] ἐπαισχυν-
θήσεται αὐτὸν ὅταν [c] ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς [c] ἔρχομαι.
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

Κεφ. θ'. Cap. IX.

Καὶ [a] ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι [a] λέγω.
[b] εἰσί τινες τῶν ὧδε [c] ἑστηκότων, οἵτινες οὐ [b] εἰμι.
μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν [d] ἴδωσι τὴν βασι- [c] ἵστημι.
λείαν τοῦ Θεοῦ [e] ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. [d] εἴδω.
2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ [e] ἔρχομαι.
Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν
Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψη-
λὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ [f] μετεμορφώθη ἔμ- [f] μόρφω.
προσθεν αὐτῶν.
3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ [g] ἐγένετο στίλβοντα, [g] γίνομαι.
λευκὰ λίαν ὡς χιών, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς
οὐ δύναται λευκᾶναι.
4 Καὶ [h] ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσεῖ. [h] ὄπτομαι.
καὶ [b] ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.
5 Καὶ [i] ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰη- [i] κρίνω.
σοῦ, Ῥαββί, καλόν [b] ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [b] εἶναι. καὶ
ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ
μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν.
6 Οὐ γὰρ [k] ᾔδει τί λαλήσῃ· [b] ἦσαν γὰρ ἔκ- [k] εἴδω.
φοβοι.
7 Καὶ [l] ἐγένετο νεφέλη [m] ἐπισκιάζουσα αὐ- [l] γίνομαι.
τοῖς· καὶ [e] ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, [m] σκιά.
Οὗτός [b] ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκού-
ετε.
8 Καὶ [n] ἐξάπινα [o] περιβλεψάμενοι, οὐκέτι [n] φαίνω.
οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυ- [o] βλέπω.
τῶν.
9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους,
[p] διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ [q] διηγήσωνται [p] στέλλω.
ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νε- [q] ἡγέομαι.
κρῶν [r] ἀναστῇ. [r] ἵστημι.
10 Καὶ τὸν λόγον [s] ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, [s] κράτος.
συζητοῦντες τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν [r] ἀναστῆναι.

11 ¶ Καὶ

[z] ἐρωτάω. 11 ¶ Καὶ [z] ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Ὅτι
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλίαν δεῖ [c] ἐλθεῖν
πρῶτον.
12 Ὁ δὲ [i] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας
μὲν [c] ἐλθὼν πρῶτον, [r] ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ
[u] γράφω. πῶς [u] γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα
[x] πάσχω. πολλὰ [x] πάθῃ, καὶ [y] ἐξουδενωθῇ;
[y] εἰς. 13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλίας [e] ἐλή-
λυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
[u] γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.
14 ¶ Καὶ [e] ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶ-
δεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς
συζητοῦντας αὐτοῖς.
[z] εἴδω. 15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος [z] ἰδὼν αὐτὸν
[a] θάμβος. [a] ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες [b] ἠσπάζοντο
[b] ἀσπάζομαι. αὐτόν.
[c] ἐρωτάω. 16 Καὶ [c] ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς, Τί
συζητεῖτε πρὸς αὐτούς;
[d] κρίνω. 17 Καὶ [d] ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε,
[e] φέρω. Διδάσκαλε, [e] ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, ἔχον-
τα πνεῦμα ἄλαλον·
[f] λαμβάνω. 18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν [f] καταλάβῃ, ῥήσσει
αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ,
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα
αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
19 Ὁ δὲ [d] ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει, Ὦ γενεὰ
[g] εἰμί. ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς [g] ἔσομαι; ἕως
[h] ἔχω. πότε [h] ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.
[i] φέρω. 20 Καὶ [i] ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ [k] ἰ-
[k] εἴδω. δὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα [l] ἐσπάραξεν αὐ-
[l] σπαράσσω. τόν· καὶ [m] πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, [n] ἐκυλίετο ἀφρί-
[m] πίπτω. ζων.
[n] κυλίω. 21 Καὶ [c] ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος
[o] γίνομαι. χρόνος [g] ἐστὶν ὡς τοῦτο [o] γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ
[p] παῖς. εἶπε, [p] Παιδιόθεν·
[q] ὄλλυμι. 22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε
[r] βοηθέω. καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα [q] ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ᾽ εἴ τι
[s] σπλάγχνον. δύνασαι, [r] βοήθησον ἡμῖν, [s] σπλαγχνισθεὶς ἐφ᾽
ἡμᾶς.

23 Ὁ

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνασαι
πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
24 Καὶ εὐθέως [t] κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, [t] κράζω.
μετὰ δακρύων ἔλεγε, Πιστεύω Κύριε· βοήθει μου
τῇ ἀπιστίᾳ.
25 [k] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄ-
χλος, [u] ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, [u] τίω.
λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν,
ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, [x] Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέ-
τι [x] εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. [x] ἔρχομαι.
26 Καὶ [y] κράξαν, καὶ πολλὰ [z] σπαράξαν [y] κράζω.
αὐτὸν, [x] ἐξῆλθε· καὶ [a] ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε [z] σπαράσσω.
πολλοὺς λέγειν ὅτι [b] ἀπέθανεν. [a] γίνομαι.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [c] κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, [b] θνήσκω.
[d] ἤγειρεν αὐτόν· καὶ [e] ἀνέστη. [c] κρατέω.
28 Καὶ [f] εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μα- [d] ἐγείρω.
θηταὶ αὐτοῦ [g] ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, Ὅτι [e] ἵστημι.
ἡμεῖς οὐκ [h] ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [f] ἔρχομαι.
29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐ- [g] ἐρωτάω.
δενὶ δύναται [f] ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ [h] δύναμαι.
νηστείᾳ.
30 ¶ Καὶ ἐκεῖθεν [f] ἐξελθόντες [i] παρεπο- [i] πείρω.
ρεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ [k] ἤθελεν ἵνα [k] θέλω.
τις [l] γνῷ. [l] γινώσκω.
31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [m] παρα- [m] δίδωμι.
δίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ [n] ἀποκτενοῦσιν [n] κτείνω.
αὐτόν· καὶ [n] ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [o] ἀ- [o] ἵστημι.
ναστήσεται.
32 Οἱ δὲ [p] ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐ- [p] νόω.
τὸν ἐπερωτῆσαι. [q] φέβομαι.
33 ¶ Καὶ [f] ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ
οἰκίᾳ γενόμενος [r] ἐπηρώτα αὐτοὺς, Τί ἐν τῇ ὁ- [r] ἐρωτάω.
δῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;
34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ [s] διε- [s] λέγω.
λέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. [t] σιωπάω.
35 Καὶ [u] καθίσας [x] ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ [u] ἕζω.
λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, [y] ἔσται [x] φωνή.
πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. [y] εἰμί.

[z] λαμβάνω. 36 Καὶ [z] λαβὼν παιδίον, [a] ἔστησεν αὐτὸ ἐν
[a] ἵστημι. μέσῳ αὐτῶν, καὶ [b] ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶ-
[b] ἀγκάλη. πεν αὐτοῖς,

37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ
[c] στέλλω. δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν [c] ἀποστείλαν-
τά με.

[d] κρίνω. 38 [d] Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων,
Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ
[e] κωλύω. [e] ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡ-
μῖν.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν·
[f] εἰμί. οὐδεὶς γάρ [f] ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
[g] λέγω. ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ [g] κακολογῆ-
σαί με.

40 Ὃς γὰρ οὐκ [f] ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
[f] ἐστιν.

[h] πίνω. 41 Ὃς γὰρ ἂν [h] ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος
ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ [f] ἐστε, ἀμὴν λέ-
[i] ὀλλύω. γω ὑμῖν, οὐ μὴ [i] ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίζῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν [f] ἐστὶν αὐτῷ μᾶλ-
[k] κεῖμαι. λον εἰ [k] περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τρά-
[l] βάλλω. χηλον αὐτοῦ, καὶ [l] βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.

[m] κόπτω. 43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, [m] ἀ-
πόκοψον αὐτήν· καλόν σοι [f] ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν
[n] ἔρχομαι. ζωὴν [n] εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα,
[n] ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

44 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ [p] τελευτᾷ, καὶ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπό-
κοψον αὐτόν· καλόν [f] ἐστί σοι [n] εἰσελθεῖν εἰς
[o] βάλλω. τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα [o] βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

[p] τέλος. 46 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ [p] τελευτᾷ, καὶ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε,
ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοι [f] ἐστὶ μονόφθαλμον
[n] εἰσ-

εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφ-
θαλμοὺς ἔχοντα ° βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
πυρός.
48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ ᵖ τελευτᾷ, καὶ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ᑫ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυ- ᑫ ἁλε.
σία ᑫ ἁλὶ ᑫ ἁλισθήσεται.
50 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ᑫ ἅλας ᑫ ἄνα- ʳ γίνομαι.
λον ʳ γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ˢ ἀρτύσετε; ἔχετε ˢ ἀρτύω.
ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ ᵗ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. ᵗ εἰρήνη.

Κεφ. ί. Cap. X.

Κἀκεῖθεν ᵃ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς a ἵστημι.
Ἰουδαίας διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ b πείρω.
ᵇ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ c ἔθω.
ὡς ᶜ εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. d ἔρχομαι.
2 Καὶ ᵈ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ᵉ ἐπη- e ἐρωτάω.
ρώτησαν αὐτὸν εἰ ᶠ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα f εἰμί.
ᵍ ἀπολῦσαι· πειράζοντες αὐτόν. g λύω.
3 Ὁ δὲ ʰ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν h κρίνω.
ⁱ ἐνετείλατο Μωσῆς; i τέλλω.
4 Οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς ᵏ ἐπέτρεψε βιβλίον k τρέπω.
ἀποστασίου ˡ γράψαι, καὶ ᵐ ἀπολῦσαι. l γράφω.
5 Καὶ ⁿ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, m λύω.
Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ° ἔγραψεν ὑμῖν n κρίνω.
τὴν ἐντολὴν ταύτην· o γράφω.
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ᵖ ἐ-
ποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός. p ποιέω.
7 Ἕνεκεν τούτου ᑫ καταλείψει ἄνθρωπος τὸν q λείπω.
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ ʳ προσκολληθή- r κόλλα.
σεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
8 Καὶ ˢ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε
οὐκέτι ˢ εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.
9 Ὃ οὖν ὁ Θεὸς ˢ συνέζευξεν, ἄνθρωπος ˢ ζευγνύω.
μὴ χωριζέτω.
10 Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
περὶ τοῦ αὐτοῦ ᵉ ἐπηρώτησαν αὐτόν.
11 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν ᵍ ἀπολύσῃ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται
ἐπ' αὐτήν.

12 Καὶ

^t ἅπτω. 12 Καὶ ἐὰν γυνὴ ^s ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐ-
τῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.
13 ¶ Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα
^u τίω. ^t ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ^u ἐπετίμων τοῖς
προσφέρουσιν.
^x εἴδω. 14 ^x Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ^y ἠγανάκτησε, καὶ εἶ-
^y ἀγανακτέω. πεν αὐτοῖς, ^z Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός
^z ἵω. με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ^a ἐστὶν
^a εἰμί. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
^b δέχομαι. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ ^b δέξηται
^c ἔρχομαι. τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ ^c εἰσέλ-
θῃ εἰς αὐτήν.
^d ἀγκὼν. 16 Καὶ ^d ἐναγκαλισάμενος αὐτά, ^e τιθεὶς
^e τίθημι. τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, ^f ηὐλόγει αὐτά.
^f λέγω. 17 ¶ Καὶ ^g ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν,
^g πείρω. ^h προσδραμὼν εἷς, καὶ ^i γονυπετήσας αὐτὸν, ^k ἐ-
^h τρέχω. πηρώτα αὐτὸν, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω
^i πίπτω. ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
^k ἐρωτάω. 18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
^l εἴδω. 19 Τὰς ἐντολὰς ^l οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς,
^m κλέπτω. Μὴ φονεύσῃς, Μὴ ^m κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυ-
^n στερέω. ρήσῃς, Μὴ ^n ἀποστερήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου
καὶ τὴν μητέρα.
^o κρίνω. 20 Ὁ δὲ ^o ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδά-
^p φυλάττω. σκαλε, ταῦτα πάντα ^p ἐφυλαξάμην ἐκ νεότη-
τός μου.
^q βλέπω. 21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ^q ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν
αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε,
^r δίδωμι. ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ ^r δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ
^s ἔχω ^s ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει
^t αἴρω. μοι, ^t ἄρας τὸν σταυρόν.
^u ἔρχομαι. 22 Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ^u ἀπῆλθε
^x εἰμί. λυπούμενος· ^x ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
^y βλέπω. 23 Καὶ ^y περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ
χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
^u εἰσελεύσονται.
^z θάμβος. 24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ^z ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λό-

ρήμασιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν [a] ἀποκριθεὶς λέ- [a] κρίνω.
γει αὐτοῖς, Τέκνα, Πῶς δύσκολόν [b] ἐστι τοὺς [b] εἰμί.
[c] πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλεί- [c] πείθω.
αν τοῦ Θεοῦ [d] εἰσελθεῖν; [d] ἔρχομαι.
25 Εὐκοπώτερόν [b] ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυ-
μαλιᾶς τῆς ῥαφίδος [d] διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ [d] εἰσελθεῖν.
26 Οἱ δὲ περισσῶς [e] ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες [e] πλήσσω.
πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται [f] σωθῆναι; [f] σῶος.
27 [g] Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει, [g] βλέπω.
Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ
Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά [b] ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.
28 Καὶ [h] ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, [h] ἄρχω.
Ἰδού, ἡμεῖς [i] ἀφήκαμεν πάντα, καὶ [k] ἠκολουθήσα- [i] ἕω.
μέν σοι. [k] ἀκόλουθος.
29 [l] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν [l] κρίνω.
λέγω ὑμῖν· οὐδείς [b] ἐστιν ὃς [i] ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ
ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ
γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
εὐαγγελίου,
30 Ἐὰν μὴ [m] λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν [m] λαμβάνω.
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀ-
δελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρούς, μετὰ
διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
αἰώνιον.
31 Πολλοὶ δὲ [n] ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ [n] εἰμί.
ἔσχατοι, πρῶτοι.
32 ¶ [n] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ, ἀναβαίνοντες
εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ [n] ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς· καὶ [o] ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες [p] ἐφο- [o] θάμβος.
βοῦντο. Καὶ [q] παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, [p] φόβομαι.
[h] ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ [q] λαμβάνω.
συμβαίνειν·
33 Ὅτι ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [r] παραδοθήσεται τοῖς ἀρ-
χιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν [r] δίδωμι.
αὐτὸν θανάτῳ, καὶ [r] παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς
ἔθνεσι·
34 Καὶ [s] ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν [s] παῖς.
αὐτόν,

t πτύω. αὐτῷ, καὶ [t] ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ [u] ἀποκτενοῦσιν
u κτείνω. αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [x] ἀναστήσεται.
x ἵστημι. 35 ¶ Καὶ [y] προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος
y πείθω. καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Δι-
δάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποι-
ήσῃς ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ποιῆσαί
με ὑμῖν;

z δίδωμι. 37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, [z] Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ
δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν
ἐν τῇ δόξῃ σου.

a εἴδω. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ [a] οἴδατε
b δύναμαι. τί αἰτεῖσθε· [b] δύνασθε [c] πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ
c πίνω. πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-
πτισθῆναι;

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, [b] Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
[c] πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
βαπτισθήσεσθε·

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐω-
d εἰμί. νύμων μου, οὐκ [d] ἔστιν ἐμὸν [e] δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡ-
e δίδωμι. τοίμασται.
f ἄρχω. 41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα [f] ἤρξαντο ἀγανακ-
τεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς,
g εἴδω. λέγει αὐτοῖς, [g] Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν
h κύρω. τῶν ἐθνῶν, [h] κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγά-
λοι αὐτῶν, [d] κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

43 Οὐχ οὕτω δὲ [d] ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέ-
λῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, [d] ἔσται διάκονος ὑμῶν·

44 Καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος,
[d] ἔσται πάντων δοῦλος.

i ἔρχομαι. 45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ [i] ἦλθε [k] δι-
k κονέω. ακονηθῆναι, ἀλλὰ [k] διακονῆσαι, καὶ [e] δοῦναι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

l πείθω. 46 ¶ Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ [l] ἐκπορευ-
ομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος ὁ
m ἧμαι. τυφλὸς [m] ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

47 Καὶ

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος
ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δα- [s] εἰμί.
βίδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.
48 Καὶ [n] ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπή- [n] τίω.
σῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον [o] ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβίδ, [o] κράζω.
ἐλέησόν με.
49 Καὶ [p] στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν [q] φωνη- [p] ἵστημι.
θῆναι· καὶ [q] φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, [q] φωνέω.
[r] Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε. [r] θάρσος.
50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, [q] ἀνα-
στὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
51 Καὶ [s] ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [s] κρίνω.
Τί θέλεις ποιήσω σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐ-
τῷ, Ῥαββονί, ἵνα ἀναβλέψω.
52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις
σου [t] σέσωκέ σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ [t] σῴζω.
[u] ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. [u] ἀκολουθέω.

Κεφ. ια. Cap. XI.

1 Καὶ ὅτε [a] ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς [a] ἐγγύς.
Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
ῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
2 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην
τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως [b] εἰσπορευόμενοι [b] πορεύομαι.
εἰς αὐτὴν [c] εὑρήσετε πῶλον [d] δεδεμένον, ἐφ' [c] εὑρίσκω.
ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων [e] κεκάθικε· λύσαντες αὐ- [d] δέω.
τὸν [g] ἀγάγετε. [e] ἕζω.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; [f] λύω.
εἴπατε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐ- [g] ἄγω.
θέως αὐτὸν [h] ἀποστελεῖ ὧδε. [h] στέλλω.
4 [i] Ἀπῆλθον δὲ καὶ [k] εὗρον τὸν πῶλον [l] δεδε- [i] ἔρχομαι.
μένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου· καὶ [k] εὑρίσκω.
λύουσιν αὐτόν. [l] δέω.
5 Καί τινες τῶν ἐκεῖ [m] ἑστηκότων ἔλεγον αὐ- [m] ἵστημι.
τοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς [n] ἐνετείλατο ὁ [n] τέλλω.
Ἰησοῦς· καὶ [x] ἀφῆκαν αὐτούς. [x] ἵημι.
7 Καὶ [o] ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, [o] ἄγω.
καὶ [p] ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ [q] ἐκά- [p] βάλλω.
θισεν ἐπ' αὐτῷ. [q] ἵζω.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν [e] ἔστρωσαν εἰς τὴν
e στορέω. ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δέν-
δρων, καὶ [e] ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.
9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔ-
κραζον, λέγοντες, Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·
10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀ-
νόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· ὡσαννὰ
ἐν τοῖς ὑψίστοις.
11 Καὶ [i] εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς,
καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας
f εἰμί. ἤδη [f] οὔσης τῆς ὥρας, [i] ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ
τῶν δώδεκα.
12 ¶ Καὶ τῇ ἐπαύριον [i] ἐξελθόντων αὐτῶν
ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασε·
g εἴδω. 13 Καὶ [g] ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν
φύλλα, [i] ἦλθεν εἰ ἄρα [k] εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ
[i] ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν [k] εὗρεν εἰ μὴ φύλλα·
οὐ γὰρ [f] ἦν καιρὸς σύκων.
m κρίνω. 14 Καὶ [m] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ,
Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν
n ἀκούω. φάγοι· καὶ [n] ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
15 ¶ Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ
f ἄρχω. [i] εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, [f] ἤρξατο ἐκ-
βάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ
ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς
y στρέφω. καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς [y] κα-
z ἵω. τέστρεψε.
a φέρω. 16 Καὶ οὐκ [z] ἤφιεν ἵνα τις [a] διενέγκῃ σκεῦος
b γράφω. διὰ τοῦ ἱεροῦ.
17 Καὶ ἐδίδασκε λέγων αὐτοῖς, Οὐ [b] γέ-
c καλέω. γραπται, Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς
d ἀκούω. [c] κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποι-
e ζητέω. ήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
f ὀλλύω. 18 Καὶ [d] ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχι-
g φοβέομαι. ερεῖς, καὶ [e] ἐζήτουν πῶς αὐτὸν [f] ἀπολέσουσιν· [g] ἐ-
h πλήσσω. φοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος [h] ἐξεπλήσ-
i γίνομαι. σετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
k πορεύω. 19 Καὶ ὅτε ὀψὲ [i] ἐγένετο, [k] ἐξεπορεύετο ἔξω
τῆς πόλεως.

20 ¶ Καὶ

UM

20 ¶ Καὶ πρωῒ [k] παραπορευόμενοι εἶδον τὴν — [l] ξηρός.
συκῆν [l] ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. — [m] μιμνήσκο-
21 Καὶ [m] ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, — μαι.
Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκῆ [n] ἣν [o] κατηράσω, [l] ἐξή- — [n] εἰμί.
ρανται. — [o] ἀράω.
22 Καὶ [p] ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, — [p] κρίνω.
Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.
23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ
ὄρει τούτῳ, [q] Ἄρθητι καὶ [r] βλήθητι εἰς τὴν θά- — [q] αἴρω.
λασσαν· καὶ μὴ [p] διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, — [r] βάλλω.
ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται· [n] ἔσται αὐτῷ
ὃ ἐὰν εἴπῃ.
24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν
προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβά-
νετε· καὶ [n] ἔσται ὑμῖν.
25 Καὶ ὅταν [s] στήκητε προσευχόμενοι, [t] ἀφίε- — [s] ἵστημι.
τε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν — [t] ἵω.
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς [t] ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.
26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ [t] ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς [t] ἀφήσει τὰ παραπτώμα-
τα ὑμῶν.
27 ¶ Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα·
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ
πρεσβύτεροι·
28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην
[u] ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; — [u] δίδωμι.
29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [x] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, — [x] κρίνω.
[y] Ἐπερωτήσω ὑμᾶς [z] κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀπο- — [y] ἐρωτάω.
κρίθητέ μοι· καὶ [a] ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ — [z] καὶ ἐγώ.
ταῦτα ποιῶ. — [a] εἴρω.
30 Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ [b] ἦν, — [b] εἰμί.
ἢ ἐξ ἀνθρώπων; [c] ἀποκρίθητέ μοι. — [c] κρίνω.
31 Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες,
Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, [a] ἐρεῖ, Διατί οὖν οὐκ
[d] ἐπιστεύσατε αὐτῷ; — [d] πιστεύω.
32 Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, [e] ἐφο-

φοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην
ὅτι ὄντως προφήτης [b] ἦν.
33 Καὶ [c] ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ,
f εἴδω. — Οὐκ [f] οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει
αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ.

Κεφ. ιβ΄. Cap. XII.

a ἄρχω. — ΚΑὶ [a] ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέ-
b φύω. — γειν, Ἀμπελῶνα [b] ἐφύτευσεν ἄνθρω-
c τίθημι. — πος, καὶ [c] περιέθηκε φραγμὸν, καὶ [d] ὤρυξεν ὑπο-
d ὀρύττω. — λήνιον, καὶ [e] ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ [x] ἐξέδοτο αὐ-
e δέμω. — τὸν γεωργοῖς· καὶ [f] ἀπεδήμησε.
x δίδωμι. — 2 Καὶ [g] ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ
f δῆμος. — καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν [h] λάβῃ
g στέλλω. — ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.
h λαμβάνω. — 3 Οἱ δὲ, [h] λαβόντες αὐτὸν [i] ἔδειραν, καὶ
i δέρω. — [k] ἀπέστειλαν κενόν.
k στέλλω. — 4 Καὶ πάλιν [k] ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον
l βάλλω. — δοῦλον· κἀκεῖνον [l] λιθοβολήσαντες [m] ἐκεφα-
m κεφαλή. — λαίωσαν, καὶ [k] ἀπέστειλαν [n] ἠτιμωμένον.
n τίω. — 5 Καὶ πάλιν ἄλλον [k] ἀπέστειλε· κἀκεῖνον
o κτείνω. — [o] ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες,
τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.
6 Ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ,
[k] ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέ-
p τρέπω. — γων, Ὅτι [p] ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς,
q εἰμί. — Ὅτι οὗτός [q] ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀπο-
κτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.
8 Καὶ [h] λαβόντες αὐτὸν [o] ἀπέκτειναν, καὶ
[l] ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.
9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;
r ἔρχομαι. — [r] ἐλεύσεται καὶ [s] ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ [t] δώ-
s ὄλλυω. — σει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
t δίδωμι. — 10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην [u] ἀνέγνωτε;
u γινώσκω. — Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
x γίνομαι. — [x] ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.
11 Παρὰ Κυρίου [x] ἐγένετο αὕτη, καὶ [q] ἔστι θαυ-
μαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

12 Καὶ

UM

12 Καὶ [y] ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι· καὶ [z] ἐφο-
βήθησαν τὸν ὄχλον· [a] ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐ-
τοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ [b] ἀφέντες αὐτὸν
[c] ἀπῆλθον.
13 ¶ Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν
Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύ-
σωσι λόγῳ.
14 Οἱ δὲ [c] ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, Διδά-
σκαλε, [d] οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς [e] εἶ, καὶ οὐ μέλει
σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
θρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
διδάσκεις· [e] Ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι [f] δοῦναι, ἢ
οὔ; [f] δῶμεν, ἢ μὴ [f] δῶμεν;
15 Ὁ δὲ, [d] εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶ-
πεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι
δηνάριον, ἵνα [d] ἴδω.
16 Οἱ δὲ [g] ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί-
νος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ, Καίσαρος.
17 Καὶ [h] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
[f] Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ
Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ [i] ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.
18 ¶ Καὶ [c] ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν,
οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ [k] ἐπηρώτησαν
αὐτὸν, λέγοντες,
19 Διδάσκαλε, Μωσῆς [l] ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι
ἐάν τινος ἀδελφὸς [m] ἀποθάνῃ, καὶ [n] καταλίπῃ
γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα [o] λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ [p] ἐξαναστήσῃ σπέρ-
μα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
20 Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ [e] ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος
[o] ἔλαβε γυναῖκα, καὶ [m] ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε
σπέρμα·
21 Καὶ ὁ δεύτερος [o] ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ
[m] ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς [b] ἀφῆκε σπέρμα· καὶ
ὁ τρίτος ὡσαύτως.
22 Καὶ [o] ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ [b] ἀ-
φῆκαν σπέρμα· ἐσχάτη πάντων [m] ἀπέθανε καὶ ἡ
γυνή.

[y] ζητέω.
[z] φέβομαι.
[a] γινώσκω.
[b] ἵω.
[c] ἔρχομαι.
[d] εἴδω.
[e] εἰμί.
[f] δίδωμι.
[g] φέρω.
[h] κρίνω.
[i] θαῦμα.
[k] ἐρωτάω.
[l] γράφω.
[m] θνήσκω.
[n] λείπω.
[o] λαμβάνω.
[p] ἵστημι.

23 Ἐν τῇ οὖν [p] ἀναστάσει, ὅταν [p] ἀναστῶσι, τί-
νος αὐτῶν [e] ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ [q] ἔσχον αὐ-
τὴν γυναῖκα.

[q] ἴσχω.

24 Καὶ [r] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

[r] κρίνω.

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν [p] ἀναστῶσιν, οὔτε γα-
μοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται· ἀλλ' [e] εἰσὶν ὡς ἄγγε-
λοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ
[a] ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ὡς ἐπὶ τῆς βά-
του ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θε-
ὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς
Ἰακώβ;
27 Οὐκ [e] ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς
ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.
28 ¶ Καὶ [c] προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων,
ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς
αὐτοῖς [r] ἀπεκρίθη, [k] ἐπηρώτησεν αὐτὸν, Ποία
[e] ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή;
29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [r] ἀπεκρίθη αὐτῷ, Ὅτι πρώ-
τη πασῶν τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύρι-
ος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς [e] ἐστί.
30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου·
αὕτη πρώτη ἐντολή.
31 Καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν· μείζων τούτων ἄλλη
ἐντολὴ οὐκ [e] ἔστι.
32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Καλῶς
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς [e] ἐστι
Θεὸς, καὶ οὐκ [e] ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·
33 Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρ-
δίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
χῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλη-
σίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν [e] ἐστι πάντων τῶν ὁλο-
καυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

[illegible]

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [d] ἰδὼν αὐτὸν ὅτι [f] νουνεχῶς

[f] ἀπε-

[w] ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν [c] εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
αὐτὸν [x] ἐπερωτῆσαι. — x ἐρωτάω.
35 ¶ Καὶ [r] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, δι-
δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμ-
ματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός [s] ἐστι Δαβίδ;
36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι
τῷ ἁγίῳ, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, [t] Κά- — t ἧμαι.
θου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν [u] θῶ τοὺς ἐχθρούς σου — u τίθημι.
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον·
καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ [s] ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
[x] ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. — x ἀκούω.
38 Καὶ [y] ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐ- — y λέγω.
τοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόν-
των ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς,
39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.
40 Οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,
καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι [o] λή-
ψονται περισσότερον κρίμα.
41 ¶ Καὶ [z] καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ — z ἵζω.
γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει
χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλού-
σιοι ἔβαλλον πολλά.
42 Καὶ [a] ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε — a ἔρχομαι.
λεπτὰ δύο, ὅ [b] ἐστι κοδράντης. — b εἰμί.
43 Καὶ [c] προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς — c καλέω.
αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ
χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων [d] βέβληκε — d βάλλω.
τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.
44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
[d] ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα
ὅσα [e] εἶχεν [d] ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. — e ἔχω.

Κεφ. ιγ΄. Cap. XIII.

ΚΑΙ [a] ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει — a πορεύομαι.
αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε,
ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

[b] κρίνω. 2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [b] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ,
[c] ἐν. Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ
[d] λύω. [c] ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ μὴ [d] καταλυθῇ.
[e] ἧμαι. 3 Καὶ [e] καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐ-
[f] ἐρωτάω. λαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, [f] ἐπηρώτων αὐτὸν
κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ
Ἀνδρέας,
[g] εἰμί. 4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα [g] ἔσται, καὶ τί τὸ
[h] τέλος. σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα [h] συντε-
[i] κρίνω. λεῖσθαι.
[k] ἄρχω. 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [i] ἀποκριθεὶς αὐτοῖς [k] ἤρξατο
λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
[l] ἔρχομαι. 6 Πολλοὶ γὰρ [l] ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανή-
σουσιν.
[m] θροέω. 7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πο-
[n] γίνομαι. λέμων, μὴ [m] θροεῖσθε· δεῖ γὰρ [n] γενέσθαι· ἀλλ'
[o] ἐγείρω. οὔπω τὸ τέλος.
8 [o] Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ [g] ἔσονται σεισμοὶ κατὰ
τόπους, καὶ [g] ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί.
9 Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς
[p] δίδωμι. ἑαυτούς· [p] παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ
[q] δέρω. εἰς συναγωγάς· [q] δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων
[r] ἵστημι. καὶ βασιλέων [r] σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρ-
τύριον αὐτοῖς.
[s] κηρύσσω. 10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον [s] κη-
ρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
[t] δίδωμι. 11 Ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς [t] παραδιδόντες,
[u] μεριμνάω. μὴ [u] προμεριμνᾶτε τί [x] λαλήσητε, μηδὲ [y] με-
[x] λαλέω. λετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν [t] δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥ-
[y] μέλει. ρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦν-
τες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 [p] Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς
θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ [r] ἐπαναστήσονται
[z] θνήσκω. τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ [z] θανατώσουσιν αὐτούς.
[a] εἰμί. 13 Καὶ [a] ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ
[b] μένω. τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ [b] ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
[c] σῶς. [c] σωθήσεται.

14 Ὅταν

14 Ὅταν δὲ [d] ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- [d] εἴδω.
μώσεως τὸ [e] ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, [e] εἴρω.
[f] ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ, (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω) τότε [f] ἵστημι.
οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [g] φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. [g] φεύγω.
15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ [h] καταβάτω εἰς [h] βαίνω.
τὴν οἰκίαν, μηδὲ [i] εἰσελθέτω [k] ἆραί τι ἐκ τῆς οἰ- [i] ἔρχομαι.
κίας αὐτοῦ. [k] αἴρω.
16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν [n] ὢν, μὴ [l] ἐπιστρεψάτω [n] εἰμί.
εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. [l] στρέφω.
17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα-
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ [m] γένηται ἡ φυγὴ [m] γίνομαι.
ὑμῶν χειμῶνος.
19 [n] Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις [n] εἰμί.
οἵα οὐ [m] γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς [o] κτίσεως ἧς [o] κτίζω.
[o] ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ [m] γένηται.
20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος [p] ἐκολόβωσε τὰς ἡ- [p] κολοβόω.
μέρας, οὐκ ἂν [q] ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ [q] σόω.
τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς [r] ἐξελέξατο, [p] ἐκολόβωσε [r] λέγω.
τὰς ἡμέρας.
21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ
Χριστὸς, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε.
22 [f] Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ- [f] ἐγείρω.
δοπροφῆται· καὶ [t] δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, [t] δίδωμι.
πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκ-
λεκτούς.
23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ, [e] προείρηκα ὑ-
μῖν πάντα.
24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλί-
ψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος [u] σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη [u] σκότος.
οὐ [t] δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς.
25 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ [n] ἔσονται ἐκπί-
πτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
[x] σαλευθήσονται. [x] σάλος.
26 Καὶ τότε [y] ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [y] ὄπτομαι.
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς
καὶ δόξης.
27 Καὶ τότε [z] ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, [z] στέλλω.
καὶ [a] ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν [a] ἄγω.

 τεσσά-

τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐ-
ρανοῦ.

b μανθάνω. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς [b] μάθετε τὴν παραβο-
c γίνομαι. λήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς [c] γένη-
d φύω. ται, καὶ [d] ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
e εἰμί. τὸ θέρος [e] ἐστίν.
f εἴδω. 29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα [f] ἴδητε γι-
νόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς [e] ἐστιν ἐπὶ θύραις.
g ἔρχομαι. 30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ [g] παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.
31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [g] παρελεύσονται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ [g] παρέλθωσι.
32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας
h εἴδω. οὐδεὶς [h] οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ,
οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε·
οὐκ [h] οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός [e] ἐστιν.
i ἕω. 34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος [i] ἀφεὶς τὴν οἰ-
k δίδωμι. κίαν αὐτοῦ, καὶ [k] δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσί-
αν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ· καὶ τῷ θυρωρῷ
l τέλλω. [l] ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
35 Γρηγορεῖτε οὖν, [h] (οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ
κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται· ὀψέ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ
m φωνῶ. [m] ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ)
m εὑρίσκω. 36 Μὴ [g] ἐλθὼν ἐξαίφνης, [m] εὕρῃ ὑμᾶς κα-
θεύδοντας.
37 Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδʹ. Cap. XIV.

a εἰμί. [a] Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέ-
b ζητέω. ρας· καὶ [b] ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
c κράτος. ματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ [c] κρατήσαντες ἀπο-
κτείνωσιν.
2 Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θό-
d εἰμί. ρυβος [d] ἔσται τοῦ λαοῦ.
3 Καὶ [d] ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰ-
e ἔρχομαι. κίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ, [e] ἦλθε
f πίνω. γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου [f] πιστι-
g τρίβω. κῆς πολυτελοῦς· καὶ [g] συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον,
κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 [h] Ἦσαν

4 Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυ- h εἰμί.
τοὺς, καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
μύρου γέγονεν; i γίνομαι.
5 Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω k δύναμαι.
τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτω- l πιπράω.
χοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. m δίδωμι.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί n βριμάομαι.
αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργά- o ἵω.
σατο εἰς ἐμέ. p ἔργον.
7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποι- q δύναμαι.
ῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
8 Ὃ εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυ- r ἔχω.
ρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. s λαμβάνω.
9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ t μυρίζω.
εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίη- u κηρύσσω.
σεν αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. x λαλέω.
10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδε-
κα ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ y ἔρχομαι.
αὐτὸν αὐτοῖς.
11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγ- z χαίρω.
γείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει a ἀγγέλλω.
πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ. b δίδωμι.
12 ¶ Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, c θύω.
ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθη- d ἔρχομαι.
ταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμά- e ἕτοιμος.
σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;
13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ
ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ. f ἀκόλουθος.
14 Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ
οἰκοδεσπότῃ, Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ
ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθη-
τῶν μου φάγω; g εἰμί.
15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα h λύω.
ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. i δεικνύω.
16 Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλ- k στορέω.
θον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· l εὑρίσκω.
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 17 Καὶ

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώ-
δεκα.
g κεῖμαι. 18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑ-
h δίδωμι. μῶν h παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
i ἄρχω. 19 Οἱ δὲ i ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ
εἷς καθ' εἷς, Μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ;
k κρίνω. 20 Ὁ δὲ k ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ
τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
τρυβλίον.
21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς
l γράφω. l γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
m δίδωμι. δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου m παραδίδοται· καλὸν
n εἰμί. n ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ o ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
o γίνομαι. 22 ¶ Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, o λαβὼν ὁ Ἰη-
o λαμβάνω. σοῦς ἄρτον, εὐλογήσας q ἔκλασε, καὶ m ἔδωκεν
p λέγω. αὐτοῖς, καὶ εἶπε, p Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι
q κλάω. τὸ σῶμά μου.
r χάρις. 23 Καὶ o λαβὼν τὸ ποτήριον, r εὐχαριστήσας
s πίνω. m ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ s ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.
t εἰμί. 24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό t ἐστι τὸ αἷμά μου
u χέω. τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκ-
χυνόμενον.
25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ s πίω
ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐ-
κείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ Θεοῦ.
x ᾄδω. 26 Καὶ x ὑμνήσαντες y ἐξῆλθον εἰς τὸ
y ἔρχομαι. ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
27 ¶ Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι πάν-
z σκάζω. τες z σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
a γράφω. ταύτῃ· ὅτι a γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα,
b σκορπίζω. καὶ b διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.
c ἐγείρω. 28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ c ἐγερθῆναί με, d προάξω
d ἄγω. ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
e φάω. 29 Ὁ δὲ Πέτρος e ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ πάντες
f σκανδαλίζω. f σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.
30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω
σοι, ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς
ἀλέκτορα

UMI

UM

ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς [g] ἀπαρνήσῃ με. [g] ἀρνέομαι.
31 Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, Ἐάν με [h] δεῖ.
[h] δέῃ [i] συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε [g] ἀπαρνήσο- [i] θνήσκω.
μαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32 ¶ Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, [k] Κα- [k] ἵζω.
θίσατε ὧδε ἕως [l] προσεύξωμαι. [l] εὔχω.
33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκω-
βον καὶ Ἰωάννην μεθ᾽ ἑαυτοῦ· καὶ [m] ἤρξατο ἐκθαμ- [m] ἄρχω.
βεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός [n] ἐστιν ἡ [n] εἰμί.
ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγο-
ρεῖτε.
35 Καὶ [o] προελθὼν μικρὸν, [p] ἔπεσεν ἐπὶ τῆς [o] ἔρχομαι.
γῆς· καὶ [l] προσηύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, [q] παρ- [p] πίπτω.
έλθῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα.
36 Καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυ-
νατά σοι· [q] παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦ- [q] φέρω.
το· ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.
37 Καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδον-
τας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; οὐκ
ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ [o] εἰσ-
έλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρό-
θυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
39 Καὶ πάλιν [o] ἀπελθὼν [l] προσηύξατο, τὸν
αὐτὸν λόγον εἰπών.
40 Καὶ [r] ὑποστρέψας [s] εὗρεν αὐτοὺς πάλιν [r] στρέφω.
καθεύδοντας, ([n] ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν [s] εὑρίσκω.
[t] βεβαρημένοι) καὶ οὐκ [u] ᾔδεισαν τί αὐτῷ [x] ἀπο- [t] βαρύς.
κριθῶσι. [u] εἴδω.
41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, [x] κρίνω.
Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ [y] ἀναπαύεσθε· ἀπέχει, [y] παύω.
[a] ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, [z] παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- [z] δίδωμι.
θρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν.
42 [a] Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς [a] ἐγείρω.
με [b] ἤγγικε. [b] ἐγγύς.
43 ¶ Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος,
παραγίνεται Ἰούδας, εἷς [*] ὢν τῶν δώδεκα· [*] εἰμί.
καὶ

καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
44 [c]Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν [d]σύσ-
σημον αὐτοῖς, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός
[e]ἐστι· [f]κρατήσατε αὐτὸν, καὶ [g]ἀπαγάγετε ἀσ-
φαλῶς.
45 Καὶ [h]ἐλθὼν, εὐθέως [h]προσελθὼν αὐτῷ,
λέγει, Ῥαββὶ, ῥαββί· καὶ [i]κατεφίλησεν αὐτόν.
46 Οἱ δὲ [k]ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας
αὐτῶν, καὶ [f]ἐκράτησαν αὐτόν.
47 Εἷς δέ τις τῶν [l]παρεστηκότων σπασάμενος
τὴν μάχαιραν, [m]ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ [n]ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
48 Καὶ [o]ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Ὡς ἐπὶ λῃστὴν [h]ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων [p]συλλαβεῖν με;
49 Καθ' ἡμέραν [e]ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ [f]ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα
[q]πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.
50 Καὶ [r]ἀφέντες αὐτὸν πάντες [f]ἔφυγον.
51 ¶ Καὶ εἷς τις νεανίσκος [z]ἠκολούθει αὐτῷ,
[h]περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ [f]κρα-
τοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.
52 Ὁ δὲ [u]καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς
[f]ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.
53 ¶ Καὶ [g]ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν
ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν [z]ἠκολούθη-
σεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ ἦν [x]συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ
θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον
ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ [y]θανα-
τῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον.
56 Πολλοὶ γὰρ [z]ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ,
καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ [a]ἦσαν.
57 Καί τινες [b]ἀναστάντες [z]ἐψευδομαρτύ-
ρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, 58 Ὅτι

c δίδωμι.
d σῆμα.
e εἰμί.
f κρατέω.
g ἄγω.
h ἔρχομαι.
i φιλέω.
k βάλλω.
l ἵστημι.
m παίω.
n αἱρέω.
o κρίνω.
p λαμβάνω.
q πλέος.
r ἵω.
f φεύγω.
z ἀκόλουθος.
u λείπω.
x ἧμαι.
y θνήσκω.
z μάρτυς.
a εἰμί.
b ἵστημι.

UM

58 Ὅτι ἡμεῖς [c] ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, [c] ἀκούω.
Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίη-
τον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον [*] ἀχειροποίητον [*] ποιέω.
οἰκοδομήσω.
59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση [a] ἦν ἡ μαρτυρία αὐ-
τῶν.
60 Καὶ [b] ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον,
[d] ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Οὐκ [e] ἀποκρίνῃ [d] ἐρωτάω.
οὐδὲν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσι; [e] κρίνω.
61 Ὁ δὲ [f] ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν [g] ἀπεκρίνατο. [f] σιωπάω.
Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς [d] ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει
αὐτῷ, Σὺ [a] εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι· καὶ [g] ὄψε- [g] ὄπτομαι.
σθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [h] καθήμενον ἐκ δεξιῶν [h] ἧμαι.
τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ.
63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς, [i] διαῤῥήξας τοὺς χιτῶ- [i] ῥήσσω.
νας αὐτοῦ, λέγει, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων;
64 [k] Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· Τί ὑμῖν [k] ἀκούω.
φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες [e] κατέκριναν αὐτὸν [a] εἶναι
ἔνοχον θανάτου.
65 Καὶ [l] ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ [l] ἄρχω.
περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφί-
ζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ, [m] Προφήτευ- [m] φημί.
σον· Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔ-
βαλλον.
66 ¶ Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω,
ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως.
67 Καὶ [n] ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, [n] εἴδω.
[o] ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Να- [o] βλέπω.
ζαρηνοῦ Ἰησοῦ [a] ἦσθα.
68 Ὁ δὲ [p] ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ [q] οἶδα, οὐ- [p] ἀρνέομαι.
δὲ [r] ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ [f] ἐξῆλθεν ἔξω [q] εἴδω.
εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. [r] ἵστημι.
69 Καὶ ἡ παιδίσκη [n] ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, [f] ἔρχομαι.
[h] ἤρξατο λέγειν τοῖς [b] παρεστηκόσιν, Ὅτι οὗτος
ἐξ αὐτῶν [a] ἐστι. [p] ἵστημι.
70 Ὁ δὲ πάλιν [p] ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν [q] ...
πάλιν

πάλιν οἱ [b] παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀλη-
θῶς ἐξ αὐτῶν [e] εἶ, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος [e] εἶ, καὶ ἡ
[t] ὁμοῖος. λαλιά σου [t] ὁμοιάζει.
[u] τίθημι. 71 Ὁ δὲ [l] ἤρξατο [u] ἀναθεματίζειν καὶ
ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ [w] οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν
λέγετε.
[x] φωνέω. 72 Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ [x] ἐφώνησε. καὶ
[y] μιμνήσκο- [y] ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ
μαι. ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα [x] φωνῆσαι δίς,
[z] κλαίω. [p] ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν [z] ἔκλαιε.

Κεφ. ιε'. Cap. XV.

ΚΑὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιή-
σαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέ-
[a] δέω. ρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, [a] δή-
[b] φέρω. σαντες τὸν Ἰησοῦν [b] ἀπήνεγκαν καὶ [c] παρέδωκαν
[c] δίδωμι. τῷ Πιλάτῳ.
[d] ἐρωτάω. 2 Καὶ [d] ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ
[e] εἰμί. [e] εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ [f] ἀποκρι-
[f] κρίνω. θεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις.
[g] ἀγορά. 3 Καὶ [g] κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά·
αὐτὸς δὲ οὐδὲν [f] ἀπεκρίνατο.
4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν [d] ἐπηρώτησεν αὐ-
[h] εἴδω. τόν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; [h] ἴδε πόσα
σου καταμαρτυροῦσιν.
5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν [f] ἀπεκρίθη· ὥστε
θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.
[i] λύω. 6 ¶ Κατὰ δὲ ἑορτὴν [i] ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα
[k] αἰτέω. δέσμιον, ὅνπερ [k] ᾐτοῦντο.
7 [e] Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν
[l] ἵστημι. [l] συστασιαστῶν [a] δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει
[m] ποιέω. φόνον [m] πεποιήκεισαν.
[n] βοάω. 8 Καὶ [n] ἀναβοήσας ὁ ὄχλος [o] ἤρξατο αἰ-
[o] ἄρχω. τεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
9 Ὁ δὲ Πιλάτος [f] ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέ-
γων, Θέλετε [i] ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων;
[p] γινώσκω. 10 ([p] Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρα-
δεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς)
[q] σείω. 11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς [q] ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον
ἵνα

ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν [s] ἀπολύσῃ αὐτοῖς.
12 Ὁ δὲ Πιλάτος [f] ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶ-
πεν αὐτοῖς, Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
13 Οἱ δὲ πάλιν [r] ἔκραξαν, [f] Σταύρωσον [r] κράζω.
αὐτόν. [f] σαυρόω.
14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ
κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσοτέρως [r] ἔκραξαν,
[f] Σταύρωσον αὐτόν.
15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ
ἱκανὸν ποιῆσαι, [i] ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβ-
βᾶν, καὶ [e] παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα
[f] σαυρωθῇ.
16 ¶ Οἱ δὲ στρατιῶται [t] ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω [t] ἄγω.
τῆς αὐλῆς, ὅ [e] ἐστι πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν
ὅλην τὴν σπεῖραν.
17 [u] Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ [u] περι- [u] τίθημι.
τιθέασιν αὐτῷ [x] πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· [x] πλέκω.
18 Καὶ [o] ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν, Χαῖρε
βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων·
19 Καὶ [y] ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλά- [y] τύπτω.
μῳ, καὶ [z] ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ [a] τιθέντες τὰ γόνα- [z] πτύω.
τα [b] προσεκύνουν αὐτῷ. [a] τίθημι.
20 Καὶ ὅτε [c] ἐνέπαιξαν αὐτῷ, [d] ἐξέδυσαν αὐ- [b] κύω.
τὸν τὴν πορφύραν, καὶ [d] ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμά- [c] παίζω.
τια τὰ ἴδια· καὶ [e] ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα [f] σαυρώ- [d] δύω.
σωσι αὐτόν. [e] ἄγω.
21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμω- [f] σαυρόω.
να Κυρηναῖον (ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέ-
ρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου) ἵνα [g] ἄρῃ τὸν σαυρὸν [g] αἴρω.
αὐτοῦ.
22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον ὅ
ἐστι [h] μεθερμηνευόμενον, Κρανίου τόπος. [h] ἑρμηνεύω.
23 Καὶ [i] ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν [k] ἐσμυρνισμέ- [i] δίδωμι.
νον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ [l] ἔλαβε. [k] σμυρνίζω.
24 Καὶ [f] σαυρώσαντες αὐτὸν, [m] διεμέριζον [l] λαμβάνω.
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, [m] μερίζω.
τίς τί ἄρῃ.
25 [n] Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ [f] ἐσαύρωσαν αὐτόν. [n] εἰμί.

26 Καὶ

[o] γράφω. 26 Καὶ [o] ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπι-
γεγραμμένη, Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ [f] σταυροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα
ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
[p] πλήθω. 28 Καὶ [p] ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ
[q] λέγω. μετὰ ἀνόμων [q] ἐλογίσθη.
[r] πείρω. 29 Καὶ οἱ [r] παραπορευόμενοι [s] ἐβλασφή-
[s] φάω. μουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ
λέγοντες, Οὐὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,
[t] σῴζω. 30 [t] Σῶσον σεαυτὸν, καὶ [u] κατάβα ἀπὸ τοῦ
[u] βαίνω. σταυροῦ.
31 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζον-
τες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον,
[x] εἴδω. Ἄλλους [t] ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται [t] σῶσαι.
[y] εἰνίδος. 32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ [u] κατα-
[z] γίνομαι. βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα [x] ἴδωμεν καὶ πι-
[a] βοάω. στεύσωμεν. Καὶ οἱ [f] συνεσταυρωμένοι αὐτῷ [y] ὠ-
[b] Vid Heb. νείδιζον αὐτόν.
& Syr. Vo- 33 ¶ [z] Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος [z] ἐ-
cabulorū γένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης.
Analysin 34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ [a] ἐβόησεν ὁ Ἰη-
in fine Pa- σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, [b] Ἐλωῒ Ἐλωῒ, λαμ-
soris Lex. μᾶ σαβαχθανί; ὅ ἐστι [c] μεθερμηνευόμενον, Ὁ
[c] ἑρμηνεύω. Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με [d] ἐγκατέλι-
[d] λείπω. πες;
[e] ἵστημι. 35 Καί τινες τῶν [e] παρεστηκότων ἀκούσαντες,
* τρέχω. ἔλεγον, Ἰδοὺ, Ἠλίαν φωνεῖ.
[f] τίθημι. 36 * Δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον
[g] πίνω. ὄξους, [f] περιθείς τε καλάμῳ, [g] ἐπότιζεν αὐτὸν,
[h] ἔω. λέγων, [h] Ἄφετε [i] ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας [k] κα-
[i] εἴδω. θελεῖν αὐτόν.
[k] αἱρέω. 37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, [l] ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην,
[l] ἵω. ἐξέπνευσε.
[m] σχίζω. 38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ [m] ἐσχίσθη
[n] ἵστημι. εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.
[o] κράζω. 39 [i] Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ [n] παρεστηκὼς ἐξ
[p] πνέω. ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω [o] κράξας [p] ἐξέπνευ-
σεν,

UM

τῶν, εἶπεν, Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς
[q]ἦν Θεοῦ. — [q] εἰμί.
40 [q]Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεω-
ροῦσαι· ἐν αἷς [q]ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή,
καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ μή-
τηρ, καὶ Σαλώμη·
41 Αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, [r]ἠκολού- — [r] ἀκολουθέω.
θουν αὐτῷ καὶ [s]διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ — [s] διακονέω.
αἱ [t]συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. — [t] βαίνω.
42 ¶ Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης (ἐπεὶ [q]ἦν
παρασκευή, ὅ [q]ἐστι προσάββατον)
43 [u]Ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχή- — [u] ἔρχομαι.
μων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν [x]προσδεχόμενος — [x] δέχομαι.
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, [y]τολμήσας [u]εἰσῆλ- — [y] τολμάω.
θε πρὸς Πιλάτον, καὶ [z]ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ — [z] αἰτέω.
Ἰησοῦ.
44 Ὁ δὲ Πιλάτος [a]ἐθαύμασεν εἰ ἤδη — [a] θαυμάζω.
[b]τέθνηκε· καὶ [c]προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίω- — [b] θνήσκω.
να, [d]ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι [b]ἀπέθανε. — [c] καλέω.
45 Καὶ [e]γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, [f]ἐδω- — [d] ἐρωτάω.
ρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. — [e] γινώσκω.
46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ [a]καθελὼν — [f] δίδωμι.
αὐτὸν, [g]ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ [h]κατέθηκεν — [g] εἰλέω.
αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ [i]ἦν [k]λελατομημένον ἐκ — [h] τίθημι.
πέτρας· καὶ [l]προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ — [i] εἰμί.
μνημείου. — [k] τομέω.
47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία — [l] κυλίω.
Ἰωσῆ [m]ἐθεώρουν ποῦ [n]τίθεται. — [m] θεωρέω.

Κεφ. ιϛʹ. Cap. XVI.

Καὶ [a]διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ — [a] γίνομαι.
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ
Σαλώμη [b]ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα [c]ἐλθοῦ- — [b] ἀγοράζω.
σαι [d]ἀλείψωσιν αὐτόν. — [c] ἔρχομαι.
2 Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχον- — [d] ἀλείφω.
ται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, [e]ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. — [e] τέλλω.
3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς [f]ἀποκυλί- — [f] κυλίω.
σει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; — [g] βλέπω.
4 Καὶ [g]ἀναβλέψασαι [h]θεωροῦσιν ὅτι [f]ἀπο- — [h] θεωρέω.
κεκύλισται ὁ λίθος· [i]ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. — [i] εἰμί.

5 Καὶ

5 Καὶ [e] εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεα-
νίσκον [l] καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, [m] περιβε-
βλημένον στολὴν λευκήν· καὶ [n] ἐξεθαμβήθησαν.
6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ [n] ἐκθαμβεῖσθε·
Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν [o] ἐσταυρωμέ-
νον· [p] ἠγέρθη, οὐκ [i] ἔστιν ὧδε· [q] ἴδε ὁ τόπος ὅπου
[r] ἔθηκαν αὐτόν.
7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν [s] ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν
ὑμῖν.
8 Καὶ [c] ἐξελθοῦσαι ταχὺ, [t] ἔφυγον ἀπὸ τοῦ
μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ
οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· [u] ἐφοβοῦντο γάρ.
9 [x] Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου [y] ἐ-
φάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς
[z] ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.
10 Ἐκείνη [a] πορευθεῖσα [b] ἀπήγγειλε τοῖς
μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.
11 Κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι [c] ζῇ, καὶ [d] ἐθεά-
θη ὑπ' αὐτῆς, [e] ἠπίστησαν.
12 Μετὰ δὲ ταῦτα [f] δυσὶν ἐξ αὐτῶν [g] περιπα-
τοῦσιν [h] ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, [a] πορευο-
μένοις εἰς ἀγρόν.
13 Κἀκεῖνοι [i] ἀπελθόντες [b] ἀπήγγειλαν
τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις [e] ἐπίστευσαν.
14 Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδε-
κα [h] ἐφανερώθη, καὶ [k] ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν
καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς [l] θεασαμένοις αὐτὸν
[m] ἐγηγερμένον οὐκ [e] ἐπίστευσαν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, [a] Πορευθέντες εἰς τὸν
κόσμον ἅπαντα, [n] κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον
πάσῃ τῇ κτίσει.
16 Ὁ [e] πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, [o] σωθήσεται·
ὁ δὲ [e] ἀπιστήσας [p] κατακριθήσεται.
17 Σημεῖα δὲ τοῖς [e] πιστεύσασι ταῦτα [q] πα-
ρακολουθήσει, Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκ-
βαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς·
18 Ὄφεις [r] ἀροῦσι· [s] κἂν θανάσιμόν τι
πίωσιν,

[l] ἧμαι. [m] βάλλω. [n] θαμβέω. [o] σταυρόω. [p] ἐγείρω. εἴδω. [r] τίθημι. [s] ὄπτομαι. [t] φεύγω. [u] φοβέομαι. [x] ἵστημι. [y] φαίνω. [z] βάλλω. [a] πείρω. [b] ἀγγέλλω. [c] ζάω. [d] θεάω. [e] πίστις. [f] δύο. [g] πατέω. [h] φαίνω. [i] ἔρχομαι. [k] ὄνειδος. [l] θεάω. [m] ἐγείρω. [n] κήρυξ. [o] σῶς. [p] κρίνω. [q] ἀκόλουθος. [r] αἴρω. [s] καὶ ἐάν.

πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ. ἐπὶ [t] ἀῤῥώστους χεῖ- [t] ῥωννύω.
ρας [u] ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς [x] ἕξουσιν. [u] τίθημι.
19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, [x] ἔχω.
[y] ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ [z] ἐκάθισεν ἐκ [y] λαμβάνω.
δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. [z] ἵζω.
20 Ἐκεῖνοι δὲ [i] ἐξελθόντες [u] ἐκήρυξαν παν-
ταχοῦ, τοῦ Κυρίου [x] συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον [a] βε- [a] βία.
βαιοῦντος διὰ τῶν [b] ἐπακολουθούντων σημείων. [b] ἀκόλουθος.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφάλαιον α'. Cap. I.

[a] Ἐπειδήπερ πολλοὶ [b] ἐπεχείρησαν [a] ἐπ.
[c] ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν [b] χείρ.
[d] πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν [c] τάττω.
πραγμάτων, [d] φέρω.
2 Καθὼς [e] παρέδοσαν ἡμῖν οἱ [e] δίδωμι.
ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ [f] δοκέω.
λόγου· [g] κἀγώ.
3 [f] Ἔδοξε [g] κἀμοὶ, [h] παρηκολουθηκότι ἄνω- [h] ἀκόλουθος.
θεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κρά-
τιστε Θεόφιλε,
4 Ἵνα [*] ἐπιγνῷς περὶ ὧν [i] κατηχήθης λό- [*] γινώσκω.
γων τὴν ἀσφάλειαν. [i] ἦχος.
5 [k] Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ [k] γίνομαι.
βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις
ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας
Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀα-
ρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
6 [l] Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ [l] εἰμί.
Θεοῦ, [m] πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ [m] πείρω.
δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι.
7 Καὶ οὐκ [l] ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ
Ἐλισάβετ

m βαίνω. Ἐλισάβετ [l] ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι [m] προ-
βεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν [l] ἦσαν.

8 [k] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ,

n λαγχάνω. 9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, [n] ἔλαχε τοῦ
o ἔρχομαι. θυμιάσαι, [o] εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου·

10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ [l] ἦν προσευ-
χόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.

p ὄπτομαι. 11 [p] Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου [q] ἑστὼς
q ἵστημι. ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.

r ταράσσω. 12 Καὶ [r] ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φό-
s πίπτω. βος [s] ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.

13 [s] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ
t φέβομαι. [t] φοβοῦ Ζαχαρία· διότι [u] εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου.
u ἀκούω. καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ [x] γεννήσει υἱόν σοι, καὶ
x γεννάω. καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.

14 Καὶ [l] ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις· καὶ
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

15 [l] Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ
y πίνω. οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ [y] πίῃ· καὶ πνεύματος ἁ-
z πλέος. γίου [z] πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐ-
τοῦ.

16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει
ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

17 Καὶ αὐτὸς [o] προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ
ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρ-
a πείθω. δίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ [a] ἀπειθεῖς ἐν φρο-
b ἕτοιμος. νήσει δικαίων. [b] ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν [c] κατε-
c σκεῦος. σκευασμένον.

18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον,
d γινώσκω. Κατὰ τί [d] γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρε-
e βαίνω. σβύτης, καὶ ἡ γυνή μου, [e] προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡ-
μέραις αὐτῆς.

f κρίνω. 19 Καὶ [f] ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ,
g ἵστημι. Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ [g] παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ
h στέλλω. Θεοῦ· καὶ [h] ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ, καὶ
εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.

i εἰμί. 20 Καὶ ἰδού, [i] ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμε-
k γίνομαι. νος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας [k] γένηται ταῦτα·
ἀνθ'

UMI

ἀνθ' ὧν οὐκ [l] ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες [l] πίςευ.
[m] πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. [m] πλήθω.
21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρί-
αν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ.
22 [n] Ἐξελθὼν δὲ οὐκ [o] ἐδύνατο λαλῆσαι [n] ἔρχομαι.
αὐτοῖς. καὶ [p] ἐπέγνωσαν, ὅτι ὀπτασίαν [q] ἑώρακεν [o] δύναμαι.
ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ [p] γινώσκω.
[r] διέμεινε κωφός. [q] ὁράω.
23 Καὶ [k] ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι [r] μένω.
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ [n] ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας [s] συνέλαβ- [s] λαμβάνω.
εν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ [t] περιέκρυβεν [t] κρύπτω.
ἑαυτὴν μῆνας πέντε λέγουσα, [u] ποιέω.
25 Ὅτι οὕτω μοι [u] πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν [x] εἴδω.
ἡμέραις αἷς [x] ἐπεῖδεν [y] ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου [y] αἱρέω.
ἐν ἀνθρώποις.
26 ¶ Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ [z] ἀπεστάλη ὁ [z] στέλλω.
ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γα-
λιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ,
27 Πρὸς παρθένον [a] μεμνηστευμένην ἀν-
δρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ [a] μιμνήσκο-
ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. μαι.
28 Καὶ [b] εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, [c] χαίρω.
εἶπε, Χαῖρε [c] κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, [d] λέγω.
[d] εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. [e] εἴδω.
29 Ἡ δὲ [e] ἰδοῦσα [f] διεταράχθη ἐπὶ τῷ λό- [f] ταράττω.
γῳ αὐτοῦ· καὶ [g] διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπα- [g] λέγω.
σμὸς οὗτος.
30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ [h] φο- [h] φοβέομαι.
βοῦ Μαριάμ· [i] εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. [i] εὑρίσκω.
31 Καὶ ἰδοὺ, [k] συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ [l] τέξῃ [k] λαμβάνω.
υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. [l] τίκτω.
32 Οὗτος [m] ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς Ὑψίστου [m] εἰμί.
[n] κληθήσεται· καὶ [o] δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς [n] καλέω.
τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. [o] δίδωμι.
33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς
τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ [m] ἔσται
τέλος.

34 Εἶπε

34 [r] Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς
ἔσαι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
[p] κρίνω. 35 Καὶ [p] ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ,
Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις
* γεννάω. Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ * γεννώμενον
ἐκ σοῦ ἅγιον, [n] κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.
36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ
αὐτὴ [k] συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρᾳ αὐτῆς· καὶ
[q] εἰμί. οὗτος μὴν ἕκτος [q] ἐστὶν αὐτῇ τῇ [n] καλουμένῃ
στείρᾳ.
37 [v] Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν
ῥῆμα.
38 [z] Εἶπε δὲ Μαριὰμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου·
[r] γίνομαι. [r] γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ [s] ἀπῆλθεν
[s] ἵστημι. ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
[t] πορεύω. 39 ¶ Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις, [t] ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς,
εἰς πόλιν Ἰούδα.
40 Καὶ [b] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ
[u] ἀσπάζομαι. [u] ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.
[x] ἀκούω. 41 Καὶ [s] ἐγένετο ὡς [x] ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν
[y] σκιρτάω. ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, [y] ἐσκίρτησε τὸ βρέφος
[z] πλήθω. ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ [z] ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ.
[a] φωνή. 42 Καὶ [a] ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶ-
[b] λέγω. πεν, [b] Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ [b] εὐλο-
γημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
[c] ἔρχομαι. 43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα [c] ἔλθῃ ἡ μήτηρ
τοῦ Κυρίου μου πρὸς με;
[d] γίνομαι. 44 Ἰδοὺ γὰρ ὡς [d] ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ
[e] σκιρτάω. σου εἰς τὰ ὦτά μου, [e] ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει
τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
[f] πίστις. 45 Καὶ μακαρία ἡ [f] πιστεύσασα· ὅτι [g] ἔσται
[g] εἰμί. τελείωσις τοῖς [h] λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυ-
[h] λαλέω. ρίου.
46 Καὶ εἶπε Μαριὰμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή
μου τὸν Κύριον.
[i] ἀγάλλω. 47 Καὶ [i] ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ
Θεῷ τῷ σωτῆρί μου·

48 Ὅτι

48 Ὅτι [k]ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς [k] βλέπω.
δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με
πᾶσαι αἱ γενεαί.
49 Ὅτι [l]ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, [l] ποιέω.
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς
[m]φοβουμένοις αὐτόν. [m] φέβομαι.
51 [l]Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ.
[o]διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐ- [o] σκορπίζω.
τῶν.
52 [p]Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕ- [p] αἱρέω.
ψωσε ταπεινούς·
53 Πεινῶντας [q]ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλου- [q] πλέω.
τοῦντας [r]ἐξαπέστειλε κενούς. [r] στέλλω.
54 [s]Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, [s] λαμβάνω.
[t]μνησθῆναι ἐλέους [t] μιμνήσκομαι.
55 (Καθὼς [u]ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας
ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ) εἰς [u] λαλέω.
τὸν αἰῶνα.
56 [x]Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆ- [x] μένω.
νας τρεῖς, καὶ [y]ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. [y] στρέφω.
57 ¶ Τῇ δὲ Ἐλισάβετ [q]ἐπλήσθη ὁ χρόνος
τοῦ *τεκεῖν αὐτήν· καὶ [d]ἐγέννησεν υἱόν. * τίκτω.
58 Καὶ [z]ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς [z] ἀκούω.
αὐτῆς ὅτι [a]ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ [a] μεγαλ.
μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
59 Καὶ [b]ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ [c]ἦλ- [b] γίνομαι.
θον [d]περιτεμεῖν τὸ παιδίον καὶ [e]ἐκάλουν αὐτὸ [c] ἔρχομαι.
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. [d] τέμνω.
60 Καὶ [f]ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, [e] καλέω.
Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. [f] κρίνω.
61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, Ὅτι οὐδείς [g]ἐ- [g] εἰμί.
στιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι
τούτῳ.
62 [h]Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν [h] νεύω.
θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν.
63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, [i]ἔγραψε, λέ- [i] γράφω.
γων, Ἰωάννης [g]ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύ-
μασαν πάντες.

k ἀνοίγω. 64 k Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆ-
l λαλέω. μα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ· καὶ l ἐλάλει εὐλογῶν τὸν
Θεόν.
65 Καὶ b ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς
περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς
Ἰουδαίας l διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα.
m τίθημι. 66 Καὶ m ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες, ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον
τοῦτο ε ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ε ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.
n πλήθω: 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ n ἐπλήσθη
o φημί. πνεύματος ἁγίου· καὶ o προεφήτευσε, λέγων,
68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
p σκέπτομαι ὅτι p ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ
αὐτοῦ.
q ἐγείρω. 69 Καὶ q ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ
οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·
70 Καθὼς l ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁ-
γίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς
πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς.
72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ
x μιμνήσκομαι. x μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ·
73 Ὅρκον ὃν s ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πα-
s ὀμνύω. τέρα ἡμῶν, τοῦ t δοῦναι ἡμῖν,
t δίδωμι. 74 Ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
* ῥύω. *ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ,
75 Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ,
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.
76 Καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίστου c κλη-
u πορεύω. θήσῃ· u προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου,
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,
77 Τοῦ t δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ
αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν·
78 Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς
x σκέπτομαι. x ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους·
y φαίνω. 79 y Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θα-
z δύω. νάτου καθημένοις, τοῦ z κατευθῦναι τοὺς πόδας
ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

UMI

80 Τὸ δὲ παιδίον [a] ηὔξανε καὶ [b] ἐκραταιοῦτο [a] αὐξάνω.
πνεύματι· καὶ [c] ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας [b] κρατόω.
ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. [c] εἰμι.

Κεφ. β. Cap. II.

[a] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, [b] ἐξῆλθε [a] γίνομαι.
δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, [c] ἀπο- [b] ἔρχομαι.
γράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. [c] γράφω.
2 (Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη [a] ἐγένετο,
[d] ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου) [d] ἡγέομαι.
3 Καὶ [e] ἐπορεύοντο πάντες [c] ἀπογράφεσθαι, [e] πορεύω.
ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
4 [f] Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ [f] βαίνω.
πόλεως Ναζαρὲθ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν
Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, (διὰ τὸ [g] εἶναι [g] εἰμί.
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ.)
5 [c] Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ [h] μεμνη- [h] μνήσκομαι.
στευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6 [a] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ [g] εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, [i] ἐ- [i] πλήθω.
πλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ [k] τεκεῖν αὐτήν. [k] τίκτω.
7 Καὶ [k] ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν [k] πρωτότοκον,
καὶ [l] ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ [m] ἀνέκλινεν αὐ- [l] σπαργανόω.
τὸν ἐν τῇ φάτνῃ· διότι οὐκ [g] ἦν αὐτοῖς τόπος [m] κλίνω.
ἐν τῷ καταλύματι.
8 ¶ Καὶ ποιμένες [g] ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐ-
τῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς
νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου [n] ἐπέστη αὐτοῖς, [n] ἵστημι.
καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ [o] ἐφο- [o] φοβέομαι.
βήθησαν φόβον μέγαν.
10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖ-
σθε. ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγά-
λην, ἥτις [g] ἔσται παντὶ τῷ λαῷ.
11 Ὅτι [k] ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, (ὅς
[g] ἐστι Χριστὸς Κύριος) ἐν πόλει Δαβίδ.
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον. [p] Εὑρήσετε βρέ- [p] εὑρίσκω.
φος [l] ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
13 Καὶ ἐξαίφνης [a] ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ
πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν,
καὶ λεγόντων,

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰ-
ρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
15 Καὶ [a] ἐγένετο, ὡς [b] ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν
εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποι-
μένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, [b] Διέλθωμεν δὴ
[q] εἴδω. ἕως Βηθλεέμ, καὶ [q] ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γε-
[r] γνωρίζω. γονός, ὃ ὁ Κύριος [r] ἐγνώρισεν ἡμῖν.
[f] σπεύδω. 16 Καὶ [b] ἦλθον [f] σπεύσαντες, καὶ [p] ἀνεῦρον
τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος
κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
17 [q] Ἰδόντες δὲ [r] διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥή-
ματος τοῦ [s] λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου
τούτου.
[t] θαῦμα. 18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες [t] ἐθαύμασαν
[u] λαλέω. περὶ τῶν [u] λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
πρὸς αὐτούς.
19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥή-
ματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
[x] στρέφω. 20 Καὶ [x] ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζον-
[y] ἀκούω. τες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς [y] ἤκουσαν
καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.
21 ¶ Καὶ ὅτε [i] ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ
[z] τέμνω. [z] περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ [a] ἐκλήθη τὸ ὄνομα
[a] καλέω. αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ [a] κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ
[b] λαμβάνω. τοῦ [b] συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
[c] πλήθω. 22 Καὶ ὅτε [c] ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ κα-
[d] ἄγω. θαρισμοῦ αὐτῆς κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, [d] ἀνή-
[e] ἵστημι. γαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, [e] παραστῆσαι
τῷ Κυρίῳ,
[f] γράφω. 23 (Καθὼς [f] γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, Ὅτι
[g] οἴγω. πᾶν ἄρσεν [g] διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ
[a] κληθήσεται.)
[h] δίδωμι. 24 Καὶ τοῦ [h] δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον
ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νε-
οσσοὺς περιστερῶν.
[i] εἰμί. 25 ¶ Καὶ ἰδού, [i] ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσα-
λὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλη-
σιν

UMI

σιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ πνεῦμα ἅγιον [i] ἦν ἐπ' αὐτόν.
26 Καὶ [i] ἦν αὐτῷ [k] κεχρηματισμένον ὑπὸ [k] χρημα.
τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ [l] ἰδεῖν θάνατον [l] εἴδω.
πρὶν ἢ [l] ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.
27 Καὶ [m] ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱε- [m] ἔρχομαι.
ρόν· καὶ ἐν τῷ [d] εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ [n] εἰθισμένον [n] ἔθω.
τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,
28 Καὶ αὐτὸς [o] ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκά- [o] δέχομαι.
λας αὐτοῦ, καὶ [p] εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε, [p] λέγω.
29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·
30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν
σου,
31 Ὃ [q] ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων [q] ἑτοιμ.
τῶν λαῶν·
32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν
λαοῦ σου Ἰσραήλ.
33 Καὶ [i] ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυ-
μάζοντες ἐπὶ τοῖς [r] λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. [r] λαλέω.
34 Καὶ [p] εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶ-
πε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὗτος
κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν, ἐν τῷ
Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον [p] ἀντιλεγόμενον·
35 (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν [m] διελεύσε-
ται ῥομφαία) ὅπως ἂν [s] ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ [s] καλύπτω.
πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.
36 ¶ Καὶ [i] ἦν Ἄννα προφῆτις θυγάτηρ
Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη [t] προβεβηκυῖα [t] βαίνω.
ἐν ἡμέραις πολλαῖς, [u] ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς [u] ζάω.
ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.
37 Καὶ αὐτὴ χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσ-
σάρων, ἣ οὐκ [x] ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ [x] ἵστημι.
[y] δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. [y] δέομαι.
38 Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ [x] ἐπιστᾶσα [p] ἀν-
θωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερου-
σαλήμ.
39 Καὶ ὡς [z] ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νό- [z] τέλος.

μὸν Κυρίου[a], ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς
τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέθ.
40 Τὸ δὲ παιδίον [b]ηὔξανε καὶ [c]ἐκραταιοῦτο
πνεύματι, [d]πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ
[e]ἦν ἐπ᾽ αὐτό.
41 Καὶ [f]ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔ-
τος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.
42 Καὶ ὅτε [g]ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, [h]ἀναβάν-
των αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορ-
τῆς,
43 Καὶ [i]τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ [a]ὑπο-
στρέφειν αὐτούς, [k]ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ, καὶ οὐκ [l]ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ [e]εἶναι,
[m]ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν· καὶ [n]ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν
τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.
45 Καὶ μὴ [o]εὑρόντες αὐτὸν, [a]ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν.
46 Καὶ [g]ἐγένετο, μεθ᾽ ἡμέρας τρεῖς [o]εὗρον
αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ [p]καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν
διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ [q]ἐπερω-
τῶντα αὐτούς.
47 [r]Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ,
ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.
48 Καὶ [s]ἰδόντες αὐτὸν [t]ἐξεπλάγησαν· καὶ
πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποί-
ησας ἡμῖν οὕτως; ἰδού, ὁ πατήρ σου [u]κἀγὼ [x]ὀ-
δυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι [n]ἐζητεῖτέ
με; οὐκ [s]ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ
[e]εἶναί με.
50 Καὶ αὐτοὶ οὐ [y]συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλά-
λησεν αὐτοῖς.
51 Καὶ [z]κατέβη μετ᾽ αὐτῶν, καὶ [a]ἦλθεν εἰς
Ναζαρέθ· καὶ [b]ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς.
Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ
καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Κεφ.

a στρέφω.
b αὐξάνω.
c κρατόω.
d πλήθω.
e εἰμί.
f πορεύω.
g γίνομαι.
h βαίνω.
i τέλος.
k μένω.
l γινώσκω.
m ἔρχομαι.
n ζητέω.
o εὑρίσκω.
p ἵζω.
q ἐρωτάω.
r ἵστημι.
s εἴδω.
t πλήσσω.
u καὶ ἐγώ.
x ὀδυνάω.
y ἵω.
z βαίνω.
a ἔρχομαι.
b εἰμί.

Κεφ. γʹ. Cap. III.

Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τι-
βερίου Καίσαρος, [a] ἡγεμονεύοντος Πον- [a] ἡγέομαι.
τίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος
τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνί-
τιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τε-
τραρχοῦντος,
2 Ἐπ᾽ ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, [b] ἐγέ- [b] γίνομαι.
νετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου
υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.
3 Καὶ [c] ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ [c] ἔρχομαι.
Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
4 Ὡς [d] γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου [d] γράφω.
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ, [e] Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας [e] ἑτοιμάζω.
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
5 Πᾶσα φάραγξ [f] πληρωθήσεται, καὶ πᾶν [f] πλήθω.
ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ [g] ἔσται τὰ [g] εἰμί.
σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς
λείας,
6 Καὶ [h] ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ [h] ὄπτομαι.
Θεοῦ.
7 [i] Ἔλεγεν οὖν τοῖς [k] ἐκπορευομένοις ὄχ- [i] λέγω.
λοις βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχι- [k] πορεύω.
δνῶν, τίς [l] ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλού- [l] δεικνύω.
σης ὀργῆς;
8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας
καὶ μὴ [m] ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα [m] ἄρχω.
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύνα-
ται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων [n] ἐγεῖραι τέκ- [n] ἐγείρω.
να τῷ Ἀβραάμ.
9 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δεν-
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται.
10 Καὶ [o] ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγον- [o] ἐρωτάω.
τες, Τί οὖν ποιήσομεν;

[p] κρίνω. 11 [p] Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων
[q] δίδωμι. δύο χιτῶνας, [q] μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔ-
χων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.
12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι· καὶ
εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;
13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον
[r] τάσσω. παρὰ τὸ [r] διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.
14 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι,
λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε
[s] σείω. πρὸς αὐτούς, Μηδένα [s] διασείσητε, μηδὲ [t] συ-
[t] φαίνω. κοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
15 ¶ Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογι-
ζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,
16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι, λέγων,
[u] ὕδωρ. Ἐγὼ μὲν [u] ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ
[x] λύω. ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς [x] λῦσαι τὸν ἱ-
μάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βα-
πτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα-
[y] ἄγω. θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· καὶ [y] συνάξει τὸν σῖτον εἰς
[z] καίω. τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον [z] κατακαύσει
πυρὶ ἀσβέστῳ.
[*] ἀγγέλλω. 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν [*] εὐηγ-
γελίζετο τὸν λαόν.
19 ¶ Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμε-
νος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης
[a] τίθημι. 20 [a] Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέ-
κλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
[b] γίνομαι. 21 ¶ [b] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅ-
παντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσ-
[c] οἴγω. ευχομένου, [c] ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν·
[d] βαίνω. 22 Καὶ [d] καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ
[e] γίνομαι. φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ [e] γενέσθαι, λέγουσαν, Σὺ [f] εἶ ὁ
[f] εἰμί. υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ [g] ηὐδόκησα.
[g] δοκέω. 23 ¶ Καὶ αὐτὸς [f] ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν
τριάκοντα

τριάκοντα ἀρχόμενος, [f] ὢν (ὡς [h] ἐνομίζετο) [h] νόμω.
υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ Ἠλὶ,
24 Τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰ-
αννὰ, τοῦ Ἰωσήφ,
25 Τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ
Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ,
26 Τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεῒ, τοῦ
Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰούδα,
27 Τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ
Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ,
28 Τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ
Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἢρ,
29 Τοῦ Ἰωσῆ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ
Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ,
30 Τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ
Ἰωνὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ,
31 Τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματταθὰ,
τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαβὶδ,
32 Τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ὠβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ
Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν,
33 Τοῦ Ἀμιναδὰβ, τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ Ἐσρὼμ,
τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα.
34 Τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ,
τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ,
35 Τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τοῦ
Ἑβὲρ, τοῦ Σαλὰ,
36 Τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ
Νῶε, τοῦ Λάμεχ,
37 Τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ,
τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν,
38 Τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. δ΄. Cap. IV.

Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης, [a] ὑπέ- [a] στρέφω.
στρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ [b] ἤγετο ἐν τῷ [b] ἄγω.
πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον
2 Ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος
ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ [c] ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς [c] φάγω.
ἡμέραις ἐκείναις· καὶ [d] συντελεσθεισῶν αὐτῶν, [d] τέλος.
ὕστερον [e] ἐπείνασε. [e] πεινάω.

f εἰμί. 3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς f εἶ
g γίνομαι. τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ, ἵνα g γένηται ἄρ-
τος.

h κρίνω. 4 Καὶ h ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέ-
i γράφω. γων, i Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ k ζή-
k ζάω. σεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος
l δεικνύω. ὑψηλὸν, l ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.

m δίδωμι. 6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ m δώσω
τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν·
ὅτι ἐμοὶ m παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω, δίδωμι
αὐτήν.

n κύω. 7 Σὺ οὖν ἐὰν n προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου,
*Ab. πᾶσα, f ἔσται σου * πάντα.
viz. ἐξουσία. 8 Καὶ h ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὕ-
παγε ὀπίσω μου σατανᾶ· γέγραπται γὰρ, n Προσ-
κυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λα-
τρεύσεις.

9 Καὶ b ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
a ἵστημι. a ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ, Εἰ ὁ υἱὸς f εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
ἐντεῦθεν κάτω.

10 i Γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐ-
p τέλλω. τοῦ p ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ q διαφυλάξαι σε.
q φυλάττω. 11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν r ἀροῦσί σε, μήποτε
r αἴρω. s προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
s κόπτω. 12 Καὶ h ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι
u εἴρω. u εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

13 Καὶ d συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ
διάβολος, c ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

a στρέφω. 14 ¶ Καὶ a ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυ-
νάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ
x ἔρχομαι. φήμη x ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ
αὐτοῦ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

y τρέφω. 16 Καὶ x ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲθ, οὗ f ἦν
z ἔθω. y τεθραμμένος καὶ x εἰσῆλθε κατὰ τὸ z εἰωθὸς αὐ-
τῷ,

τῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συν-
αγωγήν· καὶ [a] ἀνέστη [b] ἀναγνῶναι. — [a] ἵστημι.
17 Καὶ [c] ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ — [b] γινώσκω.
προφήτου· καὶ [d] ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, [e] εὗρε τὸν — [c] δίδωμι.
τόπον οὗ [f] ἦν [g] γεγραμμένον, — [d] πτύσσω.
18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν [h] ἔχρι- — [e] εὑρίσκω.
σέ με εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς [i] ἀπέσταλκέ με, — [f] εἰμί.
[k] ἰάσασθαι τοὺς [l] συντετριμμένους τὴν καρδίαν· — [g] γράφω.
κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς — [h] χρίω.
ἀνάβλεψιν· [i] ἀποστεῖλαι [m] τεθραυσμένους ἐν — [i] στέλλω.
ἀφέσει· — [k] ἰάομαι.
19 Κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. — [l] τρίβω.
20 Καὶ [d] πτύξας τὸ βιβλίον, [c] ἀποδοὺς τῷ — [m] θραύω.
ὑπηρέτῃ, [n] ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγω- — [n] ἕζω.
γῇ οἱ ὀφθαλμοὶ [f] ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
21 [o] Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς, Ὅτι — [o] ἄρχω.
σήμερον [p] πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς — [p] πλέος.
[q] ὠσὶν ὑμῶν. — [q] οὖς.
22 Καὶ πάντες [r] ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύ- — [r] μαρτυρ.
μαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς [s] ἐκπο- — [s] πείρω.
ρευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ
οὗτός [f] ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;
23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Πάντως [t] ἐρεῖτέ μοι — [t] εἴρω.
τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον
σεαυτόν· ὅσα [u] ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερ- — [u] ἀκούω.
ναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
24 Εἶπε δέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς
προφήτης δεκτός [f] ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.
25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆ-
ραι [f] ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ,
ὅτε [x] ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, — [x] κλείω.
ὡς [y] ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. — [y] γίνομαι.
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν [z] ἐπέμφθη Ἡ- — [z] πέμπω.
λίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς [a] γυ- — [a] γυνή.
ναῖκα χήραν.
27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ [b] ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου — [b] εἰμί.
τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν
[c] ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος. — [c] καθαίρω.
28 Καὶ [d] ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συ- — [d] πλέος.
ναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ

29 Καὶ [e] ἀναστάντες [f] ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω
τῆς πόλεως· καὶ [g] ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ὀφρύος
τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν [h] ᾠκοδόμητο, εἰς
τὸ [i] κατακρημνίσαι αὐτόν.
30 Αὐτὸς δὲ [k] διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, [l] ἐ-
πορεύετο.
31 ¶ Καὶ [k] κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ, πόλιν
τῆς Γαλιλαίας· καὶ [b] ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
σάββασι.
32 Καὶ [m] ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ [b] ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ [b] ἦν ἄνθρωπος
ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ [n] ἀνέ-
κραξε φωνῇ μεγάλῃ,
34 Λέγων, [o] Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Να-
ζαρηνέ; [k] ἦλθες, [p] ἀπολέσαι ἡμᾶς; [q] οἶδά
σε τίς [b] εἶ· ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.
35 Καὶ [r] ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων,
[s] Φιμώθητι, καὶ [k] ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ [t] ῥίψαν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, [k] ἐξῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν [u] βλάψαν αὐτόν.
36 Καὶ [x] ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ [y] συν-
ελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος
οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀ-
καθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;
37 Καὶ [z] ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς
πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
38 ¶ [a] Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, [b] εἰσῆλ-
θεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σί-
μωνος [c] ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ
[d] ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
39 Καὶ [a] ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, [e] ἐπετίμησε
τῷ πυρετῷ· καὶ [f] ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
[a] ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
40 [g] Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον
ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, [h] ἤγαγον αὐτοὺς
πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας
[i] ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.
41 [d] Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,

κράζοντα

e ἵστημι. f βάλλω. g ἄγω. h δέμω. i κρημνός. k ἔρχομαι. l πείρω. m πλήσσω. n κράζω. o ἐάω. p ὄλλυμι. q εἴδω. r τίω. s φιμός. t ῥίπτω. u βλάπτω. x γίνομαι. y λαλέω. z πείρω. a ἵστημι. b ἔρχομαι. c εἰμί. d ἐρωτάω. e τίω. f ἵημι. g δύω. h ἄγω. i τίθημι.

UMI

κράζοντα καὶ λέγοντα, Ὅτι σὺ [c] εἶ ὁ Χριστὸς ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ [k] εἴα αὐτὰ λα- [k] ἐάω.
λεῖν ὅτι [l] ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν [e] εἶναι. [l] εἴδω.
42 [m] Γενομένης δὲ ἡμέρας [b] ἐξελθὼν [n] ἐπο- [m] γίνομαι.
ρεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι [o] ἐζήτουν [n] πείρω.
αὐτόν, καὶ [b] ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ [p] κατεῖχον αὐ- [o] ζητέω.
τὸν τοῦ μὴ [n] πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. [p] ἔχω.
43 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέ- [q] πόλις.
ραις [q] πόλεσιν [r] εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βα- [r] ἀγγέλλω.
σιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο [s] ἀπέσταλμαι. [s] στέλλω.
44 Καὶ [c] ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς
Γαλιλαίας.

Κεφ. ε. Cap. V.

[a] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι [a] γίνομαι.
αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ [b] εἰμί.
αὐτὸς [b] ἦν [c] ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννη- [c] ἵστημι.
σαρέτ·
2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα [c] ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμ-
νην· οἱ δὲ ἁλιεῖς [d] ἀποβάντες ἀπ᾽ αὐτῶν [e] ἀπέ- [d] βαίνω.
πλυναν τὰ δίκτυα. [e] πλύνω.
3 [d] Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ [b] ἦν τοῦ
Σίμωνος, [f] ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς [g] ἐπαν- [f] ἐρωτάω.
αγαγεῖν ὀλίγον· καὶ [h] καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ [g] ἄγω.
πλοίου τοὺς ὄχλους. [h] ἕζω.
4 Ὡς δὲ [i] ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν [i] παύω.
Σίμωνα, [g] Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλά-
σατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 Καὶ [k] ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, [k] κρίνω.
[e] Ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης τῆς νυκτὸς [l] κοπιάσαντες, [l] κοπιάω.
οὐδὲν [m] ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω [m] λαμβάνω.
τὸ δίκτυον.
6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, [n] συνέκλεισαν ἰχθύ- [n] κλείω.
ων πλῆθος πολύ· [o] διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον [o] ῥήσσω.
αὐτῶν. [p] νεύω.
7 Καὶ [p] κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ [q] ἔρχομαι.
ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ [q] ἐλθόντας [m] συλλαβέσθαι αὐ- [r] πλέος.
τοῖς· καὶ [q] ἦλθον, καὶ [r] ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ [s] βυθός.
πλοῖα, ὥστε παρά τι [s] βυθίζεσθαι αὐτά. [t] εἴδω.
8 [t] Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος [u] προσέπεσε τοῖς [u] πίπτω.
γόνασι

γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων, [q] Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι
ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι Κύριε.
9 Θάμβος γὰρ [x] περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ [m] συν-
έλαβον.
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην,
υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ [b] ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι.
Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ [y] φοβοῦ·
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους [b] ἔσῃ ζωγρῶν.
11 Καὶ [z] καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν
γῆν, [a] ἀφέντες ἅπαντα, [b] ἠκολούθησαν αὐτῷ.
12 ¶ Καὶ [c] ἐγένετο ἐν τῷ [d] εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ
τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ
[e] ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, [f] πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, [g] ἐδε-
ήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί
με καθαρεῖσαι.
13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, [h] ἥψατο αὐτοῦ, εἰ-
πὼν, Θέλω, [i] καθαρείσθητι· Καὶ εὐθέως ἡ λέ-
πρα [k] ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ.
14 Καὶ αὐτὸς [l] παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ
εἰπεῖν· ἀλλὰ [k] ἀπελθὼν [m] δεῖξον σεαυτὸν τῷ
ἱερεῖ, καὶ [n] προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου,
καθὼς [o] προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς.
15 [k] Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ·
καὶ [k] συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θε-
ραπεύεσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.
16 Αὐτὸς δὲ [d] ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις,
καὶ προσευχόμενος.
17 ¶ Καὶ [c] ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ
αὐτὸς [d] ἦν διδάσκων· καὶ [d] ἦσαν καθήμενοι Φα-
ρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ [d] ἦσαν [k] ἐληλυ-
θότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαί-
ας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου [d] ἦν εἰς τὸ
[p] ἰᾶσθαι αὐτούς.
18 Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄν-
θρωπον ὃς [d] ἦν [q] παραλελυμένος· καὶ [r] ἐζήτουν
αὐτὸν [s] εἰσενεγκεῖν, καὶ [t] θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.
19 Καὶ μὴ [u] εὑρόντες διὰ ποίας [x] εἰσενέγ-
κωσιν

x ἔχω.
y φοβέομαι.
z ἄγω.
a ἵω.
b ἀκολουθέω.
c γίνομαι.
d εἰμί.
e εἴδω.
f πίπτω.
g δέομαι.
h ἅπτω.
i καθαίρω.
k ἔρχομαι.
l ἀγγέλλω.
m δείκνυμι.
n φέρω.
o τάσσω.
p ἰάομαι.
q λύω.
r ζητέω.
s φέρω.
t τίθημι.
u εὑρίσκω.
x φέρω.

κωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, [y] ἀναβάντες ἐπὶ [y] βαίνω.
τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων [z] καθῆκαν αὐτὸν [z] ἵημι.
σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον, ἔμπροσθεν τοῦ
Ἰησοῦ.
20 Καὶ [a] ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· [a] εἴδω.
Ἄνθρωπε, [b] ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. [b] ἵω.
22 Καὶ [c] ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμμα- [c] ἄρχω.
τεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς [d] ἐστιν οὗτος [d] εἰμί.
ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται [b] ἀφιέναι
ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;
23 [e] Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς [e] γινώσκω.
αὐτῶν, [f] ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί δια- [f] κρίνω.
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23 Τί [d] ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν, [b] Ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, [g] Ἔγειραι [g] ἐγείρω.
καὶ περιπάτει;
24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς [b] ἀφιέναι ἁμαρτίας, (εἶπε
τῷ [h] παραλελυμένῳ) Σοὶ λέγω, [i] ἔγειραι, καὶ [h] λύω.
[k] ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, [l] πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. [i] ἐγείρω.
25 Καὶ παραχρῆμα [m] ἀναστὰς ἐνώπιον αὐ- [k] αἴρω.
τῶν, [k] ἄρας ἐφ᾽ ᾧ [n] κατέκειτο, [o] ἀπῆλθεν εἰς τὸν [l] πείρω.
οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. [m] ἵστημι.
26 Καὶ ἔκστασις [p] ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδό- [n] κεῖμαι.
ξαζον τὸν Θεόν· καὶ [q] ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, [o] ἔρχομαι.
Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. [p] λαμβάνω.
27 ¶ Καὶ μετὰ ταῦτα [o] ἐξῆλθε, καὶ [r] ἐθεάσατο [q] πλέω.
τελώνην ὀνόματι Λευΐν [s] καθήμενον ἐπὶ τὸ τε- [r] θεάομαι.
λώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. [s] ἧμαι.
28 Καὶ [t] καταλιπὼν ἅπαντα, [u] ἀναστὰς [t] λείπω.
[x] ἠκολούθησεν αὐτῷ. [u] ἵστημι.
29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευῒς [x] ἀκόλουθος.
αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ [d] ἦν ὄχλος τελω-
νῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἳ [d] ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κα-
τακείμενοι.
30 Καὶ [y] ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ [y] γογγύζω.
οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγον-
τες, Διὰ τί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθί-
ετε καὶ πίνετε;

31 Καὶ

31 Καὶ [f] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς
αὐτούς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰα-
τροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
32 Οὐκ [o] ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
33 ¶ Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διὰ τί οἱ μα-
θηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις
ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ
ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;
34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς
υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν
[d] ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
35 [o] Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν [k] ἀπαρ-
θῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36 [x] Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς,
[y] Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει
ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ
ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
[z] ῥήσσω. παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, [z] ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς
[a] χέω. ἀσκούς· καὶ αὐτὸς [a] ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ [b] ἀπο-
[b] ὄλλυμι. λοῦνται.
[*] βάλλω. 38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς [*] βλη-
[c] τηρέω. τέον· καὶ ἀμφότεροι [c] συντηροῦνται.
[d] πίνω. 39 Καὶ οὐδεὶς [d] πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει
[e] εἰμί. νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός [e] ἐστιν.

Κεφ. ς'. Cap. VI.

[a] γίνομαι. [a] ΕΓένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ
[b] πείρω. [b] διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων·
καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ
ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσί.
[c] εἰμί. 2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί
[d] κρίνω. ποιεῖτε ὃ οὐκ [c] ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
[e] γινώσκω. 3 Καὶ [d] ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰη-
[f] ποιέω. σοῦς, Οὐδὲ τοῦτο [e] ἀνέγνωτε ὃ [f] ἐποίησε Δαβίδ,
[g] πεινάω. ὁπότε [g] ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;
[h] ἔρχομαι. 4 Ὡς [h] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοὺς

τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως [i] ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ [i] λαμβάνω.
[k] ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ [c] ἔξεστι φαγεῖν [k] δίδωμι.
εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;
5 Καὶ [l] ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι κύριός [c] ἐστιν ὁ [l] λέγω.
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 ¶ [a] Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ [h] εἰσ-
ελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν·
καὶ [c] ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ
[c] ἦν ξηρά.
7 [m] Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ [m] τηρέω.
οἱ φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει,
ἵνα [n] εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ. [n] εὑρίσκω.
8 Αὐτὸς δὲ [o] ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ [o] εἴδω.
εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα,
[p] Ἔγειραι, καὶ [q] στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ [q] ἀνα- [p] ἐγείρω.
στὰς ἔστη. [q] ἵστημι.
9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, [r] Ἐπε- [r] ἐπερωτάω.
ρωτήσω ὑμᾶς, τί [c] ἔξεστι τοῖς σάββασιν; [s] ἀγα- [s] ποιέω.
θοποιῆσαι, ἢ [s] κακοποιῆσαι; ψυχὴν [t] σῶσαι, [t] σώζω.
ἢ [u] ἀπολέσαι; [u] ὀλλύω.
10 Καὶ [x] περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς [x] βλέπω.
εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ
ἐποίησεν οὕτω· καὶ [q] ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ
ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
11 Αὐτοὶ δὲ [y] ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ [z] διελά- [y] πλέος.
λουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ. [z] λαλέω.
12 ¶ [a] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, [b] ἐξ- [a] γίνομαι.
ῆλθεν εἰς τὸ ὄρος [c] προσεύξασθαι· καὶ [d] ἦν [e] δια- [b] ἔρχομαι.
νυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. [c] εὐχή.
13 ¶ Καὶ ὅτε [a] ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώ- [d] εἰμί.
νησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ [f] ἐκλεξάμενος ἀπ' [e] νύξ.
αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους [g] ὠνόμασε, [f] λέγω.
14 (Σίμωνα, ὃν καὶ [g] ὠνόμασε Πέτρον, καὶ [g] ὄνομα.
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰω-
άννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,
15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν,
16 Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώ-
την, ὃς καὶ [a] ἐγένετο προδότης)

17 Καὶ

[h] βαίνω. 17 Καὶ [h] καταβὰς μετ' αὐτῶν, [i] ἔστη ἐπὶ τό-
[i] ἵστημι. που πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος
πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ
[k] ἔρχομαι. [k] ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ [l] ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νό-
[l] ἰάομαι. σων αὐτῶν.
18 Καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκα-
[m] θεραπεύω. θάρτων· καὶ [m] ἐθεραπεύοντο.
19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ·
ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ [k] ἐξήρχετο, καὶ [l] ἰᾶτο
πάντας.
[n] αἴρω. 20 ¶ Καὶ αὐτὸς [n] ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, Μακάριοι οἱ
πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα [d] ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτα-
σθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γε-
λάσετε.
22 Μακάριοί [d] ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ
[o] ὅρος. ἄνθρωποι, καὶ ὅταν [o] ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνει-
δίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονη-
ρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
[p] σκαίρω. 23 Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ [p] σκιρ-
τήσατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐ-
[q] ποιέω. ρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ [q] ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ
πατέρες αὐτῶν.
24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέ-
χετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
[r] πλέος. 25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ [r] ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πει-
νάσετε. Οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν ὅτι πεν-
θήσετε καὶ κλαύσετε.
26 Οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι
πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ [q] ἐποίουν τοῖς
ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
27 Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶ-
τε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦ-
σιν ὑμᾶς.
28 Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, καὶ
[s] ἐπηρεάζω. προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν [s] ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε
καὶ

UM

καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον,
καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, [t] δίδου· καὶ ἀπὸ [t] δίδωμι.
τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.
31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ
ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
ποία ὑμῖν χάρις [d] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς
ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποι-
οῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις [d] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.
34 Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε
[u] ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις [d] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα [u] ἀπο- [u] λαμβάνω.
λάβωσι τὰ ἴσα.
35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ
ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπί-
ζοντες· καὶ [d] ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
[d] ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός [d] ἐστιν
ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
36 [§] Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων [d] ἐστί.
37 Καὶ μὴ [x] κρίνετε, καὶ οὐ μὴ [x] κριθῆτε· [x] κρίνω.
μὴ [y] καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ [y] καταδικασθῆτε· [y] δίκη.
[z] ἀπολύετε, καὶ [z] ἀπολυθήσεσθε. [z] λύω.
38 [a] Δίδοτε, καὶ [a] δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον [a] δίδωμι.
καλὸν [b] πεπιεσμένον καὶ [c] σεσαλευμένον καὶ [b] πιέζω.
[d] ὑπερεκχυνόμενον [e] δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· [c] σάλος.
τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, [f] ἀντιμετρηθή- [d] χέω.
σεται ὑμῖν. [e] δίδωμι.
39 ¶ Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύ- [f] μέτρον.
ναται τυφλὸς τυφλὸν [g] ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότε- [g] ἄγω.
ροι εἰς βόθυνον [h] πεσοῦνται; [h] πίπτω.
40 Οὐκ [i] ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον [i] εἰμί.
αὐτοῦ· [k] κατηρτισμένος δὲ πᾶς [i] ἔσται ὡς ὁ δι- [k] ἄρτιος.
δάσκαλος αὐτοῦ.
41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφ-
θαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ
ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

42 Ἡ

42 Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου,
Ἀδελφὲ, [l] ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δο-
κὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις
ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.

43 Οὐ γάρ [i] ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρ-
πὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρ-
πὸν καλόν.

44 Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ
γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα,
οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.

45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυ-
ροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ
τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα
αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποι-
εῖτε ἃ λέγω;

47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων μου
[m] δεικνύω. τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, [m] ὑποδείξω ὑμῖν
[n] δέμω. τίνι [i] ἐστὶν ὅμοιος.

[o] σκάπτω. 48 Ὅμοιός [i] ἐστιν ἀνθρώπῳ [n] οἰκοδομοῦντι
[p] βαθύς. οἰκίαν, ὃς [o] ἔσκαψε καὶ [p] ἐβάθυνε, καὶ [q] ἔθηκε θε-
[q] τίθημι. μέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· [r] πλημμύρας δὲ γενομένης
[r] πλῆθος. [s] προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
[s] ῥήσσω. οὐκ ἴσχυσε [t] σαλεῦσαι αὐτήν· [u] τεθεμελίωτο γὰρ
[t] σάλος. ἐπὶ τὴν πέτραν.

[u] θεμέλιον. 49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός [i] ἐστιν
ἀνθρώπῳ [n] οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν
χωρὶς θεμελίου· ᾗ [s] προσέῤῥηξεν ὁ ποταμός, καὶ
[x] γίνομαι. εὐθέως [h] ἔπεσε, καὶ [x] ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκί-
ας ἐκείνης μέγα.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

[a] πλήρης. ΕΠεὶ δὲ [a] ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
[b] ἔρχομαι. εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, [b] εἰσῆλθεν εἰς Κα-
περναούμ.

2 Ἑκατον-

UM

2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς
ἔχων, ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς [c] ἦν αὐτῷ ἔντι- [c] εἰμί.
μος.
3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, [d] ἀπέστειλε πρὸς [d] στέλλω.
αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐ-
τὸν ὅπως [b] ἐλθὼν [e] διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. [e] σώζω.
4 Οἱ δὲ [f] παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, [f] γίνομαι.
παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, ὅτι ἄ-
ξιός [c] ἐστιν ᾧ [g] παρέξει τοῦτο. [g] ἔχω.
5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συνα-
γωγὴν αὐτὸς [h] ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. [h] δέμω.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [i] ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς· ἤδη [i] πορεύομαι.
δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, [k] ἔ- [k] πέμπω.
πεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέ-
γων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· (οὐ γάρ εἰμι ἱκα-
νὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου [b] εἰσέλθῃς·
7 Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν [l] ἠξίωσα πρὸς σε [b] ἐλ- [l] ἀξιόω.
θεῖν·) ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ [m] ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. [m] ἰάομαι.
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
τασσόμενος, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ
λέγω τούτῳ, [n] Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ [n] πορεύομαι.
ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποί-
ησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν
αὐτόν· καὶ [o] στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄ- [o] στρέφω.
χλῳ εἶπε, Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ το-
σαύτην πίστιν [p] εὗρον. [q] εὑρίσκω.
10 Καὶ [o] ὑποστρέψαντες οἱ [k] πεμφθέντες
εἰς τὸν οἶκον, [p] εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαί-
νοντα.
11 ¶ Καὶ [f] ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, [n] ἐπορεύετο [q] ἑξῆς.
εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν· καὶ [n] συνεπορεύοντο
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πολύς.
12 Ὡς δὲ [r] ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ [r] ἐγγύς.
ἰδοὺ [s] ἐξεκομίζετο [t] τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὴς [s] κομίζω.
τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πό- [t] θνήσκω.
λεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ.
13 Καὶ [u] ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, [x] ἐσπλαγχ- [u] εἴδω.
νίσθη ἐπ᾽ αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. [x] σπλάγχνον.
14 Καὶ

y ἅπτω. 14 Καὶ [b] προσελθὼν [y] ἥψατο τῆς σοροῦ· (οἱ δὲ
z ἵστημι. βαστάζοντες [z] ἔστησαν) καὶ εἶπε, Νεανίσκε, σοὶ
a ἐγείρω. λέγω, [a] ἐγέρθητι.
b ἵζω. 15 Καὶ [b] ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ [c] ἤρξατο
c ἄρχω. λαλεῖν· καὶ [d] ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
d δίδωμι. 16 [e] Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας· καὶ ἐδόξαζον
e λαμβάνω. τὸν Θεὸν, λέγοντες, Ὅτι προφήτης μέγας [f] ἐγή-
f ἐγείρω. γερται ἐν ἡμῖν· καὶ, ὅτι [g] ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν
g σκέπτομαι. λαὸν αὐτοῦ.
h ἔρχομαι. 17 Καὶ [h] ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ
Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
i ἀγγέλλω. 18 Καὶ [i] ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ προσκαλεσά-
μενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰω-
άννης,
k πέμπω. 19 [k] Ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σὺ [l] εἶ
l εἰμί. ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
m γίνομαι. 20 [m] Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες,
n στέλλω. εἶπον, Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς [n] ἀπέσταλκεν ἡμᾶς
πρὸς σὲ, λέγων, Σὺ [l] εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν;
21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς
ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν·
o χάρις. καὶ τυφλοῖς πολλοῖς [o] ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.
p κρίνω. 22 Καὶ [p] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
q πείρω. [q] Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε
καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ
περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκού-
ουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·
r σκάζω. 23 Καὶ μακάριός [l] ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ [r] σκανδα-
λισθῇ ἐν ἐμοί.
24 [h] Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου,
[c] ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου,
Τί [h] ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
25 Ἀλλὰ τί [h] ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρω-
πον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις [s] ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ,
s ἕω. οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες,
ἐν τοῖς βασιλείοις [l] εἰσίν.

26 Ἀλλὰ

UMI

26 Ἀλλὰ τί [h] ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφή-
την; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
φήτου.
27 Οὗτός [l] ἐστι περὶ οὗ [f] γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ [f] γράφω.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυ-
ναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ οὐδείς
[l] ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ,
μείζων αὐτοῦ [l] ἐστι.
29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι
[t] ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα [t] δίκη.
Ἰωάννου·
30 Οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν
τοῦ Θεοῦ [u] ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες [u] τίθημι.
ὑπ' αὐτοῦ.
31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς
ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι [l] εἰσὶν
ὅμοιοι;
32 Ὅμοιοί [l] εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ
[x] καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ [x] ἧμαι.
λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ [z] ὠρχήσασθε· [y] αὐλῶ.
[a] ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ [b] ἐκλαύσατε. [z] ὀρχέομαι.
33 [c] Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς μή- [a] θρῆνος.
τε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε, [b] κλαίω.
Δαιμόνιον ἔχει. [c] ἔρχομαι.
34 [c] Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων
καὶ πίνων· καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.
35 Καὶ [d] ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων [d] δίκη.
αὐτῆς πάντων.
36 ¶ [e] Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων [e] ἐρωτάω.
ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ [c] εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν [f] κλίνω.
τοῦ φαρισαίου, [f] ἀνεκλίθη. [g] εἰμι.
37 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἥτις [g] ἦν [h] γινώσκω.
ἁμαρτωλὸς, [h] ἐπιγνοῦσα ὅτι [i] ἀνάκειται ἐν τῇ [i] κεῖμαι.
οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, [k] κομίσασα ἀλάβαστρον [k] κομίζω.
μύρου,
38 Καὶ [l] στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὀπίσω, [l] ἵστημι.
κλαίουσα

[m] ἄρχω. κλαίουσα [m] ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
[n] ἐκμάσσω. [n] ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
[o] ἀλείφω. [o] ἤλειφε τῷ μύρῳ.
[p] εἴδω. 39 [p] Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν
[q] εἰμί. εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Οὗτος, εἰ [q] ἦν προ-
φήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις
ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός [q] ἐστι.
[r] κρίνω. 40 Καὶ [r] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐ-
τὸν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ὁ δέ φησι, Δι-
δάσκαλε, εἰπέ.
41 Δύο χρεωφειλέται [q] ἦσαν δανειστῇ τινι·
ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος,
πεντήκοντα.
[s] δίδωμι. 42 Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν [s] ἀποδοῦναι, ἀμφο-
[t] χάρις. τέροις [t] ἐχαρίσατο· Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον
αὐτὸν ἀγαπήσει;
43 [r] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο· Ὁ δὲ εἶ-
πεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.
[u] στρέφω. 44 Καὶ [u] στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σί-
[x] φημί. μωνι [x] ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
[c] εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πό-
[y] βρέχω. δας μου οὐκ [s] ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔ-
βρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς
[z] ἐκμάσσω. αὐτῆς [z] ἐξέμαξε.
[a] δίδωμι. 45 Φίλημά μοι οὐκ [a] ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς
[b] ἔρχομαι. [b] εἰσῆλθον οὐ [c] διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς
[c] λείπω. πόδας.
46 Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ [d] ἤλειψας·
[d] ἀλείφω. αὕτη δὲ μύρῳ [d] ἤλειψέ μου τοὺς πόδας.
47 [e] Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁ-
μαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί· ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ
[f] ἵω. δὲ ὀλίγον [f] ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
48 Εἶπε δὲ αὐτῇ, [f] Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι.
49 Καὶ [g] ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν
[g] ἄρχω. ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός [h] ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας [f] ἀ-
[h] εἰμί. φίησιν.

50 Εἶπ

50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου [i] σώζω.
σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. [k] πείρω.

Κεφ. η΄. Cap. VIII.

Καὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ [b] καθεξῆς, καὶ αὐτὸς [a] γίνομαι.
[c] διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων [b] ἑξῆς.
καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ [c] ὁδός.
δώδεκα σὺν αὐτῷ.
2 Καὶ γυναῖκές τινες αἳ [d] ἦσαν [e] τεθεραπευ- [d] εἰμί.
μέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενει- [e] θεραπεύω.
ῶν· Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς
δαιμόνια ἑπτὰ [f] ἐξεληλύθει, [f] ἔρχομαι.
3 Καὶ Ἰωάννα, γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώ- [g] ὅστις.
δου· καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, [g] αἵτινες [h] κονέω.
[h] διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4 [i] Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πό- [i] ἴω.
λιν [k] ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ πα- [k] πείρω.
ραβολῆς,
5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον
αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν [l] ἔπεσε παρὰ [l] πίπτω.
τὴν ὁδόν, καὶ [m] κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ [m] πατέω.
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
6 Καὶ ἕτερον [m] ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν
[n] ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. [n] ξηρός.
7 Καὶ ἕτερον [l] ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν,
καὶ [o] συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι [p] ἀπέπνιξαν αὐτό. [o] φύω.
8 Καὶ ἕτερον [l] ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγα- [p] πνίγω.
θήν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.
Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων [q] ὦτα ἀκούειν, [q] οὖς.
ἀκουέτω.
9 [r] Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [r] ἐρωτάω.
λέγοντες, Τίς [d] εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;
10 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν [s] δέδοται [t] γνῶναι τὰ [s] δίδωμι.
μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν [t] γινώσκω.
παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ
ἀκούοντες μὴ [i] συνιῶσιν.
11 [d] Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος
[d] ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.
12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν, [d] εἰσὶν οἱ ἀκούον-
τες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν

λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντε
[u] σώζω. [u] σωθῶσιν.
13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μ
χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχου
σιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πει
[x] ἵστημι. ρασμοῦ [x] ἀφίστανται.
14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας [l] πεσὸν, οὗτοί [d] εἰ
σιν οἱ ἀκούσαντες· καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτ
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου [k] πορευόμενοι [p] συμπνίγονται
[y] φέρω. καὶ οὐ [y] τελεσφοροῦσι.
15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί [d] εἰσιν [g] οἵτι
νες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τ
λόγον, κατέχουσι, καὶ [y] καρποφοροῦσιν ἐν ὑπο
μονῇ.
[z] ἅπτω. 16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον [z] ἅψας, καλύπτει αὐ
τὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ
[a] πείρω. ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ [a] εἰσπορευόμενο
βλέπωσι τὸ φῶς.
[b] εἰμί. 17 Οὐ γάρ [b] ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν [c] γενή
[c] γίνομαι. σεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ [d] γνωσθήσεται, καὶ εἰ
[d] γινώσκω. φανερὸν [e] ἔλθῃ.
[e] ἔρχομαι. 18 ¶ Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ
[f] δίδωμι. [f] δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκε
[g] αἴρω. ἔχειν [g] ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
19 ¶ [c] Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτη
[h] δύναμαι. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ [h] ἠδύναντο συντυχεῖ
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
[i] ἀγγέλλω. 20 Καὶ [i] ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, Ἡ μή
[k] ἵστημι. τηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου [k] ἑστήκασιν ἔξω, [l] ἰδεῖ
εἴδω. σε θέλοντες.
[m] κρίνω. 21 Ὁ δὲ [m] ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μή
τηρ μου καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί [b] εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.
22 ¶ Καὶ [c] ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, κα
[n] βαίνω. αὐτὸς [n] ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
[o] ἄγω. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, [e] Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν
[p] ὕπνος. τῆς λίμνης. Καὶ [o] ἀνήχθησαν.
[q] πλέος. 23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν [p] ἀφύπνωσε· καὶ [n] κα
[r] κίνδυνος. τέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην· καὶ [q] συνε
πληροῦντο, καὶ [r] ἐκινδύνευον. 24 [e] Προσ-

24 [e] Προσελθόντες δὲ [f] διήγειραν αὐτὸν,
λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, [t] ἀπολλύμεθα. Ὁ [f] ἐγείρω.
δὲ [f] ἐγερθεὶς [u] ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύ- [t] ὀλλύω.
δωνι τοῦ ὕδατος· καὶ [x] ἐπαύσαντο, καὶ [c] ἐγένετο [u] τίω.
γαλήνη. [x] παύω.
25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ποῦ [b] ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν;
[y] Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς [y] φέβομαι.
ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός [b] ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέ-
μοις [z] ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν [z] τάττω.
αὐτῷ;
26 ¶ Καὶ [a] κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν [a] πλέω.
Γαδαρηνῶν, ἥτις [b] ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλι- [b] εἰμί.
λαίας.
27 [c] Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, [d] ὑπ- [c] ἔρχομαι.
ήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς [e] εἶχε [d] ἄντα.
δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν· καὶ ἱμάτιον οὐκ [e] ἔχω.
ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ [g] ἔμενεν, ἀλλ' [f] δύω.
ἐν τοῖς μνήμασιν. [g] μένω.
28 [h] Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ [i] ἀνακράξας, [h] εἴδω.
προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, Τί [i] κράζω.
ἐμοὶ καὶ σοί Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέο- [k] πίπτω.
μαί σου μή με βασανίσῃς.
29 [l] Παρήγγελλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκα- [l] ἀγγέλλω.
θάρτῳ [m] ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς [m] ἔρχομαι.
γὰρ χρόνοις [n] συνηρπάκει αὐτόν· καὶ [o] ἐδεσμεῖ- [n] ἁρπάζω.
το ἁλύσεσι καὶ πέδαις, φυλασσόμενος· καὶ δι- [o] δέω.
ῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, [p] ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμο- [p] ἐλαύνω.
νος εἰς τὰς ἐρήμους.
30 [q] Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, [q] ἐρωτάω.
Τί σοι [r] ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών· ὅτι [r] εἰμί.
δαιμόνια πολλὰ [m] εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.
31 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ [s] ἐπιτάξῃ [s] τάττω.
αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον [m] ἀπελθεῖν.
32 [r] Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βο-
σκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα
[t] ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους [m] εἰσελθεῖν. Καὶ [t] τρέπω.
[t] ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
33 [m] Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου, [m] εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ [u] ὥρ- [u] ὁρμάω.

μνησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην
καὶ [x] ἀπεπνίγη.
34 [y] Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ [z] γεγενημένον
[a] ἔφυγον· καὶ [b] ἀπελθόντες [c] ἀπήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.
35 [b] Ἐξῆλθον δὲ [d] ἰδεῖν τὸ [e] γεγονός· καὶ
[b] ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ [f] εὗρον [g] καθήμενον
τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια [b] ἐξεληλύθει
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ Ἰησοῦ· καὶ [h] ἐφοβήθησαν.
36 [c] Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ [d] ἰδόντες
πῶς [i] ἐσώθη ὁ [k] δαιμονισθείς.
37 Καὶ [l] ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος
τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν, [b] ἀπελθεῖν ἀπ᾽
αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ [m] συνείχοντο· αὐτὸς δὲ
[n] ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, [o] ὑπέστρεψεν.
38 [p] Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ [b] ἐξεληλ-
λύθει τὰ δαιμόνια, [q] εἶναι σὺν αὐτῷ· [r] ἀπέλυσε δὲ
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων,
39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ [s] διηγοῦ ὅσα
ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ [b] ἀπῆλθε, καθ᾽ ὅλην
τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς.
40 ¶ [e] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ [o] ὑποστρέψαι τὸν Ἰη-
σοῦν, [t] ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· [q] ἦσαν γὰρ πάν-
τες προσδοκῶντες αὐτόν.
41 Καὶ ἰδού, [b] ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάει-
ρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς [u] ὑπῆρχε·
καὶ [x] πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει
αὐτὸν [b] εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·
42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς [q] ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν
τῶν δώδεκα, καὶ αὕτη [y] ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ
ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι [z] συνέπνιγον αὐτόν.
43 Καὶ γυνὴ [a] οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν
δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς [b] προσαναλώσασα
ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ᾽ οὐδενὸς [c] θεραπευ-
θῆναι.
44 [d] Προσελθοῦσα ὄπισθεν, [e] ἥψατο τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα [f] ἔστη
ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 Καὶ

[x] πνίγω. [y] εἴδω. [z] γίνομαι. [a] φεύγω. [b] ἔρχομαι. [c] ἀγγέλλω. [d] εἴδω. [e] γίνομαι. [f] εὑρίσκω. [g] ἧμαι. [h] φοβέομαι. [i] σόος. [k] δαίμων. [l] ἐρωτάω. [m] ἔχω. [n] βαίνω. [o] στρέφω. [p] δέομαι. [q] εἰμί. [r] λύω. [s] ἡγέομαι. [t] δέχομαι. [u] ἄρχω. [x] πίπτω. [y] θνήσκω. [z] πνίγω. [a] εἰμί. [b] ἁλίσκω. [c] θεράπων. [d] ἔρχομαι. [e] ἅπτω. [f] ἵστημι.

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ [e] ἁψάμενός
μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε
καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ [e] ἁψάμενός
μου;
46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μού τις· ἐγὼ
γὰρ [g] ἔγνων δύναμιν [d] ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. [g] γινώσκω.
47 [h] Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ [i] ἔλαθε, τρέμου- [h] εἶδα.
σα [d] ἦλθε, καὶ [k] προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν [i] λανθάνω.
ἥψατο αὐτοῦ [l] ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς [k] πίπτω.
τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς [m] ἰάθη παραχρῆμα. [l] ἀγγέλλω.
48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, [n] Θάρσει θύγατερ· ἡ [m] ἰάομαι.
πίστις σου [o] σέσωκέ σε· [p] πορεύου εἰς εἰρήνην. [n] θάρσος.
49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ [o] σόος.
τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ, Ὅτι [q] τέθνη- [p] πείρω.
κεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. [q] θνήσκω.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας [r] ἀπεκρίθη αὐτῷ, [r] κρίνω.
λέγων, Μὴ [s] φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ [o] σωθή- [s] φέβομαι.
σεται.
51 [d] Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ [t] ἀφῆκεν [t] ἔω.
εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-
τέρα.
52 [u] Ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ [x] ἐκόπτοντο αὐ- [u] κλαίω.
τήν. Ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· οὐκ [q] ἀπέθανεν, [x] κόπτω.
ἀλλὰ καθεύδει.
53 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι [q] ἀπέ-
θανεν.
54 Αὐτὸς δὲ [y] ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ [y] βάλλω.
κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, [a] ἐφώνησε λέγων, [z] κράτος.
Ἡ παῖς, ἐγείρου. [a] φωνή.
55 Καὶ [b] ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ [b] στρέφω.
ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ [d] διέταξεν αὐτῇ [e] δο- [c] ἵστημι.
θῆναι φαγεῖν. [d] τάσσω.
56 Καὶ [c] ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ [e] δίδωμι.
παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ [f] γε- [f] γίνομαι.
γονός.

Κεφ. θ′. Cap. IX.

a καλέω. [a] ΣΥγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθη
b δίδωμι. τὰς αὐτοῦ, [b] ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θε
ραπεύειν.
c στέλλω. 2 Καὶ [c] ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βα
d ἰάομαι. σιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ [d] ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε εἰ
τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρ
τον, μήτε ἀργύριον· μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνα
ἔχειν.
e ἔρχομαι. 4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν [e] εἰσέλθητε, ἐκεῖ [f] μέ
f μένω. νετε, καὶ ἐκεῖθεν [e] ἐξέρχεσθε.
g δέχομαι. 5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ [g] δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχό
μενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτ
h τινάσσω. ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν [h] ἀποτινάξατε, εἰς μαρ
τύριον ἐπ᾽ αὐτούς.
6 [e] Ἐξερχόμενοι δὲ [e] διήρχοντο κατὰ τὰς κώ
μας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παν
i ἀκούω. ταχοῦ.
k πείρω. 7 ¶ [i] Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τ
l ἐγείρω. γινόμενα ὑπ᾽ αὐτοῦ πάντα· καὶ [k] διηπόρει, δι
m φαίνω. τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης [l] ἐγήγερτα
n ἵστημι. ἐκ νεκρῶν·
o κεφαλή. 8 Ὑπό τινων δέ, ὅτι Ἠλίας [m] ἐφάνη· ἄλλα
p εἰμί. δέ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων [n] ἀνέστη.
q εἴδω. 9 Καὶ εἶπεν ὁ Ἡρώδης, Ἰωάννην ἐγὼ [o] ἀ
r στρέφω. πεκεφάλισα· τίς δέ [p] ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκού
s ἡγέομαι. τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει [q] ἰδεῖν αὐτόν.
t ποιέω. 10 ¶ Καὶ [r] ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι [s] δι
u λαμβάνω. ηγήσαντο αὐτῷ ὅσα [t] ἐποίησαν· καὶ [u] παραλα
x χώρος. βὼν αὐτοὺς [x] ὑπεχώρησε κατ᾽ ἰδίαν εἰς τόπο
y γινώσκω. ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά.
z ἀκόλουθος. 11 Οἱ δὲ ὄχλοι [y] γνόντες [z] ἠκολούθησαν αὐ
a δέχομαι. τῷ· καὶ [a] δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περ
b ἰάομαι. τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντα
c ἄρχω. θεραπείας [b] ἰᾶτο.
d ἔρχομαι. 12 Ἡ δὲ ἡμέρα [c] ἤρξατο κλίνειν· [d] προσελ
e λύω. θόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, [e] Ἀπόλυσο

τὸ

τὸν ὄχλον ἵνα [d] ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώ-
μας καὶ τοὺς ἀγροὺς, [e] καταλύσωσι, καὶ [f] εὕρωσιν [f] εὑρίσκω.
ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ [g] ἐσμέν. [g] εἰμί.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, [h] Δότε αὐτοῖς ὑ- [h] δίδωμι.
μεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ [g] εἰσὶν ἡμῖν
πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες· εἰ μήτι
[i] πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν [i] πείρω.
λαὸν τοῦτον βρώματα.
14 [k] Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι· [k] εἰμί.
Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, [l] Κατακλίνατε [l] κλίνω.
αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.
15 Καὶ [m] ἐποίησαν οὕτω, καὶ [l] ἀνέκλιναν [m] ποιέω.
ἅπαντας.
16 [n] Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο [n] λαμβάνω.
ἰχθύας, [o] ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, [p] εὐλόγη- [o] βλέπω.
σεν αὐτούς· καὶ [q] κατέκλασε, καὶ [h] ἐδίδου τοῖς [p] λέγω.
μαθηταῖς, [r] παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. [q] κλάω.
17 Καὶ [s] ἔφαγον, καὶ [t] ἐχορτάσθησαν πάντες· [r] τίθημι.
καὶ [u] ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, [s] φάγω.
κόφινοι δώδεκα. [t] χόρτος.
18 ¶ Καὶ [x] ἐγένετο ἐν τῷ [k] εἶναι αὐτὸν προσ- [u] αἴρω.
ευχόμενον καταμόνας, [y] συνῆσαν αὐτῷ οἱ μα- [x] γίνομαι.
θηταί· καὶ [z] ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων, Τίνα με [y] εἰμί.
λέγουσιν οἱ ὄχλοι [a] εἶναι; [z] ἐρωτάω.
19 Οἱ δὲ [b] ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάννην [a] εἰμί.
τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προ- [b] κρίνω.
φήτης τις τῶν ἀρχαίων [c] ἀνέστη. [c] ἵστημι.
20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε;
[b] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ
Θεοῦ.
21 Ὁ δὲ [d] ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, [e] παρήγγειλε [d] τίω.
μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο. [e] ἀγγέλλω.
22 Εἰπὼν, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [f] πάσχω.
πολλὰ [f] παθεῖν, καὶ [g] ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ [g] δοκιμάζω.
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμμα- [h] κτείνω.
τέων, καὶ [h] ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [i] ἐγείρω.
[i] ἐγερθῆναι. [k] λέγω.
23 [k] Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει [l] ἔρχομαι.
ὀπίσω μου [l] ἐλθεῖν, [m] ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ [m] ἀρνέομαι.

[n] ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκο-
λουθείτω μοι.
24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [p] σῶ-
σαι, [q] ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν [q] ἀπολέσῃ τὴ[ν]
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
25 Τί γὰρ [r] ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσα[ς]
τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ [q] ἀπολέσας, ἢ ζη-
μιωθείς;
26 Ὃς γὰρ ἂν [s] ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺ[ς]
λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [s] ἐπαισχυνθήσε-
ται, ὅταν [l] ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς,
καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.
27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε
[c] ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂ[ν]
ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
28 [t] Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ
ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ [u] παραλαβὼν τὸν Πέτρον κα[ὶ]
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, [x] ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος
[y] προσεύξασθαι.
29 Καὶ [t] ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν,
τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱμα-
τισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.
30 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο [z] συνελάλουν αὐτῷ,
οἵτινες [a] ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας.
31 Οἳ [b] ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξο-
δον αὐτοῦ, [a] ἣν [c] ἔμελλε [d] πληροῦν ἐν Ἱερου-
σαλήμ.
32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, [a] ἦσαν [e] βε-
βαρημένοι ὕπνῳ· [f] διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν
δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς [g] συνεστῶ-
τας αὐτῷ.
33 Καὶ [h] ἐγένετο ἐν τῷ [i] διαχωρίζεσθαι αὐ-
τοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
Ἐπιστάτα, καλόν [a] ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [a] εἶναι· καὶ ποιή-
σωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ Μωσεῖ μίαν,
καὶ μίαν Ἠλίᾳ· μὴ * εἰδὼς ὃ λέγει.
34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, [h] ἐγένετο νεφέ-
λη, καὶ [k] ἐπεσκίασεν αὐτούς· [l] ἐφοβήθησαν δὲ ἐν
τῷ ἐκείνους [m] εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ

[n] αἴρω.
[o] ἀκόλουθος.
[p] σόος.
[q] ὄλλυμι.
[r] ὠφελέω.
[s] αἶσχος.
[t] γίνομαι.
[u] λαμβάνω.
[x] βαίνω.
[y] εὐχή.
[z] λαλέω.
[a] εἰμί.
[b] ὄπτομαι.
[c] μέλλω.
[d] πλέος.
[e] βαρύς.
[f] ἐγρήγορος.
[g] ἵστημι.
[h] γίνομαι.
[i] χῶρος.
* εἴδω.
[k] σκιά.
[l] φέβομαι.
[m] ἔρχομαι.

35 Καὶ φωνὴ [h] ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέ-
γουσα, Οὗτός [a] ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ
ἀκούετε.
36 Καὶ ἐν τῷ [h] γενέσθαι τὴν φωνήν, [n] εὑρέ- [n] εὑρίσκω.
θη ὁ Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ [o] ἐσίγησαν, καὶ [o] σιγάω.
οὐδενὶ [p] ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν [p] ἀγγέλλω.
ὧν [q] ἑωράκασιν. [q] ὁράω.
37 ¶ [h] Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ [r] ἑξῆς ἡμέρᾳ, [m] κα- [r] ἑξῆς.
τελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους [s] συνήντησεν αὐ- [s] ἀντάω.
τῷ ὄχλος πολύς.
38 Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου [t] ἀνεβόησε, [t] βοάω.
λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, [u] ἐπίβλεψον [u] βλέπω.
ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής [a] ἐστί μοι.
39 Καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ
ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀ-
φροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, [x] συντρῖβον [x] τρίβω.
αὐτόν. [y] δέομαι.
40 Καὶ [y] ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκ- [z] δύναμαι.
βάλλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ [z] ἠδυνήθησαν. [a] κρίνω.
41 [a] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ [b] στρέφω.
ἄπιστος καὶ [b] διεστραμμένη, ἕως πότε [c] ἔσομαι πρὸς [c] εἰμί.
ὑμᾶς, καὶ [d] ἀνέξομαι ὑμῶν; [e] Προσάγαγε ὧδε [d] ἔχω.
τὸν υἱόν σου. [e] ἄγω.
42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ [f] ἔρρηξεν [f] ῥήσσω.
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ [g] συνεσπάραξεν· [h] ἐπε- [g] σπαράσσω.
τίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, [h] τίω.
καὶ [i] ἰάσατο τὸν παῖδα· καὶ [k] ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ [i] ἰάομαι.
πατρὶ αὐτοῦ. [k] δίδωμι.
43 [l] Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ [m] με- [l] πλήσσω.
γαλειότητι τοῦ Θεοῦ· πάντων δὲ θαυμαζόντων [m] μέγας.
ἐπὶ πᾶσιν οἷς [n] ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς [n] ποιέω.
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, [o] τίθημι.
44 [o] Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ [p] ὦτα ὑμῶν τοὺς λό- [p] οὖς.
γους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει [q] παρα- [q] δίδωμι.
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. [r] γινώσκω.
45 Οἱ δὲ [r] ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ [c] ἦν [s] πα- [s] καλύπτω.
ρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ [t] αἴσθωνται [t] αἰσθάνομαι.
αὐτό· καὶ [u] ἐφοβοῦντο [x] ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ [u] φοβέομαι.
ῥήματος τούτου. [x] ἐρωτάω.

46 ¶ y Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς,
τὸ, τίς ἂν c εἴη z μείζων αὐτῶν.
47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς a ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς
καρδίας αὐτῶν, b ἐπιλαβόμενος παιδίου, c ἔστη-
σεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ·
48 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν d δέξηται τοῦτο
τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ d δέχεται·
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ d δέξηται, d δέχεται τὸν e ἀποστεί-
λαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπ-
άρχων, οὗτος f ἔσται μέγας.
49 g Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπι-
στάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
λοντα τὰ δαιμόνια· καὶ h ἐκωλύσαμεν αὐτὸν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.
50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ h κω-
λύετε· ὃς γὰρ οὐκ f ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
f ἐστιν.
51 ¶ i Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ k συμπληροῦσθαι τὰς
ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρό-
σωπον αὐτοῦ l ἐστήριξε τοῦ m πορεύεσθαι εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ.
52 Καὶ n ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου
αὐτοῦ· καὶ o πορευθέντες p εἰσῆλθον εἰς κώμην
Σαμαρειτῶν, ὥστε q ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
53 Καὶ οὐκ r ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ f ἦν o πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
54 f Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
καὶ Ἰωάννης, εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ
t καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ u ἀναλῶσαι αὐ-
τοὺς, ὡς καὶ Ἠλίας x ἐποίησε;
55 y Στραφεὶς δὲ z ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ
εἶπεν, Οὐκ a οἴδατε οἵου πνεύματός b ἐστε ὑμεῖς.
56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ c ἦλθε ψυχὰς
ἀνθρώπων d ἀπολέσαι, ἀλλὰ e σῶσαι. Καὶ f ἐ-
πορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 ¶ g Ἐγένετο δὲ f πορευομένων αὐτῶν, ἐν
τῇ ὁδῷ εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, h Ἀκολουθήσω σοι
ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, Κύριε.
58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ i ἀλώπε-
κες

y ἔρχομαι. z μέγας. a εἴδω. b λαμβάνω. c ἵστημι. d δέχομαι. e στέλλω. f εἰμί. g κρίνω. h κωλύω. i γίνομαι. k πλέος. l στηρίζω. m πείρω. n στέλλω. o πείρω. p ἔρχομαι. q ἕτοιμος. r δέχομαι. f εἴδω. t βαίνω. u ἀλίσκω. x ποιέω. y στρέφω. z τίω. a εἴδω. b εἰμί. c ἔρχομαι. d ὄλλυμι. e σόος. f πείρω. g γίνομαι. h ἀκόλουθος. i ἀλώπηξ.

UN

λεῖς φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κα-
τασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, [k] Ἀκολούθει μοι. k ἀκολουθέω.
Ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, [l] ἐπίτρεψόν μοι [c] ἀπελθόντι l τρέπω.
πρῶτον [m] θάψαι τὸν πατέρα μου. m θάπτω.
60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [n] Ἄφες τοὺς νε- n ἐάω.
κροὺς [m] θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ [c] ἀπελ-
θὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι Κύ-
ριε· πρῶτον δὲ [o] ἐπίτρεψόν μοι [p] ἀποτάξασθαι o τρέπω.
τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. p τάσσω.
62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέ-
πων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός [b] ἐστιν εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι. Cap. X.

Μετὰ δὲ ταῦτα [a] ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ a δεικνύω.
ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ [b] ἀπέστειλεν αὐ- b στέλλω.
τοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πό-
λιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.
2 Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς
πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· [c] δεήθητε οὖν τοῦ c δέομαι.
Κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς
τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
3 Ὑπάγετε· ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς
ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.
4 Μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μη-
δὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν [d] ἀσπά- d ἀσπάζομαι.
σησθε.
5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον
λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 Καὶ ἐὰν μὲν [e] ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, [f] ἐπανα- e εἰμί.
πάυσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μή γε, f παύω.
ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.
7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ
πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ
μισθοῦ αὐτοῦ [g] ἐστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας g εἰμί.
εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ
b παρατίθημι. δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ b παρατιθέμενα
ὑμῖν.
9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
i ἐγγύς. λέγετε αὐτοῖς, i Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.
10 Εἰς ἣν δ' [ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μ
k ἔρχομαι. δέχωνται ὑμᾶς, k ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατεί
ας αὐτῆς, εἴπατε,
l κόλλη. 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν l κολληθέντα ἡμῖν
m μάσσω. ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, m ἀπομασσόμεθα ὑμῖν
πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι i ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς
βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
12 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμ
ρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον e ἔσται ἢ τῇ πόλε
ἐκείνῃ.
13 Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά
n γίνομαι. ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι n ἐγένοντο αἱ δυνάμ
αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
o ἧμαι. σποδῷ o καθήμεναι p μετενόησαν.
p νέος. 14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερ
e ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν.
q ὕψος. 15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ q ὑψω
r βαίνω. θεῖσα, ἕως ᾅδου r καταβιβασθήσῃ.
16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθε
τῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθε
τεῖ τὸν b ἀποστείλαντά με.
s στρέφω. 17 ¶ s Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μ
χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑπο
τάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
t θεωρός. 18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, t Ἐθεώρουν τὸν σα
u πίπτω. τανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ u π
σόντα.
19 Ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πα
τεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσα
τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδι
κήσει.
20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τ
πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· Χαίρετε δ
μᾶλλο

UMI

μᾶλλον ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν x ἐγράφη ἐν τοῖς x γράφω.
οὐρανοῖς.
21 ¶ Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ y ἠγαλλιάσατο τῷ y ἀγάλλω.
πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, z Ἐξομολογοῦμαί z λέγω.
σοι πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι a ἀπέ- a κρύπτω.
κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ b ἀ- b καλύπτω.
πεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ,
ὅτι οὕτως c ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν c γίνομαι.
σου.
22 Πάντα d παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου· d δίδωμι.
καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς e ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· e εἰμί.
καὶ τίς e ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βού-
ληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
23 Καὶ f στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' f στρέφω.
ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
τες ἃ βλέπετε.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βα-
σιλεῖς g ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ g θέλω.
εἶδον· καὶ h ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ h ἤκουσαν. h ἀκούω.
25 ¶ Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις i ἀνέστη, ἐκπει- i ἵστημι.
ράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιή-
σας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐν τῷ νόμῳ τί
k γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; k γράφω.
27 Ὁ δὲ l ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύρι- l κρίνω.
ον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅ-
λης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτόν.
28 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς l ἀπεκρίθης· τοῦτο
ποίει, καὶ m ζήσῃ. m ζάω.
29 Ὁ δὲ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς n λαμβάνω.
τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς e ἐστί μου πλησίον; o πίπτω.
30 n Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρω- p δύω.
πός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱερι- q τίθημι.
χὼ, καὶ λῃσταῖς o περιέπεσεν, οἳ καὶ p ἐκδύσαν- r ἔρχομαι.
τες αὐτὸν, καὶ πληγὰς q ἐπιθέντες, r ἀπῆλθον, s ἕω.
s ἀφέντες t ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. t θνήσκω.
31 Κατὰ u συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέ- u κύρω.
βαινεν

x ἔρχομαι. βαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, x ἀν-
τιπαρῆλθεν.
32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸ[ν]
y εἴδω. τόπον, x ἐλθὼν καὶ y ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρ-
ῆλθε.
33 Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, x ἦλθε κα[τ']
z σπλάγχνον. αὐτὸν, καὶ y ἰδὼν αὐτὸν, z ἐσπλαγχνίσθη·
a δέω. 34 Καὶ x προσελθὼν a κατέδησε τὰ τραύ-
b βαίνω. ματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· b ἐπιβιβά-
c ἄγω. σας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, c ἤγαγεν αὐ-
d μέλει. τὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ d ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
e ἔρχομαι. 35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον e ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύ[ο]
f δίδωμι. δηνάρια f ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
g δαπανάω. d Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ,τι ἂν g προσδαπανή-
σῃς, ἐγὼ ἐν τῷ e ἐπανέρχεσθαί με, f ἀποδώ-
σω σοι.
36 Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησί-
h γίνομαι. ον h γεγονέναι τοῦ i ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;
i πίπτω. 37 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ'
αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, k Πορεύου, καὶ
k πορεύω. σὺ ποίει ὁμοίως.
38 ¶ h Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ k πορεύεσθαι αὐτοὺς
καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τι[ς]
l δέχομαι. ὀνόματι Μάρθα l ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς.
m εἰμί. 39 Καὶ τῇδε m ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μα-
n ἵζω. ρία, ἣ καὶ n παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.
o σπάω. 40 Ἡ δὲ Μάρθα o περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν
p ἵστημι. διακονίαν· p ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι
q λείπω. ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με q κατέλιπε διακο-
r λαμβάνω. νεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι r συναντιλάβηται.
s κρίνω. 41 s Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
t μεριμνάω. Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ u τυρβάζῃ περὶ
u τύρβη. πολλά.
x εἷς. 42 x Ἑνὸς δέ m ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγα-
y λέγω. θὴν μερίδα y ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ z ἀφαιρεθή-
z αἱρέω. σεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ.

Κεφ. ια. Cap.XI.

ΚΑὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ [b] εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τι- [a] γίνομαι.
νὶ προσευχόμενον, ὡς [c] ἐπαύσατο, εἶπέ [b] εἰμί.
τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, [d] δί- [c] παύω.
δαξον ἡμᾶς [e] προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης [d] διδάσκω.
ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. [e] εὔχω.
2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν [e] προσεύχησθε, λέ-
γετε, ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, [f] ἁ- [f] ἅγιος.
γιασθήτω τὸ ὄνομά σου· [g] ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· [g] ἔρχομαι.
γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς.
3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον [h] δίδου ἡμῖν τὸ [h] δίδωμι.
καθ' ἡμέραν.
4 Καὶ [i] ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ [i] ἕω.
αὐτοὶ [i] ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν, καὶ μὴ
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ [l] ῥῦσαι [k] φέρω.
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [l] ῥύω.
5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν [m] ἕξει [m] ἔχω.
φίλον, καὶ [n] πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, [n] πείρω.
καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρ-
τους.
6 Ἐπειδὴ φίλος μου [a] παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ
πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ [o] παραθήσω αὐτῷ. [o] τίθημι.
7 Κἀκεῖνος ἔσωθεν [p] ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή [p] κρίνω.
μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα [q] κέκλεισται, καὶ [q] κλείω.
τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην [b] εἰσίν· οὐ
δύναμαι [r] ἀναστὰς [h] δοῦναί σοι. [r] ἵστημι.
8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ [h] δώσει αὐτῷ [r] ἀναστάς,
διὰ τὸ [b] εἶναι αὐτοῦ φίλον· διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐ-
τοῦ [s] ἐγερθεὶς [h] δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. [s] ἐγείρω.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ [t] δοθήσεται [t] δίδωμι.
ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ [u] εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοι- [u] εὑρίσκω.
γήσεται ὑμῖν.
10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι [x] ἀνοιγήσεται. [x] οἴγω.
11 Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς
ἄρτον, μὴ λίθον [h] ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν,
μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν [h] ἐπιδώσει αὐτῷ;
12 Ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ [h] ἐπιδώσει αὐτῷ
σκορπίον;

13 Εἰ

[y] εἴδω. 13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, [y] οἴ-
δατε ἀγαθὰ δόματα [t] διδόναι τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ [t] δώ
πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
14 ¶ Καὶ [b] ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, κ
αὐτὸ [b] ἦν κωφόν· [z] ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξ-
[z] λαλέω. ελθόντος, [z] ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμα
οἱ ὄχλοι.
15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν Βεελζεβ
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμ
νια.
16 Ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον πα
* ζητέω. αὐτοῦ * ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.
[a] εἴδω. 17 Αὐτὸς δὲ [a] εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματ
[b] μερίζω. εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν [b] δι-
[c] ἐρημόω. αμερισθεῖσα, [c] ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκ
πίπτει.
18 Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν [b] διεμ
[d] ἵστημι. ερίσθη, πῶς [d] σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λ
γετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμ
νια.
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; δι
[e] εἰμί. τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ [e] ἔσονται.
20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω
[f] φθάνω. δαιμόνια, ἄρα [f] ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλε
τοῦ Θεοῦ.
[g] ὅπλον. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς [g] καθωπλισμένος φ
λάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ [e] ἐστὶ τὰ ὑπ
χοντα αὐτοῦ.
[h] ἔρχομαι. 22 Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ [h] ἐπελθ
νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ
[i] πείθω. [i] ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ [k] διαδίδω
[k] δίδωμι. 23 Ὁ μὴ [e] ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ [e] ἐστι· κ
ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.
24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα [h] ἐξέλθῃ
[l] στρέφω. πὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπ
ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει, [l]
ποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν [h] ἐξῆλθον.

25 K

25 Καὶ [h] ἐλθὸν εὑρίσκει [m] σεσαρωμένον καὶ [m] σαίρω.
κεκοσμημένον· [n] κόσμος.
26 Τότε [o] πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ [o] πείρω.
τερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ [h] εἰσ-
θόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ [p] γίνεται τὰ ἔσχατα [p] γίνομαι.
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 ¶ [p] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦ-
, [q] ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, [q] αἴρω.
πεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ [r] βαστάσασά [r] βαστάζω.
, καὶ μαστοὶ οὓς [s] ἐθήλασας. [s] θηλή.
28 Αὐτὸς δὲ εἶπε, Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀ-
οντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐ-
.
29 ¶ Τῶν δὲ ὄχλων [t] ἐπαθροιζομένων [u] ἤρ- [t] ἄθροος.
το λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά [e] ἐστι· ση- [u] ἄρχω.
ῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ [k] δοθήσεται αὐτῇ,
μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
30 Καθὼς γὰρ [p] ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς
νευίταις, οὕτως [e] ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
γενεᾷ ταύτῃ.
31 Βασίλισσα νότου [x] ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει [x] ἐγείρω.
τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρι-
αὐτούς· ὅτι [h] ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
ῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον
λομῶντος ὧδε.
32 Ἄνδρες Νινευῒ [d] ἀναστήσονται ἐν τῇ
ίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
ήν· ὅτι [y] μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· [y] νόος.
ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 Οὐδεὶς δὲ λύχνον [z] ἅψας, εἰς κρυπτὸν [z] ἅπτω.
θησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνί- [a] τίθημι.
ἵνα οἱ [b] εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέ- [b] πείρω.
σιν.
34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός [c] ἐστιν ὁ ὀφθαλ- [c] εἰμί.
ς· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς [c] ᾖ, καὶ ὅ-
ν τὸ σῶμά σου φωτεινόν [c] ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονη-
ς [c] ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκότος
ν.

36 Εἰ

36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ
χον τι μέρος σκοτεινὸν, [c] ἔσαι φωτεινὸν ὅλον,
ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
d λαλέω. 37 ¶ Ἐν δὲ τῷ [d] λαλῆσαι, [e] ἠρώτα αὐ
e ἐρωτάω. φαρισαῖός τις ὅπως [f] ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· [g]
f ἄριστον. σελθὼν δὲ [h] ἀνέπεσεν.
g ἔρχομαι. 38 Ὁ δὲ φαρισαῖος [i] ἰδὼν [k] ἐθαύμα
h πίπτω. ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
i εἴδω. 39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτὸν, Νῦν
k θαῦμα. μεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ
πίνακος, καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
μεστὸν ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν,
τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;
l δίδωμι. 41 Πλὴν τὰ [c] ἐνόντα [l] δότε ἐλεημοσύν
καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν [c] ἐστιν.
m δέκα. 42 Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι [m]
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ
λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγά
n καὶ ἐκεῖνος. τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, [n] κἀκεῖνα
o ἵω. [o] ἀφιέναι.
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπ
τε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς,
τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
44 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισα
ὑποκριταὶ, ὅτι [c] ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλ
καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ [i]
δασιν.
p κρίνω. 45 [p] Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέ
αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβ
ζεις.
46 Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐ
q βαστάζω. ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία [q] δυσβ
r ψαύω. στακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ [r] προσ
ψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημ
s κτείνω. τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν [s] ἀπέκτει
αὐτούς.
48 Ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τ

ἔργ

ργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν [f] ἀπέκ-
τειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ
μνημεῖα.
49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀ-
ποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ
ἐξ αὐτῶν [f] ἀποκτενοῦσι καὶ [t] ἐκδιώξουσιν· — t διώκω.
50 Ἵνα [u] ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν — u ζητέω.
προφητῶν, τὸ [x] ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς — x χύνω.
κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,
51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος
Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου
καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, [u] ἐκζητηθήσεται
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι [z] ἤρατε τὴν — z αἴρω.
κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ [a] εἰσήλθετε, καὶ — a ἔρχομαι.
τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς,
ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι — b ἄρχω.
δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
πλειόνων.
54 [c] Ἐνεδρεύοντες αὐτόν, καὶ ζητοῦντες — c ἕζω.
θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα [d] κατη- — d ἀγρεύω.
γορήσωσιν αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ΄. Cap XII.

Ἐν οἷς [a] ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄ- — a ἄγω.
χλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, [b] ἤρξατο — b ἄρχω.
λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Πρῶτον
προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαί-
ων, ἥτις [c] ἐστὶν ὑπόκρισις. — c εἰμί.
2 Οὐδὲν δὲ [d] συγκεκαλυμμένον [c] ἐστὶν ὃ οὐκ — d καλύπτω.
ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ [e] γνω- — e γινώσκω.
σθήσεται.
3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ
φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς [f] ἐλαλήσατε — f λαλέω.
ἐν τοῖς ταμείοις, [g] κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμά- — g κήρυξ.
των.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ [h] φοβη- — h φέβομαι.
θῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ
ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι.

5 [i] Ὑπο-

i δεικνύω. 5 i Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα h φοβηθῆτ
h φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχ
τα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, τ
τον h φοβήθητε.
6 Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρί
k λανθάνω. δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ c ἔστιν k ἐπιλελησμέ
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ;
l θρίξ. 7 Ἀλλὰ καὶ αἱ l τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν π
m ἀριθμός. σαι m ἠρίθμηνται· μὴ οὖν h φοβεῖσθε· πολλ
στρουθίων διαφέρετε.
n λέγω. 8 Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν n ὁμολογήση
ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀ
θρώπου n ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τ
ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
o ἀρνέομαι. 9 Ὁ δὲ o ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρ
πων, o ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
Θεοῦ.
10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀ
p ἵω. θρώπου, p ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγι
Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ p ἀφεθήσεται.
11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συ
αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μ
ριμνᾶτε πῶς ἢ τί n ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπ
τε.
12 Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.
13 ¶ Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκα
q μερίζω. λε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου q μερίσασθαι μετ᾽ ἐμ
τὴν κληρονομίαν.
r ἵστημι. 14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με r κ
τέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς;
s ὁράω. 15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, s Ὁρᾶτε καὶ φυλάσ
σεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύ
ειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ c ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντ
αὐτοῦ.
16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λ
t φέρω. γων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου t εὐφόρησεν
χώρα·
17 Καὶ u διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τ

ποιή

ιήσω, ὅτι ὀυκ ἔχω πȣ̃ [u] συνάξω τοὺς καρπούς [u] ἄγω.
ου.
18 Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· [x] καθελῶ μου [x] αἱρέω.
ὰς ἀποθήκας, καὶ [y] μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ [y] μέγας.
συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου, καὶ τὰ
ἀγαθά μου.
19 Καὶ [z] ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις [z] εἴρω.
πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀνα-
παύου, φάγε, [b] πίε, [c] εὐφραίνου. [b] πίνω.
20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρον, ταύτῃ τῇ [c] φρίνω.
νυκτὶ τὴν ψυχήν σου [d] ἀπαιτοῦσιν ἀπό σου· ἃ δὲ [d] αἰτέω.
ἡτοίμασας, τίνι [e] ἔσαι; [e] εἰμί.
21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς
Θεὸν πλουτῶν.
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ
τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑ-
μῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί [f] ἐνδύ- [f] δύω.
σησθε.
23 Ἡ ψυχὴ πλεῖόν [e] ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ
σῶμα, τοῦ ἐνδύματος.
24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρου-
σιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ [e] ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ
ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον
ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;
25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται [g] προσ- [g] τίθημι.
θεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
26 Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν
λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27 [h] Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει. [h] νόος.
οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν οὐδὲ Σολομὼν
ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ [i] περιεβάλετο ὡς ἓν [i] βάλλω.
τούτων.
28 Εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον [e] ὄν-
τα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς
οὕτως [k] ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι- [k] ἕω.
γόπιστοι;
29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί
πίητε· καὶ μὴ [l] μετεωρίζεσθε. [l] μετέωρος.
30 Ταῦτα γὰρ πάντα, τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου
ἐπιζητεῖ

m εἴδω. ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ m οἶδεν ὅτι n χρήζ
n χράω. τούτων.
31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
ταῦτα πάντα g προστεθήσεται ὑμῖν.
o φοβέομαι. 32 Μὴ o φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐ
p δίδωμι. κησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν p δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλε
33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ
τε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάν
q λείπω. μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν q ἀνέκλειπτον
τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ
διαφθείρει.
34 Ὅπου γάρ e ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐ
καὶ ἡ καρδία ὑμῶν e ἔσται.
r ζώννυμι. 35 e Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες r περιεζωσμ
ναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·
36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχ
s λύω. μένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε s ἀναλύσει
t ἔρχομαι. τῶν γάμων· ἵνα t ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, ε
u οἴγω. θέως u ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὓς t ἐλ
x εὑρίσκω. ὁ Κύριος x εὑρήσει y γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέ
y ἐγρήγορα. ὑμῖν ὅτι r περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς,
t παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.
38 Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ
ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ t ἔλθῃ, καὶ x εὕρῃ οὕτω, μ
κάριοί e εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.
a εἴδω. 39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ a ᾔδει ὁ οἰκο
b ἐγρήγορα. σπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, b ἐγρ
c ἐάω. ρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν c ἀφῆκε d διορυγῆναι τ
d ὀρύττω. κον αὐτοῦ.
e γίνομαι. 40 Καὶ ὑμεῖς οὖν e γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ἧ
ρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς
μᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ π
πάντας;
f εἰμί. 42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα f ἐστὶν ὁ
g ἵστημι. στὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν g καταστήσει
h δίδωμι. κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ h διδόναι
καιρῷ τὸ σιτομέτριον.

43 Μακάρι

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν [i] ἐλθὼν — [i] ἔρχομαι.
ὁ κύριος αὐτοῦ [k] εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. — [k] εὑρίσκω.
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
ὑπάρχουσιν αὐτοῦ [g] καταστήσει αὐτόν.
45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδί- — [l] ἄρχω.
σκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ [m] μεθύσκεσθαι· — [m] μέθυ.
46 [n] Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡ- — [n] ἥκω.
μέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
καὶ [o] διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ — [o] τέμνω.
μετὰ τῶν ἀπίστων [p] θήσει. — [p] τίθημι.
47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ [q] γνοὺς τὸ θέλη- — [q] γινώσκω.
μα τοῦ Κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ [r] ἑτοιμάσας, μη- — [r] ἕτοιμος.
δὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, [f] δαρήσεται — [f] δέρω.
πολλάς.
48 Ὁ δὲ μὴ [q] γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πλη-
γῶν, δαρήσεται ὀλίγας· παντὶ δὲ ᾧ [h] ἐδόθη
πολὺ, πολὺ [t] ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ — [t] ζητέω.
παρέθεντο πολὺ, περισσότερον [u] αἰτήσουσιν — [u] αἰτέω.
αὐτόν.
49 Πῦρ [i] ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί
θέλω εἰ ἤδη [*] ἀνήφθη; — [*] ἅπτω.
50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς
συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ.
51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην [x] παρεγενόμην — [x] γίνομαι.
δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ
διαμερισμόν. — [y] μερίζω.
52 [f] Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ
ἑνὶ [y] διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο
ἐπὶ τρισί.
53 [y] Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς
ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ
ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
54 ¶ Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν [z] ἴ-
δητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν,
εὐθέως λέγετε, Ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται
οὕτω.

55 Καὶ

55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε,
καύσων f ἔσαι· καὶ γίνεται.
56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
οὐρανοῦ z οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν
πῶς οὐ δοκιμάζετε;
57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ
καιον;
58 a Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σ
z ἀλλάσσω. ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ h δὸς ἐργασίαν z ἀπη
a σύρω. χθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε a κατασύρῃ σε πρ
b δίδωμι. κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε b παραδῷ τῷ πράκτ
καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλλῃ εἰς φυλακήν.
c ἔρχομαι. 59 Λέγω σοι, οὐ μὴ c ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν
οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν b ἀποδῷς.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

a εἰμί. a ΠΑρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀ
γγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων,
b μιγνύω. τὸ αἷμα Πιλάτος b ἔμιξε μετὰ τῶν
σιῶν αὐτῶν.
c κρίνω. 2 Καὶ c ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτ
Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
d γίνομαι. πάντας τοὺς Γαλιλαίους d ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦ
e πάσχω. e πεπόνθασιν;
3 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ με
f ὄλλυμι. νοῆτε, πάντες ὡσαύτως f ἀπολεῖσθε.
g πίπτω. 4 Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς g ἔπ
h κτείνω. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ h ἀπέκτ
αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται d ἐγέ
παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
ρουσαλήμ;
i νόος. 5 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ i μ
τανοῆτε, πάντες ὁμοίως f ἀπολεῖσθε.
k λέγω. 6 k Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν,
l φύω. κήν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ l πεφυ
m ἔρχομαι. μένην· καὶ m ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ,
n εὑρίσκω. οὐχ n εὗρεν.
7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδοὺ, τρί
τη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτ
o κόπτω. οὐχ εὑρίσκω· o ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γ
καταργεῖ; 8

8 Ὁ δὲ [p] ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, [q] ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου [r] σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κοπρίαν.

9 Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μή γε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 ¶ Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι.

11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ [a] ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ [a] ἦν [s] συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

12 [t] Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς [u] προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, [x] ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου.

13 Καὶ [y] ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα [z] ἀνωρθώθη, καὶ [a] ἐδόξαζε τὸν Θεόν.

14 [b] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ [c] ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, [d] ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, Ἓξ ἡμέραι [e] εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι [c] θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 [f] Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ [g] ἀπαγαγὼν ποτίζει;

16 Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ [e] οὖσαν, ἣν [h] ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει [i] λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, [k] κατῃσχύνοντο πάντες οἱ [l] ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 ¶ [m] Ἔλεγε δὲ, Τίνι ὁμοία [e] ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὁμοία [e] ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν [f] λαβὼν ἄνθρωπος [g] ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ [h] ηὔξησε, καὶ [i] ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ [k] κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

p ῥέω. q ἐάω. r σκάπτω. s [illegible] t εἴδω. u φωνέω. x λύω. y τίθημι. z ὀρθόω. a δοκέω. b κρίνω. c θεραπεύω. d λέγω. e εἰμί. f κρίνω. g ἄγω. h δέω. i λύω. k αἶσχος. l κεῖμαι. m λέγω. f λαμβάνω. g βάλλω. h αὐξάνω. i γίνομαι. k σκηνόω.

20 Καὶ πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βα-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
21 Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυ-
l κρύπτω. ˡ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ
m ζύμη. ζυμώθη ὅλον.
n πείρω. 22 ¶ Καὶ ⁿ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμ-
διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερου-
λήμ.
23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι
σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς,
o ἔρχομαι. 24 Ἀγωνίζεσθε ᵒ εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς π-
λης· ὅτι πολλοὶ (λέγω ὑμῖν) ζητήσουσιν ᵒ εἰσ-
θεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.
p ἐγείρω. 25 Ἀφ' οὗ ἂν ᵖ ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀπ-
q ἄρχω. κλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ᑫ ἄρξησθε ἔξω ʳ ἑστάναι,
r ἵστημι. κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, κύριε ˢ ἄν-
s οἴγω. ξον ἡμῖν· καὶ ᵗ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐ
t κρίνω. ᵘ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ᵇ ἐστέ.
u εἴδω. 26 Τότε ᑫ ἄρξεσθε λέγειν, ˣ Ἐφάγ-
x φάγω. ἐνώπιόν σου, καὶ ᶻ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
z πίνω. ἡμῶν ʸ ἐδίδαξας.
y διδάσκω. 27 Καὶ ȝ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ ᵃ οἶδα ὑμᾶς π-
ȝ εἴρω. θεν ᵇ ἐστέ· ᶜ ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάτ-
a εἴδω. τῆς ἀδικίας.
b εἰμί. 28 Ἐκεῖ ᵇ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸ-
c ἵστημι. ὀδόντων, ὅταν ᵈ ὄψεσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰ-
d ὄπτομαι. Ἰακώβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βα-
e βάλλω. λείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ᵉ ἐκβαλλομένους ἔξ-
f ἥκω. 29 Καὶ ᶠ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν,
g κλίνω. ἀπὸ βοῤῥᾶ καὶ νότου, καὶ ᵍ ἀνακλιθήσονται ἐν
βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
30 Καὶ ἰδού, ᵇ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ᵇ ἔσον-
πρῶτοι, καὶ ᵇ εἰσὶ πρῶτοι οἳ ᵇ ἔσονται ἔσχατ-
h ἔρχομαι. 31 ¶ Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ʰ προσῆλθόν τι-
νες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, ʰ Ἔξελθε,
i πείρω. ⁱ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ᵏ ἀπο-
k κτείνω. κτεῖναι.
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ⁱ Πορευθέντες εἴπα-
τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνι-

ἰάσεις [l] ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ [l] τελέω.
τρίτῃ [l] τελειοῦμαι.
33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐ-
χομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
την [m] ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. [m] ὄλλυμι.
34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ [k] ἀποκτεί-
νουσα τοὺς προφήτας, καὶ [e] λιθοβολοῦσα τοὺς [n] ἀ- [n] στέλλω.
πεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις [o] ἠθέλησα [o] θέλω.
ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν [p] ἄγω.
ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ [o] ἠθε-
λήσατε.
35 Ἰδοὺ, [q] ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη- [q] ἕ-.
μος· ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μή με [r] ἴδητε [r] εἴδω.
ἕως ἂν [f] ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρ-
χόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ'. Cap. XIV.

Καὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ [b] ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν [a] γίνομαι.
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββά- [b] ἔρχομαι.
τῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ [d] ἦσαν [c] παρατηρού- [c] εἰμί.
μενοι αὐτόν. [d] τηρέω.
2 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις [c] ἦν ὑδρωπικὸς
ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
3 Καὶ [e] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς [e] κρίνω.
νομικοὺς καὶ φαρισαίους, λέγων, Εἰ [c] ἔξεστι τῷ
σαββάτῳ θεραπεύειν;
4 Οἱ δὲ [f] ἡσύχασαν. Καὶ [g] ἐπιλαβόμενος [f] ἥσυχιος.
[h] ἰάσατο αὐτὸν, καὶ [i] ἀπέλυσε. [g] λαμβάνω.
5 Καὶ [e] ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, Τί- [h] ἰάομαι.
νος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ [k] ἐμπεσεῖ- [i] λύω.
ται, καὶ οὐκ εὐθέως [l] ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡ- [k] πίπτω.
μέρᾳ τοῦ σαββάτου; [l] σπάω.
6 Καὶ οὐκ [m] ἴσχυσαν [e] ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ [m] ἰσχύς.
πρὸς ταῦτα.
7 ¶ [n] Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς [o] κεκλημένους πα- [n] λέγω.
ραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας [n] ἐξ- [o] καλέω.
ελέγοντο· λέγων πρὸς αὐτοὺς,
8 Ὅταν [o] κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ
[p] κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε [p] κλίνω.
[q] ἐντιμότερός σου [c] ᾖ [o] κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ. [q] τίω.

[a] ἔρχομαι. 9 Καὶ [b] ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐ
[f] δίδωμι. σοι, [f] Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε [t] ἄρξῃ μετ'
[t] ἄρχω. αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.
[u] πείρω. 10 Ἀλλ' ὅταν [c] κληθῇς, [u] πορευθεὶς
ἀπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν [b]
[x] βαίνω. ὁ [c] κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, [x] προσανάβ
[y] κεῖμαι. ἀνώτερον· τότε [c] ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον
[z] ὕψος. [y] συνανακειμένων σοι.
[a] ταπεινός. 11 Ὅτι πᾶς ὁ [z] ὑψῶν ἑαυτὸν, [a] ταπεινω-
[b] λέγω. σεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, [z] ὑψωθήσεται.
[c] καλέω. 12 [b] Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ [c] κεκληκότι αὐτὸν,
ταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς
λους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς σ
γενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτ
[d] γίνομαι. αὐτοί σε [a] ἀντικαλέσωσι· καὶ [d] γένηταί σοι [e]
[e] δίδωμι. ταπόδομα.
13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχ
ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς·
[f] εἰμί. 14 Καὶ μακάριος [f] ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν [e]
ταποδοῦναί σοι· [e] ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι
τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
[g] κεῖμαι. 15 ¶ Ἀκούσας δέ τις τῶν [g] συνανακειμέ
ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος ὃς φάγεται ἄρ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
[h] ποιέω. 16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις [h] ἐπ
ησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς.
[i] στέλλω. 17 Καὶ [i] ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρ
δείπνου εἰπεῖν τοῖς [c] κεκλημένοις, Ἔρχεσθε,
ἤδη ἕτοιμά [f] ἐστι πάντα.
[k] ἔχω. 18 Καὶ [k] ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς [l] παραιτεῖσ
[l] αἰτέω. πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν [m]
[m] ἀγορά. γόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην [n] ἐξελθεῖν καὶ [o] ἰδ
[n] ἔρχομαι. αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με [p] παρῃτημένον.
[o] εἴδω. 19 Καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν [m] ἠγόρα
[p] αἰτέω. πέντε, καὶ [q] πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρω
[q] πείρω. σε, ἔχε με παρῃτημένον.
[r] γυνή. 20 Καὶ ἕτερος εἶπε, [r] Γυναῖκα [s] ἔγημα,
[s] γάμος. καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι [n] ἐλθεῖν.
21 Καὶ [d] παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος
[t] ἀπήγγειλ

ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργι- ᵗ ἀγγέλλω.
σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ,
Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας
τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ
χωλοὺς καὶ τυφλοὺς ᵘ εἰσάγαγε ὧδε. ᵘ ἄγω.
22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς
ˣ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. ˣ τάσσω.
23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξ-
ελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ʸ ἀνάγκα- ʸ ἀναγκάζω.
σον εἰσελθεῖν, ἵνα ᶻ γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. ᶻ γεμίζω.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ᵃ καλέω.
ἐκείνων τῶν ᵃ κεκλημένων ᵇ γεύσεταί μου τοῦ δεί- ᵇ γεύω.
πνου.
25 ¶ ᶜ Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολ- ᶜ πορεύω.
λοί· καὶ ᵈ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, ᵈ στρέφω.
26 Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πα-
τέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν ᵉ γυναῖκα, ᵉ γυνή.
καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀ-
δελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί
μου μαθητὴς ᶠ εἶναι. ᶠ εἰμί.
27 Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου ᶠ εἶναι μαθη-
τής.
28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδο-
μῆσαι, οὐχὶ πρῶτον ᵍ καθίσας ψηφίζει τὴν δα- ᵍ ἵζω.
πάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν;
29 Ἵνα μήποτε, ʰ θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, ʰ τίθημι.
καὶ μὴ ⁱ ἰσχύοντος ᵏ ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θε- ⁱ ἰσχύς.
ωροῦντες ˡ ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, ᵏ τέλος.
30 Λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ˡ ἤρξα- ˡ ἄρχω.
το οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ᵏ ἐκτελέσαι.
31 Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβα-
λεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ ᵍ καθίσας
πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χι-
λιάσιν ᵐ ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ᵐ ἀντάω.
ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;
32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω ᶠ ὄντος, πρε-
σβείαν ⁿ ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. ⁿ στέλλω.
33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ᵒ ἀπο- ᵒ τάσσω.

πάσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύ-
ναταί μου [f] εἶναι μαθητής.

[p] μωραίνω. 34 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας [p] μωρ
[q] ἀρτύω. θῇ, ἐν τίνι [q] ἀρτυθήσεται;

35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθ
[f] ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκ
ἀκουέτω.

Κεφ. ιε΄. Cap. XV.

[a] εἰμὶ. 1 Ἦσαν δὲ [b] ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τ
[b] ἐγγίζω. λῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτ

[c] γογγύζω. 2 Καὶ [c] διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι κ
γραμματεῖς, λέγοντες, Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλ
προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν τα
την, λέγων,

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκα
[d] ὀλλύω. πρόβατα, καὶ [d] ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ κα
λείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
[e] πορεύω. [e] πορεύεται ἐπὶ τὸ [d] ἀπολωλὸς, ἕως [f] εὕρῃ αὐτ
[f] εὑρίσκω. 5 Καὶ [f] εὑρὼν [g] ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμ
[g] τίθημι. ἑαυτοῦ χαίρων·
[h] ἔρχομαι. 6 Καὶ [h] ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τ
φίλους καὶ τοὺς γείτονας· λέγων αὐτοῖς, Συγχ
ρητέ μοι, ὅτι [f] εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ [d] ἀπ
λωλός.

7 Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ [a] ἔσται ἐν τ
[i] γίνο. οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ [i] μετανοοῦντι, ἢ ἐπ
ἐνενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεί
ἔχουσι μετανοίας.

[k] εἶδ. 8 Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰ
[d] ἀπολέσῃ δραχμὴν [k] μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνο
καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτ
[f] εὕρῃ;

[l] χαίρω. 9 Καὶ [f] εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας κ
τὰς γείτονας λέγουσα, [l] Συγχάρητέ μοι, ὅ
[f] εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν [d] ἀπώλεσα.

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώ
ον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ [k] ἑνὶ ἁμαρτωλ
[i] μετανοοῦντι.

11 Εἶπ

11 Εἶπε δὲ, Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς.
12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ,
Πάτερ, [m] δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας.
Καὶ [n] διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας [o] συναγαγὼν
ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς [p] ἀπεδήμησεν εἰς χώ-
ραν μακράν· καὶ ἐκεῖ [q] διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν
αὐτοῦ, [r] ζῶν ἀσώτως.
14 [s] Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, [t] ἐγένετο
λιμὸς [u] ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς
[x] ἤρξατο [y] ὑστερεῖσθαι.
15 Καὶ [z] πορευθεὶς [a] ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πο-
λιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ [b] ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς
τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
16 Καὶ [c] ἐπεθύμει [d] γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐ-
τοῦ ἀπὸ τῶν [e] κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ
οὐδεὶς [f] ἐδίδου αὐτῷ.
17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ [g] ἐλθὼν, εἶπε, Πόσοι μί-
σθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ
λιμῷ [h] ἀπόλλυμαι;
18 [i] Ἀναστὰς [k] πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα
μου καὶ [l] ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, [m] ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρα-
νὸν καὶ ἐνώπιόν σου.
19 Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος [n] κληθῆναι υἱός
σου· [o] ποίησόν με ὡς [p] ἕνα τῶν μισθίων σου.
20 Καὶ [q] ἀναστὰς [g] ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑ-
αυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐ-
τὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ [r] ἐσπλαγχνίσθη· καὶ [s] δρα-
μὼν [t] ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ [u] κα-
τεφίλησεν αὐτόν.
21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, [m] ἥμαρτον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος
[n] κληθῆναι υἱός σου.
22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ,
[x] Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ [y] ἐνδύ-
σατε αὐτὸν, καὶ [z] δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα
αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας.
23 Καὶ [a] ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν
[b] θύσατε· καὶ φαγόντες [c] εὐφρανθῶμεν.

m δίδωμι. n αἱρέω. o ἄγω. p δῆμος. q σκορπίζω. r ζάω. s δαπανάω. t γίνομαι. u ἰσχύς. x ἄρχω. y ὕστερος. z πορεύω. a κόλλα. b πέμπω. c θυμός. d γέμω. e κέρας. f δίδωμι. g ἔρχομαι. h ὄλλυω. i ἵστημι. k πορεύω. l εἴρω. m ἁμαρτάνω. n καλέω. o ποιέω. p εἷς. q ἵστημι. r σπλάγχνα. s τρέχω. t πίπτω. u φίλος. x φέρω. y δύω. z δόω. a φρήν.

24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς [b] ἦν, καὶ [c] ἀνέ-
ζησε· καὶ [d] ἀπολωλὼς [b] ἦν, καὶ [e] εὑρέθη. Καὶ [f] ἤρ-
ξαντο [a] εὐφραίνεσθαι.

25 [b] Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος [g] ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, [h] ἤ-
κουσε συμφωνίας καὶ χορῶν·

26 Καὶ [*] προσκαλεσάμενος [i] ἕνα τῶν παί-
δων, [k] ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.

27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει·
καὶ [l] ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι
ὑγιαίνοντα αὐτὸν [m] ἀπέλαβεν.

28 [n] Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ [*] ἤθελεν [o] εἰσελθεῖν·
ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ [o] ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ [p] ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί, Ἰδού,
τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
σου [o] παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε [q] ἔδωκας ἔρι-
φον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου [a] εὐφρανθῶ.

30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου
τὸν βίον μετὰ πορνῶν, [o] ἦλθεν, [l] ἔθυσας αὐτῷ τὸν
μόσχον τὸν σιτευτόν.

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε
μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά [b] ἐστιν.

32 [a] Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ [r] χαρῆναι ἔδει, ὅτι
ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς [b] ἦν, καὶ [c] ἀνέζησε· καὶ
[d] ἀπολωλὼς [b] ἦν, καὶ [e] εὑρέθη.

Κεφ. ιϛ΄. Cap. XVI. 20

1 [a] Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄν-
θρωπός τις [b] ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰ-
κονόμον· καὶ οὗτος [c] διεβλήθη αὐτῷ ὡς δι-
ασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

2 Καὶ [d] φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; [e] ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
σου· οὐ γὰρ [f] δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.

3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιή-
σω, ὅτι ὁ κύριός μου [g] ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύ-
νομαι.

4 [h] Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν [i] μετασταθῶ
τῆς οἰκονομίας, [k] δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

5 Καὶ

b εἰμί. c ζάω. d ὄλλυμι. e εὑρίσκω. f ἄρχω. g ἐγγύς. h ἀκούω. * καλέω. i εἷς. k πυνθάνομαι. l θύω. m λαμβάνω. n ὀργή. * θέλω. o ἔρχομαι. p κρίνω. q δίδωμι. r χαίρω.

a λέγω. b εἰμί. c βάλλω. d φωνή. e δίδωμι. f δύναμαι. g αἱρέω. h γινώσκω. i ἵστημι. k δέχομαι.

5 Καὶ [l] προσκαλεσάμενος [m] ἕνα ἕκαστον τῶν [l] καλέω.
[n] χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, [o] ἔλεγε τῷ [m] εἷς.
πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; [n] ὀφείλω.
6 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ εἶ- [o] λέγω.
πεν αὐτῷ, [k] Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ [*] καθίσας [*] ἕζω.
ταχέως [p] γράψον πεντήκοντα. [p] γράφω.
7 Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐ-
τῷ, [k] Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοή-
κοντα.
8 Καὶ [q] ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς [q] αἰνέω.
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως [r] ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ [r] ποιέω.
αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ
φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν [b] εἰσι.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, [r] Ποιήσατε ἑαυτοῖς φί-
λους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας· ἵνα ὅταν [s] ἐκλί- [s] λείπω.
πητε, [k] δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκη-
νάς.
10 Ὁ πιστὸς ἐν [t] ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πι-
στός [b] ἐστι· καὶ ὁ ἐν [t] ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολ- [t] ἐλαχύς.
λῷ ἄδικός [b] ἐστιν.
11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ [u] ἐ- [u] γίνομαι.
γένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;
12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ [u] ἐγένε-
σθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν [e] δώσει;
13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται [x] δυσὶ κυρίοις [x] δύο.
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀ-
γαπήσει· ἢ [m] ἑνὸς [y] ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου κα- [y] ἔχω.
ταφρονήσει. οὐ [f] δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
μαμωνᾷ.
14 [z] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖ- [z] ἀκούω.
οι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ [a] ἐξεμυκτήρι- [a] μυκτήρ.
ζον αὐτόν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς [b] ἐστε οἱ δικαι- [b] εἰμί.
οῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς
γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώ-
ποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ
[b] ἐστιν.
16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου·

ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ
πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.
17 Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πε-
σεῖν.
18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυ-
μένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
19 ¶ Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ
ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινό-
μενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.
20 Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος,
ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκω-
μένος,
21 Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον
τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ
ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν
κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλού-
σιος, καὶ ἐτάφη.
23 Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβρα-
ὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις
αὐτοῦ.
24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβρα-
άμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα
βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ
καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι
ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.
25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι
ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ
Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε παρακα-
λεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται· ὅπως οἱ θέλοντες
διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνων-
ται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

27 Εἶπε

c κόπτω. d ἔρχομαι. e πίπτω. f λύω. g δύω. a βάλλω. h ἕλκω. i θυμόω. k πίπτω. l λείχω. m γίνομαι. n θνήσκω. o φέρω. p θάπτω. q αἴρω. r ὁράω. s ἐλεέω. t πέμπω. u βάπτω. x ψύχω. y ὀδυνάω. z φλέγω. a μιμνήσκομαι. a λαμβάνω. b ὀδυνάω. c στηρίζω. d βαίνω. e δύναμαι. f περάω.

27 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε πάτερ, ἵνα πέμ-
ψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου·
28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρ-
τύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς
τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσι Μωσέα
καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.
30 Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ'
ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς,
μετανοήσουσι.
31 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφη-
τῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀνα-
στῇ, πεισθήσονται.

Κεφ. ιζ'. Cap. XVII.

Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἀνένδεκτόν
ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ
δι' οὗ ἔρχεται.
2 Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περί-
κειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς
τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων.
3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς
σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν
μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.
4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σέ,
καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σέ, λέ-
γων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.
5 ¶ Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ,
Πρόσθες ἡμῖν πίστιν.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκ-
κον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύ-
τῃ, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θα-
λάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.
7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα,
ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ
εὐθέως, Παρελθὼν ἀνάπεσαι;
8 Ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπ-
νήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω
καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
σύ;

9 Μὴ

g πέμπω. h ἔρχομαι. i ἀκούω. k πείθω. l νόω. m πείθω.
a δέχομαι. b εἰμί. c ἔρχομαι. d τίλος. e κεῖμαι. f ῥίπτω. g εἷς. h πίω. i νόω. k ἴω. l στρέφω. m τίθημι. n λέγω. o ῥίζα. p φυω. q ἀκούω. r εἴρω. s πίπτω. u πίω.

9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίη-
σε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ.
10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάν-
τα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, Ὅτι δοῦλοι
ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πε-
ποιήκαμεν.
11 ¶ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν
εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου
Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην,
ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστη-
σαν πόρρωθεν.
13 Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες, Ἰη-
σοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.
14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες
ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένε-
το ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν.
15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-
στρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν.
16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς
πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν
Σαμαρείτης.
17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ
δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
18 Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦ-
ναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος.
19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πί-
στις σου σέσωκέ σε.
20 ¶ Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων
πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη
αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως.
21 Οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ·
ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς, Ἐλεύσονται
ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.
23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ·
μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.

24 Ὥσπερ

y τάσσω. z ὀφείλω. a γίνομαι. b πορεύω. c ἔρχομαι. d ἀντάω. e ἵστημι. f πόῤῥω. g αἴρω. h ἵστημι. i ἐλεέω. k εἴδω. l δείκνυμι. m καθαρίζω. n εἴδω. o ἰάομαι. p στρέφω. q πίπτω. r εἰμί. s κρίνω. t εὑρίσκω. u δίδωμι. x σώζω. y ἐρωτάω. z εἴρω. a εἰμί. b ἔρχομαι. c θυμός. d εἴδω. e ὄπτομαι. f διώκω.

24 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς
ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως
ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ [h] παθεῖν, [h] πάσχω.
καὶ [i] ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. [i] δοκιμάζω.
26 Καὶ καθὼς [k] ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ [k] γίνομαι.
Νῶε, οὕτως [a] ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου.
27 [l] Ἤσθιον, [m] ἔπινον, [n] ἐγάμουν, [n] ἐξεγαμί- [l] ἐσθίω. [m] πίνω.
ζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας [b] εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν [n] γαμέω.
κιβωτόν, καὶ [b] ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ [o] ἀπώ- [o] ὀλλύω.
λεσεν ἅπαντας. [p] ἀγορά.
28 Ὁμοίως καὶ ὡς [k] ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις [q] πωλέω.
Λώτ· [l] ἤσθιον, [m] ἔπινον, [p] ἠγόραζον, [q] ἐπώλουν, [r] φύω.
[r] ἐφύτευον, [s] ᾠκοδόμουν· [s] δέμω.
29 ᾟ δὲ ἡμέρᾳ [b] ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδό-
μων, [t] ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ [o] ἀ- [t] βρέχω.
πώλεσεν ἅπαντας·
30 Κατὰ ταῦτα [a] ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ —
ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς [a] ἔσται ἐπὶ τοῦ δώ-
ματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ [u] κα- [u] βαίνω.
ταβάτω [x] ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως [x] αἴρω.
μὴ [y] ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. [y] στρέφω.
32 [z] Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. [z] μιμνήσκο-
33 [a] Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [a] σῶσαι, μαι.
[b] ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν [b] ἀπολέσῃ αὐ- [a] σώζω.
τήν, [c] ζωογονήσει αὐτήν. [b] ὀλλύω.
34 Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ [d] ἔσονται [c] γίνομαι.
δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἷς [e] παραληφθήσεται, [d] εἰμί.
καὶ ὁ ἕτερος [f] ἀφεθήσεται. [e] λαμβάνω.
35 Δύο [d] ἔσονται [g] ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· [f] ἕω.
ἡ μία [e] παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα [f] ἀφεθή- [g] ἀλεύω.
σεται.
36 Δύο [d] ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς [e] παρα-
ληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος [f] ἀφεθήσεται.
37 Καὶ [h] ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ [h] κρίνω.
Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
[i] συναχθήσονται οἱ ἀετοί. [i] ἄγω.

Κεφ.

Κεφ. ιη'. Cap. XVIII.

[a] λέγω. — [a] Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν·

[b] εἰμί. [c] τρέπομαι. — 2 Λέγων, Κριτής τις [b] ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ [c] ἐντρεπόμενος.

[d] ἔρχομαι. [e] δίκη. — 3 Χήρα δέ τις [b] ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ [d] ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, [e] Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.

[f] θέλω. — 4 Καὶ οὐκ [f] ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν μὴ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·

5 Διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, [e] ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ εἰς τέλος

[g] ὤψ. — ἐρχομένη [g] ὑπωπιάζῃ με.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·

7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς;

8 Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν

[h] εὑρίσκω. — ἆρα [h] εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

[i] πείθω. — 9 ¶ Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς [i] πεποιθότας

[k] εἰμί. — ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι [k] εἰσὶ δίκαιοι, [k] καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην.

[l] βαίνω. — 10 Ἄνθρωποι δύο [l] ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν

[m] εὔχομαι. — [m] προσεύξασθαι· ὁ εἷς, Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος, τελώνης.

[n] ἵστημι. — 11 Ὁ Φαρισαῖος [n] σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα [m] προσηύχετο, Ὁ Θεὸς εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί· ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.

12 Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν [n] ἑστὼς οὐκ

[o] ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν

[o] ἐπᾶραι

ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, o αἴρω.
Ὁ Θεὸς p ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. p ἱλάω.
14 Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιω-
μένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ
q ὑψῶν ἑαυτὸν, r ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ r ταπει- q ὑψόω.
νῶν ἑαυτὸν, q ὑψωθήσεται. r ταπεινόω.
15 ¶ s Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα s φέρω.
αὐτῶν t ἅπτηται· u ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ x ἐπε- t ἅπτω.
τίμησαν αὐτοῖς. u εἴδω.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς y προσκαλεσάμενος αὐτὰ x τίω.
εἶπεν, z Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ y καλέω.
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων a ἐστὶν ἡ βα- z ἵω.
σιλεία τοῦ Θεοῦ. a εἰμί.
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ b δέξηται b δέχομαι.
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ c εἰσ- c ἔρχομαι.
έλθῃ εἰς αὐτήν.
18 ¶ Καὶ d ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, d ἐρωτάω.
λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰ-
ώνιον e κληρονομήσω; e νέμω.
19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
20 Τὰς ἐντολὰς f οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, f εἴδω.
Μὴ φονεύσῃς, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυ-
ρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέ-
ρα σου.
21 Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα g ἐφυλαξά- g φυλάσσω.
μην ἐκ νεότητός μου.
22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον,
καὶ h διάδος πτωχοῖς, καὶ i ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐ- h δίδωμι.
ρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. i ἔχω.
23 Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος k ἐγένε-
το· a ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.
24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον k γε- k γίνομαι.
νόμενον, εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
ἔχοντες c εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
25 l Εὐκοπώτερον γάρ a ἐστι κάμηλον διὰ l κόπτω.
τρυμαλιᾶς ῥαφίδος c εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ c εἰσελθεῖν.

26 Εἶπον

26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται
m σώζω. [m] σωθῆναι;
27 Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώ-
ποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.
n ἵω. 28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἰδοὺ, ἡμεῖς [n] ἀφήκαμεν
o ἀκολουθέω. πάντα, καὶ [o] ἠκολουθήσαμέν σοι.
29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς [n] ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ
ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ,
30 Ὃς οὐ μὴ [p] ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν
p λαμβάνω. τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
q τέλος. ζωὴν αἰώνιον.
r γράφω. 31 ¶ [p] Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε
s παίω. πρὸς αὐτοὺς, Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυ-
t ὕβρις. μα, καὶ [q] τελεσθήσεται πάντα τὰ [r] γεγραμμένα
u πτύω. διὰ τῶν προφητῶν, περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
x μάστιξ. 32 [h] Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ [s] ἐμ-
y κτείνω. παιχθήσεται, καὶ [t] ὑβρισθήσεται, καὶ [u] ἐμπτυσθήσεται.
z ἵστημι. 33 Καὶ [x] μαστιγώσαντες [y] ἀποκτενοῦσιν αὐ-
a ἵω. τόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ [z] ἀναστήσεται.
b εἰμί. 34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων [a] συνῆκαν· καὶ [b] ἦν
c κρύπτω. τὸ ῥῆμα τοῦτο [c] κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ
d γινώσκω. [d] ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
e γίνομαι. 35 ¶ [e] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς
f ἧμαι. Ἱεριχὼ, τυφλός τις [f] ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν
g πείρω. προσαιτῶν.
h πυνθάνομαι 36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου [g] διαπορευομένου, [h] ἐ-
i ἀγγέλλω. πυνθάνετο τί [b] εἴη τοῦτο.
k βοάω. 37 [i] Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζω-
l ἵλεως. ραῖος παρέρχεται.
m σιωπή. 38 Καὶ [k] ἐβόησε, λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ
n κράζω. [l] ἐλέησόν με.
o ἵστημι. 39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
p κελεύω. [m] σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον [n] ἔκραζεν,
q ἄγω. Υἱὲ Δαβὶδ [l] ἐλέησόν με.
r ἐγγύς. 40 [o] Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς [p] ἐκέλευσεν αὐτὸν
s ἐρωτάω. [q] ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· [r] ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ [s] ἐ-
πηρώτησεν αὐτὸν,

41 Λέγων,

41 Λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε,
Κύριε, ἵνα [t] ἀναβλέψω. [t] βλέπω.
42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον·
ἡ πίστις σου [u] σέσωκέ σε. [u] σόζω.
43 Καὶ παραχρῆμα [t] ἀνέβλεψε, καὶ [x] ἠκολού- [x] ἀκολουθέω.
θει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς [y] ἰ- [y] εἴδω.
δὼν, [z] ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ. [z] δίδωμι.

Κεφ. ιθ΄. Cap. XIX.

ΚΑΙ [a] εἰσελθὼν [a] διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. [a] ἔρχομαι.
2 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος
Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς [b] ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ [b] εἰμι.
οὗτος [b] ἦν πλούσιος.
3 Καὶ ἐζήτει [c] ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς [b] ἐστι· καὶ [c] εἴδω.
οὐκ [d] ἐδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μι- [d] δύναμαι.
κρὸς [b] ἦν.
4 Καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, [e] ἀνέβη ἐπὶ [e] βαίνω.
συκομωραίαν, ἵνα [c] ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης
[f] ἤμελλε [a] διέρχεσθαι. [f] μέλλω.
5 Καὶ ὡς [a] ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, [g] ἀναβλέ- [g] βλέπω.
ψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν,
Ζακχαῖε, [h] σπεύσας [e] κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν [h] σπεύδω.
τῷ οἴκῳ σου δεῖ με [i] μεῖναι. [i] μένω.
6 Καὶ [h] σπεύσας [e] κατέβη, καὶ [k] ὑπεδέξατο [k] δέχομαι.
αὐτὸν χαίρων.
7 Καὶ [c] ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέ-
γοντες, Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ [a] εἰσῆλθε
[l] καταλῦσαι. [l] λύω.
8 [m] Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν [m] ἵστημι.
Κύριον, Ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου,
Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι [n] ἐ- [n] φαίνω.
συκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.
9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι σήμε-
ρον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ [o] ἐγένετο, καθότι καὶ [o] γίνομαι.
αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ [b] ἐστιν.
10 [a] Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ
[p] σῶσαι τὸ [q] ἀπολωλός. [p] σόζω.
11 [r] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, [r] προσθεὶς [q] ὄλλυμι.
εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι [r] τίθημι.
Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα
μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. ... ῆ-
μα

μα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
12 Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.
13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι.
14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο.
16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.
17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.
19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.
20 Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.
21 Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
22 Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα·
23 Καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;
24 Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.
25 Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω

f πορεύομαι. t λαμβάνω. u στρέφω. x δίδωμι. * πράσσω. y μισέω. z στέλλω. a γίνομαι. b ἔρχομαι. c λαμβάνω. d φωνέω. e δίδωμι. f γινώσκω. g πράσσω. h ἴσθι. * εἰμί. i ἔχω. k κεῖμαι. l φοβέομαι. m τίθημι. n σπείρω. o εἴδω. p τίθημι. r ἵστημι. s αἴρω.

26 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι [r] δο-
θήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, [s] ἀρθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ.
27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ
θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, [t] ἀγάγετε [t] ἄγω.
ὧδε, καὶ [u] κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου. [u] σφάζω.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, [x] ἐπορεύετο ἔμπροσθεν [x] πείρω.
ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. [y] ἐγγίζω.
29 Καὶ [z] ἐγένετο ὡς [y] ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ [z] καλέω.
καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ [z] καλούμενον ἐλαι- [a] στέλλω.
ῶν, [a] ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, [b] πείρω.
30 Εἰπών, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώ- [c] εὑρίσκω.
μην· ἐν ᾗ [b] εἰσπορευόμενοι [c] εὑρήσετε πῶλον [d] δέω.
[d] δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων [e] ἵζω.
[e] ἐκάθισε· [f] λύσαντες αὐτὸν [g] ἀγάγετε. [f] λύω.
31 Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς [h] ἐρωτᾷ, Διατί [f] λύε- [g] ἄγω.
τε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ [h] ἐρωτάω.
χρείαν ἔχει.
32 [i] Ἀπελθόντες δὲ οἱ [a] ἀπεσταλμένοι, εὗ- [i] ἔρχομαι.
ρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύ-
ριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον;
34 Οἱ δὲ εἶπον, Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
35 Καὶ [g] ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ
[k] ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, [k] ῥίπτω.
[l] ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. [l] βαίνω.
36 [b] Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, [m] ὑπεστρώννυον [m] στορέω.
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
37 [n] Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ [l] κα- [n] ἐγγύς.
ταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, [o] ἤρξαντο ἅπαν τὸ [o] ἄρχω.
πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θε-
ὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνά-
μεων,
38 Λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ,
καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.
39 Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου
εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, [p] ἐπιτίμησον [p] τίω.
τοῖς μαθηταῖς σου.

40 Καὶ

40 Καὶ [q] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω
ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι [r] σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι [s] κεκρά-
ξονται.
41 Καὶ ὡς [t] ἤγγισεν, [t] ἰδὼν τὴν πόλιν, [u] ἔ-
κλαυσεν ἐπ' αὐτῇ,
42 Λέγων, Ὅτι εἰ [x] ἔγνως καὶ σὺ, καίγε ἐν
τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν
δὲ [y] ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.
43 Ὅτι [z] ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦ-
σιν οἱ ἐχθροί σου [a] χάρακά σοι, καὶ [b] περικυκλώ-
σουσί σε, καὶ [c] συνέξουσί σε πάντοθεν.
44 Καὶ [d] ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν
σοί· καὶ οὐκ [e] ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ·
ἀνθ' ὧν οὐκ [f] ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
45 ¶ Καὶ [g] εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, [h] ἤρξατο ἐκ-
βάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,
46 Λέγων αὐτοῖς, [i] Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου,
οἶκος προσευχῆς [k] ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιή-
σατε σπήλαιον λῃστῶν.
47 Καὶ [k] ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν
τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζή-
τουν αὐτὸν [l] ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ.
48 Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς
γὰρ ἅπας [m] ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούειν.

Κεφ. κ'. Cap. XX.

ΚΑὶ [a] ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων,
διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
εὐαγγελιζομένου, [b] ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,
2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡ-
μῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς [c] ἐστιν
ὁ [d] δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
3 [e] Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, [f] Ἐρωτή-
σω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι.
4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ [c] ἦν, ἢ
ἐξ ἀνθρώπων;
5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγον-
τες, Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, [g] ἐρεῖ, Διὰ
τί οὖν οὐκ [h] ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐὰν

[q] κρίνω. [r] σιωπάω. [s] κράζω. [t] εἴδω. [u] κλαίω. [x] γινώσκω. [y] κρύπτω. [z] ἥκω. [a] χάραξ. [b] κύκλος. [c] ἔχω. [d] ἔδαφος. [e] ἐάω. [f] γινώσκω. [g] ἔρχομαι. [h] ἄρχω. [i] γράφω. [k] εἰμί. [l] ὀλλύω. [m] κρεμάω.

[a] γίνομαι. [b] ἵστημι. [c] εἰμί. [d] δίδωμι. [e] κρίνω. [f] ἐρωτάω. [g] λέγω. [h] πίστις.

λέγω
κεφή
ν ξ-
γε ἐν
νῶν
αλῦ-
κλώ-
τυ ἐν
ῖθφ
ς συ.
ἐκ-
ντας
ς μυ
ποιή-
εν ἐν
ἐζή-
.
καὶς
ὤων,
, ἢ
ς ἢ
ἴτ-
ῖζειν
ον
ἔξαν;
ν, ἢ
ραν-
Δαυΐδ
τοῖς
Εὰν

UMI

6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ
λαὸς [i] καταλιθάσει ἡμᾶς· [k] πεπεισμένος γάρ — [i] λίθος.
ἐστιν Ἰωάννην προφήτην [e] εἶναι. — [k] πείθω.
7 Καὶ [e] ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέ-
γω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 ¶ [l] Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν πα-
ραβολὴν ταύτην, Ἄνθρωπός τις [m] ἐφύτευσεν — [l] ἄρχω.
ἀμπελῶνα, καὶ [d] ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ — [m] φύω.
[n] ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς. — [n] δῆμος.
10 Καὶ ἐν καιρῷ [o] ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γε- — [o] στέλλω.
ωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶ-
νος [d] δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐ-
τὸν [o] ἐξαπέστειλαν κενόν.
11 Καὶ [p] προσέθετο [q] πέμψαι ἕτερον δοῦ- — [p] τίθημι.
λον· οἱ δὲ [r] κἀκεῖνον δείραντες καὶ [s] ἀτιμάσαντες — [q] πέμπω.
[o] ἐξαπέστειλαν κενόν. — [r] καὶ ἐκεῖνος.
12 Καὶ [p] προσέθετο [q] πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ — [s] τίω.
καὶ τοῦτον [u] τραυματίσαντες [x] ἐξέβαλον. — [u] τιτρώσκω.
13 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί — [x] βάλλω.
ποιήσω; [q] πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως — [y] εἴδω.
τοῦτον [y] ἰδόντες, [z] ἐντραπήσονται. — [z] τρέπω.
14 [y] Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, [a] διελογί- — [a] λέγω.
ζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Οὗτός [b] ἐστιν ὁ — [b] εἰμί.
κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα
ἡμῶν [c] γένηται ἡ κληρονομία. — [c] γίνομαι.
15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
νος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ Κύ-
ριος τοῦ ἀμπελῶνος;
16 [d] Ἐλεύσεται καὶ [e] ἀπολέσει τοὺς γεωρ- — [d] ἔρχομαι.
γοὺς τούτους, καὶ [f] δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. — [e] ὄλλυμι.
Ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ [c] γένοιτο. — [f] δίδωμι.
17 Ὁ δὲ [g] ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, Τί οὖν — [g] βλέπω.
[b] ἐστὶ τὸ [h] γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν [i] ἀπεδο- — [h] γράφω.
κίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος [c] ἐγενήθη εἰς κε- — [i] δοκιμάζω.
φαλὴν γωνίας;
18 Πᾶς ὁ [k] πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, — [k] πίπτω.
[l] συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν [k] πέσῃ, λικμή- — [l] θλάω.
σει αὐτόν.

19 Καὶ [m] ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ
τῇ ὥρᾳ· καὶ [n] ἐφοβήθησαν τὸν λαόν. [o] ἔγνωσαν
γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην
εἶπε.
20 Καὶ [p] παρατηρήσαντες [x] ἀπέστειλαν [q] ἐγ-
καθέτους, [r] ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους [s] εἶναι,
ἵνα [f] ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ [z] παραδοῦ-
ναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμό-
νος.
21 Καὶ [t] ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Δι-
δάσκαλε, [u] οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδά-
σκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
θείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.
22 [b] Ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον [c] δοῦναι, ἢ οὔ;
23 [x] Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν,
εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί με πειράζετε;
24 [y] Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει
εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; [z] Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον,
Καίσαρος.
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, [a] Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ
Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.
26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν [b] ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήμα-
τος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ
ἀποκρίσει αὐτοῦ, [c] ἐσίγησαν.
27 [d] Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαί-
ων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ [e] εἶναι, [f] ἐπη-
ρώτησαν αὐτόν,
28 Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς [g] ἔγρα-
ψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς [h] ἀποθάνῃ ἔχων
γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος [h] ἀποθάνῃ, ἵνα
[i] λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν [*] γυναῖκα, καὶ [k] ἐξ-
αναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
29 Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ [e] ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος,
[i] λαβὼν γυναῖκα, [h] ἀπέθανεν ἄτεκνος.
30 Καὶ [i] ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα,
καὶ οὗτος [h] ἀπέθανεν ἄτεκνος.
31 Καὶ ὁ τρίτος [i] ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως
δὲ καὶ οἱ ἑπτά· καὶ οὐ [l] κατέλιπον τέκνα, καὶ [h] ἀπέ-
θανον.
32 Ὕστερον

[m] ζητέω. [n] φοβέομαι. [o] γινώσκω. [x] στέλλω. [p] τηρέω. [q] ἵημι. [r] κρίνω. [f] λαμβάνω. [t] ἐρωτάω. [u] εἴδω. [x] νοέω. [y] δεικνύω. [z] κρίνω. [a] δίδωμι. [b] λαμβάνω. [c] σιγάω. [d] ἔρχομαι. [e] εἰμί. [f] ἐρωτάω. [g] γράφω. [h] θνήσκω. [i] λαμβάνω. [k] ἵστημι. [*] γυνή. [l] λείπω.

32 Ὕστερον δὲ πάντων [h] ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν [m] γί- [m] γίνομαι.
νεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
34 Καὶ [n] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [n] κρίνω.
Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγα-
μίσκονται·
35 Οἱ δὲ [o] καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου [o] ἄξιος.
τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γα-
μοῦσιν οὔτε ἐκγαμίζονται.
36 Οὔτε γὰρ [a] ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται·
ἰσάγγελοι γάρ [a] εἰσι, καὶ υἱοί [a] εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς
ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς
ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν [p] μηνύω.
Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Θεὸν
Ἰακώβ.
38 Θεὸς δὲ οὐκ [a] ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων·
πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
39 [n] Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων
εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
40 Οὐκ ἔτι δὲ [q] ἐτόλμων [s] ἐπερωτᾷν αὐτὸν [q] τόλμα.
οὐδέν.
41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Πῶς λέγουσι τὸν
Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;
42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλ-
μῶν, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ
δεξιῶν μου,
43 Ἕως ἂν [r] θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον [r] τίθημι.
τῶν ποδῶν σου.
44 Δαβὶδ οὖν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς
υἱὸς αὐτοῦ [a] ἐστιν;
45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ,
46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θε-
λόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς
δείπνοις.
47 Οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ
προ-

προφάσει μακρὰ προσεύχονται. οὗτοι ^b λήψονται
περισσότερον κρίμα.

Κεφ. κα. Cap. XXI.

a βλέπω. — 1 ^a Ἀναβλέψας δὲ εἶδε βάλλοντας τὰ δῶρα
αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους.
2 Εἶδε δὲ καί τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν
ἐκεῖ δύο λεπτά.
3 Καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χή-
ρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ^b ἔβαλεν.
b βάλλω. — 4 Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐ-
τοῖς ^b ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ
τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχε
^b ἔβαλε.
5 ¶ Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι
c κοσμέω. — λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι ^c κεκόσμηται,
εἶπε,
d ἔρχομαι. — 6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ^d ἐλεύσονται ἡμέραι
e ἵω. — ἐν αἷς οὐκ ^e ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς
f λύω. — ^f καταλυθήσεται.
g ἐρωτάω. — 7 ^g Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες, Δι-
h εἰμί. — δάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ^h ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖ-
i γίνομαι. — ον ὅταν μέλλῃ ταῦτα ^i γίνεσθαι;
k πλανάω. — 8 Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ ^k πλανηθῆτε· πολ-
λοὶ γὰρ ^d ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγον-
l ἐγγύς. — τες, Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ^l ἤγγικε· μὴ
m πείρω. — ^m πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.
9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστα-
n πτοέω. — σίας, μὴ ^n πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα ^i γενέσθαι
πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.
o ἐγείρω. — 10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, ^o Ἐγερθήσεται ἔθνος
ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.
11 Σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ
καὶ λοιμοὶ ^h ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ'
οὐρανοῦ μεγάλα ^h ἔσται.
p βάλλω. — 12 Πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων ^p ἐπιβαλοῦσιν ἐφ'
q διώκω. — ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ^q διώξουσι, ^r παρα-
r δίδωμι. — διδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγομένους
ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόμα-
τός μου.

13 [f] Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. [f] βαίνω.
14 [t] Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ [t] τίθημι.
[u] προμελετᾷν [x] ἀπολογηθῆναι. [u] μέλει.
15 Ἐγὼ γὰρ [y] δώσω ὑμῖν στόμα, καὶ σοφίαν ἣ [x] λέγω.
οὐ [z] δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ [a] ἀντιστῆναι πάν- [y] δίδωμι.
τες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [z] δύναμαι.
16 [b] Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ [a] ἵστημι.
ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων· καὶ θανατώσου- [b] δίδωμι.
σιν ἐξ ὑμῶν.
17 Καὶ [c] ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ [c] εἰμί.
τὸ ὄνομά μου.
18 Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ [d] ἀπό- [d] ὄλλυω.
ληται.
19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν [e] κτήσασθε τὰς [e] κτάομαι.
ψυχὰς ὑμῶν.
20 Ὅταν δὲ [f] ἴδητε [g] κυκλουμένην ὑπὸ στρα- [f] εἴδω.
τοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε [h] γνῶτε ὅτι [i] ἤγγι- [g] κύκλος.
κεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. [h] γινώσκω.
21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς [i] ἐγγύς.
τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, [k] ἐκχωρείτωσαν· [k] χῶρος.
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ [l] εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐ- [l] ἔρχομαι.
τήν·
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί [c] εἰσι, τοῦ
[m] πληρωθῆναι πάντα τὰ [n] γεγραμμένα. [m] πλέος.
23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς [n] γράφω.
θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· [c] ἔσται γὰρ
ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν τῷ
λαῷ τούτῳ.
24 Καὶ [o] πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ [p] αἰχ- [o] πίπτω.
μαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερου- [p] ἁλίσκω.
σαλὴμ [c] ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι
[q] πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. [q] πλέος.
25 Καὶ [c] ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροις· καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ,
ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου·
26 [r] Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου [r] ψύχω.
καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμέ-
νῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν [s] σαλευθή- [s] σάλος.
σονται.

27 Καὶ τότε [t] ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς.
28 Ἀρχομένων δὲ τούτων [u] γίνεσθαι, [x] ἀνακύ-
ψατε καὶ [y] ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι
[i] ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.
29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, [z] Ἴδετε
τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·
30 Ὅταν [a] προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες,
ἀφ' ἑαυτῶν [b] γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος
[c] ἐστίν.
31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν [d] ἴδητε ταῦτα
[e] γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς [c] ἐστιν ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ.
32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ [f] παρέλθῃ
ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα [e] γένηται.
33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [f] παρελεύσονται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ [f] παρέλθωσι.
34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε [g] βαρυνθῶ-
σιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ με-
ρίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς [h] ἐπι-
στῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.
35 Ὡς παγὶς γὰρ [f] ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας
τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.
36 Ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ, δε-
όμενοι ἵνα [i] καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα
πάντα τὰ μέλλοντα [e] γίνεσθαι, καὶ [h] σταθῆναι ἔμ-
προσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 [c] Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων,
τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος [k] ηὐλίζετο εἰς τὸ
ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν.
38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς [l] ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν
ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

Κεφ. κβ'. Cap. XXII.

[a] Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγο-
μένη πάσχα.
2 Καὶ [b] ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς τὸ πῶς [c] ἀνέλωσιν αὐτόν· [d] ἐφοβοῦντο
γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσ-

t ὄπτομαι.
u γίνομαι.
x κύπτω.
y αἴρω.
z εἴδω.
a βάλλω.
b γινώσκω.
c εἰμί.
d εἴδω.
e γίνομαι.
f ἔρχομαι.
g βαρύς.
h ἵστημι.
i ἄξιος.
k αὐλή.
l ὄρθρος.
a ἐγγύς.
b ζητέω.
c αἱρέω.
d φοβέομαι.

3 [e] Εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπι- [e] ἔρχομαι.
καλούμενον Ἰσκαριώτην, [*] ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ [*] εἰμί.
τῶν δώδεκα.
4 Καὶ [e] ἀπελθὼν [f] συνελάλησε τοῖς ἀρχιε- [f] λαλέω.
ρεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν [g] παρα- [g] δίδωμι.
δῷ αὐτοῖς.
5 Καὶ [h] ἐχάρησαν· καὶ [i] συνέθεντο αὐτῷ ἀρ- [h] χαίρω.
γύριον [g] δοῦναι. [i] τίθημι.
6 Καὶ [k] ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαι- [k] λέγω.
ρίαν τοῦ [g] παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄ-
χλου.
7 [e] Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ
ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.
8 Καὶ [l] ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰ- [l] στέλλω.
πὼν, [m] Πορευθέντες [n] ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ [m] πείρω.
πάσχα, ἵνα φάγωμεν. [n] ἑτοιμάζω.
9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις [n] ἑτοιμά-
σωμεν;
10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ, [e] εἰσελθόν-
των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, [o] συναντήσει ὑμῖν [o] ἄντα.
ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκο-
λουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ [m] εἰσπορεύ-
εται.
11 Καὶ [u] ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκί-
ας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ [p] ἐστι τὸ κα- [p] εἰμί.
τάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;
12 Κἀκεῖνος ὑμῖν [q] δείξει ἀνώγεον μέγα [q] δεικνύω.
[r] ἐστρωμένον· ἐκεῖ [s] ἑτοιμάσατε. [r] στορέω.
13 [e] Ἀπελθόντες δὲ [t] εὗρον καθὼς [u] εἴρηκεν [s] ἑτοιμάζω.
αὐτοῖς· καὶ [s] ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. [t] εὑρίσκω.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, [x] ἀνέπεσε, καὶ οἱ [u] εἴρω.
δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. [x] πίπτω.
15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἐπιθυμίᾳ [y] ἐπε- [y] θυμός.
θύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ
με [z] παθεῖν. [z] πάσχω.
16 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ
αὐτοῦ, ἕως ὅτου [a] πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ [a] πλῆθος.
Θεοῦ.

[b] δέχομαι. [c] λαμβάνω. [d] μερίζω.

17 Καὶ [b] δεξάμενος ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, [c] Λάβετε τοῦτο, καὶ [d] διαμερίσατε ἑαυτοῖς.

[e] ἔρχομαι.

18 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ [e] ἔλθῃ.

[*] κλάω. [f] δίδωμι.

19 Καὶ [c] λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας [*] ἔκλασε· καὶ [f] ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

[g] χύω.

20 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [g] ἐκχυνόμενον.

21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ [f] παραδιδόντος με, μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

[h] πείρω.

22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [h] πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ [f] παραδίδοται.

[i] ἄρχω. [k] εἰμί.

23 Καὶ αὐτοὶ [i] ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ, τίς ἄρα [k] εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

[l] γίνομαι.

24 ¶ [l] Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ [k] εἶναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, [l] γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων; ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

[m] μένω. [n] καὶ ἐγώ.

28 Ὑμεῖς δέ [k] ἐστε οἱ [m] διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

[o] τίθημι.

29 [n] Κἀγὼ [o] διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς [o] διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·

[p] ἵζω.

30 Ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ [p] καθίσησθε

ἐπὶ

ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραήλ.
31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ,
ὁ σατανᾶς [q] ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ [r] σινιάσαι ὡς [q] αἰτέω.
τὸν σῖτον. [r] σινιάζω.
32 Ἐγὼ δὲ [s] ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκ- [s] δέομαι.
λείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε [t] ἐπιστρέψας, [u] στή- [t] στρέφω.
ριξον τοὺς ἀδελφούς σου. [u] στηρίζω.
33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε μετὰ σοῦ ἕτοι-
μός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον [h] πο-
ρεύεσθαι.
34 Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει
σήμερον ἀλέκτωρ πρὶν ἢ τρὶς [x] ἀπαρνήσῃ μὴ [x] ἀρνέομαι.
εἰδέναι με.
35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε [y] ἀπέστειλα ὑ- [y] στέλλω.
μᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ πήρας καὶ ὑποδημά-
των, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον, [z] Οὐ- [z] εἷς.
δενός.
36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων
βαλάντιον, [a] ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ [a] αἴρω.
μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγο-
ρασάτω μάχαιραν.
37 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ [b] γεγραμ- [b] γράφω.
μένον δεῖ [c] τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τὸ, Καὶ μετὰ ἀνό- [c] τέλος.
μων [d] ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. [d] λέγω.
38 Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε
δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν [e] ἐστι. [e] εἰμί.
39 ¶ Καὶ [f] ἐξελθὼν [g] ἐπορεύθη, κατὰ τὸ ἔ- [f] ἔρχομαι. [g] πείρω.
θος, εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· [h] ἠκολούθησαν δὲ [h] ἀκόλουθος.
αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [i] γίνομαι.
40 [i] Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, [k] εὐχή.
[k] Προσεύχεσθε μὴ [f] εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. [l] σπάω.
41 Καὶ αὐτὸς [l] ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ [m] τίθημι.
λίθου βολὴν· καὶ [m] θεὶς τὰ γόνατα [n] προσηύχετο, [n] εὐχή.
42 Λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει [o] παρενεγκεῖν [o] φέρω.
τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλη- [p] γίνομαι.
μά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν [p] γινέσθω. [q] ὄπτομαι.
43 [q] Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ
ἐνισχύων αὐτόν.

[s] τείνω. 44 Καὶ [p] γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, [s] ἐκτενέστε-
ρον [n] προσηύχετο· [p] ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ
ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν
γῆν.
[r] ἵστημι. 45 Καὶ [r] ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, [f] ἐλ-
[t] εὑρίσκω. θὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, [t] εὗρεν αὐτοὺς
κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης·
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; [r] ἀνα-
στάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ [f] εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν.
47 ¶ Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος,
καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, [t] προ-
[u] ἐγγύς. ήρχετο αὐτῶν, καὶ [u] ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ, [x] φιλῆ-
[x] φίλος. σαι αὐτόν.
48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήμα-
[y] δίδωμι. τι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [y] παραδίδως;
[z] εἴδω. 49 [z] Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ [a] ἐσόμενον,
[a] εἰμί. εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ [b] πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;
[b] πατάσσω. 50 Καὶ [b] ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦ-
[c] αἱρέω. λον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ [c] ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ
δεξιόν.
[d] κρίνω. 51 [d] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, [e] Ἐᾶτε
[e] ἐάω. ἕως τούτου. Καὶ [*] ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, [f] ἰά-
[*] ἅπτω. σατο αὐτόν.
[f] ἰάομαι. 52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς [g] παραγενομέ-
[g] γίνομαι. νους ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ,
[h] ἔρχομαι. καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν [h] ἐξεληλύθα-
τε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;
53 Καθ᾽ ἡμέραν [a] ὄντος μου μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ
[i] τείνω. ἱερῷ, οὐκ [i] ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽ ἐμέ·
ἀλλ᾽ αὕτη ὑμῶν [a] ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ
σκότους.
[k] λαμβάνω. 54 ¶ [k] Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν [l] ἤγαγον, καὶ
[l] ἄγω. [l] εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ
[m] ἀκόλουθος. δὲ Πέτρος [m] ἠκολούθει μακρόθεν·
55 [*] Ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ
[n] ἵζω. [n] συγκαθισάντων αὐτῶν, [o] ἐκάθητο ὁ Πέτρος
[o] ἧμαι. ἐν μέσῳ αὐτῶν.
[p] εἴδω. 56 [p] Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθή-
μενον

μένον πρὸς τὸ φῶς, καὶ [q] ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, [q] τείνω.
Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ [a] ἦν.
57 Ὁ δὲ [r] ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων, Γύναι, [r] ἀρνέομαι.
οὐκ [p] οἶδα αὐτόν.
58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος [p] ἰδὼν αὐτὸν, [s] ἔ- [s] φάω.
φη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν [a] εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν,
Ἄνθρωπε οὐκ εἰμί.
59 Καὶ [t] διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος [t] ἵστημι.
τις [u] διϊσχυρίζετο, λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος [u] ἰσχύς.
μετ' αὐτοῦ [a] ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός [a] ἐστιν.
60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ [p] οἶδα ὃ
λέγεις. Καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ,
ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ.
61 Καὶ [x] στραφεὶς ὁ Κύριος [a] ἐνέβλεψε τῷ [x] στρέφω.
Πέτρῳ· καὶ [b] ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ [a] βλέπω.
Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα [b] μιμνήσκο-
φωνῆσαι, [c] ἀπαρνήσῃ με τρίς. μαι.
62 Καὶ [d] ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος [e] ἔκλαυσε [c] ἀρνέομαι.
πικρῶς. [d] ἔρχομαι.
63 ¶ Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, [e] κλαίω.
[f] ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες· [f] παῖς.
64 Καὶ [g] περικαλύψαντες αὐτὸν, [h] ἔτυπτον [g] καλύπτω.
αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· Καὶ [i] ἐπηρώτων αὐτὸν, λέ- [h] τύπτω.
γοντες, [k] Προφήτευσον τίς * ἐστιν ὁ [l] παίσας σε. [i] ἐρωτάω.
65 Καὶ ἕτερα πολλὰ [k] βλασφημοῦντες [m] ἔ- [k] φάω.
λεγον εἰς αὐτόν. * εἰμί.
66 Καὶ ὡς [n] ἐγένετο ἡμέρα, [o] συνήχθη τὸ [l] παίω.
πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμ- [m] λέγω.
ματεῖς, καὶ [o] ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον [n] γίνομαι.
ἑαυτῶν, [o] ἄγω.
67 Λέγοντες, Εἰ σὺ * εἶ ὁ Χριστός; εἰπὲ ἡ-
μῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ [p] πίστις.
[p] πιστεύσητε·
68 Ἐὰν δὲ καὶ [i] ἐρωτήσω, οὐ μὴ [q] ἀποκριθῆτέ [q] κρίνω.
μοι, ἢ [r] ἀπολύσητε. [r] λύω.
69 Ἀπὸ τοῦ νῦν * ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
[s] καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ [s] ἧμαι.
Θεοῦ.
70 Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν * εἶ ὁ υἱὸς τοῦ

Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς [l] ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε
ὅτι ἐγώ εἰμι.
71 Οἱ δὲ εἶπον, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυ-
[z] ἀκούω. ρίας; αὐτοὶ γὰρ [z] ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος
αὐτοῦ.

Κεφ. κγ'. Cap. XXIII.

[a] ἵστημι. ΚΑὶ [a] ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν [b] ἤ-
[b] ἄγω. γαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον.
[c] ἄρχω. 2 [c] Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες,
[d] εὑρίσκω. Τοῦτον [d] εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κω-
[e] δίδωμι. λύοντα Καίσαρι φόρους [e] διδόναι, λέγοντα ἑαυ-
[f] εἰμί. τὸν Χριστὸν βασιλέα [f] εἶναι.
[g] ἐρωτάω. 3 Ὁ δὲ Πιλάτος [g] ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέ-
γων, Σὺ [f] εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
[h] φάω. ἀποκριθεὶς αὐτῷ [h] ἔφη, Σὺ λέγεις.
4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ.
[i] ἰσχύω. 5 Οἱ δὲ [i] ἐπίσχυον, λέγοντες, Ὅτι ἀνασείει τὸν
λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, [c] ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.
6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν, [g] ἐπη-
ρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι.
[k] γινώσκω. 7 Καὶ [k] ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου
[l] πέμπω. [f] ἐστὶν, [l] ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,
ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις.
[m] εἴδω. 8 Ὁ δὲ Ἡρώδης, [m] ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, [n] ἐχάρη
[n] χαίρω. λίαν· [f] ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ [m] ἰδεῖν αὐτὸν,
[o] ἐλπίζω. διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ [o] ἤλπιζέ τι
σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.
9 [g] Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
[p] κρίνω. αὐτὸς δὲ οὐδὲν [p] ἀπεκρίνατο αὐτῷ.
[q] ἵστημι. 10 [q] Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
[r] ἀγορεύω. τεῖς εὐτόνως [r] κατηγοροῦντες αὐτοῦ.
[s] εἷς. 11 [s] Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν
[t] παίζω. τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ [t] ἐμπαίξας, περιβα-
[u] πέμπω. λὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, [u] ἀνέπεμψεν αὐ-
τὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 [x] Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ,τε Πιλάτος καὶ ὁ [x] γίνομαι.
Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων·
[*] προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυ- [*] ἄρχω.
τούς.
13 Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρ-
χιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν,
14 Εἶπε πρὸς αὐτοὺς, [y] Προσηνέγκατέ μοι [y] φέρω.
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς [z] ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· [z] στρέφω.
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν
[a] εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατη- [a] εὑρίσκω.
γορεῖτε κατ' αὐτοῦ.
15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· [b] ἀνέπεμψα γὰρ ὑ- [b] πέμπω.
μᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου
ἐστὶ [c] πεπραγμένον αὐτῷ. [c] πράττω.
16 [d] Παιδεύσας οὖν αὐτὸν [e] ἀπολύσω. [d] παῖς.
17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν [e] ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ [e] λύω.
ἑορτὴν [f] ἕνα. [f] εἷς.
18 [g] Ἀνέκραξαν δὲ [h] παμπληθεὶ, λέγοντες, [g] κράζω.
Αἶρε τοῦτον· [e] ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν. [h] πλῆθος.
19 (Ὅστις [i] ἦν διὰ στάσιν τινὰ [k] γενομένην [i] εἰμί.
ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον, [l] βεβλημένος εἰς φυλα- [k] γίνομαι.
κήν.) [l] βάλλω.
20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος [m] προσεφώνησε, [m] φωνή.
θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.
21 Οἱ δὲ [m] ἐπεφώνουν, λέγοντες, [n] Σταύ- [n] σταυρός.
ρωσον, σταύρωσον αὐτόν.
22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί γὰρ κα-
κὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου [o] εὗρον [o] εὑρίσκω.
ἐν αὐτῷ· [d] παιδεύσας οὖν αὐτὸν [e] ἀπολύσω.
23 Οἱ δὲ [p] ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰ- [p] κεῖμαι.
τούμενοι αὐτὸν [n] σταυρωθῆναι. Καὶ [q] κατίσχυον [q] ἰσχύς.
αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων.
24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε [k] γενέσθαι τὸ
αἴτημα αὐτῶν.
25 [e] Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ [r] αἰτέω.
φόνον [l] βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν [r] ἠ- [s] δίδωμι.
τοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν [s] παρέδωκε τῷ θελήματι [t] ἄγω.
αὐτῶν. [u] λαμβάνω.
26 ¶ Καὶ ὡς [t] ἀπήγαγον αὐτὸν, [u] ἐπιλα-

ϐόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομέ-
[x] τίθημι. νου ἀπ᾽ ἀγροῦ, [x] ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέ-
[y] ἀκολουθέω. ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
[z] κόπτω. 27 [y] Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ
[a] θρῆνος. λαοῦ καὶ γυναικῶν· αἳ καὶ [z] ἐκόπτοντο καὶ [a] ἐθρή-
νουν αὐτόν.
[b] στρέφω. 28 [b] Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε,
Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ᾽ ἐμὲ,
πλὴν ἐφ᾽ ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑ-
μῶν·
[c] εἴρω. 29 Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς [c] ἐροῦσι,
[d] γεννάω. Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ [d] ἐγέννη-
[e] θηλάω. σαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ [e] ἐθήλασαν.
[f] ἄρχω. 30 Τότε [f] ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, [g] Πέ-
[g] πίπτω. σετε ἐφ᾽ ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, [h] Καλύψατε
[h] καλύπτω. ἡμᾶς.
31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν,
ἐν τῷ ξηρῷ τί [i] γένηται;
[i] γίνομαι. 32 ¶ [k] Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
[k] ἄγω. αὐτῷ [l] ἀναιρεθῆναι.
[l] αἱρέω. 33 Καὶ ὅτε [m] ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλού-
[m] ἔρχομαι. μενον Κρανίον, ἐκεῖ [n] ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ τοὺς
[n] σταυρός. κακούργους· ὃν μὲν, ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ, ἐξ ἀριστε-
ρῶν.
[o] ἔω. 34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ, [o] ἄφες αὐ-
[p] εἴδω. τοῖς· οὐ γὰρ [p] οἴδασι τί ποιοῦσι. [q] Διαμεριζόμενοι
[q] μείρω. δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον.
[r] ἵστημι. 35 Καὶ [r] εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· [s] ἐξεμυ-
[s] μυκτηρ. κτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγον-
[t] σῶος. τες, Ἄλλους [t] ἔσωσε. [t] σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός
[u] εἰμί. [u] ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.
[x] παίζω. 36 [x] Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται,
προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ·
37 Καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων, [z] σῶσον σεαυτόν.
38 [a] Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ [y] γεγραμμένη ἐπ᾽
[y] γράφω. αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ
[a] εἰμί. Ἑβραϊκοῖς, ΟΥΤΟΣ [a] ΕΣΤΙΝ Ὁ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ἸΟΥΔΑΙ-
ΩΝ.

39 ¶ Εἷς

39 ¶ Εἷς δὲ τῶν [b] κρεμασθέντων κακούργων [b] κρεμάω.
ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων, Εἰ σὺ [a] εἶ ὁ Χριστὸς,
[c] σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. [c] σώζω.
40 [d] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος [e] ἐπετίμα αὐ- [d] κρίνω.
τῷ, λέγων, Οὐδὲ [f] φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ [e] τίω.
αὐτῷ κρίματι [a] εἶ; [f] φόβομαι.
41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· (ἄξια γὰρ ὧν [g] πράττω.
ἐπράξαμεν [h] ἀπολαμβάνομεν) οὗτος δὲ οὐδὲν [h] λαμβάνω.
ἄτοπον ἔπραξε.
42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, [i] Μνήσθητί μου Κύ- [i] μιμνήσκομαι.
ριε, ὅταν [k] ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω [k] ἔρχομαι.
σοι, σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παρα-
δείσῳ.
44 [a] Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος [l] ἐγένε- [l] γίνομαι.
το ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης.
45 Καὶ [m] ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ [n] ἐσχίσθη τὸ [m] σκότος.
καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. [n] σχίζω.
46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πε, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου [o] παραθήσομαι τὸ [o] τίθημι.
πνεῦμά μου· Καὶ ταῦτα εἰπὼν * ἐξέπνευσεν. * πνέω.
47 ¶ [p] Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμε- [p] εἴδω.
νον, [q] ἐδόξασε τὸν Θεὸν, λέγων, Ὄντως ὁ ἄν- [q] δοκέω.
θρωπος οὗτος δίκαιος [a] ἦν.
48 Καὶ πάντες οἱ [l] συμπαραγενόμενοι ὄχλοι
ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γι-
νόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη [r] ὑπέστρε- [r] στρέφω.
φον.
49 [s] Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ [s] ἵστημι.
μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ [t] συνακολουθήσασαι [t] ἀκόλουθος.
αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, [u] ὁρῶσαι ταῦτα. [u] ὁράω.
50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς
ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος·
51 (Οὗτος οὐκ [a] ἦν [o] συγκατατεθειμένος
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας
πόλεως τῶν Ἰουδαίων· ὃς καὶ [x] προσεδέχετο καὶ [x] δέχομαι.
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.)
52 Οὗτος [y] προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, [z] ᾐτή- [y] ἔρχομαι.
σατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. [z] αἰτέω.

[a] αἱρέω. 53 Καὶ [a] καθελὼν αὐτὸ [b] ἐνετύλιξεν αὐτὸ
[b] τύλος. σινδόνι, καὶ [c] ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι [d] λαξευ-
[c] τίθημι. τῷ, οὗ οὐκ [g] ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.
[d] ξέω. 54 Καὶ ἡμέρα [g] ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββα-
[e] φάος. τον [e] ἐπέφωσκε.
[f] ἀκόλουθος. 55 [f] Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵ-
[g] εἰμί. τινες [g] ἦσαν [h] συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλι-
[h] ἔρχομαι. λαίας, [i] ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς [c] ἐτέθη τὸ
[i] θεάομαι. σῶμα αὐτοῦ.
[l] στρέφω. 56 [l] Ὑποστρέψασαι δὲ [m] ἡτοίμασαν ἀρώματα
[m] ἕτοιμος. καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον [n] ἡσύχασαν, κατὰ
[n] ἥσυχος. τὴν ἐντολήν.

Κεφ. κδ. Cap. XXIV.

ΤΗ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος
[a] ἔρχομαι. [a] ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, [b] φέρουσαι ἃ [c] ἡ-
[b] φέρω. τοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς.
[c] ἕτοιμος. 2 [d] Εὗρον δὲ τὸν λίθον [e] ἀποκεκυλισμένον
[d] εὑρίσκω. ἀπὸ τοῦ μνημείου.
[e] κυλίω. 3 Καὶ [h] εἰσελθοῦσαι οὐχ [d] εὗρον τὸ σῶμα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ.
[f] γίνομαι. 4 Καὶ [f] ἐγένετο ἐν τῷ [g] διαπορεῖσθαι αὐτὰς
[g] πείρω. περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες [h] ἐπέστησαν αὐ-
[h] ἵστημι. ταῖς ἐν [i] ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις·
[i] ἕω. 5 Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινου-
σῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐ-
τὰς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
[k] εἰμί. 6 Οὐκ [k] ἔστιν ὧδε, ἀλλ' [l] ἠγέρθη· [m] μνήσθητε
[l] ἐγείρω. ὡς [n] ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,
[m] μιμνήσκο- 7 Λέγων, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [o] πα-
μαι. ραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν,
[n] λαλέω. καὶ [p] σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [h] ἀνα-
[o] δίδωμι. στῆναι.
[p] σταυρὸς. 8 Καὶ [m] ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.
[q] στρέφω. 9 Καὶ [q] ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου [r] ἀπήγ-
[r] ἀγγέλλω. γειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς
λοιποῖς.
10 [g] Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰω-
άννα καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ, σὺν αὐ-
[s] λέγω. ταῖς, αἳ [s] ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ

UM

11 Καὶ [t] ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος [t] φαίνω.
τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ [u] ἠπίστουν αὐταῖς. [u] πίστις.
12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς [x] ἔδραμεν ἐπὶ τὸ [x] τρέχω.
μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια
κείμενα μόνα· καὶ [a] ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυ-
μάζων τὸ [f] γεγονός.
13 ¶ Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν [k] ἦσαν [g] πο-
ρευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέ-
χουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄ-
νομα Ἐμμαούς.
14 Καὶ αὐτοὶ [y] ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ [y] ὁμιλέω.
πάντων τῶν [z] συμβεβηκότων τούτων.
15 Καὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ [z] βαίνω.
συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς [b] ἐγγίσας [c] συνε- [a] γίνομαι.
πορεύετο αὐτοῖς. [b] ἐγγύς.
16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν [d] ἐκρατοῦντο, τοῦ [c] πορεύω.
μὴ [e] ἐπιγνῶναι αὐτόν. [d] κρατέω.
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Τίνες οἱ λόγοι οὗ- [e] γινώσκω.
τοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦν-
τες, καὶ [f] ἐστὲ σκυθρωποί; [f] εἰμί.
18 [g] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς ᾧ ὄνομα Κλεόπας, [g] κρίνω.
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ οὐκ [e] ἔγνως τὰ [a] γενόμενα ἐν αὐτῇ
ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐ-
τῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαραίου, ὃς [a] ἐγένετο ἀ-
νὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐν-
αντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ.
20 Ὅπως τε [h] παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς [h] δίδωμι.
καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ [i] ἐ- [i] σταυρός.
σταύρωσαν αὐτόν.
21 Ἡμεῖς δὲ [k] ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός [f] ἐστιν ὁ [k] ἐλπίς.
μέλλων [l] λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν [l] λύω.
πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σή-
μερον ἀφ' οὗ ταῦτα [a] ἐγένετο.
22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν [m] ἐξ- [m] ἵστημι.
έστησαν ἡμᾶς, [a] γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνη-
μεῖον·
23 Καὶ μὴ [n] εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, [a] ἦλθον, [n] εὑρίσκω.
λέγουσαι

λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων [p] ἑωρακέναι, οἳ
λέγουσιν αὐτὸν [*] ζῆν.

24 Καὶ [o] ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ [q] εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖ-
κες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι
καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν
οἷς [r] ἐλάλησαν οἱ προφῆται.

26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει [s] παθεῖν τὸν Χριστόν,
καὶ [o] εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

27 Καὶ [t] ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφητῶν, [u] διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν
πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ.

28 ¶ Καὶ [x] ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ [y] ἐπορεύ-
οντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω [y] πο-
ρεύεσθαι.

29 Καὶ [z] παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες,
[a] Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν [b] ἐστί, καὶ
[c] κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ [d] εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι
σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ [e] ἐγένετο ἐν τῷ [c] κατακλιθῆναι αὐ-
τὸν μετ' αὐτῶν, [g] λαβὼν τὸν ἄρτον [h] εὐλόγησε,
καὶ [i] κλάσας [k] ἐπεδίδου αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ [l] διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ
[m] ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος [e] ἐγένετο
ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρ-
δία ἡμῶν [n] καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς [o] ἐλάλει
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς [p] διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
γραφάς;

33 ¶ Καὶ [q] ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, [r] ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ [s] εὗρον [t] συνηθροισ-
μένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 Λέγοντας, Ὅτι [u] ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως,
καὶ [x] ὤφθη Σίμωνι.

35 Καὶ αὐτοὶ [y] ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ
ὡς [m] ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν [z] λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰη-
σοῦς [a] ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰ-
ρήνη ὑμῖν.

37 [b] Πτοη-

p ὁράω. * ζάω. q εὑρίσκω. r λαλέω. s πάσχω. t ἄρχω. u ἑρμηνεύω. x ἐγγίζω. y πορεύομαι. z βιάω. a μένω. b εἰμί. c κλίνω. d ἔρχομαι. e γίνομαι. g λαμβάνω. h λέγω. i κλάω. k δίδωμι. l οἴγω. m γινώσκω. n καίω. o λαλέω. p οἴγω. q ἵστημι. r στρέφω. s εὑρίσκω. t ἀθροίζω. u ἐγείρω. x ὅπτομαι. y ἡγέομαι. z λαλέω. a ἵστημι.

37 [b] Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι [c] γενόμενοι [b] πτοέω.
[d] ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. [c] γίνομαι.
38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί * τεταραγμένοι [e] ἐστέ; [d] δοκέω.
καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδί- * ταράττω.
αις ὑμῶν; [e] εἰμί.
39 [f] Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, [f] εἴδω.
ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· [g] ψηλαφήσατέ με καὶ [f] ἴδε- [g] ἅπτω.
τε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς
ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, [h] ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς [h] δεικνύω.
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.
41 Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ
θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσι-
μον ἐνθάδε;
42 Οἱ δὲ [i] ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέ- [i] δίδωμι.
ρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.
43 Καὶ [k] λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν [l] ἔφαγεν. [k] λαμβάνω.
44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς [m] ἐ- [l] φάγω.
λάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι [e] ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ [m] λαλέω.
[n] πληρωθῆναι πάντα τὰ [o] γεγραμμένα ἐν τῷ [n] πλέος.
νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς, περὶ [o] γράφω.
ἐμοῦ.
45 Τότε [p] διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ [q] συνι- [p] οἴγω.
έναι τὰς γραφάς· [q] ἴω.
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι οὕτω [o] γέγραπται, καὶ
οὕτως ἔδει [r] παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ [s] ἀναστῆναι [r] πάσχω.
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. [s] ἵστημι.
47 Καὶ [t] κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ [t] κηρύττω.
μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.
48 Ὑμεῖς δέ [e] ἐστε μάρτυρες τούτων.
49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ [u] καθίσατε ἐν [u] ἵζω.
τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ [x] ἐνδύσησθε δύνα- [x] δύω.
μιν ἐξ ὕψους.
50 [y] Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθα- [y] ἄγω.
νίαν καὶ * ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, [z] εὐλόγησεν [z] λέγω.
αὐτούς. * αἴρω.
51 Καὶ [c] ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν

[a] φέρω. αὐτοὺς, [f] διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ [a] ἀνεφέρετο εἰς τὸν
[b] κύω. οὐρανόν.
[c] στρέφω. 52 Καὶ αὐτοὶ [b] προσκυνήσαντες αὐτὸν, [c] ὑπ-
[d] εἰμὶ. έστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
[e] αἰνέω. 53 Καὶ [d] ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ [e] αἰ-
[f] λέγω. νοῦντες καὶ [f] εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφάλαιον α'. Cap. I.

[a] εἰμὶ. ΕΝ ἀρχῇ [a] ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λό-
γος [a] ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς
[a] ἦν ὁ λόγος.
2 Οὗτος [a] ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν
Θεόν.
3 Πάντα δι' αὐτοῦ [b] ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ
[b] γίνομαι. [b] ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ [b] γέγονεν.
4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ [a] ἦν, καὶ ἡ ζωὴ [b] ἦν τὸ φῶς
τῶν ἀνθρώπων·
5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκο-
[c] λαμβάνω. τία αὐτὸ οὐ [c] κατέλαβεν.
[d] στέλλω. 6 [b] Ἐγένετο ἄνθρωπος [d] ἀπεσταλμένος
παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.
[e] ἔρχομαι. 7 Οὗτος [e] ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρ-
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι'
αὐτοῦ.
8 Οὐκ [a] ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρ-
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
9 [a] Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάν-
τα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 Ἐν τῷ κόσμῳ [a] ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐ-
[f] γινώσκω. τοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ [f] ἔγνω.
[g] ἔρχομαι. 11 Εἰς τὰ ἴδια [g] ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
[h] λαμβάνω. [h] παρέλαβον. 12 Ὅσοι

12 Ὅσοι δὲ [h] ἔλαβον αὐτὸν, [i] ἔδωκεν αὐτοῖς — i δίδωμι.
ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ [k] γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς — k γίνομαι.
τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
13 Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος
σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ
Θεοῦ [l] ἐγεννήθησαν. — l γεννάω.
14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ [k] ἐγένετο, καὶ [m] ἐσκή- — m σκηνόω.
νωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ [n] ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, — n θεάομαι.
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς) πλήρης χά-
ριτος καὶ ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ [o] κέ- — o κράζω.
κραγε, λέγων, Οὗτος [p] ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω — p εἰμί.
μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου [k] γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου [p] ἦν.
16 Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάν-
τες [h] ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως [i] ἐδόθη, ἡ χάρις
καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ [k] ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς [q] ἑώρακε πώποτε· ὁ μονο- — q ὁράω.
γενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος
[r] ἐξηγήσατο. — r ἡγέομαι.
19 Καὶ αὕτη [p] ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου,
ὅτε [s] ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων — s στέλλω.
ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα [t] ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, Σὺ — t ἐρωτάω.
τίς [p] εἶ; — u λέγω.
20 Καὶ [u] ὡμολόγησε, καὶ οὐκ [x] ἠρνήσατο· καὶ — x ἀρνέομαι.
[u] ὡμολόγησεν, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός.
21 Καὶ [t] ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; Ἠλίας εἶ
σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης [p] εἶ
σύ; Καὶ [y] ἀπεκρίθη, Οὔ. — y κρίνω.
22 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τίς [p] εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν
[i] δῶμεν τοῖς [z] πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ — z πέμπω.
σεαυτοῦ;
23 [a] Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή- — a φάω.
μῳ, [b] Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν — b εὐθύς.
Ἡσαΐας ὁ προφήτης.
24 Καὶ οἱ [c] ἀπεσταλμένοι, [d] ἦσαν ἐκ τῶν Φα- — c στέλλω.
ρισαίων. — d εἰμί.
25 Καὶ [e] ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί — e ἐρωτάω.
οὖν

ἂν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ [d] εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε Ἠλίας,
οὔτε ὁ προφήτης;
[f] κρίνω. 26 [f] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων,
[g] ἵστημι. Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν [g] ἕστη-
[h] εἴδω. κεν ὃν ὑμεῖς οὐκ [h] οἴδατε·
27 Αὐτός [d] ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς
[i] γίνομαι. ἔμπροσθέν μου [i] γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος
ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
28 Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾶ [i] ἐγένετο πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου [d] ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.
29 ¶ Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰη-
σοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, [h] Ἴδε ὁ
ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 Οὗτός [d] ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου
ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου [i] γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου [d] ἦν.
[k] καὶ ἐγώ. 31 [k] Κἀγὼ οὐκ [h] ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα [l] φανε-
[l] φαίνω. ρωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο [m] ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ
[m] ἔρχομαι. ὕδατι βαπτίζων.
[n] μάρτυρ. 32 Καὶ [n] ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων, Ὅ-
[o] θεάομαι. τι [o] τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ
[p] μένω. περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ [p] ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.
33 [k] Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας
[q] ὕδωρ. με βαπτίζειν ἐν [q] ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ'
ὃν ἂν [h] ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
ἐπ' αὐτὸν, οὗτός [d] ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
[r] ὁράω. 34 Κἀγὼ [r] ἑώρακα, καὶ [n] μεμαρτύρηκα ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
35 ¶ Τῇ ἐπαύριον πάλιν [g] εἱστήκει ὁ Ἰωάν-
νης, καὶ ἐκ μαθητῶν αὐτοῦ δύο·
[s] βλέπω. 36 Καὶ [s] ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι,
λέγει, [h] Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.
[t] ἀκούω. 37 Καὶ [t] ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ [u] λαλοῦν-
[u] λαλέω. τος, καὶ [x] ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.
[x] ἀκόλουθος. 38 [y] Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ [o] θεασάμενος
[y] στρέφω. αὐτοὺς [x] ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς,
39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ
[z] ἑρμηνεύω. (ὃ λέγεται [z] ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε) ποῦ
μένεις; 40 Λέγει

40 Λέγει αὐτοῖς, [b]Ἔρχεσθε καὶ [a]ἴδετε. [b]Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ [c]ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα δὲ [d]ἦν ὡς δεκάτη.

41 [d]Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ·

42 Εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, [e]Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστι [z]μεθερμηνευόμενον, ὁ Χριστός.

43 Καὶ [f]ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. [g]Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ [d]εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ [h]κληθήσῃ Κηφᾶς· ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἐπαύριον [i]ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς [b]ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι.

45 [d]Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.

46 Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὃν [k]ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, [e]εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ.

47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζαρὲθ δύναταί τι ἀγαθὸν [d]εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε.

48 [a]Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, [a]Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ [e]ἔστι.

49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γινώσκεις; [l]Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, [d]ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.

50 [l]Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, σὺ [d]εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ [d]εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

51 [l]Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶπόν σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων [m]ὄψει.

52 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

[a] εἴδω.
[b] ἔρχομαι.
[c] μένω.
[d] εἰμί.
[e] εὑρίσκω.
[f] ἄγω.
[g] βλέπω.
[h] καλέω.
[i] θέλω.
[k] γράφω.
[l] κρίνω.
[m] ὄπτομαι.

[m] ὄπτομαι. — ὑμῖν, Ἀπ᾽ ἄρτι [m] ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν [n] ἀνεῳγότα,
[n] οἴγω. — καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κατα-
βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β΄. Cap. II.

[a] γίνομαι. — ΚΑὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος [a] ἐγένετο
[b] εἰμί. — ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ [b] ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.
[c] καλέω. — 2 [c] Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἰς τὸν γάμον.
[d] ὕστερος. — 3 Καὶ [d] ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ [a] ἔχουσι.
4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύ-
ναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.
5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, Ὅ, τι
ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε.
6 [b] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἕξ, κεί-
μεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦ-
σαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.
[e] γέμω. — 7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [e] Γεμίσατε τὰς
ὑδρίας ὕδατος. Καὶ [e] ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως
ἄνω.
[f] ἀντλέω. — 8 Καὶ λέγει αὐτοῖς, [f] Ἀντλήσατε νῦν, καὶ
[g] φέρω. — φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ [g] ἤνεγκαν.
[h] γεύω. — 9 Ὡς δὲ [h] ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕ-
[i] γίνομαι. — δωρ οἶνον [i] γεγενημένον, (καὶ οὐκ [k] ᾔδει πόθεν
[k] εἴδω. — [b] ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι [k] ᾔδεισαν οἱ [f] ἠντληκό-
[m] τίθημι. — τες τὸ ὕδωρ) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,
[n] μέθυ. — 10 Καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶ-
[o] ἐλαχύς. — τον τὸν καλὸν οἶνον [m] τίθησι· καὶ ὅταν [n] μεθυσθῶσι,
[p] τηρέω. — τότε τὸν [o] ἐλάσσω· σὺ [p] τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον
ἕως ἄρτι.
11 Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ
[q] φαίνω. — Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ [q] ἐφανέρωσε τὴν
[r] πίστις. — δόξαν αὐτοῦ, καὶ [r] ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
[s] βαίνω. — 12 ¶ Μετὰ τοῦτο [s] κατέβη εἰς Καπερναούμ,
αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
[t] μένω. — οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ [t] ἔμειναν οὐ πολλὰς
ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς [b] ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων,
καὶ [u] ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. [u] βαίνω.
14 Καὶ [x] εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας [x] εὑρίσκω.
βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερμα-
τιστὰς [y] καθημένους· [y] ἧμαι.
15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάν-
τας [z] ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ [z] βάλλω.
τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν [a] ἐξέχεε τὸ κέρμα, [a] χέω.
καὶ τὰς τραπέζας [b] ἀνέστρεψε. [b] στρέφω.
16 Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν,
[c] Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον [c] αἴρω.
τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου.
17 [d] Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι [e] γε- [d] μιμνήσκο-
γραμμένον ἐστὶν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφα- μαι.
γέ με. [e] γράφω.
18 [f] Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον [f] κρίνω.
αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα
ποιεῖς;
19 [f] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
[g] Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις [g] λύω.
[h] ἐγερῶ αὐτόν. [h] ἐγείρω.
20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Τεσσαράκοντα
καὶ ἓξ ἔτεσιν [i] ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ [i] δέμω.
ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώμα-
τος αὐτοῦ.
22 Ὅτε οὖν [h] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, [d] ἐμνήσθησαν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ
[k] ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ [k] πίστις.
Ἰησοῦς.
23 ¶ Ὡς δὲ [l] ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ [l] εἰμί.
πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ [k] ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ [k] ἐπίστευεν ἑαυτὸν
αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·
25 Καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις [m] μαρτυ- [m] μάρτυρ.
ρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί
[l] ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Κεφ.

Κεφ. γ'. Cap. III.

[a] εἰμί. [a] ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, (Νι-
κόδημος ὄνομα αὐτῷ) ἄρχων τῶν
Ἰουδαίων·
[b] ἔρχομαι. 2 Οὗτος [b] ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ
[c] εἴδω. εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββὶ, [c] οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ [b] ἐ-
λήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ ση-
μεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ [a] ᾖ ὁ
Θεὸς μετ' αὐτοῦ.
[d] κρίνω. 3 [d] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀ-
[e] γεννάω. μὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις [e] γεννηθῇ
ἄνωθεν, οὐ δύναται [c] ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.
4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς
δύναται ἄνθρωπος [e] γεννηθῆναι γέρων [a] ὤν;
μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτε-
ρον [b] εἰσελθεῖν, καὶ [e] γεννηθῆναι;
5 [d] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
[f] ὕδωρ. σοι, ἐὰν μή τις [e] γεννηθῇ ἐξ [f] ὕδατος καὶ
Πνεύματος, οὐ δύναται [b] εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
6 Τὸ [e] γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ [a] ἐστι·
καὶ τὸ [d] γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦ-
μα [a] ἐστι.
7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς
[e] γεννηθῆναι ἄνωθεν.
8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ [c] οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ
ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ [e] γεγεννημένος ἐκ
τοῦ πνεύματος.
9 [d] Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ,
[g] γίνομαι. Πῶς δύναται ταῦτα [g] γενέσθαι;
10 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ
[a] εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γι-
νώσκεις;
11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ [c] οἴδαμεν
[h] λαλέω. [h] λαλοῦμεν, καὶ ὃ [i] ἑωράκαμεν [k] μαρτυροῦμεν·
[i] ὁράω. καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.
[k] μάρτυρ. 12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύ-

ιπι,
ιπτε
13
ὶ μὴ
ἰεώπ
14
τῇ ἐρ
ἰεώπ
15
αιθ,
16
ἰσε τ
ι πισ
ζωὴν
17
ὶς τ
σωθῇ
18
πιςεύω
τὸ ὄνομ
19
λήλυθ
θρωποι
ηρά. α
20
ρῶς, κ
λεγχθῇ
21
τὸ φῶς
Θεῷ
22
μαθηταὶ
διέτρ
23
νὼν, ἐγ
ἐκεῖ· κ
24
λακὴν
25

UMI

ετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύ-
σετε;
13 Καὶ οὐδεὶς [l] ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν [l] βαίνω.
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [l] καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου, ὁ [a] ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 Καὶ καθὼς Μωσῆς [m] ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν [m] ὑψόω.
τῇ ἐρήμῳ, οὕτως [m] ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου·
15 Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ [n] ἀπό- [n] ὀλλύω.
ληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.
16 Οὕτω γὰρ [o] ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, [o] ἀγάπη.
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ [p] ἔδωκεν, ἵνα πᾶς [p] δίδωμι.
ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ [n] ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον.
17 Οὐ γὰρ [q] ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ [q] στέλλω.
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
[r] σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. [r] σώζω.
18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ
πιστεύων, ἤδη [d] κέκριται, ὅτι μὴ [s] πεπίστευκεν εἰς [s] πιστεύω.
τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
19 Αὕτη δέ [a] ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς [b] ἐ-
λήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ [o] ἠγάπησαν οἱ ἄν-
θρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· [a] ἦν γὰρ πο-
νηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.
20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ
φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ [t] ἐ- [t] ἐλέγχω.
λεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς ἵνα [u] φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν [u] φαίνω.
Θεῷ [a] ἐστὶν [x] εἰργασμένα. [x] ἔργον.
22 ¶ Μετὰ ταῦτα [b] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ
[y] διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν. [y] τρίβω.
23 [a] Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰ-
νὼν, ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ [a] ἦν
ἐκεῖ· καὶ [g] παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.
24 Οὔπω γὰρ [a] ἦν [z] βεβλημένος εἰς τὴν φυ- [z] βάλλω.
λακὴν ὁ Ἰωάννης.
25 [a] Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν [a] γίνομαι.
Ἰωάννου

Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ.
b ἔρχομαι. 26 Καὶ [b] ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον
c εἰμί. αὐτῷ, Ῥαββί, ὃς [c] ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδά-
d μάρτυρ. νου, ᾧ σὺ [d] μεμαρτύρηκας, [e] ἴδε οὗτος βαπτίζει,
e εἴδω. καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
f κρίνω. 27 [f] Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύ-
ναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ [c] ᾖ
g δίδωμι. [g] δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον,
h στέλλω. Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι [h] ἀπεσταλμένος
εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.
29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος [c] ἐστίν· ὁ δὲ
i ἵστημι. φίλος τοῦ νυμφίου ὁ [i] ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ,
χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη
k πλήθω. οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ [k] πεπλήρωται.
l ἐλαχύς. 30 Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ [l] ἐλαττοῦ-
σθαι.
31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων
[c] ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς [c] ἐστι, καὶ ἐκ
τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐ-
πάνω πάντων [c] ἐστίν.
m ὁράω. 32 Καὶ ὃ [m] ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρ-
τυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
33 Ὁ [n] λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, [o] ἐ-
n λαμβάνω. σφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής [c] ἐστιν.
o σφραγίς. 34 Ὃν γὰρ [h] ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήμα-
τα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου [g] δίδωσιν ὁ Θεὸς
τὸ πνεῦμα.
35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα [g] δέ-
δωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
p πείθω. 36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώ-
q ὄπτομαι. νιον· ὁ δὲ [p] ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ [q] ὄψεται ζωὴν,
ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. Cap. IV.

a γινώσκω. Ὡς οὖν [a] ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι [b] ἤκουσαν οἱ φα-
b ἀκούω. ρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς
ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης·
2 (Καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν,
ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ)

3
εἰς
4
ρεια
5
γομ
Ιακ
6
κεκ
τως
7
ὕδωρ
8
πόλ
9
Πῶς
ὔσης
ται Ιυ
10
ἤδει
σοι, ὁ
ἂν ὁ ὕδ
11
μα ἔχ
χ έςτὸ
12 Μ
ὃς ὁ ἔδ
τοῦ ἐπι
13 Ρ
ὁ πίνων
14 Ὁ
ὧ αὐτ
ὕδωρ ὃ
ἀλλομ
15
μοι τοῦ
ἔρχωμαι
16 Λ
τὸν ἄνδ

3 [c] Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ [d] ἀπῆλθε πάλιν [c] ἵω.
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [d] ἔρχομαι.
4 [e] Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμα- [e] δεῖ.
ρείας.
5 Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας [f] λε- [f] λέγω.
γομένην Σιχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ [g] ἔδωκεν [g] δίδωμι.
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
6 [h] Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς [h] εἰμί.
[i] κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορείας, [k] ἐκαθέζετο οὕ- [i] κοπιάω.
τως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα [h] ἦν ὡσεὶ ἕκτη. [k] ἕζω.
7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας [l] ἀντλῆσαι [l] ἀντλέω.
ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, [g] Δός μοι [m] πιεῖν. [m] πίνω.
8 (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ [d] ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.)
9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις,
Πῶς σὺ Ἰουδαῖος [h] ὢν παρ' ἐμοῦ [m] πιεῖν αἰτεῖς,
[h] οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ [o] συγχρῶν- [o] χράω.
ται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.
10 [p] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ [p] κρίνω.
[q] ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων [q] εἴδω.
σοι, [g] Δός μοι [m] πιεῖν· σὺ ἂν [r] ᾔτησας αὐτὸν, [r] αἰτέω.
καὶ [g] ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, οὔτε ἄντλη-
μα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ [h] ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔ-
χεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 Μὴ σὺ [s] μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, [s] μέγας.
ὃς [g] ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐ-
τοῦ [m] ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;
13 [p] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς
ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, [t] διψήσει πάλιν. [t] διψάω.
14 Ὃς δ' ἂν [m] πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ [g] δώ-
σω αὐτῷ, οὐ μὴ [t] διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
ὕδωρ ὃ [g] δώσω αὐτῷ, [u] γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ [u] γίνομαι.
ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ, Κύριε, [g] δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι
ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, φώνησον [x] φωνή.
τὸν ἄνδρα σου, καὶ [d] ἐλθὲ ἐνθάδε.

17 ᵖ Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω
ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας,
Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω.

y ἴσχω. 18 Πέντε γὰρ ἄνδρας ʸ ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ʸ ἔ-
z εἴρω. χεις, οὐκ ʰ ἔστι σου ὁ ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς ᶻ εἴρηκας.

19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι
προφήτης ʰ εἶ σύ.

a κύω. 20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει ᵃ προσ-
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύ-
μοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ ᵃ προσκυνεῖν.

b πιστεύω. 21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, ᵇ πίστευσόν
μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις ᵃ προσκυνήσετε τῷ πα-
τρί.

c εἴδω. 22 Ὑμεῖς ᵃ προσκυνεῖτε ὃ οὐκ ᶜ οἴδατε, ἡ-
μεῖς ᵃ προσκυνοῦμεν ὃ ᶜ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία
d εἰμί. ἐκ τῶν Ἰουδαίων ᵈ ἐστίν·

23 Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ᵈ ἐστιν, ὅτε οἱ
ἀληθινοὶ ᵃ προσκυνηταὶ ᵃ προσκυνήσουσι τῷ πα-
τρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιού-
τους ζητεῖ τοὺς ᵃ προσκυνοῦντας αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς ᵃ προσκυνοῦν-
τας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσ-
κυνεῖν.

25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, ᶜ Οἶδα ὅτι Μεσσίας
e ἔρχομαι. ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ᵉ ἔλθῃ ἐκεῖ-
νος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι, ὁ λα-
λῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ᵉ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
f εἷς. καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· ᶠ οὐδεὶς
μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ' αὐ-
τῆς;

g ἵω. 28 ᵍ Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ
ᵉ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώ-
ποις,

29 Δεῦτε, ᶜ ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι
πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ᵈ ἐστιν ὁ
Χριστός;

30 Ἐξῆλ-

30 Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο
πρὸς αὐτόν.
31 Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ [h] ἠρώτων αὐτὸν οἱ μα- [h] ἐρωτάω.
θηταὶ, λέγοντες, Ῥαββὶ, φάγε.
32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω
φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ [c] οἴδατε.
33 Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους,
Μή τις [i] ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; [i] φέρω.
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά
[d] ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με,
καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι [k] τετράμηνόν [k] μήν.
[d] ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν,
[l] ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ [m] θεάσασθε [l] αἴρω.
τὰς χώρας, ὅτι λευκαί [d] εἰσι πρὸς θερισμὸν [m] θεάομαι.
ἤδη.
36 Καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνά-
γει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων
ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος [d] ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς,
ὅτι ἄλλος [d] ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
38 Ἐγὼ [n] ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑ- [n] στέλλω.
μεῖς [o] κεκοπιάκατε· ἄλλοι [o] κεκοπιάκασι, καὶ ὑ- [o] κόπτω.
μεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν [e] εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ [p] ἐπίστευ- [p] πίστις.
σαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς
γυναικὸς, μαρτυρούσης, Ὅτι εἶπέ μοι πάντα
ὅσα ἐποίησα.
40 Ὡς οὖν [e] ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖ-
ται, [h] ἠρώτων αὐτὸν [q] μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ [q] μένω.
[q] ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 Καὶ πολλῷ πλείους [r] ἐπίστευσαν διὰ τὸν λό- [r] πίστις.
γον αὐτοῦ.
42 Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, Ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν
σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ [s] ἀκηκόαμεν, καὶ [s] ἀκούω.
[c] οἴδαμεν ὅτι οὗτός [d] ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου, ὁ Χριστός.
43 ¶ Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας [e] ἐξῆλθεν ἐ-
κεῖθεν, καὶ [e] ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

[t] μάρτυρ. 44 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς [t] ἐμαρτύρησεν ὅτι προ-
φήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
[u] δέχομαι. 45 Ὅτε οὖν [e] ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [u] ἐδέξ-
[x] ὁράω. αντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα [x] ἑωρακότες ἃ
ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ. καὶ αὐ-
τοὶ γὰρ [e] ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
46 ¶ [e] Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κα-
νᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον.
[y] ἀσθενῶ. Καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς [y] ἠσθένει ἐν Κα-
περναούμ.
47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰου-
δαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [c] ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν,
[z] βαίνω. καὶ [h] ἠρώτα αὐτὸν ἵνα [z] καταβῇ καὶ [a] ἰάσηται αὐ-
[a] ἰάομαι. τοῦ τὸν υἱόν· [b] ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.
[b] μέλλω. 48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ
[c] εἴδω. σημεῖα καὶ τέρατα [c] ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός, Κύριε,
[d] βαίνω. [d] κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
[e] πορεύομαι. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [e] Πορεύου· ὁ υἱός
σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ [e] ἐπορεύετο.
51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι
[f] ἀντιάω. αὐτοῦ [f] ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγον-
[g] ζάω. τες, Ὅτι ὁ παῖς σου [g] ζῇ.
[h] πυνθάνομαι. 52 [h] Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ
κομψότερον [i] ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὅτι χθὲς
[i] ἔχω. ὥραν ἑβδόμην [*] ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
[*] ἐάω. 53 [k] Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
[k] γινώσκω. ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ὁ υἱός σου [g] ζῇ· καὶ
[l] πιστεύω. [l] ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν
[m] ἔρχομαι. ὁ Ἰησοῦς, [m] ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.

Κεφ. ε'. Cap. V.

[a] εἰμί. ΜΕτὰ ταῦτα [a] ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ
[b] βαίνω. [b] ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.
2 [a] Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προ-
[c] λέγω. βατικῇ κολυμβήθρα, ἡ [c] ἐπιλεγομένη Ἑβραϊ-
στὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα.

3 Ἐν

3 Ἐν ταύταις [d] κατέκειτο πλῆθος πολὺ [d] κεῖμαι.
τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδε-
χομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.
4 Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν
τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ [e] ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν [e] ταράσσω.
πρῶτος [b] ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος
ὑγιὴς [f] ἐγίνετο ᾧ δήποτε [g] κατείχετο νοσήματι. [f] γίνομαι.
5 Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκ- [g] ἔχω.
τὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
6 Τοῦτον [h] ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ [h] εἴδω.
[i] γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει [i] γινώσκω.
αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς [f] γενέσθαι;
7 [n] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄν-
θρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν [e] ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [k] Ἔγειραι, [l] ἆρον [k] ἐγείρω.
τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. [l] αἴρω.
9 Καὶ εὐθέως [f] ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος·
καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει·
ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
10 [e] Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ [m] τεθεραπευ- [m] θεραπεύω.
μένῳ, Σάββατόν [a] ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι [l] ἆραι τὸν
κράββατον.
11 [n] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, [n] κρίνω.
ἐκεῖνός μοι εἶπεν, [l] Ἆρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
12 [o] Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄν- [o] ἐρωτάω.
θρωπος ὁ εἰπών σοι, [l] Ἆρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
13 Ὁ δὲ [p] ἰαθεὶς οὐκ [*] ᾔδει τίς [a] ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰη- [*] εἴδω.
σοῦς [q] ἐξένευσεν ὄχλου [a] ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. [p] ἰάομαι.
14 Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [q] νεύω.
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε, ὑγιὴς [f] γέγονας,
μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τι σοι [f] γένη-
ται.
15 [r] Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ [s] ἀνήγγειλε [r] ἔρχομαι.
τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς [a] ἐστιν ὁ ποιήσας αὐ- [s] ἀγγέλλω.
τὸν ὑγιῆ.

[t] διώκω. [u] ζητέω. [x] κτείνω.

16 Καὶ διὰ τοῦτο [t] ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ [u] ἐζήτουν αὐτὸν [x] ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

[y] κἀγώ.

17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [a] ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται· [y] κἀγὼ ἐργάζομαι.

[z] λύω.

18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον [u] ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι [x] ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον [z] ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

[a] κρίνω.

19 [a] Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

[b] δεικνύω.

20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα [b] δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων [b] δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

21 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.

[c] δίδωμι.

22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν [c] δέδωκε τῷ υἱῷ·

23 Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα· ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.

[d] βαίνω.

24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ [d] μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.

25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται.

26 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως [c] ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ.

[e] εἰμί.

27 Καὶ ἐξουσίαν [c] ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου [e] ἐστί.

28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα

ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, ἀκούσονται τῆς
φωνῆς αὐτοῦ.
29 Καὶ [f] ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιή- [f] πορεύω.
σαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.
30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ-
δέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
δικαία [e] ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με
πατρός.
31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρ-
τυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.
32 Ἄλλος [e] ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
οἶδα ὅτι ἀληθής [e] ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυ-
ρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 Ὑμεῖς [g] ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, [g] στέλλω.
καὶ [h] μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. [h] μάρτυρ.
34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς [i] σω- [i] σόος.
θῆτε.
35 Ἐκεῖνος [e] ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος
καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ [k] ἠθελήσατε [l] ἀγαλλια- [k] θέλω.
σθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. [l] ἀγάλλω.
36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰω-
άννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ [e] ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα
[m] τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, [m] πλέος.
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με [g] ἀπέ-
σταλκε.
37 Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς [h] μεμαρ-
τύρηκε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ [n] ἀκηκόατε [n] ἀκούω.
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ [o] ἑωράκατε· [o] ὁράω.
38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε [p] μένοντα ἐν [p] μένω.
ὑμῖν· ὅτι ὃν [g] ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε.
39 [q] Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δο- [q] ἐρευνάω.
κεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖ-
ναί [e] εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.
40 Καὶ οὐ θέλετε [r] ἐλθεῖν πρός με, ἵνα [r] ἔρχομαι.
ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·

f γινώσκω.

42 Ἀλλ' f ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

43 Ἐγὼ r ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος r ἔλθῃ ἐν

s λαμβάνω.

τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον s λήψεσθε.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν πα-
ρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ
τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

u ἀγορέω.

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ u κατηγορήσω ὑμῶν
πρὸς τὸν πατέρα· e ἔστιν ὁ u κατηγορῶν ὑμῶν, Μω-

x ἐλπίς.

σῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς x ἠλπίκατε.

y πίστις.

46 Εἰ γὰρ y ἐπιστεύετε Μωσῇ, y ἐπιστεύετε ἂν

z γράφω.

ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος z ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

Κεφ. ς'. Cap. VI.

a ἔρχομαι.

ΜΕτὰ ταῦτα a ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν
τῆς θαλάσσης, τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος.

b ἀκόλουθος.

2 Καὶ b ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς,

c ὁράω.

ὅτι c ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν
ἀσθενούντων.

3 a Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ

d ἧμαι.

d ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

e εἰμί.

4 e Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰου-
δαίων.

f αἴρω.

5 f Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται
πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πό-

g ἀγορά.

θεν g ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗ-
τοι;

6 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς

h εἴδω.

γὰρ h ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.)

i κρίνω.

7 i Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων
δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκα-

k λαμβάνω.

στος αὐτῶν βραχύ τι k λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου,

9 e Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρ-

τους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
ἐστιν εἰς τοσούτους;
10 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώ-
πους [l] ἀναπεσεῖν. [e] Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ [l] πίπτω.
τόπῳ. [l] Ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡ-
σεὶ πεντακισχίλιοι.
11 [k] Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ [m] εὐ- [m] χάρις.
χαριστήσας [n] διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθη- [n] δίδωμι.
ταὶ τοῖς [o] ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψα- [o] κεῖμαι.
ρίων ὅσον [p] ἤθελον. [p] θέλω.
12 Ὡς δὲ [q] ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς [q] πλέος.
αὐτοῦ, [r] Συναγάγετε τὰ [ſ] περισσεύσαντα κλά- [r] ἄγω.
σματα, ἵνα μή τι [t] ἀπόληται. [ſ] περί.
13 [r] Συνήγαγον οὖν, καὶ [u] ἐγέμισαν δώδεκα κο- [t] ὀλλύω.
φίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν [u] γέμω.
κριθίνων, ἃ [ſ] ἐπερίσσευσε τοῖς [x] βεβρωκό- [x] βρώσκω.
σιν.
14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι [h] ἰδόντες ὃ ἐποίησε
σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀ-
ληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κό-
σμον.
15 Ἰησοῦς οὖν [y] γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, [y] γινώσκω.
καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασι-
λέα, [z] ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς [z] χῶρος.
μόνος.
16 ¶ Ὡς δὲ ὀψία [a] ἐγένετο, [b] κατέβησαν οἱ [a] γίνομαι.
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· [b] βαίνω.
17 Καὶ [b] ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, [c] ἤρχον- [c] ἔρχομαι.
το πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ· καὶ σκοτία
ἤδη [a] ἐγεγόνει, καὶ οὐκ [c] ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς.
18 Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέ-
οντος, [*] διηγείρετο. [*] ἐγείρω.
19 [d] Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέν- [d] ἐλαύνω.
τε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον·
καὶ [e] ἐφοβήθησαν. [e] φοβέομαι.
20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, μὴ [e] φο-
βεῖσθε.

[f] θέλω. 21 [f] Ἤθελον οὖν [g] λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖ-
[g] λαμβάνω. ον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον [a] ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς
[h] εἰμί. εἰς [h] ἣν [i] ὑπῆγον.
[i] ὑπάγω. 22 ¶ Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ [k] ἑστηκὼς πέ-
[k] ἵστημι. ραν τῆς θαλάσσης, [l] ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο
[l] εἴδω. οὐκ [h] ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ [m] ἐνέβησαν οἱ
[m] βαίνω. μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ [c] συνεισῆλθε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μό-
νοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [c] ἀπῆλθον·
23 Ἄλλα δὲ [c] ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριά-
[n] φάγω. δος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου [n] ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐ-
χαριστήσαντος τοῦ Κυρίου·
24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
[h] ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [m] ἐνέβησαν καὶ
αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ [c] ἦλθον εἰς Καπερναούμ,
ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.
[o] εὑρίσκω. 25 Καὶ [o] εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης,
εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, πότε ὧδε [a] γέγονας;
[p] κρίνω. 26 [p] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι
εἴδετε σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι [n] ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων,
[q] χόρτος. καὶ [q] ἐχορτάσθητε.
[r] ὄλλυμι. 27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν [r] ἀπολ-
[s] μένω. λυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν [s] μένουσαν
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑ-
[t] δίδωμι. μῖν [t] δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ [u] ἐσφράγισεν ὁ
[u] σφραγίς. Θεός.
28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Τί ποιῶμεν, ἵνα
ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;
29 [p] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦ-
[x] πίστις. τό [h] ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα [x] πιστεύσητε εἰς ὃν
[y] στέλλω. [y] ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον,
ἵνα [l] ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα [n] ἔφαγον ἐν
[z] γράφω. τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι [z] γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ
[a] δίδωμι. τοῦ οὐρανοῦ [a] ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς [a] δέδωκεν ὑμῖν τὸν

ἄρτον

ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου [a] δίδω-
σιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθι-
νόν.
33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ [b] ἐστιν ὁ καταβαίνων [b] εἰμί.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν [a] διδοὺς τῷ κόσμῳ.
34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Κύριε, πάντοτε
δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρ-
τος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ [c] πει- [c] πεινάω.
νάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ [d] διψήσῃ [d] διψάω.
πώποτε.
36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ [e] ἑωράκατέ με, καὶ [e] ὁράω.
οὐ πιστεύετε.
37 Πᾶν ὃ [a] δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ [f] ἥ- [f] ἥκω.
ξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.
38 Ὅτι [g] καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα [g] βαίνω.
ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με.
39 Τοῦτο δέ [b] ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τός με πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ [a] δέδωκέ μοι, μὴ [h] ἀπο- [h] ὀλλύω.
λέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ [i] ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ [i] ἵστημι.
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 Τοῦτο δέ [b] ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς
αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ [i] ἀναστήσω αὐτὸν
ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 [k] Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, [k] γογγύζω.
ὅτι εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ [g] καταβὰς ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ.
42 Καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός [b] ἐστιν ὁ Ἰησοῦς ὁ
υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς [l] οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν [l] εἴδω.
μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
[g] καταβέβηκα;
43 [m] Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, [m] κρίνω.
Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
44 Οὐδεὶς δύναται [n] ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν [n] ἔρχομαι.
μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, [b] ἑλκύσῃ αὐτόν· καὶ [o] ἕλκω.
ἐγὼ [i] ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 [b] Ἔστι [q] γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, [p] γράφω.
Καὶ

Καὶ [b] ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ. Πᾶς οὖν
[q] μανθάνω. ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ [q] μαθὼν, ἔρχεται
πρός με.
[r] ὁράω. 46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις [r] ἑώρακεν εἰ μὴ
ὁ [b] ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος [r] ἑώρακε τὸν πατέρα.
47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν
[s] θνήσκω. τῇ ἐρήμῳ, καὶ [s] ἀπέθανον.
50 Οὗτός [b] ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κα-
ταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ [s] ἀπο-
θάνῃ.
[t] ζάω. 51 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ [t] ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ [e] καταβάς. ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου,
[t] ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ [a] δώ-
σω, ἡ σάρξ μου [b] ἐστὶν, ἣν ἐγὼ [a] δώσω ὑπὲρ τῆς
τοῦ κόσμου ζωῆς.
[u] μάχομαι. 52 [u] Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖ-
οι, λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν [a] δοῦναι τὴν
σάρκα φαγεῖν;
53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
[x] φάγω. μὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ [x] φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
[y] πίνω. υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ [y] πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχε-
τε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ [i] ἀναστήσω
αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς [b] ἐστι βρῶσις, καὶ
τὸ αἷμά μου ἀληθῶς [b] ἐστι πόσις.
56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ
[z] καὶ ἐγώ. αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, [z] κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
[a] στέλλω. 57 Καθὼς [a] ἀπέστειλέ με ὁ [b] ζῶν πατὴρ,
[b] ζάω. [c] κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀ-
[c] καὶ ἐκεῖνος. κεῖνος ζήσεται δι᾽ ἐμέ.
[d] εἰμί. 58 Οὗτός [d] ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [e] κα-
[e] βαίνω. ταβάς· οὐ καθὼς [f] ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ
[f] φάγω. μάννα, καὶ [g] ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον,
[g] θνήσκω. [b] ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων
ἐν Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, εἶπον, Σκληρός [d] ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;

61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύ-
ζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς,
Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀ-
ναβαίνοντα ὅπου [d] ἦν τὸ πρότερον;

63 Τὸ πνεῦμά [d] ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ
ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά [d] ἐστι, καὶ ζωή [d] ἐστιν.

64 Ἀλλ' [d] εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύου-
σιν. *Ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες [d] εἰσὶν * εἴδω.
οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς [d] ἐστιν ὁ [h] παραδώσων h δίδωμι.
αὐτόν.

65 Καὶ [i] ἔλεγε, Διὰ τοῦτο [k] εἴρηκα ὑμῖν ὅτι i λέγω.
οὐδεὶς δύναται [p] ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ [d] ᾖ k εἴρω.
[h] δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ [l] ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν l ἔρχομαι.
αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ [m] περιε- m πατέω.
πάτουν.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 [n] Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, n κρίνω.
Κύριε, πρὸς τίνα [l] ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζω-
ῆς αἰωνίου ἔχεις.

69 Καὶ ἡμεῖς [o] πεπιστεύκαμεν καὶ [p] ἐγνώκα- o πίστις.
μεν ὅτι σὺ [d] εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. p γινώσκω.

70 [q] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ q κρίνω.
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα [i] ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
εἷς διάβολός [d] ἐστιν;

71 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος, Ἰσκαριώ-
την. οὗτος γὰρ [r] ἤμελλεν αὐτὸν [h] παραδιδόναι, εἷς
[d] ὢν ἐκ τῶν δώδεκα. r μέλλω.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ, οὐ γὰρ [a] ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ a θέλω.

περι-

b ζητέω. περιπατεῖν, ὅτι [b] ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι.

c εἰμί. 2 [c] Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκη-
νοπηγία.

3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
d βαίνω. [d] Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν,
e θεωρέω. ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου [e] θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου
ἃ ποιεῖς.

4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ
f φαίνω. αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ [c] εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, [f] φα-
νέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

g πίστις. 5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ [g] ἐπίστευον εἰς
αὐτόν.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ
ἐμὸς οὔπω [c] πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος
πάντοτέ [c] ἐστιν ἕτοιμος.

7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ
δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρά [c] ἐστιν.

8 Ὑμεῖς [d] ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην·
ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι
h πλέος. ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω [h] πεπλήρωται.

i μένω. 9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, [i] ἔμεινεν ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ [d] ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε
καὶ αὐτὸς [d] ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν, οὐ φανερῶς,
ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

k ζητέω. 11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι [k] ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑ-
ορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;

12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ [c] ἦν ἐν
l λέγω. τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν [l] ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθός
[c] ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν
ὄχλον.

13 Οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ [m] ἐλάλει περὶ
m λαλέω. αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

n διδάσκω. 14 ¶ Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης [d] ἀνέβη ὁ
o θαῦμα. Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ [n] ἐδίδασκε.

p εἴδω. 15 Καὶ [o] ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες,
q μανθάνω. Πῶς οὗτος γράμματα [p] οἶδε, μὴ [q] μεμαθηκώς;

16 [c] Ἀπ-

16 r Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, r κρίνω.
Ἡ ἐμὴ διδαχὴ, οὐκ c ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντός με.
17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν,
f γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ f γινώσκω.
Θεοῦ c ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.
18 Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ m λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδί-
αν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος
αὐτὸν, οὗτος ἀληθής c ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
c ἔστιν.
19 Οὐ Μωσῆς t δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ t δίδωμι.
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε
u ἀποκτεῖναι; u κτείνω.
20 r Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε, Δαιμόνι-
ον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
21 r Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς t δέδωκεν ὑμῖν τὴν περι-
τομὴν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως c ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ
τῶν πατέρων) καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον.
23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν
σαββάτῳ, ἵνα μὴ x λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, x λύω.
ἐμοὶ y χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ z ἐποίη- y χολάω.
σα ἐν σαββάτῳ; z ποιέω.
24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαί-
αν κρίσιν κρίνατε.
25 a Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμι- a λέγω.
τῶν, Οὐχ οὗτός b ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; b εἰμί.
26 Καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς c ἔγνωσαν οἱ ἄρχον- c γινώσκω.
τες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός;
27 Ἀλλὰ τοῦτον d οἴδαμεν πόθεν b ἐστίν· ὁ δὲ d εἴδω.
Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν b ἐστίν. e κράζω.
28 e Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λέγων, f Κἀμὲ d οἴδατε, καὶ d οἴδατε f καὶ ἐγώ.
πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ g ἐλήλυθα, ἀλλ' g ἔρχομαι.
b ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ d οἴ-
δατε.

29 Ἐγὼ

29 Ἐγὼ δὲ [d] οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, [h] κἀκεῖνός με [i] ἀπέστειλεν.

30 [k] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν [l] πιάσαι· καὶ οὐδεὶς [m] ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω [g] ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου [n] ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν [g] ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;

32 [o] Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ [p] ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

33 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 [k] Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ [q] εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε [g] ἐλθεῖν.

35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς, Ποῦ οὗτος μέλλει [r] πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ [q] εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν [t] Ἑλλήνων μέλλει [r] πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας;

36 Τίς [b] ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε; Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ [q] εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε [g] ἐλθεῖν;

37 ¶ Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς [s] εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ [*] ἔκραξε, λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, [g] ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω.

38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ [t] ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

39 (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ [u] ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ [b] ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω [x] ἐδοξάσθη.)

40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, [a] ἔλεγον, Οὗτός [b] ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης.

41 Ἄλλοι [a] ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός·

[h] καὶ ἐκεῖνος. [i] στέλλω. [k] ζητέω. [l] πιάζω. [m] βάλλω. [n] πίστις. [o] ἀκούω. [p] στέλλω. [q] εὑρίσκω. [r] πορεύω. [s] ἵστημι. [*] κράζω. [t] ῥέω. [u] μέλλω. [x] δοξάζω.

ἄλλοι

ἄλλοι δὲ [a] ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χρι-
στὸς ἔρχεται;
42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
Δαβὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου [b] ἦν
Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;
43 Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ [y] ἐγένετο δι' αὐ- y γίνομαι.
τόν.
44 Τινὲς δὲ [z] ἤθελον ἐξ αὐτῶν [a] πιάσαι αὐ- z θέλω.
τόν· ἀλλ' οὐδεὶς [b] ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς a πιάζω.
χεῖρας. b βάλλω.
45 [c] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρ- c ἔρχομαι.
χιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι,
Διὰ τί οὐκ [d] ἠγάγετε αὐτόν;
46 [e] Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε d ἄγω.
οὕτως [f] ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρω- e κρίνω.
πος. f λαλέω.
47 [g] Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι, g κρίνω.
Μὴ καὶ ὑμεῖς [h] πεπλάνησθε; h πλανάω.
48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων [i] ἐπίστευσεν εἰς i πιστεύω.
αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων;
49 Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νό-
μον [k] ἐπικατάρατοί [l] εἰσι. k ἀρά.
50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, (ὁ [c] ἐλ- l εἰμί.
θὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν) εἷς [b] ὢν ἐξ αὐτῶν,
51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον,
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ [m] γνῷ m γινώσκω.
τί ποιεῖ;
52 [g] Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας [b] εἶ; [n] ἐρεύνησον καὶ [o] ἴδε ὅτι
προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ [p] ἐγήγερται. n ἐρευνάω.
53 Καὶ [q] ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον o εἴδω.
αὐτοῦ. p ἐγείρω.

Κεφ. η'. Cap. VIII.

q πείρω.

Ἰησοῦς δὲ [a] ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. a πείρω.
2 Ὄρθρου δὲ πάλιν [b] παρεγένετο εἰς τὸ ἱε- b γίνομαι.
ρὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς [c] ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ c ἔρχομαι.
[d] καθίσας [e] ἐδίδασκεν αὐτούς. d ἵζω.
3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι e διδάσκω.
πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ [f] κατειλημ- f λαμβάνω.
μένην

g ἵστημι. μένην· καὶ g στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,
4 Λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ
h φώρ. f κατελήφθη h ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.
i τέλλω. 5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν i ἐνετείλατο
k βάλλω. τὰς τοιαύτας k λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις;
6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα
l κύπτω. ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω l κύ-
m γράφω. ψας, τῷ δακτύλῳ m ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
n μένω. 7 Ὡς δὲ n ἐπέμενον o ἐρωτῶντες αὐτόν,
o ἐρωτάω. l ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὁ p ἀναμάρτη-
p ἁμαρτάνω. τος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ k βαλέτω.
8 Καὶ πάλιν κάτω l κύψας, m ἔγραφεν εἰς
τὴν γῆν.
9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως
q ἐλέγχω. q ἐλεγχόμενοι, c ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, r ἀρ-
r ἄρχω. ξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἕως τῶν ἐσχά-
f λείπω. των· καὶ f κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ
ἐν μέσῳ g ἑστῶσα.
10 l Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα
θεασάμενος, πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ,
u εἰμί. Ἡ γυνή, ποῦ u εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου;
οὐδείς σε κατέκρινεν;
11 Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδείς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐ-
τῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· a πορεύου,
καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.
x λαλέω. 12 ¶ Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς x ἐλάλησε,
λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολου-
θῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ'
y ἔχω. y ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σε-
αυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ u ἔστιν ἀλη-
θής.
z κρίνω. 14 z Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κἂν
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής u ἐστιν ἡ μαρ-
a εἴδω. τυρία μου· ὅτι a οἶδα πόθεν b ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπ-
b ἔρχομαι. άγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ a οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ
ὑπάγω.
15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρί-
νω οὐδένα.

16 Καὶ

16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
ἀληθής [c] ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ [c] εἰμί.
ὁ πέμψας με πατήρ.
17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ [d] γέ- [d] γράφω.
γραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής
[c] ἐστιν.
18 Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
19 [e] Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; [e] λέγω.
[f] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν [f] κρίνω.
πατέρα μου· εἰ ἐμὲ [h] ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου
ᾔδειτε ἄν.
20 Ταῦτα τὰ ῥήματα [g] ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς [g] λαλέω.
ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
οὐδεὶς [h] ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω [b] ἐληλύθει [h] πιάζω.
ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ
ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν
[i] ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύ- [i] θνήσκω
νασθε ἐλθεῖν.
22 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ
ἑαυτὸν; ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ
δύνασθε [b] ἐλθεῖν.
23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω
[c] ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου [c] ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.
24 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι [i] ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁ-
μαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ
εἰμι, [i] ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
25 [e] Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς [c] εἶ; Καὶ εἶ-
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ,τι καὶ λαλῶ
ὑμῖν.
26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν·
ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι. [k] κἀγὼ ἃ [l] ἤκου- [k] καὶ ἐγώ.
σα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. [l] ἀκούω.
27 Οὐκ [m] ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς [m] γιγνώσκω.
ἔλεγεν.
28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν [n] ὑψώ- [n] ὕψος.
σητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε [m] γνώσεσθε ὅτι
ἐγώ

ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ κα-
[o] διδάσκω. θὼς [o] ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.
[p] ἐάω. 29 Καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ [p] ἀφῆ-
κέ με μόνον ὁ πατὴρ μου, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ
ποιῶ πάντοτε.
[q] πίστις. 30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ [q] ἐπίστευ-
σαν εἰς αὐτόν.
31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς [q] πεπι-
στευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν
τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου [c] ἐστέ.
32 Καὶ [m] γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 [f] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβρα-
[r] δοῦλος. άμ [c] ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ [r] δεδουλεύκαμεν πώποτε·
[f] γίνομαι. πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐλεύθεροι [f] γενήσεσθε;
34 [f] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν,
δοῦλός [c] ἐστι τῆς ἁμαρτίας.
35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν
αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως
ἐλεύθεροι [c] ἔσεσθε.
37 [a] Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ [c] ἐστε· ἀλλὰ
[t] κτείνω. ζητεῖτέ με [t] ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
[u] ὁράω. 38 Ἐγὼ ὃ [u] ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου,
λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ [u] ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-
τρὶ ὑμῶν ποιεῖτε.
39 [f] Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ
ἡμῶν Ἀβραάμ [c] ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ [c] ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβρα-
ὰμ ἐποιεῖτε ἄν.
40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον
ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν [s] λελάληκα, ἣν [l] ἤκουσα
παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.
41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
[x] γεννάω. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ [x] γεγεν-
νήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν Θεόν.
42 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς

πατὴρ

πατὴρ ὑμῶν ἦν, [y] ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ [y] ἀγαπάω.
ἐκ τοῦ Θεοῦ [b] ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ'
ἐμαυτοῦ [b] ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με [z] ἀπέστειλε. [z] στέλλω.
43 Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε;
ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου [a] ἐστὲ, καὶ [a] εἰμί.
τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν·
ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος [a] ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν
τῇ ἀληθείᾳ οὐχ [b] ἕστηκεν· ὅτι οὐκ [a] ἔστιν ἀλήθεια [b] ἵστημι.
ἐν αὐτῷ· ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων
λαλεῖ· ὅτι ψεύστης [a] ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ
μοι.
46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;
εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ
μοι;
47 Ὁ [a] ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ
ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
οὐκ [a] ἐστέ.
48 [c] Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον [c] κρίνω.
αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμα-
ρείτης [a] εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;
49 [c] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ
ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς [d] ἀτι- [d] τίω.
μάζετέ με.
50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· [a] ἔστιν ὁ
ζητῶν καὶ κρίνων.
51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λό-
γον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς
τὸν αἰῶνα.
52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν [e] ἐγνώ- [e] γινώσκω.
καμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ [f] ἀπέ- [f] θνήσκω.
θανε καὶ οἱ προφῆται, [f] καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις
τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς
τὸν αἰῶνα.
53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀ-
βραὰμ, ὅστις [f] ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται [f] ἀπέθα-
νον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;
54 [c] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω
ἐμαυτὸν,

ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν [a] ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ
μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ὑ-
μῶν [a] ἐστι.
55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ [g] οἶδα
g εἴδω. αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ [g] οἶδα αὐτόν, [a] ἔσο-
μαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' [g] οἶδα αὐτόν,
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
h ἀγάλλω. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν [h] ἠγαλλιάσατο
ἵνα [g] ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ
ἐχάρη.
57 Εἶπον οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντή-
i ὁράω. κοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ [i] ἑώρακας;
k γίνομαι. 58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέ-
l αἴρω. γω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ [k] γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
m βάλλω. 59 [l] Ἦραν οὖν λίθους ἵνα [m] βάλωσιν ἐπ'
n κρύπτω. αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ [n] ἐκρύβη, καὶ [o] ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
o ἔρχομαι. ἱεροῦ, [o] διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ [p] παρῆγεν
p ἄγω. οὕτως.

Κεφ. θ'. Cap. IX.

ΚΑὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ
γενετῆς.
a ἐρωτάω. 2 Καὶ [a] ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
b ἁμαρτάνω. λέγοντες, Ῥαββί, τίς [b] ἥμαρτεν; οὗτος, ἢ οἱ γο-
c γεννάω. νεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς [c] γεννηθῇ;
d κρίνω. 3 [d] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος [b] ἥμαρτεν,
οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔρ-
γα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.
4 Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαν-
e εἰμί. τός με ἕως ἡμέρα [e] ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς
δύναται ἐργάζεσθαι.
5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ [e] ὦ, φῶς εἰμι τοῦ
κόσμου.
f πτύω. 6 Ταῦτα εἰπών, [f] ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε
g χρίω. πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ [g] ἐπέχρισε τὸν πη-
λὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ.
h νίπτω. 7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε, [h] νίψαι εἰς τὴν
i ἑρμηνεύω. κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ [i] ἑρμηνεύεται
k στέλλω. [k] ἀπεσταλμένος.) Ἀπῆλθεν οὖν καὶ [h] ἐνίψατο, καὶ
l ἔρχομαι. [l] ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ

8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν
πρότερον ὅτι τυφλὸς [e] ἦν, ἔλεγον, Οὐχ
οὗτός [e] ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;
9 Ἄλλοι [m] ἔλεγον, Ὅτι οὗτός [e] ἐστιν· ἄλλοι δὲ,
Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ [e] ἐστιν· Ἐκεῖνος [m] ἔλεγεν, [m] λέγω.
Ὅτι ἐγώ εἰμι.
10 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Πῶς [n] ἀνεῴχθησάν σοι [n] οἴγω.
οἱ ὀφθαλμοί;
11 [d] Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Ἄνθρω-
πος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ [g] ἐπέ-
χρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι, Ὕπαγε εἰς
τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, καὶ [h] νίψαι. [l] Ἀ-
πελθὼν δὲ καὶ [h] νιψάμενος, [o] ἀνέβλεψα. [o] βλέπω.
12 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέ-
γει, Οὐκ [p] οἶδα. [p] εἴδω.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τόν
ποτε τυφλόν.
14 [e] Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίη-
σεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ [n] ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μούς.
15 Πάλιν οὖν [a] ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι
πῶς [o] ἀνέβλεψεν· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν
[q] ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ [h] ἐνιψάμην, [q] τίθημι.
καὶ βλέπω.
16 [m] Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινὲς,
Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ [e] ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι [m] ἔλεγον, Πῶς
δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
ποιεῖν. Καὶ σχίσμα [e] ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, Σὺ τί λέγεις
περὶ αὐτοῦ, ὅτι [n] ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ
εἶπεν, ὅτι προφήτης [e] ἐστίν.
18 Οὐκ [r] ἐπίστευσαν [c] οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, [r] πίστις.
ὅτι τυφλὸς [e] ἦν, καὶ [o] ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου [s] ἐ- [s] φων: ή.
φώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ [o] ἀναβλέψαντος·
19 Καὶ [a] ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες, Οὗτός
[e] ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς
ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;
20 [d] Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ,

καὶ

καὶ εἶπον, [p] Οἴδαμεν ὅτι οὗτός [e] ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν,
καὶ ὅτι τυφλὸς [s] ἐγεννήθη.
21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ [p] οἴδαμεν, ἢ τίς
[n] ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ [p] οἴδαμεν·
αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν [a] ἐρωτήσατε, αὐτὸς
[u] λαλέω. περὶ αὐτοῦ [u] λαλήσει.
[x] φοβέομαι. 22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι [x] ἐφο-
βοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ [q] συνετέθειντο οἱ
Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν [m] ὁμολογήσῃ Χρι-
[a] γίνομαι. στὸν, ἀποσυνάγωγος [a] γένηται.
23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, Ὅτι ἡλι-
κίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.
24 Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον
[y] δίδωμι. ὃς [e] ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ, [y] Δὸς δόξαν
τῷ Θεῷ· ἡμεῖς [p] οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος
ἁμαρτωλός [e] ἐστιν.
25 [d] Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Εἰ
ἁμαρτωλός [e] ἐστιν, οὐκ [p] οἶδα· ἓν [p] οἶδα, ὅτι τυ-
φλὸς [e] ὢν, ἄρτι βλέπω.
26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι;
πῶς [n] ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;
27 [d] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ἤδη,
[z] ἀκούω. καὶ οὐκ [z] ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
[a] γίνομαι. ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ [a] γενέσθαι;
[b] λοίδορος. 28 [b] Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, καὶ εἶπον, Σὺ [c] εἶ
[c] εἰμί. μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως [c] ἐσμὲν
μαθηταί.
[d] εἴδω. 29 Ἡμεῖς [d] οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ [e] λελάληκεν
[e] λαλέω. ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ [d] οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
[f] κρίνω. 30 [f] Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐ-
[g] οἴγω. τοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν [e] ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς
οὐκ [d] οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ [g] ἀνέῳξέ μου τοὺς
ὀφθαλμούς.
31 [d] Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ
ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς [c] ᾖ, καὶ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
[h] ἀκούω. 32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ [h] ἠκούσθη ὅτι [g] ἤνοιξέ
[i] γεννάω. τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ [i] γεγεννημένου.
[k] δύναμαι. 33 Εἰ μὴ [c] ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ [k] ἠδύνατο
ποιεῖν οὐδέν.
34 [f] Ἀπε-

34 [f] Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρτί-
αις σὺ [h] ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡ-
μᾶς; Καὶ [l] ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 [h] Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι [l] ἐξέβαλον αὐτὸν l βάλλω.
ἔξω καὶ [m] εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις m εὑρίσκω.
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;
36 [f] Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, Τίς [c] ἐστι,
Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
37 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ [n] ἑώρακας n ὁράω.
αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός [c] ἐστιν.
38 Ὁ δὲ [o] ἔφη, Πιστεύω, Κύριε· καὶ [p] προσε- o φημί.
κύνησεν αὐτῷ. p κυνέω.
39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν
κόσμον τοῦτον [q] ἦλθον· ἵνα οἱ μὴ βλέποντες q ἔρχομαι.
βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες, τυφλοὶ [a] γένωνται.
40 Καὶ [h] ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα
οἱ [c] ὄντες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς
τυφλοί [c] ἐσμεν;
41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ [c] ἦτε,
οὐκ ἂν [r] εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι r ἔχω.
βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ί. Cap. X.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμε-
νος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προ-
βάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων [a] ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος a ἄλλοθεν.
κλέπτης [b] ἐστὶ καὶ λῃστής· b εἰμί.
2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν
[b] ἐστι τῶν προβάτων.
3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ
κατ᾽ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.
4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ
ἀκολουθεῖ, ὅτι [c] οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. c εἴδω.
5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ
[d] φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ [c] οἴδασι τῶν ἀλλο- d φεύγω.
τρίων τὴν φωνήν.
6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ [e] ἔγνωσαν [c] τίνα [h] ἦν ἃ ἐλάλει e γινώσκω.
αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
βάτων.
[f] ἔρχομαι. 8 Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ [f] ἦλθον, κλέπται
[g] ἀκούω. [b] εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ [g] ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρό-
βατα.
9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ,
[h] σόζω. [h] σωθήσεται· καὶ [f] εἰσελεύσεται, καὶ [f] ἐξελεύσεται,
[i] εὑρίσκω. καὶ νομὴν [i] εὑρήσει.
[k] θύω. 10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
[l] ὀλλύω. καὶ [k] θύσῃ καὶ [l] ἀπολέσῃ· ἐγὼ [f] ἦλθον ἵνα ζωὴν
ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσι.
11 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν
ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων·
12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ [b] ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ
[b] εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρ-
[m] ἕω. χόμενον, καὶ [m] ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει·
καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ
πρόβατα.
13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός [b] ἐστι,
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω
τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.
[n] καὶ ἐγώ. 15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, [n] κἀγὼ
γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ [b] ἔστιν ἐκ
[o] καὶ ἐκεῖνος. τῆς αὐλῆς ταύτης· [o] κἀκεῖνα με δεῖ ἀγαγεῖν· καὶ
[p] γίνομαι. τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ [p] γενήσεται μία ποίμνη,
εἷς ποιμήν.
17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ
[q] λαμβάνω. τίθημι τὴν ψυχήν μου ἵνα πάλιν [q] λάβω αὐ-
τήν.
18 Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ
τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω
[r] τίθημι. [r] θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν [q] λαβεῖν
αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν [q] ἔλαβον παρὰ τοῦ
πατρός μου.

19 Σχίσμα

19 Σχίσμα οὖν πάλιν [p] ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰου-
δαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.
20 [f] Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμό- [f] λέγω.
νιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
21 Ἄλλοι [f] ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ
[b] ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυ-
φλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;
22 ¶ [p] Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱε-
ροσολύμοις, καὶ χειμὼν [b] ἦν.
23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
στοᾷ τοῦ Σολομῶντος.
24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλε-
γον αὐτῷ, Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ
σὺ [b] εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον [t] κρίνω.
ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ.
26 Ἀλλ᾽ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ [b] ἐστε ἐκ τῶν
προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.
27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀ-
κούει, [a] κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί
μοι·
28 [n] Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς·
καὶ οὐ μὴ [l] ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει
τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
29 Ὁ πατήρ μου ὃς [u] δέδωκέ μοι, μείζων [u] δίδωμι.
πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς
χειρὸς τοῦ πατρός μου.
30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν [b] ἐσμεν.
31 [x] Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι [x] βαστάζω.
ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ
καλὰ ἔργα [y] ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ [y] δείκνυμι.
ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
33 [t] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγον-
τες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ
περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος [b] ὢν,
ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ [b] ἔστι
[z] γράφω. [z] γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν; Ἐγὼ εἶπα,
θεοί [b] ἐστε.
35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος
[a] γίνομαι. τοῦ Θεοῦ [a] ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται [b] λυθῆναι ἡ
[b] λύω. γραφή·
[c] ἅγιος. 36 Ὃν ὁ πατὴρ [c] ἡγίασε καὶ [d] ἀπέστειλεν εἰς
[d] στέλλω. τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι
εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;
37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πι-
στεύετέ μοι·
38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς
[e] γινώσκω. ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα [e] γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι
[f] καὶ ἐγώ. ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, [f] κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
[g] ζητέω. 39 ¶ [g] Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν [h] πιάσαι· καὶ
[h] πιάζω. [i] ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
[i] ἔρχομαι. 40 Καὶ [i] ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου
[k] εἰμί. εἰς τὸν τόπον ὅπου [k] ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βα-
[l] μένω. πτίζων· καὶ [l] ἔμεινεν ἐκεῖ.
[m] λέγω. 41 Καὶ πολλοὶ [i] ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ [m] ἔλε-
γον, Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν·
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ
[k] ἦν.
[n] πίστις. 42 Καὶ [n] ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια. Cap. XI.

[a] εἰμί. [a] ΗΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθα-
νίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας
τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς·
[b] ἀλείφω. 2 (Ἦν δὲ Μαρία ἡ [b] ἀλείψασα τὸν Κύριον
[c] μάσσω. μύρῳ, καὶ [c] ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς [d] θρι-
[d] θρίξ. ξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος [e] ἠσθένει.)
[e] ἀσθενος. 3 [f] Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐ-
[f] στέλλω. τὸν, λέγουσαι, Κύριε, [g] ἴδε, ὃν φιλεῖς [e] ἀσθενεῖ.
[g] εἴδω. 4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθέ-
νεια οὐκ [a] ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης
[h] δοκέω. τοῦ Θεοῦ, ἵνα [h] δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐ-
τῆς.
[i] ἀγάπη. 5 [i] Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡς

6 Ὡς οὖν ᵏἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ˡἔ- ᵏ ἀκούω.
μεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· ˡ μένω.
7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς,
ⁿἌγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. ⁿ ἄγω.
8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ῥαββί, νῦν
ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπά-
γεις ἐκεῖ;
9 ᵒἈπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά εἰ- ᵒ κρίνω.
σιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου
βλέπει·
10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσ-
κόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς,
Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν ᵖκεκοίμηται· ἀλλὰ ᑫπο- ᵖ κοιμάω.
ρεύομαι ἵνα ʳἐξυπνίσω αὐτόν. ᑫ πείρω.
12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ ʳ ὕπνος.
ᵖκεκοίμηται, ˢσωθήσεται. ˢ σόος.
13 ᵗΕἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ᵗ εἴρω.
ἐκεῖνοι δὲ ᵇἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕ-
πνου λέγει.
14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ,
Λάζαρος ᵘἀπέθανε· ᵘ θνίσκω.
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς (ἵνα πιστεύσητε) ὅτι
οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν·
16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυ-
μος, τοῖς συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα
ᵘἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 ˣἘλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς ʸεὗρεν αὐτὸν τέσ- ˣ ἔρχομαι.
σαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ʸ εὑρίσκω.
18 Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσο-
λύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.
19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ˣἐληλύθει-
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα
ᶻπαραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ- ᶻ μῦθος.
τῶν.
20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ᵃἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ᵃ ἀκούω.
ἔρχεται, ᵇὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ ᵇ ἄντα.
οἴκῳ ᶜἐκαθέζετο. ᶜ ἕζω.

21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύ-
[d] εἰμὶ — ριε, εἰ [d] ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν [e] ἐτεθνήκει.
[e] θνήσκω. — 22 Ἀλλὰ καὶ νῦν [f] οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν
[f] εἴδω. — Θεὸν, [g] δώσει σοι ὁ Θεός.
[g] δίδωμι. — 23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, [h] Ἀναστήσεται ὁ ἀ-
[h] ἵστημι. — δελφός σου.
24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα, [f] Οἶδα ὅτι [h] ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀ-
νάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν [e] ἀπο-
[i] ζάω. — θάνῃ, [i] ζήσεται.
26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν, καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ
[e] ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;
[k] πίστις. — 27 Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· ἐγὼ [k] πεπί-
στευκα ὅτι σὺ [d] εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν
κόσμον ἐρχόμενος.
[*] ἔρχομαι. — 28 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, [*] ἀπῆλθε, καὶ [l] ἐφώ-
[l] φωνή. — νησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, εἰποῦ-
σα, Ὁ διδάσκαλος [d] πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.
[m] ἀκούω. — 29 Ἐκείνη ὡς [m] ἤκουσεν, [n] ἐγείρεται ταχὺ,
[n] ἐγείρω. — καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.
30 (Οὔπω δὲ [*] ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώ-
μην· ἀλλ' [b] ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου [b] ὑπήντησεν
αὐτῷ ἡ Μάρθα.)
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
[o] μῦθος. — οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, [f] ἰδόντες τὴν
[x] ἀκόλουθος. — Μαρίαν ὅτι ταχέως [h] ἀνέστη, καὶ [*] ἐξῆλθεν, [x] ἠ-
κολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες, Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ
[p] κλαίω. — μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ [p] ἐκεῖ.
32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς [*] ἦλθεν ὅπου [d] ἦν ὁ Ἰη-
[q] πίπτω. — σοῦς, [f] ἰδοῦσα αὐτὸν, [q] ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας
αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ [d] ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
[e] ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.
33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ
τοὺς [*] συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας,
[r] βριμάομαι. — [r] ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ [s] ἐτάραξεν
[s] ταράσσω. — ἑαυτόν·
[t] τίθημι. — 34 Καὶ εἶπε, Ποῦ [t] τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν
αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ [f] ἴδε.

35 Ἐδά-

35 [n] Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. [n] δακρύω.
36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, [f] Ἴδε πῶς [x] ἐφί- [x] φιλέω.
λει αὐτόν.
37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Οὐκ [y] ἠδύνατο [y] δύναμαι.
οὗτος ὁ [z] ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆ- [z] οἴγω.
σαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ [a] ἀποθάνῃ; [a] θνήσκω.
38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν [b] ἐμβριμώμενος ἐν [b] βριμόομαι.
ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. [c] Ἦν δὲ σπή- [c] εἰμί.
λαιον, καὶ λίθος [d] ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. [d] κεῖμαι.
39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς, [e] Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει [e] αἴρω.
αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ [a] τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε,
ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ [c] ἐστι.
40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι
ὅτι ἐὰν [f] πιστεύσῃς, [g] ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; [f] πιστεύω.
41 [e] Ἦραν οὖν τὸν λίθον οὗ ἦν ὁ [a] τεθνηκὼς [g] ὄπτομαι.
κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς [e] ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω,
καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς [h] ἀκούω.
μου.
42 Ἐγὼ δὲ [i] ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου [h] ἀκούεις· [i] εἴδω.
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν [k] περιεστῶτα, εἶπον, ἵνα [k] ἵστημι.
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με [l] ἀπέστειλας. [l] στέλλω.
43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ [m] ἐ- [m] κράζω.
κραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
44 Καὶ [n] ἐξῆλθεν ὁ [a] τεθνηκὼς, [o] δεδε- [n] ἔρχομαι.
μένος τοὺς [p] πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ [o] δέω.
ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ [q] περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς [p] πούς.
ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτὸν, καὶ [r] ἄφετε ὑπάγειν. [q] δέω.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ [n] ἐλθόντες [r] ἕω.
πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ [s] θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ [s] θεάομαι.
Ἰησοῦς, [t] ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. [t] πιστεύω.
46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς
Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.
47 [u] Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- [u] ἄγω.
σαῖοι συνέδριον, καὶ [x] ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; ὅτι [x] λέγω.
οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.
48 Ἐὰν [x] ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύ-
σουσιν εἰς αὐτόν· καὶ [n] ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ
ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιε-

ρεὺς [b] ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑ-
μεῖς οὐκ [i] οἴδατε οὐδέν.

50 Οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν
ἵνα εἷς ἄνθρωπος [a] ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ
[y] ὄλλυμι. — μὴ ὅλον τὸ ἔθνος [y] ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρ-
[z] φημί. — χιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, [z] προεφήτευ-
σεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ
ἔθνους·

52 Καὶ οὐκ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα
[a] σκορπίζω. — καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ [a] διεσκορπισμένα [h] συν-
[b] ἄγω. — αγάγῃ εἰς ἕν.

[c] βουλή. — 53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας [c] συνεβουλεύ-
σαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν
[d] ἔρχομαι. — τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ [d] ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν
[e] τρίβω. — χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομέ-
[f] εἰμί. — νην πόλιν· κἀκεῖ [e] διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν
[g] βαίνω. — αὐτοῦ.

[h] ἁγνός. — 55 [f] Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ
[i] ζητέω. — [g] ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώ-
[k] λέγω. — ρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.

[l] ἵστημι. — 56 [i] Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ [k] ἔλεγον μετ'
[m] δίδωμι. — ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ [l] ἑστηκότες, Τί δοκεῖ ὑμῖν;
[n] γινώσκω. — ὅτι οὐ μὴ [d] ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 [m] Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
[o] μηνύω. — Φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις [n] γνῷ ποῦ [f] ἐστι,
[p] πιάζω. — [o] μηνύσῃ, ὅπως [p] πιάσωσιν αὐτόν.

[a] ἔρχομαι.

Κεφ. ιβ'. Cap. XII.

[b] εἰμί. — Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
[c] θνήσκω. — [a] ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου [b] ἦν Λάζαρος
[d] ἐγείρω. — ὁ [c] τεθνηκώς, ὃν [d] ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

[e] ποιέω. — 2 [e] Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ
[f] κεῖμαι. — Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος, εἷς [b] ἦν τῶν
[g] λαμβάνω. — [f] συνανακειμένων αὐτῷ.

[h] ἀλείφω. — 3 Ἡ οὖν Μαρία, [g] λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρ-
[i] πούς. — δου πιστικῆς πολυτίμου, [h] ἤλειψε τοὺς [i] πόδας τοῦ
[k] μάσσω. — Ἰησοῦ, καὶ [k] ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πό-
[l] πλέος. — δας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία [l] ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ
μύρου.

4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰού-
δας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν
[m] παραδιδόναι, [m] δίδωμι.
5 Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ [n] ἐπράθη τριακο- [n] πιράω.
σίων δηναρίων, καὶ [m] ἐδόθη πτωχοῖς;
6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν [o] ἔ- [o] μέλλω.
μελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης [h] ἦν, καὶ τὸ γλωσ-
σόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα [p] ἐβάσταζεν. [p] βαστάζω.
7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, [q] Ἄφες αὐτήν· εἰς [q] ἐάω.
τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου [r] τετήρηκεν [r] τηρέω.
αὐτό.
8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυ-
τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
9 [s] Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαί- [s] γινώσκω.
ων ὅτι ἐκεῖ [h] ἐστι· καὶ [a] ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν
μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον [t] ἴδωσιν ὃν [d] ἤ- [t] εἴδω.
γειρεν ἐκ νεκρῶν. [u] βέλη.
10 [u] Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν [x] κλείω.
Λάζαρον [x] ἀποκτείνωσιν·
11 Ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν [y] ὑπῆγον τῶν Ἰου- [y] ἄγω.
δαίων, καὶ [z] ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. [z] πιστεύω.
12 ¶ Τῇ [a] ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ [b] ἐλ- [a] αὔριον.
θὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰη- [b] ἔρχομαι.
σοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, [c] λαμβάνω.
13 [c] Ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ [d] κράζω.
[b] ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ [d] ἔκραζον, [e] λέγω.
Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό- [f] εὑρίσκω.
ματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. [g] ἕζω.
14 [f] Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, [g] ἐκάθισεν [h] εἰμί.
ἐπ᾽ αὐτὸ, καθώς [h] ἐστι [i] γεγραμμένον. [i] γράφω.
15 Μὴ [k] φοβοῦ θύγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασι- [k] σέβομαι.
λεύς σου ἔρχεται, [l] καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. [l] ἧμαι.
16 Ταῦτα δὲ οὐκ [m] ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐ- [m] γινώσκω.
τοῦ τὸ πρότερον· ἀλλ᾽ ὅτε [n] ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τό- [n] δοκέω.
τε [o] ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα [h] ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ [i] γε- [n] ποιέω.
γραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. [o] μιμνήσκο-
17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ [h] ὢν μετ᾽ αὐτοῦ, μαι.
ὅτε τὸν Λάζαρον [*] ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ [*] φωνέω.
ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [p] ἐγείρω.

ξ κράζω. 44 Ἰησοῦς δὲ ξ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαν-
τά με.
45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαν-
τά με.
46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον c ἐλήλυθα, ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.
47 Καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ
μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν. Οὐ γὰρ c ἦλ-
u σῶος. θον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα u σώσω τὸν
x τίθημι. κόσμον.
48 Ὁ x ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥή-
ματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν
b ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ.
49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ b ἐλάλησα· ἀλλ'
y πέμπω. ὁ y πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν z ἔδωκε
z δίδωμι. τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.
a εἴδω. 50 Καὶ a οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ζωὴ αἰώ-
b εἰμί. νιός b ἐστιν· ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς c εἴρηκέ μοι
c εἴρω. ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

a εἴδω. ΠΡὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, a εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς
b ἔρχομαι. ὅτι b ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα c μεταβῇ
c βαίνω. ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγα-
d ἀγάπη. πήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος
e βάλλω. d ἠγάπησεν αὐτούς.
2 Καὶ δείπνου γενομένου (τοῦ διαβόλου ἤδη e βε-
f δίδωμι. βληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος, Ἰσκα-
ριώτου, ἵνα αὐτὸν f παραδῷ)
3 a Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα f δέδωκεν αὐ-
τῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
b ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει·
h ἐγείρω. 4 h Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ
i λαμβάνω. ἱμάτια· καὶ i λαβὼν λέντιον, k διέζωσεν ἑαυτόν.
k ζώννυμι. 5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ l ἤρ-
l ἄρχω. ξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκ-
m εἰμί. μάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ m ἦν διεζωσμένος.
6 Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ
λέγει

λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς
πόδας;
7 [n] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὃ [a] ἐγὼ [n] κρίνω.
ποιῶ σὺ οὐκ [a] οἶδας ἄρτι, [o] γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. [o] γινώσκω.
8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ [p] νίψῃς τοὺς [p] νίπτω.
[q] πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. [n] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰ- [q] πούς.
ησοῦς, Ἐὰν μὴ [p] νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ'
ἐμοῦ.
9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ
τοὺς [q] πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
τὴν κεφαλήν.
10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ [r] λελουμένος οὐ [r] λούω.
χρείαν ἔχει ἢ τοὺς [q] πόδας [p] νίψασθαι, ἀλλ'
[m] ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί [m] ἐστε,
ἀλλ' οὐχὶ πάντες.
11 [a] Ἤδει γὰρ τὸν [f] παραδιδόντα αὐτόν· διὰ
τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί [m] ἐστε.
12 Ὅτε οὖν [p] ἔνιψε τοὺς [q] πόδας αὐτῶν, καὶ
[i] ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, [f] ἀναπεσὼν πάλιν, [f] πίπτω.
εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί [t] πεποίηκα ὑμῖν; [t] ποιέω.
13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ
ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 Εἰ οὖν ἐγὼ [p] ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ
κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλ-
λήλων νίπτειν τοὺς [q] πόδας.
15 Ὑπόδειγμα γὰρ [f] ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς
ἐγὼ [t] ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς [t] ποιῆτε.
16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ [m] ἔστι δοῦλος
[u] μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος [u] μείζων [u] μέγας.
τοῦ πέμψαντος αὐτόν.
17 Εἰ ταῦτα [a] οἴδατε, μακάριοί [m] ἐστε ἐὰν
ποιῆτε αὐτά.
18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ [a] οἶδα
οὓς [x] ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ [y] πληρω- [x] λέγω.
θῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, [z] ἐπῆρεν ἐπ' [y] πλέος.
ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. [z] αἴρω.
19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ [a] γενέσθαι, [a] γίνομαι.
ἵνα ὅταν [a] γένηται, [b] πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. [b] πίστις.
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων

ἐὰν

ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμ-
βάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

c ταράσσω. 21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς c ἐταράχθη τῷ
πνεύματι· καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν
d δίδωμι. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν d παραδώ-
σει με.

e βλέπω. 22 e Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ,
f πείρω. f ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

g εἰμί. 23 g Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν
h ἀγαπάω. αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν h ἠγάπα ὁ Ἰη-
σοῦς.

i πυνθάνομαι. 24 Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος i πυθέσθαι
τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει.

k πίπτω. 25 k Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ
Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς g ἐστιν;

m κρίνω. 26 m Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ
n βάπτω. ἐγὼ n βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. Καὶ n ἐμβάψας
τὸ ψωμίον, d δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ.

o ἔρχομαι. 27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε o εἰσῆλθεν εἰς
ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὃ
p ποιέω. ποιεῖς, p ποίησον τάχιον.

q γινώσκω. 28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς q ἔγνω τῶν ἀνακειμένων
πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.

r δοκέω. 29 Τινὲς γὰρ r ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον
s ἀγοράζω. εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, s Ἀ-
γόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς
πτωχοῖς ἵνα τι d δῷ.

t λαμβάνω. 30 t Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέ-
ως ἐξῆλθεν· g ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν o ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς, Νῦν
x ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς x ἐδοξ-
άσθη ἐν αὐτῷ.

32 Εἰ ὁ Θεὸς x ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς
δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς x δοξάσει
αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζη-
τήσετέ με· καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι
u δύναμαι. ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ u δύνασθε o ἐλθεῖν· καὶ
ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀ-
γαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς [h] ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα
καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35 Ἐν τούτῳ [q] γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ
μαθηταί [s] ἐστε, ἐὰν ἀγάπην [x] ἔχητε ἐν ἀλλή- [x] ἔχω.
λοις.
36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ
ὑπάγεις; [y] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [a] Ὅπου [y] κρίνω.
ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστε-
ρον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.
37 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διατί οὐ
δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου
ὑπὲρ σοῦ * θήσω. * τίθημι.
38 [y] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυ-
χήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ [x] θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ [z] ἀπαρνήσῃ [z] ἀρνέομαι.
με τρίς.

Κεφ. ιδ'. Cap XIV.

ΜΗ [a] ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε [a] ταράσσω.
εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.
2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί
[b] εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· [c] Πορεύομαι ἑ- [b] εἰμί.
τοιμάσαι τόπον ὑμῖν. [c] πορεύομαι.
3 Καὶ ἐὰν [c] πορευθῶ, καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν
τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ [d] παραλήψομαι ὑμᾶς [d] λαμβάνω.
πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς
[b] ἦτε.
4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω [e] οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν [e] εἴδω.
[e] οἴδατε.
5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ [e] οἴδαμεν
ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν [e] εἰδέ-
ναι;
6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, καὶ
ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πα-
τέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
7 Εἰ [f] ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου [f] ἐγ- [f] γινώσκω.
νώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ
[g] ἑωράκατε αὐτόν. [g] ὁράω.
8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, [h] δεῖξον [h] δεικνύω.
ἡμῖν

ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦτον χρόνον μεθ'
ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ [f] ἔγνωκάς με; Φίλιππε, ὁ
[g] ἑωρακὼς ἐμὲ, [g] ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς
σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί [b] ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ
ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ
μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.
11 Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί [b] ἐστιν· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐ-
τὰ πιστεύετέ μοι.
12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
[i] καὶ ἐκεῖνος. ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, [i] κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ
[k] μέγας. [k] μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέ-
ρα μου πορεύομαι.
13 Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσετε ἐν τῷ ὀνόματί μου,
[l] δοκέω. τοῦτο ποιήσω· ἵνα [l] δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ
υἱῷ.
14 Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ
ποιήσω.
15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐ-
[m] τηρέω. μὰς [m] τηρήσατε.
[n] ἐρωτάω. 16 Καὶ ἐγὼ [n] ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον
[o] δίδωμι. παράκλητον [o] δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα.
17 Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ
δύναται [d] λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώ-
σκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑ-
μῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν [b] ἔσται.
[p] ἵω. 18 Οὐκ [p] ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι
πρὸς ὑμᾶς.
19 Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θε-
[q] ζάω. ωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ [q] ζῶ, καὶ ὑ-
μεῖς ζήσεσθε.
[r] γινώσκω. 20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [r] γνώσεσθε ὑμεῖς
[s] καὶ ἐγώ. ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, [s] κἀ-
γὼ ἐν ὑμῖν.
21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν
αὐτὰς,

αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν
με, [t] ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ ἐ- [t] ἀγάπω.
γὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ [u] ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυ- [u] φαίνω.
τόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης)
Κύριε, τί [x] γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν [x] γίνομαι.
σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 [y] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν [y] κρίνω.
τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ
μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν [z] ἐλευσόμεθα, [z] ἔρχομαι.
καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τη-
ρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ [a] ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ [a] εἰμί.
τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25 Ταῦτα [b] λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν [b] λαλέω.
μένων.

26 Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος
ὑμᾶς [c] διδάξει πάντα, καὶ [d] ὑπομνήσει ὑμᾶς [c] διδάσκω.
πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. [d] μιμνήσκο-

27 Εἰρήνην [e] ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐ- μαι.
μὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, [e] ἵω.
ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν· μὴ [f] ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ [f] ταράσσω.
καρδία, μηδὲ [g] δειλιάτω. [g] δειλός.

28 [h] Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω, [h] ἀκούω.
καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχά-
ρητε ἂν ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέ-
ρα· ὅτι ὁ πατήρ μου [i] μείζων μού ἐστι. [i] μέγας.

29 Καὶ νῦν [k] εἴρηκα ὑμῖν πρὶν [l] γενέσθαι, [k] εἴρω.
ἵνα ὅταν γένηται, [m] πιστεύσητε. [l] γίνομαι.

30 Οὐκέτι πολλὰ [b] λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρ- [m] πίστις.
χεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ
οὐκ ἔχει οὐδέν.

31 Ἀλλ' ἵνα [n] γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν [n] γινώσκω.
πατέρα, καὶ καθὼς [o] ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, [o] τέλλω.
οὕτω ποιῶ. [p] Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. [p] ἐγείρω.

Κεφ. ιε'.

Κεφ. ιε΄. Cap. XV.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ
[a] εἰμί. μου, ὁ γεωργός [a] ἐστι.
2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρ-
πόν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαί-
ρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.
3 Ἤδη ὑμεῖς καθαροί [a] ἐστε, διὰ τὸν λόγον
[b] λαλέω. ὃν [b] λελάληκα ὑμῖν.
[c] μένω. 4 [c] Μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς
[d] καὶ ἐγώ. τὸ κλῆμα οὐ δύναται κάρπον φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ,
ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς
ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ [c] μείνητε.
5 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς, τὰ κλήμα-
τα· ὁ μένων ἐν ἐμοί, [d] κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει
καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν
οὐδέν.
[e] βάλλω. 6 Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, [e] ἐβλήθη ἔξω
[f] ξηρός. ὡς τὸ κλῆμα, καὶ [f] ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐ-
[g] καίω. τά, καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι, καὶ [g] καίεται.
7 Ἐὰν [c] μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου
ἐν ὑμῖν [c] μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ
[h] γίνομαι. [h] γενήσεται ὑμῖν.
[i] δοξάζω. 8 Ἐν τούτῳ [i] ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ-
πὸν πολὺν φέρητε· καὶ [h] γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.
9 Καθὼς [k] ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, [d] κἀγὼ
[k] ἀγαπάω. [k] ἠγάπησα ὑμᾶς· [c] μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου [m] τηρήσητε, [c] με-
νεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
[m] τηρέω. τοῦ πατρός μου [m] τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ
ἀγάπῃ.
11 Ταῦτα [b] λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ
ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν [n] πλη-
ρωθῇ.
[n] πλέος. 12 Αὕτη [a] ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶ-
τε ἀλλήλους, καθὼς [k] ἠγάπησα ὑμᾶς.
13 [o] Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει,
[o] μέγας. ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [p] θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
αὐτοῦ.
[p] τίθημι. 14 Ὑμεῖς φίλοι μου [a] ἐστὲ ἐὰν ποιῆτε ὅσα
[q] τέλλω. ἐγὼ [q] ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 Οὐ-

15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους· ὅτι ὁ δοῦλος
οὐκ [r] οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ [s] εἴ- r οἴδω.
ρηκα φίλους ὅτι πάντα ἃ [t] ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός s εἴρω.
μου, [u] ἐγνώρισα ὑμῖν. t ἀκούω.
16 Οὐχ ὑμεῖς με [x] ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ u γνωρίζω.
[x] ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ [p] ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑ- x λέγω.
μεῖς [y] ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς y ἄγω.
ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν [z] αἰτήσητε τὸν πατέρα z αἰτέω.
ἐν τῷ ὀνόματί μου, [a] δῷ ὑμῖν. a δίδωμι.
17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους.
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς [b] μισεῖ, γινώσκετε ὅ- b μῖσος.
τι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν [b] μεμίσηκεν.
19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου [c] ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ c εἰμί.
ἴδιον [d] ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ [c] ἐστέ, ἀλλ' d φίλος.
ἐγὼ [e] ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ e λέγω.
τοῦτο [c] μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
20 [f] Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον f μιμνήσκο-
ὑμῖν, Οὐκ [c] ἔστι δοῦλος [g] μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ μαι.
εἰ ἐμὲ [h] ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς [h] διώξουσιν· εἰ τὸν λό- g μέγας.
γον μου [i] ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον [i] τηρήσουσιν. h διώκω.
21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ i τηρέω.
τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ [k] οἴδασι τὸν πέμψαντά με. k εἴδω.
22 Εἰ μὴ [l] ἦλθον καὶ [m] ἐλάλησα αὐτοῖς, l ἔρχομαι.
ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι m λαλέω.
περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
23 Ὁ ἐμὲ [b] μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου [b] μισεῖ.
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ [n] ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς n ποιέω.
ἄλλος [n] πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ [o] εἶχον· νῦν δὲ καὶ o ἔχω.
[p] ἑωράκασι, καὶ [b] μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα p ὁράω.
μου.
25 Ἀλλ' ἵνα [q] πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ [r] γε- q πλήθω.
γραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, Ὅτι [b] ἐμίση- r γράφω.
σάν με δωρεάν.
26 Ὅταν δὲ [l] ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ
πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, (τὸ πνεῦμα τῆς s πείρω.
ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς [s] ἐκπορεύεται,) ἐκεῖ- t μάρτυρ.
νος [t] μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.
27 Καὶ ὑμεῖς δὲ [t] μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρ-
χῆς μετ' ἐμοῦ [c] ἐστέ. Κεφ.

Κεφ. ις'. Cap. XVI.

a λαλέω. b σκανδαλίζω. c ἄγω. d κτείνω. e δοκέω.

Ταῦτα a λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ b σκανδαλισθῆτε.
2 d Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς·
ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ d ἀποκτείνας
ὑμᾶς e δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ
Θεῷ.

f γινώσκω.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν ὅτι οὐκ f ἔγνωσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ ἐμέ.

g λαλέω. h ἔρχομαι. i μιμνήσκομαι. k εἰμί. l ἐρωτάω.

4 Ἀλλὰ ταῦτα g λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν
h ἔλθῃ ἡ ὥρα, i μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον,
ὅτι μεθ' ὑμῶν k ἤμην.
5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά
με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν l ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπάγεις;
6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα g λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
m πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

m πλέος.

7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ h ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ
h ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ h ἐλεύσεται
πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ n πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς.

n πείρω.

8 Καὶ h ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον
περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς
ἐμέ.
10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·
11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου
τούτου o κέκριται.

o κρίνω.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ
δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
13 Ὅταν δὲ h ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, c ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν
ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ [e] δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [p] λαμβάνω.
15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ
τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ [p] λήψεται, καὶ ἀναγγε-
λεῖ ὑμῖν.
16 Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μι-
κρὸν, καὶ [q] ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν [q] ὄπτομαι.
πατέρα.
17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλ-
λήλους, Τί [k] ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν; Μικρὸν, καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ [q] ὄψεσθέ
με· καὶ Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.
18 [r] Ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί [k] ἐστι ὃ λέγει, τὸ [r] λέγω.
μικρόν; οὐκ [s] οἴδαμεν τί λαλεῖ; [s] εἴδω.
19 [t] Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι [u] ἤθελον αὐτὸν [t] γινώσκω.
ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε [u] θέλω.
μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον, Μικρὸν, καὶ οὐ θεω- [x] ἐρωτάω.
ρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ [q] ὄψεσθέ με;
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι [y] κλαύσε- [y] κλαίω.
τε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος [a] χαρήσεται· [z] θρηνέω.
ὑμεῖς δὲ [b] λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς [a] χαίρω.
χαρὰν [c] γενήσεται. [b] λύπη.
21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι [c] γίνομαι.
ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ [e] γεννήσῃ τὸ παι- [d] ἔρχομαι.
δίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν [e] γεννάω.
χαρὰν ὅτι [e] ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πά-
λιν δὲ [f] ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ [a] χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑ- [f] ὄπτομαι.
μῶν.
23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ [g] ἐρωτή- [g] ἐρωτάω.
σετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα
ἂν [h] αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου,
δώσει ὑμῖν.
24 Ἕως ἄρτι οὐκ [h] ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό- [h] αἰτέω.
ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ [k] λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ [i] δίδωμι.
ὑμῶν ᾖ [l] πεπληρωμένη. [k] λαμβάνω.
25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις [m] λελάληκα ὑμῖν· [l] πλήθω.
ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις [m] λαλέω.

[m] λαλήσω

m λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
ἀναγγελῶ ὑμῖν.
26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου
αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω
τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν.
n φιλέω. 27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ n φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑ-
o πιστεύω. μεῖς ἐμὲ n πεφιλήκατε, καὶ o πεπιστεύκατε ὅτι
ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.
28 d Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ d ἐλήλυ-
p ἵω. θα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν p ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ
q πορεύω. q πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.
29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε
νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
λέγεις.
r εἴδω. 30 Νῦν r οἴδαμεν ὅτι r οἶδας πάντα, καὶ οὐ
χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε g ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πι-
στεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.
f κρίνω. 31 f Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πι-
στεύετε;
32 Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν d ἐλήλυθεν, ἵνα
t σκορπίζω. t σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον
p ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ'
ἐμοῦ ἐστι.
u ἔχω. 33 Ταῦτα m λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ
x θάρσος. εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν u ἕξετε·
y νικάω. ἀλλὰ x θαρσεῖτε, ἐγὼ y νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'. Cap. XVII.

a λαλέω. Ταῦτα a ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ b ἐπῆρε
b αἴρω. τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε,
c ἔρχομαι. Πάτερ, c ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν,
d δοξάω. ἵνα καὶ ὁ υἱὸς σου d δοξάσῃ σε.
e δίδωμι. 2 Καθὼς e ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης
σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ e δέδωκας αὐτῷ, e δώσῃ αὐ-
τοῖς ζωὴν αἰώνιον.
f εἰμί. 3 Αὕτη δέ f ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώ-
g στέλλω. σκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν g ἀπέ-
στειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
4 Ἐγώ σε d ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον
h τελειόω. h ἐτελείωσα ὃ q δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω.

5 Καὶ νῦν [d] δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σε-
αυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον [f] εἶναι,
παρὰ σοί.
6 [i] Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώ- [i] φαίνω.
ποις οὓς [e] δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ [f] ἦσαν, καὶ
ἐμοὶ αὐτοὺς [e] δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου [k] τετη- [k] τηρέω.
ρήκασι.
7 Νῦν [l] ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα [e] δέδωκάς [l] γινώσκω.
μοι παρὰ σοῦ [f] ἐστιν·
8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ [e] δέδωκάς μοι, [e] δέ-
δωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ [m] ἔλαβον, καὶ [n] ἔγνωσαν [m] λαμβάνω.
ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ [c] ἐξῆλθον, καὶ [o] ἐπίστευ- [n] γινώσκω.
σαν ὅτι σύ με [g] ἀπέστειλας. [o] πιστεύω.
9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν [p] ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κό- [p] ἐρωτάω.
σμου [p] ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν [e] δέδωκάς μοι, ὅτι
σοί [f] εἰσι.
10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα, σά [f] ἐστι, καὶ τὰ σά,
ἐμά· καὶ [d] δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.
11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν
τῷ κόσμῳ [f] εἰσί, καὶ ἐγὼ πρός σε ἔρχομαι. Πά-
τερ ἅγιε, [k] τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου,
οὓς [e] δέδωκάς μοι· ἵνα [f] ὦσιν ἕν, καθὼς ἡ-
μεῖς.
12 Ὅτε [f] ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ,
ἐγὼ [k] ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέ-
δωκάς μοι [r] ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν [f] ἀπώ- [r] φυλάττω.
λετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ [f] ὀλλύω.
πληρωθῇ. [t] πλέος.
13 Νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λα-
λῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.
14 Ἐγὼ [e] δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ ὁ
κόσμος [u] ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ [f] εἰσὶν ἐκ [u] μῖσος.
τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου·
15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κό-
σμου, ἀλλ' ἵνα [k] τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πο-
νηροῦ.
16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ [f] εἰσί, καθὼς ἐγὼ ἐκ
τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.

17 [x] Ἁγίασον

x ἅγιος. 17 [x] Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ
λόγος ὁ σὸς, ἀλήθειά [t] ἐστι.
18 Καθὼς ἐμὲ [s] ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον,
y καὶ ἐγώ. [y] κἀγὼ [s] ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ [x] ἁγιάζω ἐμαυτὸν,
ἵνα καὶ αὐτοὶ [f] ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.
20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς
ἐμέ.
21 Ἵνα πάντες ἓν [f] ὦσι· καθὼς σὺ πάτερ ἐν
ἐμοὶ, [y] κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν
[f] ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με [s] ἀπέ-
στειλας.
22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν [e] δέδωκάς μοι,
[e] δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα [f] ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς
ἕν [f] ἐσμεν.
23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα
[f] ὦσι [h] τετελειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ
z ἀγαπάω. κόσμος ὅτι σύ με [s] ἀπέστειλας, καὶ [z] ἠγάπη-
σας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ [z] ἠγάπησας.
a δίδωμι. 24 Πάτερ, οὓς [a] δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα
b καὶ ἐκεῖνος. ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, [b] κἀκεῖνοι [c] ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα
c εἰμί. θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν [c] ἣν [a] ἔδωκάς μοι,
d ἀγαπάω. ὅτι [d] ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ [e] ἔγ-
e γινώσκω. νω· ἐγὼ δέ σε [e] ἔγνων, καὶ οὗτοι [e] ἔγνωσαν
f στέλλω. ὅτι σύ με [f] ἀπέστειλας.
g γνωρίζω. 26 Καὶ [g] ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ
[g] γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν
h καὶ ἐγώ. αὐτοῖς [c] ᾖ, [h] κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη. Cap. XVIII.

a ἔρχομαι. ΤΑῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς [a] ἐξῆλθε σὺν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου τῶν Κέ-
b εἰμί. δρων, ὅπου [b] ἦν κῆπος, εἰς ὃν [a] εἰσῆλθεν αὐτὸς
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
c δίδωμι. 2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ [c] παραδιδοὺς αὐτὸν
d ἄγω. τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις [d] συνήχθη ὁ Ἰησοῦς
ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
e λαμβάνω. 3 Ὁ οὖν Ἰούδας [e] λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ

τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
αὐτὸν, [a] ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε;
5 [f] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζω- [f] κρίνω.
ραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι. [g] Εἱ- [g] ἵστημι.
στήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ [c] παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ'
αὐτῶν.
6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι, [a] ἀπῆλ-
θον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ [h] ἔπεσον χαμαί. [h] πίπτω.
7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς [i] ἐπηρώτησε, Τίνα ζη- [i] ἐρωτάω.
τεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
8 [f] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ
εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, [k] ἄφετε τούτους ὑπά- [k] ἕω.
γειν.
9 Ἵνα [l] πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι Οὓς [l] πλέος.
δέδωκάς μοι, οὐκ [m] ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. [m] ὀλλύω.
10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, [n] εἵλ- [n] ἕλκω.
κυσεν αὐτὴν, καὶ [o] ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦ- [o] παίω.
λον, καὶ [p] ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· [b] ἦν [p] κόπτω.
δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν
μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ [c] δέ-
δωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ [q] πίω αὐτό; [q] πίνω.
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπη-
ρέται τῶν Ἰουδαίων [e] συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔ- [r] δέω.
δησαν αὐτόν.
13 Καὶ [d] ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν
πρῶτον· [b] ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς [b] ἦν
ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.
14 [b] Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς
Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει [r] ἕνα ἄνθρωπον [m] ἀπο-
λέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
15 [f] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος [f] ἀκόλουθος.
καὶ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος [b] ἦν
γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ [a] συνεισῆλθε τῷ Ἰη- [r] γινώσκω.
σοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.
16 Ὁ δὲ Πέτρος [g] εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ
ἔξω· [a] ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς [b] ἦν

c γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ
d εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.
17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέ-
τρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν b εἶ τοῦ ἀνθρώπου
τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί.
18 g Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
u ποιέω. θρακιὰν u πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος b ἦν, καὶ
x θέρω. x ἐθερμαίνοντο· b ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος
g ἑστὼς καὶ x θερμαινόμενος.
19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς l ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.
20 f Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παῤῥη-
y λαλέω. σίᾳ y ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε z ἐδί-
z διδάσκω. δαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου
πάντοθεν οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται· καὶ ἐν κρυπτῷ
y ἐλάλησα οὐδέν.
* ἐρωτάω. 21 Τί με * ἐπερωτᾷς; * ἐπερώτησον τοὺς
a ἀκούω. a ἀκηκοότας, τί b ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι
b λαλέω. c οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
c εἴδω. 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν
d ἵστημι. d παρεστηκὼς e ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών,
e δίδωμι. Οὕτως f ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
f κρίν. 23 f Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς
g μαρτυρ. b ἐλάλησα g μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ κα-
λῶς, τί με δαίρεις;
h στέλλω. 24 h Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας i δεδε-
i δέω. μένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
k εἰμί. 25 k Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος d ἑστὼς καὶ l θερ-
l θέρω. μαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μα-
m ἀρνέομαι. θητῶν αὐτοῦ k εἶ; m Ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν,
Οὐκ εἰμί.
26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως,
n κόπτω. συγγενὴς k ὢν οὗ n ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον,
Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;
27 Πάλιν οὖν m ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐ-
o φωνή. θέως ἀλέκτωρ o ἐφώνησεν.
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊά-
φα εἰς τὸ πραιτώριον· k ἦν δὲ πρωΐα, καὶ αὐ-
p ἔρχομαι. τοὶ οὐκ p εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα

μὴ

μὴ q μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. q μιαίνω.
29 p Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς
ἔξω, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ
ἀνθρώπου τούτου;
30 f Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ k ἦν
οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι e παρεδώκαμεν
αὐτόν.
31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, r Λάβετε r λαμβάνω.
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐ-
τόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ k ἔξ-
εστιν t ἀποκτεῖναι οὐδένα. t κτείνω.
32 Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ u πληρωθῇ, ὃν u πληρόω.
εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ x ἤμελλεν y ἀπο- x μέλλω.
θνήσκειν. y θνήσκω.
33 p Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
ὁ Πιλάτος, καὶ o ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Σὺ k εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 f Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀφ' ἑαυτοῦ
σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
35 f Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μήτι ἐγὼ Ἰ-
ουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
e παρέδωκάν σε ἐμοί· τί z ἐποίησας; z ποιέω.
36 a Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐ- a κρίνω.
μὴ οὐκ b ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου b εἰμί.
τούτου k ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ
ἐμοὶ c ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ d παραδοθῶ τοῖς Ἰου- c [illegible]
δαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ b ἔστιν ἐν- d δίδωμι.
τεῦθεν.
37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν βα-
σιλεὺς εἶ σύ; a Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις
ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο e γεγέννη- e γεννάω.
μαι, καὶ εἰς τοῦτο f ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα f [illegible]
μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ h ὢν ἐκ τῆς ἀλη-
θείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί b ἐστιν ἀλή-
θεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν f ἐξῆλθε πρὸς
τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν
αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ.
39 b Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν

g λύω. g ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν g ἀπο-
λύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
h κράζω. 40 h Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγον-
τες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· o ἦν δὲ ὁ
Βαραββᾶς λῃστής.

Κεφ. ιθ΄. Cap. XIX.

a λαμβάνω. ΤΟτε οὖν a ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν,
b μάστιξ. καὶ b ἐμαστίγωσε.
c πλέκω. 2 Καὶ οἱ στρατιῶται c πλέξαντες στέφανον ἐξ
d τίθημι. ἀκανθῶν d ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμά-
e βάλλω. τιον πορφυροῦν e περιέβαλον αὐτόν.
f λέγω. 3 Καὶ f ἔλεγον, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαί-
g δίδωμι. ων, καὶ g ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
h ἔρχομαι. 4 h Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ
λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
i γινώσκω. i γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.
k φέρω. 5 h Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, k φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ
l εἴδω. λέγει αὐτοῖς, l Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.
6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπ-
m κράζω. ηρέται, m ἐκραύγασαν, λέγοντες, n Σταύρωσον,
n σταυρός. n σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, a Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ n σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρί-
σκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
o κρίνω. 7 o Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς
p θνήσκω. νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει p ἀ-
q ποιέω. ποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ q ἐποίησεν.
r ἀκούω. 8 Ὅτε οὖν r ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν
s φοβοῦμαι. λόγον, μᾶλλον s ἐφοβήθη.
9 Καὶ h εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν,
t εἰμί. καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν t εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀπόκρισιν οὐκ g ἔδωκεν αὐτῷ.
10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ
λαλεῖς; οὐκ l οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω n σταυρῶσαί
u λύω. σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω u ἀπολῦσαί σε;
11 o Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξου-
σίαν οὐδεμίαν κατ᾽ ἐμοῦ, εἰ μὴ t ἦν σοι g δεδο-
μένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ g παραδιδούς με σοὶ
x μέγας. x μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος [y] ἀπολῦ- [y] λύω.
σαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι [m] ἔκραζον, λέγοντες,
Ἐὰν τοῦτον [y] ἀπολύσῃς, οὐκ [z] εἶ φίλος τοῦ Καίσα-
ρος· πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει
τῷ Καίσαρι.
13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον,
[z] ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν· καὶ [a] ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ [z] ἄγω.
βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, [a] ἵζω.
Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.
14 [b] Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡ- [b] εἰμί.
σεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, [c] Ἴδε ὁ βα- [c] εἴδω.
σιλεὺς ὑμῶν.
15 Οἱ δὲ [d] ἐκραύγασαν, [e] Ἆρον, [e] ἆρον, [f] σταύ- [d] κράζω.
ρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τὸν [e] αἴρω.
βασιλέα ὑμῶν [f] σταυρώσω; [g] Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρ- [f] σταυρόω.
χιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. [g] κρίνω.
16 Τότε οὖν [h] παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα [h] δίδωμι.
[f] σταυρωθῇ· [i] παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ [k] ἀπή- [i] λαμβάνω.
γαγον. [k] ἄγω.
17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ [l] ἐξῆλθεν [l] ἔρχομαι.
εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑ-
βραϊστὶ Γολγοθᾶ.
18 Ὅπου αὐτὸν [f] ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
Ἰησοῦν.
19 [m] Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ [m] γράφω.
[n] ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. [b] ἦν δὲ [m] γεγραμμένον, [n] τίθημι.
ἸΗΣΟΥ͂Σ Ὁ ΝΑΖΩΡΑΙ͂ΟΣ Ὁ
ΒΑΣΙΛΕΥ͂Σ ΤΩ͂Ν ἸΟΥΔΑΊΩΝ.
20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ [o] ἀνέγνωσαν [o] γινώσκω.
τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς [b] ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος
ὅπου [f] ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ [c] ἦν [m] γεγραμμέ-
νον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.
21 [p] Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς [p] λέγω.
τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαί-
ων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς εἰμι τῶν
Ἰουδαίων.
22 [g] Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Ὃ [m] γέγραφα,
[m] γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε [p] ἐσταύρωσαν τὸν Ἰη-
q λαμβάνω. σοῦν, [q] ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (καὶ [r] ἐποίησαν τέσ-
r ποιέω. σαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος) καὶ τὸν χι-
τῶνα. [b] ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
ὑφαντὸς δι' ὅλου.
s σχίζω. 24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ [s] σχίσωμεν
t λαγχάνω. αὐτόν, ἀλλὰ [t] λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος [b] ἔσται·
u πλέος. ἵνα ἡ γραφὴ [u] πληρωθῇ ἡ λέγουσα, [x] Διεμερί-
x μερίζω. σαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισ-
y βάλλω. μόν μου [y] ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται
ταῦτα [r] ἐποίησαν.
z ἵστημι. 25 [z] Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰη-
σοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνή.
26 Ἰησοῦς οὖν [c] ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθη-
a ἀγαπάω. τὴν [z] παρεστῶτα ὃν [a] ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ
αὐτοῦ, Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.
27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ
b λαμβάνω. σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας [b] ἔλαβεν αὐτὴν
ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.
c εἴδω. 28 Μετὰ τοῦτο [c] εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα
d τέλος. ἤδη [d] τετέλεσται, ἵνα [d] τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει,
Διψῶ.
e κεῖμαι. 29 Σκεῦος οὖν [e] ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δέ,
f πλέος. [f] πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περι-
g φέρω. θέντες, [g] προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30 Ὅτε οὖν [b] ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε,
h δίδωμι. [d] Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλήν, [h] παρέδωκε
τὸ πνεῦμα.
i μένω. 31 ¶ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ [i] μείνῃ ἐπὶ
τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ
k εἰμί. παρασκευὴ [k] ἦν, ([k] ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐ-
l ἐρωτάω. κείνη τοῦ σαββάτου) [l] ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα
m ἄγω. [m] κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ [n] ἀρθῶσιν.
n αἴρω. 32 [o] Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώ-
o ἔρχομαι. του [m] κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ [p] συσταυ-
p σταυρός. ρωθέντος αὐτῷ.
33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν [o] ἐλθόντες, ὡς [c] εἶδον
αὐτὸν

αὐτὸν ἤδη [q] τεθνηκότα, οὐ [m] κατέαξαν αὐτοῦ τὰ [q] θνήσκω.
σκέλη·
34 Ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν
πλευρὰν [x] ἔνυξε, καὶ εὐθὺς [o] ἐξῆλθεν αἷμα καὶ [x] νύσσω.
ὕδωρ.
35 Καὶ ὁ [r] ἑωρακὼς [t] μεμαρτύρηκε, καὶ ἀλη- [r] ὁράω.
θινὴ αὐτοῦ [k] ἐστιν ἡ μαρτυρία· [u] κἀκεῖνος [c] οἶ- [t] μάρτυρ.
δεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς [x] πιστεύσητε. [u] καὶ ἐκεῖνος.
36 [y] Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ [f] πλη- [x] πίστις.
ρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ [z] συντριβήσεται αὐτοῦ. [y] γίνομαι.
37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, [a] Ὄψονται [z] τρίβω.
εἰς ὃν [b] ἐξεκέντησαν. [a] ὄπτομαι.
38 ¶ Μετὰ δὲ ταῦτα [c] ἠρώτησε τὸν Πιλάτον [b] κεντέω.
ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς τοῦ [c] ἐρωτάω.
Ἰησοῦ, [d] κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαί- [d] κρύπτω.
ων) ἵνα [e] ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ [f] ἐπέτρε- [e] αἴρω.
ψεν ὁ Πιλάτος· [g] ἦλθεν οὖν καὶ [e] ἦρε τὸ σῶμα [f] τρέπω.
τοῦ Ἰησοῦ. [g] ἔρχομαι.
39 [g] Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ [g] ἐλθὼν
πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον) φέρων [*] μίγ- [*] μίγνυμι.
μα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.
40 [h] Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ [i] ἔ- [h] λαμβάνω.
δησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔ- [i] δέω.
θος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. [k] εἰμί.
41 [k] Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου [l] ἐσταυρώθη, [l] σταυρός.
κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν
ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς [m] ἐτέθη. [m] τίθημι.
42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων,
ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, [m] ἔθηκαν τὸν Ἰη-
σοῦν.

Κεφ. κ'. Cap.XX.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι [a] οὔσης, εἰς [a] εἰμί.
τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον [b] ἠρμένον ἐκ [b] αἴρω.
τοῦ μνημείου.
2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον,
καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς,
καὶ λέγει αὐτοῖς, [b] Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνη- [c] εἴδω.
μείου, καὶ οὐκ [c] οἴδαμεν ποῦ [d] ἔθηκαν αὐτόν. [d] τίθημι.

[e] ἔρχομαι. 3 [e] Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητὴς, καὶ [e] ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
[f] τρέχω. 4 [f] Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητὴς [f] προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ [e] ἦλθε
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.
[g] κύπτω. 5 Καὶ [g] παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀ-
θόνια· οὐ μέντοι [e] εἰσῆλθεν.
6 Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν
αὐτῷ, καὶ [e] εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ
τὰ ὀθόνια κείμενα·
7 Καὶ τὸ σουδάριον ὃ [a] ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐ-
[h] τύλω. τοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς [h] ἐν-
τετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
8 Τότε οὖν [e] εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς
ὁ [e] ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ
[i] πιστεύω. [i] ἐπίστευσεν.
9 Οὐδέπω γὰρ [c] ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ
[k] ἵστημι. αὐτὸν ἐκ νεκρῶν [k] ἀναστῆναι.
10 [e] Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ
μαθηταί.
11 Μαρία δὲ [k] εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον
[l] κλαίω. [l] κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν [l] ἔκλαιε, παρέκυψεν
εἰς τὸ μνημεῖον.
12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς
[m] ἕζω. [m] καθεζομένους, [n] ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, κα
[n] εἷς. [n] ἕνα πρὸς τοῖς [o] ποσὶν, ὅπου [p] ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ
[o] πούς. Ἰησοῦ.
[p] κεῖμαι. 13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τ
κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς, Ὅτι [b] ἦραν τὸν κύριόν μου,
καὶ οὐκ [c] οἶδα ποῦ [d] ἔθηκαν αὐτόν.
[q] στρέφω. 14 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, [q] ἐστράφη εἰς τὰ ὀπί-
σω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν [i] ἑστῶτα· καὶ οὐκ [c] ᾔδει ὅτι
ὁ Ἰησοῦς [a] ἐστι.
15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις;
τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι,
[r] βαστάζω. λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ [r] ἐβάστασας αὐτὸν,
[s] καὶ ἐγώ. εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν [d] ἔθηκας· [s] κἀγὼ αὐτὸ
[h] ἀρῶ.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. [q] Στρα-

φεῖσα

UMI

φεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται,
Διδάσκαλε.
17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μή μου ἅπτου· (οὔ-
πω γὰρ [t] ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου) [u] πο- [t] βαίνω.
ρεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, [u] πορεύω.
Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ πατέρα ὑ-
μῶν, Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.
18 Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγ-
γέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι [x] ἑώρακε τὸν Κύριον, [x] ὁράω.
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 ¶ [a] Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν [y] κεκλεισμέ- [y] κλείω.
νων ὅπου [a] ἦσαν οἱ μαθηταὶ [z] συνηγμένοι, διὰ τὸν [z] ἄγω.
φόβον τῶν Ἰουδαίων, [a] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ [a] ἔρχομαι.
[b] ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη [b] ἵστημι.
ὑμῖν.
20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, [c] ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς [c] δεικνύω.
χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ· [d] ἐχάρησαν οὖν οἱ [d] χαίρω.
μαθηταὶ [e] ἰδόντες τὸν Κύριον. [e] εἴδω.
21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰ- [f] στέλλω.
ρήνη ὑμῖν· καθὼς [f] ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, [g] κἀ- [g] κἀγώ.
γὼ πέμπω ὑμᾶς.
22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, [h] ἐνεφύσησε καὶ λέγει [h] φυσάω.
αὐτοῖς, [i] Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. [i] λαμβάνω.
23 Ἄν τινων [k] ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται [k] ἕω.
αὐτοῖς· ἄν τινων [l] κρατῆτε, [l] κεκράτηνται. [l] κράτος.
24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμε-
νος Δίδυμος, οὐκ [m] ἦν μετ᾽ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν [m] εἰμί.
ὁ Ἰησοῦς.
25 [n] Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, [n] λέγω.
[o] Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, [o] ὁράω.
Ἐὰν μὴ [e] ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν
αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.
26 Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ὀκτὼ, πάλιν [m] ἦσαν ἔσω
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ᾽ αὐτῶν· ἔρχεται
ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν [p] κεκλεισμένων, καὶ [b] ἔστη εἰς [p] κλείω.
τὸ μέσον, καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν.

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖ-
q γίνομαι. ρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ q γίνου
ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.
r κρίνω. 28 r Ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ
Κύριός μου, καὶ ὁ Θεός μου.
29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι o ἑώρακάς με,
s πιστεύω. Θωμᾶ, s πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ o ἰδόντες,
καὶ s πιστεύσαντες.
t ποιέω. 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα t ἐποί-
ησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ
u γράφω. ἔστι u γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
31 Ταῦτα δὲ u γέγραπται ἵνα s πιστεύσητε ὅ-
τι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα
x ἔχω. s πιστεύοντες, ζωὴν x ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ

Κεφ. κα'. Cap. XXI.

Μετὰ ταῦτα a ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν
a φαίνω. Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης
Τιβεριάδος· a ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.
b εἰμι. 2 b Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶ
ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπ
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, κα
ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἁ
c ἔρχομαι. λιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ, c Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖ
σὺν σοί. c Ἐξῆλθον, καὶ d ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖ
d βαίνω. ον εὐθύς· καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ e ἐπίασαν οὐδέν
e πιάζω. 4 Πρωΐας δὲ ἤδη f γενομένης g ἔστη ὁ Ἰησοῦ
f γίνομαι. εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι h ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτ
g ἵστημι. Ἰησοῦς b ἐστι.
h οἶδα. 5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδία, μή
προσφάγιον ἔχετε; i Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὐ
i κρίνω. 6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξι
k εὑρίσκω. μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ k εὑρήσετε. l Ἔ
l βάλλω. βαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ m ἑλκύσαι n ἴσχυσαν
m ἕλκω. ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
n ἰσχύω. 7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν o ἠγάπ
o ἀγαπάω. ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖ
p δύω. Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπεν

δύτη

-δύτην [q] διεζώσατο, (ἦν γὰρ γυμνὸς) [l] καὶ ἔβα- [q] ζώννυμι.
λεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ [r] ἦλ- [r] ἔρχομαι.
θον, (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς
ἀπὸ πηχῶν διακοσίων) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν
ἰχθύων.
9 Ὡς οὖν [l] ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν
ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον,
καὶ ἄρτον.
10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [f] Ἐνέγκατε ἀπὸ [f] φέρω.
τῶν ὀψαρίων ὧν [e] ἐπιάσατε νῦν.
11 [l] Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ [m] εἵλκυσε τὸ
δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑ-
κατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ
[t] ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. [t] σχίζω.
12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε, [u] ἀριστήσατε. [u] ἀριστάω.
Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν [x] ἐξετάσαι αὐ- [x] ἐτάζω.
τόν, Σὺ τίς εἶ; [h] εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.
13 Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρ-
τον καὶ [y] δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως [y] δίδωμι.
14 Τοῦτο ἤδη τρίτον [a] ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, [z] ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. [z] ἐγείρω.
15 Ὅτε οὖν [a] ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέ- [a] ἄριστον.
τρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον
τούτων; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ [b] οἶδας ὅτι
φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μου.
16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων
Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ
οἶδας ὅτι φιλῶ σε· Λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ [b] εἴδω.
πρόβατά μου.
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φι-
λεῖς με; [c] Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ [c] λυπέω.
τρίτον, Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ
πάντα [b] οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέ-
γει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκε τὰ πρόβατά
μου. [*] εἰμί.
18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ὅτε [*] ἦς νεώτερος [d] ζώννυμι.
ἐζώννυες σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις ὅπου [e] θέλω.
ἤθελες· ὅταν δὲ [f] γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς [f] γηράω.
χεῖρας

g φέρω. χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ g οἴσει ὅ
θέλεις.

19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θαν
δοξάσει τὸν Θεόν· καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει α
Ἀκολούθει μοι.

h στρέφω. 20 h Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν
i ἀγαπάω. μαθητὴν ὃν i ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα·
k πίπτω. k ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος α
l δίδωμι. καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ l παραδιδούς σε;

21 Τοῦτον b ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰ
Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θ
μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολ
μοι.

m ἔρχομαι. 23 m Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς
δελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσ
καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσ
ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομ
τί πρός σε;

n εἰμί. 24 Οὗτός n ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυ
περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν
ἀληθὴς n ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

o ποιέω. 25 m Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα o ἐποίη
p γράφω. ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν p γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ
q χωρέω. τὸν οἶμαι τὸν κόσμον q χωρῆσαι τὰ p γραφόμ
βιβλία. Ἀμήν.

LIM

UMI